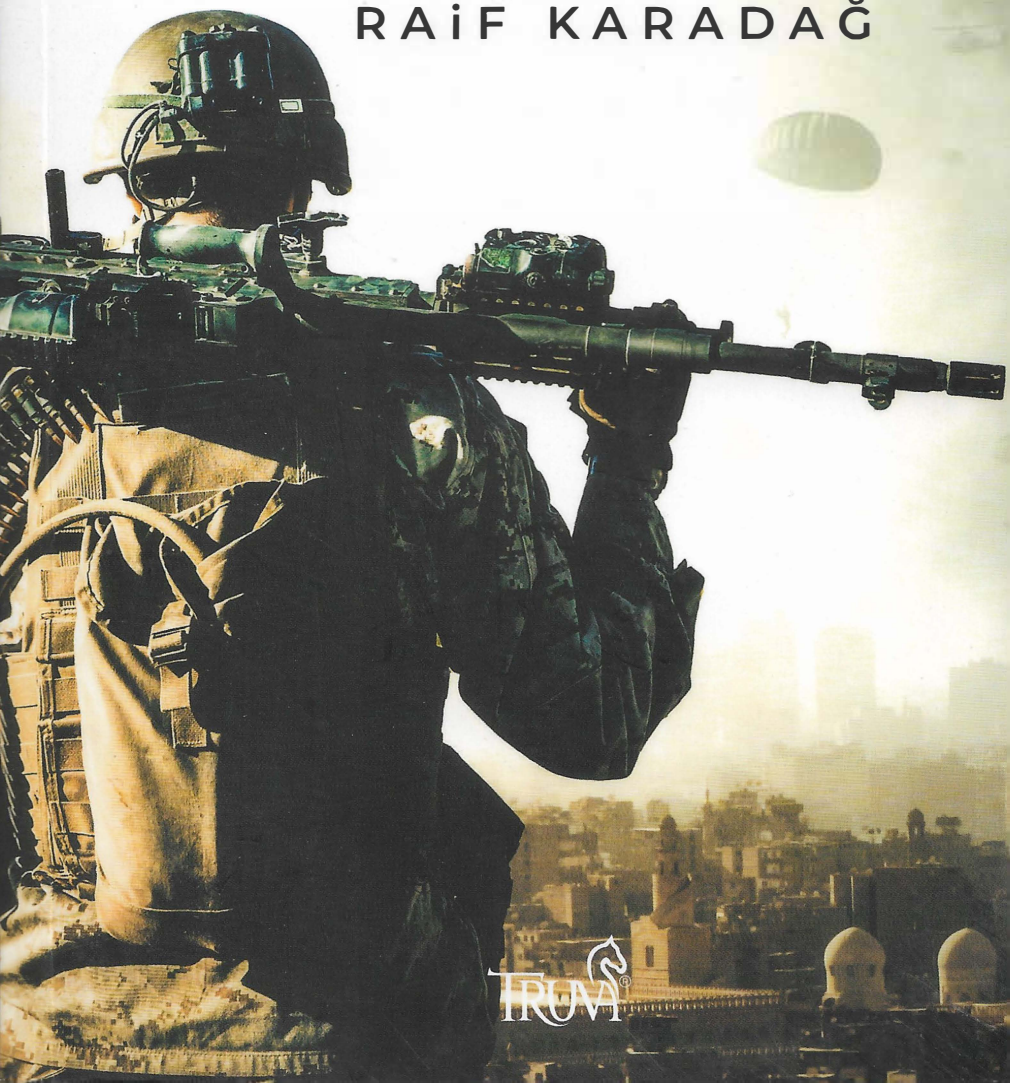
İSRAİL ORTADOĞU VE AMERİKA

RAİF KARADAĞ

TRUVA

"Hiçbir şey
göründüğü gibi değildir."

Truva Yayınları®

Truva Yayınları: 552
Siyaset: 109
Yayıncı Sertifika No: 12373

Genel Yayın Yönetmeni: Sami Çelik
Editör: Orhan Büyük
Sayfa Düzeni: Truva Ajans
Kapak Tasarımı: Mehmet Emre Çelik

Baskı - Cilt: Nur Basım Yayın
Maltepe Mah. Davutpaşa Cad. Güven Sanayi Sitesi
C Blok: 83/3 No: 258 Zeytinburnu/İstanbul
Tel: 0 507 466 20 69
Matbaa Sertifika No: 35276

1. Baskı Eylül 2010
2. Baskı Haziran 2020

ISBN: 978-605-9850-98-8

© Kitabın telif hakları, Truva Yayınları'na aittir.
Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Truva Yayınları® 2020
Kavacık Mahallesi Övünç Sokak Kıbrıs Apartmanı No: 19/2
Beykoz / İstanbul
Tel: 0216 537 70 20
www.truvayayinlari.com
info@truvayayinlari.com
facebook.com/truvayayinlari
instagram.com/truvayayinlari
twitter.com/truvayayinevi

İSRAİL ORTADOĞU VE AMERİKA

—

Raif Karadağ

TRUVA®

Raif Karadağ, 28 Nisan 1920 tarihinde Yanya'da doğdu. Babası Yanya eşrafından bankacı Süleyman Bey'dir. Annesinin adı Selime'dir. Lozan anlaşması gereğince yapılan anlaşmayla 1924 yılında Türkiye'ye gelen Süleyman Bey ailesi, İstanbul'da Pendik'e yerleşti. O zaman henüz 4 yaşında bulunan küçük Raif, daha sonra Pendik ilkokulunu bitirdi. Sonra Kadıköy ortaokulundan mezun oldu.

Rumca, Osmanlıca ve İngilizce bilen Raif Karadağ, çocukluk ve gençlik yıllarından beri okumayı çok seven bir insan olarak tanınırdı. Onun bu okuma aşkı, daha sonraki yıllarda yazma aşkına dönüştü. Bu aşkla Raif Karadağ, gazeteciliği kendine meslek seçti. 1952 yılında günlük Yeni Büyük Doğu gazetesinde yazmaya başladı. Daha sonra Son Havadis, Tercüman ve Bizim Anadolu gazetelerinde yazmış, diğer taraftan da bazı dergilerde de çeşitli yazılarını yayınlamıştır. Bu yazılarından pek çoğunu daha sonra kitap haline getiren Raif Karadağ, gazetecilik mesleği dolayısıyla yaptığı araştırma ve çalışmalarının meyvelerinin gazete sütunlarında kaybolup gitmesini hazırladığı kitaplarla engellemiştir. Bu sayede milli kütüphanemizi, gerek sade ve akıcı Türkçesi, gerekse de araştırma değeri yönünden birçok kıymetli eserle zenginleştirmeye hizmet etmiştir.

İşte bu araştırma ve çalışmalarının semeresi olan ve günümüz açısından da bir ışık olan ve elden düşmeyen, sahasında tek kaynak olma özelliğini halen sürdüren Petrol Fırtınası, Musul Meselesi, Muhteşem İmparatorluğu Yıkanlar ve Şark Meselesi gibi eserleri halen günümüzde güncelliğini koruyan kaynak eserlerdir.

Selver hanımla evlenen Karadağ'ın bu evlilikten Murat ve Ferhat adında iki oğlu dünyaya gelmişti.

Raif Karadağ, hem çok iyi bir insan, hem de çok iyi bir aile reisi olarak yaşadı. 22 Aralık 1973 yılında, son derece sıhhatli bir şekilde gittiği Ankara'da kaldığı otel odasında, henüz genç sayılacak bir yaşta (53 yaşında) esrarengiz bir şekilde vefat etmiştir.

İçindekiler

Önsöz **9**

BİRİNCİ BÖLÜM
İSRAİL

İsrail'in Hedefi Nedir? 19
Tehlikeli Devreye Giriyoruz 21
Birleşmiş Milletler'in İkinci Kararı ve İsrail 22
Türkiye ve Kudüs'ün İşgali 24
İsrail'e Yakılan Yeşil Işık 26
İsrail Tehlikeli Yolda 28
Yahudi Kongresi 30
Kudüs'ün Statükosu 32
Ortadoğu Buhranı ve Kudüs Meselesi 35
İsrail Hariciye Vekili Konuştu 37
Gangster Devlet Felsefesi mi? 39
Beğenmemek Neye Yarar? 41
İsrail'in Garip Teklifi 44

İKİNCİ BÖLÜM
ORTADOĞU

Neden Doğu Siyaseti? 55

İngiltere Harici Siyaseti 57
Ankara'daki Büyükelçiler Toplantısının
Vardığı Kararlar 60
Ortadoğu'nun Kaderi 62
Ortadoğu Buhranı ve Sebepleri 65
Ortadoğu'da Mütareke 68
Ortadoğu-Orta Avrupa ve Rusya 70
Ortadoğu Sulhu ve Süveyş 73
Ortadoğu Barış Görüşmeleri ve İstikbali 76
Keraçi İslam Konferansı 78
Ortadoğu'da Neler Oluyor 83
Ortadoğu Buhranında Nâsır'in Payı 86
Ortadoğu-Trt ve Sol Basın 89
Yine Mısır Meselesi 95
Ortadoğu'da Türkiye'ye Düşen Vazife 97
Enver Sedat ve Mısır'ın Takip Edeceği Siyaset 102
Gelişen Türk Sanayii ve Doğu Siyaseti 105
Ortadoğu Emniyeti ve Türk Donanması 113
Komünizm Artık Mütecaviz Olamaz 118
İran-Rus Görüşmeleri 123
Rusya Blöf Yapıyor 125
Ortadoğu'da Çekişmeler 127
Libya'daki İslam Konferansı 132
Bir Ziyaret Münasebeti ile 135
Gürültülü Silahlanma Yarışı 139
Müşterek Tebliğ ve İngiltere 141
Kosigin'in Cevabı 143
Vinogradov'un Ziyareti Münasebeti ile 146

Orta ve Yakındoğu'da Neler Oluyor? 148
Afganistan Darbesi ve Ruslar 151
Komşularımız Silahlanıyor 153
Ortadoğu ve Türkiye 158
Ortadoğu'da Oynanan Oyunun İç Yüzü 160
Ağırlık Merkezi Hint Okyanusu'na Kayıyor 162
Garip Bir Benzerlik 167
Türkiye'nin Umumi Manzarası 170
Polonya'daki İsyan Hareketleri ve Asıl Sebebi 173
Akdeniz'de Ruslar 175
Ortadoğu'da En Ciddi Buhran -1 177
Ortadoğu'da En Ciddi Buhran -2 179
Petrol Etrafındaki Hareketler 180
Ortadoğu-Polonya-Türkiye 183
Mısır'da Neler Oluyor? 185
Hadiseler Gelişiyor 187
Bu Durgunluk Niye? 189
Fransa-Cezayir Görüşmeleri 191
Mevsimsiz Beyanat -1 194
Mevsimsiz Beyanat -2 196
Türkiye'yi Bekleyen Nurlu Yol 199

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

AMERİKA

Orta Doğu Buhranı ve Amerika 205
Rogers Planı ve Araplar Arası Buhran 206
Washington Post'un Bir Teklifi 209
Rogersin Mesajı ve Tedhiş Hareketleri 212

Amerika Partiyi Kaybediyor 214
Tehlikeli Temaslar 217
Başkan Nixon'ın Kaderi 219
Çetin Bir Devreye Girdik 221
Nixon'ın Basın Toplantısı 224
Amerikalı Senatör ve Garip Beyanatı -1 226
Amerikalı Senatör ve Garip Beyanatı –2..... 228

Önsöz

Ortadoğu, insanlık tarihinin yazıldığı, semavi dinlerin doğuş merkezi, medeniyetler beşiği bir bölgedir. Daha sonra, petrolün bulunmasıyla da stratejik öneme sahip olan bu bölge, tarih boyunca dinî nedenlerle uğruna savaşlar yapılırken, bugün ise Batı'nın en önemli enerji kaynağı olan petrol için mücadelelerin verildiği bir bölge hâline gelmiştir. Bütün bunlara ilaveten 1948'de kurulan İsrail Devleti de âdeta bu bölgenin kaderine bir ok gibi saplanmıştır.

Osmanlı İmparatorluğu'nun çökmesi ile Ortadoğu'nun tarih sahnesinde İngiltere, Fransa ve İtalya gibi emperyalist ülkeler rol oynamıştır. Fakat yeryüzünden sömürgeciliğin kalkması ile yeni bir anlayış olan postemperyalizm doğmuş; efendisine sadık diktatörler ortaya çıkmıştır. İngiltere, Fransa ve İtalya gibi emperyalist devletlerin zayıflamasıyla da bu kez, bu bölgenin kaderinde Amerika ve Sovyetler Birliği söz sahibi olmuştur. 1990'larda Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle de Amerika bölgenin tek patronu konumuna gelmiştir.

Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküşünden sonra Ortadoğu'da, halkı Müslüman olan ülkelerde, ya İngilizler tarafından atanan aşiret liderleri ya da asker kökenliler iktidara gelmiştir. Bugün adına **"Büyük Ortadoğu Projesi"** denilen oluşumda, Fas'tan Afganistan'a -Asya, Afrika, Ortadoğu ve Kafkaslar- halkı Müslüman ülkelerin demokrasiye geçmesini isteyen Amerika, çıkarları nedeniyle Soğuk Savaş Dönemi'nde bu ülkelerin diktatör liderlerini desteklemekteydi. Şimdi

ne oldu da, Amerika, uzun müddet desteklediği bu diktatörleri kullanılmış bir mendil gibi bir köşeye atıyor? Asıl soru şu: Yeni düşman kim?

Soğuk Savaş'ın sona erdiği 1990'lı yıllardan 2001 yılına kadar yeni mücadelenin kimler arasında olacağına yönelik birtakım söylentiler ortaya atıldı. Kimileri, yeni mücadelenin etnik bir çatışma şeklinde olacağı, kimileri dinler arası bir savaşın çıkacağı, kimileri de yeni mücadele sahasını ekonomik çıkarların oluşturacağını iddia ediyordu.

11 Eylül 2001'de ise, aranan düşman bulunmuştu. Bu düşman **"Küresel Terörizm"** adı altında radikal İslamcılardı. Soğuk Savaş'ın sona ermesi ile sol örgütlere Komünist ülkelerden para akışı durmuş ve siyaset sahnesinden bu örgütler silinmişti. Artık terör ve İslam adı sık sık yan yana anılmaya başlanmıştı.

11 Eylül, Soğuk Savaş sonrası dönemde bir milattır. Henüz bu dönemin adı net olarak konulmasa da, kimileri bu döneme **"Medeniyetler Çatışması"** demekte. 11 Eylül saldırısının üzerindeki sis perdesi hâlâ tam olarak kalkmış değil. Ancak görünen o ki, Oğul Bush'un döneminde gerçekleşen bu olay, arkasından Afganistan ve Irak'ın işgaliyle devam etmekte. Amerika'da 11 Eylül soruşturması ile ilgili ifade veren, gerek CIA Başkanı Tenet ve Bush'un Ulusal Güvenlik Danışmanı Rice ve gerekse Bush'un iktidara geldikten kısa bir süre sonra Irak'ı işgali kafaya koyduğunun ortaya çıkması, 11 Eylül saldırısı konusunda birtakım komplo teorilerini akla getirmekte.

Pentagon'da kümelenen Neo-Con (Yeni Muhafazakâr)'ların Irak'ın işgalini hararetli bir şekilde Clinton'dan da istemeleri, diğer taraftan Huntington'ın **"Medeniyetler Çatışması"** tezinin on yıl önce kadar ortaya atılması ve Irak'ın işgalinden sonra da **"Büyük Ortadoğu Projesi"** adı ile İslam ülkelerinin demokratikleşmesi çabaları, bizlere 11 Eylül saldırısının bütün bu olup bitenlerde ne kadar kilit bir rol oynadığını gösterir.

Adına Neo-Con'lar denilen, sağcı Hristiyan ve Yahudilerden oluşan bu grup, şimdilerde demokrasi havarisi rolünü oynuyor. Bunun için de arkalarına 11 Eylül saldırısının rüzgârını almış, **"Serseri Devletler"** diye tabir ettikleri ülkelere demokrasi getirme vaadinde bulunmaktadırlar. Onlar, kutsal demokrasilerini yeryüzüne yaymak için önce Ortadoğu'yu seçtiler. Çünkü petrol ve İsrail bu bölgede idi.

Yeni Muhafazakârların ABD'nin dış politikasına yönelik stratejileri belirlemesinden sonra, Ortadoğu'nun haritasının değişeceği başta kendileri olmak üzere, birçok kesim tarafından dile getirilmekte. Richard Perle'nin ağzından ise 4.Dünya Savaşı'nı başlattıklarını ilan etmişlerdi. Düşman ise, terörizm ve onlara destek veren «Serseri Devletler» idi. Tabii bu kararın arkasında, hâlâ birtakım sorulara cevap bulunamayan 11 Eylül saldırısı da vardı. Aslında Yeni Muhafazakârlar, Irak, İran ve Suriye'nin defterinin dürülmesini sadece bugün istemiyorlardı. Yeni Muhafazakârların önde gelenlerinden Paul Wolfowitz, 1991 yılında Çöl Fırtınası Operasyonunda Amerikan askerlerinin Bağdat'a kadar ilerlemesini ve Saddam'ın işinin bitirilmesini, George H. Bush (I. Bush)'dan istemişti. Aynı isteği Clinton'dan da talep etmişlerdi. Ancak gerek George H. Bush (I. Bush) ve gerekse ondan sonra başkan olan Clinton zamanında bu taleplerine olumlu cevap alamadılar. Fakat 11 Eylül saldırısının rüzgârını da arkasını alan bu grup, George W. Bush (2. Bush)'un başkanlığı döneminde istediklerini elde ettiler. I. Bush zamanında hazırladıkları bugünkü **"Ulusal Güvenlik Stratejisi"**nin taslağı o zamanlar basına sızmış ve kamuoyu tarafından büyük eleştirilere maruz kalmış ve dönemin Dışişleri Bakanı Baker tarafından rafa kaldırılmıştı. 11 Eylül saldırısı bu işin bahanesi idi. Şimdi Amerika, Başkan Yardımcısı Cheney'nin de dediği gibi: **"Bu savaş yüzyıl da sürebilir."** Bu **"Sonsuz Savaş"** anlamına geliyordu. Artık karşımızda "Savaş Makinesi"ne dönüşen bir Amerika vardır.

Amerika dünyada bir zamanların (tek kutuplu) Roma İmparatorluğu'nu kurmaya çalışıyor.

Kanaatimizce Yeni Muhafazakârların Ortadoğu'da **"Demokrasiyi Yayma"** arzularının ardında, İsrail'in güvenliği ve bekası vardır. Çünkü demokratik bir ülkede, diktatör bir ülkede olduğu gibi kolay bir şekilde Filistin'e yardım edilemez. Diğer taraftan demokratik rejimlere müdahale, dikta rejimlere müdahaleden daha kolaydır. ABD' de olduğu gibi paraya ve medya gücüne sahip olan Yahudi Lobisi, Ortadoğu'da demokrasi ile yönetilecek ülkelere para ve medya gücünü kullanarak (iktidardaki partiye bağış yaparak veya medyada bir propaganda başlatarak) Filistin hakkında karar alınması konusunda iktidar partilerine baskı veya o ülkedeki birkaç medya kuruluşunu satın alarak kamuoyunun İsrail'e karşı uyguladığı şiddet eylemlerinin gündeme gelmemesini veya dezenformasyon dediğimiz kamuoyunun yanlış bilgilendirilmesini sağlayabilir.

Soğuk Savaş zamanı bölgede Sovyetlerle diktatör kapma yarışına giden Amerika ise, Sovyetler Birliği'nin dağılması ile bir zamanlar destek olduğu bu ülkelere şimdi "Demokrasiye geçin!" demekte. Irak Savaşı sonrası savaş harcamalarını kısa vadede kendisine dönüşümünü sağlayamaması, BM ve AB'nin bazı ülkelerinin desteğini arkasına alamayışı ile şimdi "Büyük Ortadoğu Projesi" ile başta İngiltere-Fransa ve Almanya'yı arkasına alarak, G-8'lerin maddi yardımları ile hedeflerine ulaşma arzusundadır.

"Büyük Ortadoğu Projesi", ile Amerika şunları hedeflemektedir.

1- Amerikan dış politikasının değişmez stratejisi olan petrol ve enerji kaynaklarını kontrol altına almak.

2- Bu ülkelerin liberal ekonomiye geçmeleri ile kendi pazar şansını arttırmak.

Her yıl 2 milyar dolar yardımda bulunduğu öne sürülen İsrail'in, bu proje ve bölgedeki ülkelerin demokrasiye geçmeleri ile güvenliğinin sağlanması.

Irak Savaşı sonrası dünya kamuoyunda yükselen Anti-Amerikancı söylemleri demokrasi söylemi ile bertaraf etmek.

Radikal İslamcı örgütlerle bölge ülkelerini demokratik söylemleri sık sık kullanarak karşı karşıya getirmek.

Bu proje Başkan Bush'un değil, Amerika'nın projesidir. Bush, kasım seçimlerini kaybetse de ondan sonra başkanlık koltuğuna oturacak kişinin uygulayacağı bir proje olacaktır.

Soğuk Savaş dönemi **"Yeşil Kuşak Projesi"**nde yer alan Türkiye, şimdi **"Büyük Ortadoğu Projesi"** ile yeniden stratejik öneme sahip olmaya başlamıştır. Soğuk Savaş dönemi **"İleri Uç Karakol"** misyonunu üstlenen Türkiye, şimdi Batı tarzı İslam'ın (**Liberal İslam)'ın** Ortadoğu'da yayılması için amiyane tabirle misyonerlik yapacaktır. Bir zamanlar İran'ın yaptığı "Devrim ihracı" gibi Türkiye de "Model İhracı" yapacaktır.

Türkiye'nin modelliği **"Demokratik ve Müslüman"** bir ülke olmasından kaynaklanmaktadır. Şurası bir gerçek ki; Türkiye, Ortadoğu ülkelerine kıyasla demokratik, ancak Batı'ya kıyasla demokratik bir ülke değildir. Eğer öyle olsaydı zaten, AB, Kopenhag Kriterleri'ni önümüze sürmezdi. Bu nedenle, modellikte vurgulanan Türkiye'nin demokratik bir ülke olması, ne derece Ortadoğu ülkelerine model olur, belli değildir.

Modellikte vurgulanan Türkiye'nin Müslüman bir ülke olması konusuna gelince, amaç Arap ülkelerine "Her ne kadar siz Arap da olsanız, peygamber Arap olsa da ve bu Kuran Arapça olsa da, bunu siz anlamadınız, biz Türkler anladık. Şimdi, size bu anladığımız İslam'ı anlatacağız." anlamına gelmekte. Bu da ne kadar inandırıcı olur bilinmez.

Diğer taraftan, Türkiye'de yaşanan başörtüsü ve kamusal alan tartışmaları da Müslümanlığımız ve demokrasi ile model

olacağımız ülkelerde nasıl tepki verecektir belli değildir.

"Büyük Ortadoğu Projesi" olarak adlandırılan, bölge ülkelerin demokratikleşmesi projesi aslında dört bölgeyi kapsamaktadır. Bunlar

1- Merkez Ortadoğu (Türkiye'nin de içinde bulunduğu bölge)

2- Kafkasya (Sovyetler Birliği'nden bağımsızlığını ilan eden ülkeler)

Afrika (Fas'tan Mısır'a kadar Kuzey Afrika)

Asya (Endonezya'ya kadar olan Güney Asya ve Çin'e kadar olan Orta Asya)

"Büyük Ortadoğu Projesi"nin startı haziran ayında G-8'lerin toplantısında verildi. Daha doğrusu bu projenin finansman kaynağı tespit edilecek. Yine haziran ayında İstanbul'da yapılacak NATO toplantısında da siyasi boyutu ele alındı. Ancak, kasım ayında Amerika'da yapılacak başkanlık seçimlerinden dolayı proje kanaatimize göre yılbaşına doğru uygulamaya geçti. Diğer taraftan Amerika, şimdiden El-Hurra (Özgür) TV'yi yayına sokmuştur. Yakında bu TV kanalında bizim İslamcı "aydınlarımızı" Araplar'a **"Liberal-Light"** İslam'ı anlatırken görürsek şaşmamak lazım.

Çünkü bu projede bize düşen propaganda, yani misyonerlik değil mi?

"Büyük Ortadoğu Projesi" Batı'nın, ferdiyetçilik, insan hakları, demokrasi, siyasi ve iktisadi liberalizm ve din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılması gibi değerlerinin Ortadoğu'da ve ortodoks Hristiyan âleminde yayılması ve bu ülkelerde uygulanması projesidir.

Ortadoğu'da istediklerinin sadece Irak'la sınırlı olmadığı, sırada Suriye ve İran'ın hatla Suudi Arabistan'ın da olduğu bizzat yeni muhafazakârlar grubunun önde gelenleri Richard Perle ve Paul Wolfovitz taralından dile getirilmiştir.

Ancak, kısa sürede Saddam'ı yönetimden uzaklaştıran Amerika, görünen o ki kimilerine göre 2. Vietnam olan Irak'ta istediği düzeni kurabilmiş değil.

Elinizdeki bu kitap, Türk dış politikasının duayenlerinden merhum Raif Karadağ'ın, Soğuk Savaş döneminde Ortadoğu'nun durumunu anlatan ve günümüze de ışık tutacağına inandığımız makalelerinden derlenmiştir. Zira biz Truva Yayınları olarak inanıyoruz ki, geçmişi bilmeyenler, geleceğe yön veremezler!

Truva Yayınları

BİRİNCİ BÖLÜM
İSRAİL

İsrail'in Hedefi Nedir?

Ortadoğu, yeniden ve korkunç gürültülerle bir savaşın içine giriverdi. Bu savaş bildiğimiz harplere benzemiyor. Bu savaş, milattan 1000 sene evvel imparatorluğu yıkılmış, perişan kalmış Yahudi ırkının üç bin yıllık kininin ifadesidir. Bu savaş, Büyük İsrail İmparatorluğu'nun yeniden ihyası, sara nöbetine tutulan bir lanetlenmiş ırkın Allah'a isyanıdır. Bu savaş, Hz. Süleyman'dan sonra devletsiz kalmış olan Yahudi Felsefesi'nin temsilcileri olarak dünyayı tarihin her devresinde felakete sürükleyen Yahudiliğin dünyaya açtığı bir yeni felaket hareketidir. Bu hareket emrinin zamanı, artık gelmelidir. Zira bu hareket devam edecek ve dünya ikincisinden daha korkunç bir felakete doğru sürüklenecektir. Yahudi, bunun böyle olmasını istemektedir ve bu neticeyi meydana getirmek için bütün kaynaklarını seferber etmiş bulunmaktadır.

Dünyanın dört bir tarafına dağılmış olan İsrailoğulları, üç bin yılın rüyası olan SİYON'un tahakkuk ettiği, fırsatı ellerine geçirdikleri anda her çareye başvuracaklar ve millî kinlerinin sembolü olan Hz. Süleyman İmparatorluğu'nu ihyadan çekinmeyeceklerdir.

Nitekim Arap devletlerine karşı inkâr edilemez şekilde ve bir baskın hareketi ile zafer kazanan İsrail Orduları Başkumandanı Moşe (Musa) Dayan İsrailiyet'in sembolü olan Kudüs'teki Siyon Tepesi'nde verdiği bir beyanatta bunu açıkça ifade etmiş ve *"İsrail'i Kudüs'ten hiç kimse çıkmaya zorlayamaz, Ben-i İsrail ırkının tarihî hayali gerçekleşmiş ve Mukaddes Kudüs, İsrail*

ordularının himayesine girmiştir" diyebilmiştir. Bu sözün arkasındaki manaya çok dikkat etmek, bu söze, Yahudi'nin vermek istediği manayı vermek, onun gözü ile değerlendirmek lazımdır. Yahudi ırkı Moşe Dayan'ın ağzından âdeta dünyaya meydan okumaktadır. Ve kendisinde böyle bir meydan okumak kuvvet ve kudretini görebilmektedir.

İsrail, bu kuvveti ve kudreti nereden bulmaktadır?

Sorulması gereken bu soruya verilecek cevap şudur:

Yahudi, dünya felsefesinin kurucusudur ve bugün dünyada geçerli bütün felsefelerin, millî din olan Musevilikten hareket ederek babasıdır. Yahudi, dünyaya önce felsefesini talim ettirmiş, sonra bu felsefenin meydana getirdiği hukuk sistemini kabul ettirmiş ve dünyaya içtimai ve hukuki bir istikamet vermiştir. Bundan sonra, bu felsefe ve hukuk sisteminin üzerinde taht kurarak iktisadi imparatorluğunu, Ben-i İsrailoğulları'nın ellerinde kurmaya muvaffak olmuştur. Dünyanın, Roma Hukuku'nu talim ve tatbik etmeye başladığı andan itibaren, Yahudi, bu iktisadi imparatorluğunu kurmak için devletleri birbirleri aleyhine harbe teşvik etmiş, bu harplerden tek kazançlı kendisi olmuştur. Böylece, dünyanın tek sermayedarı olmuş ve fiili dünya hâkimiyetini felsefe, iktisat ve sermaye üzerine kurmak suretiyle devletsiz, kralsız, imparatorsuz, bir dünya devleti olmuştur. Yahudi, her yerde vardır ve Yahudi'nin bulunduğu bu her yerde tek hâkim odur. Dünya milletleri, Arap-İsrail Savaşı'nın ışığında bu hakikati görmeye mecburdur. Şayet, bugün dünyayı idare eden büyük devletler bu hakikati görmezler veya bir gaflete düşerlerse, bilsinler ki, tarih, insanlığın başına açtıkları bu felaketten dolayı kendilerini asla affetmeyecektir. Tarih on birinci asrın Fransa'sını, İspanya'nın İzabella'sını, Rus Çan İkinci Aleksandır'ı yeniden yaşatmaya mecburdur. Hemen bir hafta vardır ki; dünya basını ile birlikte, bizim basın da tarihte emsali çok nadir bir korsanlık olaylarına parmak basmaktadır.

Tehlikeli Devreye Giriyoruz

Bu korsanlığın, İsrailliler'in, Fransa'nın Serburg Limanı'ndan kaçırdıkları füze rampalı olduğu bildirilen beş hücumbotu olayı olduğunu söylemeye lüzum yok.

Hakikaten cüretkâr, cüretkâr olduğu nispette de tehlikeli bir devrenin açılmasında rol oynayacak bu beş hücumbotun İsrail'e varması, üzerinde ehemmiyetle durulması icap eden uluslararası bir olay olduğu kadar, bir Türk meselesidir de.

Dünyanın en hassas noktası olan Ortadoğu'da, 1967 Haziran Savaşı'ndan bu yana geçen devre içerisinde, bu korsanlık olayı kadar ciddi hiçbir olay meydana gelmemiştir.

Dünyanın üç devinin Akdeniz'de kuş uçurtmayan donanmaları arasından elini kolunu sallayarak ve İsrail harp gemilerinin himayesinde seyretmiş olan bu hücumbotları, Ortadoğu'da birtakım ciddi ataklara, 1967 krizinden daha tehlikeli olaylara yol açacak kabiliyettedir.

Bilindiği gibi, İsrail, 1967 Haziran, 6 günlük Harp'te, binlerce yıllık bir rüyayı, Siyon rüyasını bir emrivaki olarak dünyaya kabul ettirmiş bulunmaktadır.

Uluslararası Siyonizm'in binlerce yıllık bu rüyası, Hz. Süleyman'ın Kudüs'ün Ürdün toprakları içinde bulunan ulu sarayının bina edildiği Siyon Tepesi'nin işgali ile gerçekleşmiş; böylece, uluslararası Siyonizm ilk hedefine varmıştır.

Her gün artan bir hırsla silahlanan ve Ortadoğu'da bir çıbanbaşı durumundaki bu devlet neler yapmak istemektedir?

Bu silahlanma kime karşıdır?

Artık bilinmektedir ki; Araplar arasındaki anlaşmazlıklar, Nâsır'ın hayalperestliği ve anlaşma kabul etmez inadı yüzünden zafere ulaşan İsrail'e karşı, Arap milletleri bir tehlike teşkil etmekten uzaktır.

Şu hâlde, bu silahlanma kime ve hangi devlete karşıdır? Bu

tehlike, Siyonizm hedefine ulaşan İsrail'in ikinci hedefi olan Davut İmparatorluğu hudutlarıdır ve bu hudutlar Urfa vilayetimize kadar dayanmaktadır.

Türk Dışişleri, alarma geçmek zorundadır. Bugün olmazsa yarın, İsrail'in hedefi Türkiye olacaktır.

Zira İsrail'in bu korkunç silahlanmasını başka suretle açıklamak mümkün değildir.

Birleşmiş Milletler'in İkinci Kararı ve İsrail

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, geçtiğimiz hafta aldığı ve İsrail'in işgal ettiği Arap topraklarından kayıtsız ve şartsız çekilmesine dair olan ilk kararından sonra, yine geçtiğimiz haftanın son günü yaptığı ikinci bir toplantıda, İsrail'in, işgali altında tuttuğu Arap topraklarındaki faaliyetlerini durdurmasını ve bu gayretlerin boş olduğunu derpiş eden (öngören) yeni bir karar sureti almıştır. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun kararında, İsrail'in bu siyaseti reddedilmekte ve şöyle denilmektedir:

"İsrail, işgali altındaki Arap topraklarının İsrailleştirme faaliyetlerine bir son vererek, burada yeni İsrail mahalle ve semtleri kurmaktan ve yabancı bir milleti Arapların arasına karıştırmaktan, bu arada da bu topraklardaki halkın mülklerine el koymak ve istedikleri yere gitme haklarını ellerinden almaktan vazgeçecektir."

Yine aynı karara göre: *"İsrail'in işgali altındaki Arap toprakları, hiçbir zaman İsrail'e ait eyaletler olmayacaktır"* denilmektedir. Bahis mevzuu karar, 49 çekimsere karşılık 63 oy ile alınmıştır.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun bir hafta içinde almış bulunduğu her iki karar da, üzerinde ehemmiyetle durulması lazım gelen ciddi birtakım manalar taşımaktadır. Bu manaların başında, Birleşmiş Milletler'i oluşturan devletlerin nihayet İsrail felaketini anlamış olmaları gelmektedir. Fakat bizce, bu kararın manası, İsrail felaketinin anlaşılmış olmasından çok,

büyük devler arasında Ortadoğu'da cereyan eden mücadeleleri, taraflarından birisinin kaybetmesine yol açacak bir ehemmiyet taşımasındandır.

Dikkat edilirse, Birleşmiş Milletler, bu kadar açık, bu kadar kati herhangi bir karar verilmiş değildir. Şu hâlde, Ortadoğu'da da olayların cereyan etmesine ve dünyayı tehdit eden tartışmaların devamında, kendilerince faydalar sağlayan devletlerarası çekişme, nihayet taraflardan birisi aleyhine sonuçlanabilir ve bunun için kullanılan koz da, Arap milletlerinin davasıdır.

Ortadoğu'da büyük menfaatleri olan devletler bilinmektedir ki; üç tanedir. Bunlar, sırası ile Amerika, İngiltere ve Rusya'dır. İngiltere'nin dünya hammaddeler üzerindeki su götürmez hâkimiyeti yanında, Amerika'nın elle tutulur, gözle görülür maddi kuvvet ve kudreti, olaylar göstermiştir ki; bu güne kadar herhangi bir muvaffakiyet kazanmamıştır. Bilakis, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra dünyanın tek söz sahibi ve her devlet tarafından dostluğuna ve ittifakına el uzatılan Amerika, artık Birleşmiş Milletler'in ilk günlerindeki Amerika değildir ve umumi heyete de söz geçirecek imkânları kaybetmiştir. Bizce, üzerinde durulması elzem olan olay işte budur. Genel Kurul'un, hakkında çok kesin kararlar verdiği devlet ise, 1953 yılından sonra, Amerika'nın sırtına bir kene gibi yapıştırılan İsrail'dir.

İsrail'e karşı alınan kararın gerçek manası, hiçbir vakit İsrail meselesi olmayacaktır. Fakat İsrail'in şahsında, Amerika ile İngiltere arasındaki Ortadoğu hammadde kaynakları mücadelesi söz konusudur ve İsrail, Amerika tarafından desteklenmeye devam edildiği takdirde, bu kararın daha radikallerine de intizar etmek icap edecektir.

Demek oluyor ki, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun aldığı her iki karar, zahiren İsrail ile alakalıdır, lakin bu kararın gerçek manası, dünya hâkimiyeti siyaseti ile dünya ham

maddelerine sahip olma davasıdır. İkinci Dünya Savaşı'ndan günümüze kadar geçen olaylar, bu ikinci mücadeleyi Amerika'nın da, Rusya'nın da kaybettiğini göstermektedir. Kanaatimizce, esasen birinci planda mütalaa edilmeyen Rusya, ikinci ve tali derecedeki rolü ile uluslararası olaylara âdeta zorla itilmiştir. Ve bu zorlama ile Rusya'nın Akdeniz'deki varlığı, Amerika'ya karşı daima bir koz olarak kullanılmıştır. Hakikatte ise, Rusya, İngiltere ile Amerika arasındaki dünya mücadelesinde zaman, taraflardan biri tarafından kullanılan muvakkat (geçici) bir dosttur. Bu dostluğun ebedî olduğunu sanmak ise aynı hatadır. Hele İngiltere'nin Rusya'yı dost tanıması, kurulu düzene ve takip ettiği dünya hâkimiyeti siyasetine tamamen aykırıdır. Zira bilinmektedir ki, İngiltere'nin ebedî dostu yoktur; fakat ebedî menfaatleri vardır. Bu İngiliz dünya siyasetinin de sembolüdür.

Türkiye ve Kudüs'ün İşgali

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun yıllık toplantısında bulunmak üzere New York'a giden Dışişleri Bakanımız, Halûk Bayülken, itiraf edelim ki, Türk Dışişlerinde duymaya alışamadığımız, bugüne kadar duymayı hasretle beklediğimiz bir beyanat vererek, Türk Dışişleri'nin Ortadoğu'daki hâli tek taraflı istila hareketi karşısındaki nokta-i nazarını açıkça ilan etmiş bulunmaktadır.

Dışişleri Bakanı'mız, tehdit yolu ile girişilen her hareketin karşısında olduğumuzu söylerken, hususiyle bir nokta üzerinde Türk Devleti'nin harici siyasetinin, Müslüman Türk milletinin görüş açısına bina etmiştir. İsrail'in, 1967 Haziran, 6 günlük harp sonunda işgal ettiği Kudüs şehrini terk etmeyeceğine zaman zaman temas eden İsrail Başbakanı Golde Meir'in sözlerine de cevap mahiyetindeki bu beyanında, Dışişleri Bakanı'mız, ajanslarının verdikleri malumata göre şunları söylemiştir: *"Dünyada üç büyük din için mukaddes bir şehir*

olan Kudüs'ün statüsünün tek taraflı olarak değiştirilmesi düşünülemez." Bu söz cidden alışmadığımız, bize unutturulan, bütün Türkiye'nin ülküsünün tam ve çürütülemez ifadesidir. Bugüne kadar Türk Dışişleri'ne hâkim olan sünepe ve Türk milletine ters düşen davranışların mümessili olan siyaset de bu sözlerle ümit ederiz ki, tarihe karışmış olacaktır.

Türkiye'nin bütün Müslümanlarının üzerine titrediği mukaddes Kudüs şehrinin statüsü hakkındaki bu kati görüş açısı, öyle görünüyor ki, geleceğin Türk dış siyasetinin de odağı olmak vasfını taşımaktadır. Zira geleceğin Türkiye'sinin parlamaya başlayan yeni siyaseti, daha çok, Müslüman devletlerle devam edecek olan ticari ve iktisadi anlaşmalara değer verdiğini göstermektedir. Bu devletlerle kurulması için gayret sarf edilen yeni siyaset ise, tarihî bir hakikati kabullenmek mecburiyetindedir. Bu hakikat, tarihin seyri içinde, Türk'ün daima İslam liderliği meselesi olmuştur.

Türk milletinin bu mümeyyiz (iyiyi kötüyü ayırt edebilen) vasfı, bugüne kadar hiçbir devletin erişemeyeceği birtakım neticeler doğurmuş ve Türkler, İslam Âlemi'nin liderliğini asırlar boyu devam ettirmişlerdir. İşte, Türk milletinin bu vasfıdır ki, günümüz olayları içinde, Türkiye'ye bu liderliği tekrar iadeyi zaruri kılmaktadır. Kudüs meselesi, Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra, maksatlı ve çok haysiyetsizce devam ettirilen, Türk ve Türkiye aleyhtarı propagandanın artık geçerlilikten kalktığını ve Türk Devleti'nin tarihî rolünü ifaya hazır olduğu hakikatini ortaya koyacak delillerin en kıymetlisidir.

Kudüs, tarihi boyunca Hristiyanlık ile Yahudilik arasında pek çetin mücadelelerin geçtiği en mukaddes bir şehirdir. Fakat bu şehir, Türklerin eline geçtikten sonra, 6 asır müddetle, tam bir sükûnete kavuşturulmuş ve her üç din de aynı haklardan mukaddes şehirde istifade etmişlerdir. İsrail'in, asırlarca devam eden bu statüyü, zorbalığa dayanarak ve tek taraflı ihlal etmiş olması, elbette ki destekler bir hareket değildir.

Gerçi, İsrail'in, Hz. Süleyman'ın devleti yıkıldıktan sonra, tekrar devlet kurmak için dayandığı tarihî parola Siyonizm olmuştur; ama bu kelimenin kuvvet ve kudretini aldığı Siyon Tepesi'nin ellerine şimdilik geçmiş olması dahi, İsrail'in bu şehirde mutlak hükümran kalacağı manasını asla içermez.

Ancak, şurası da dikkat çekicidir ki, İsrail Başvekili Golde Meir'in, İsrail'in Siyon Tepesi'ni eline geçirdikten sonra, burasını terk etmek niyetinde olmadığına dair verdiği ve üzerinde ısrar ettiği beyanatı, Ortadoğu için yine ve pek sert birtakım çatışmalara sebep olabilecek bir mana taşımaktadır. Bu beyanatın, İsrail Başvekili tarafından bir defa daha gözden geçirilmesi, bizzat İsrail Devleti'nin menfaatleri gereğinden olduğu kadar, mıntıkanın da menfaatleri gerekmektedir. Türkiye artık açıkça belli olmuştur ki, İsrail'in Siyon siyasetinin karşısındadır.

İsrail'e Yakılan Yeşil Işık

Akdeniz, bilhassa Ortadoğu, son İsrail korsanlığından sonra, ciddi bir krizin içine yuvarlanacağa benzemektedir. Akdeniz'de üslenmiş ve bu denizi kendi iç denizleri hâline sokmuş bulunan İngiliz, Amerikan ve Rus filolarının gözleri önünde, ellerini kollarını sallayarak geçen çalınmış hücumbotlarına bu armadalar neden dur dememişlerdir?

Bu hücumbotlarının rahatça ve hiçbir tehlikeye maruz kalmadan Atlantik Okyanusu'nu, Cebelitarık Boğazı'nı ve Akdeniz'i de geçerek Hayfa Limanı'na ulaşmış olmaları, Ortadoğu'yu bir anda dünya siyasetinin mihveri hâline getirmiştir.

İsrail destroyerlerinin himayesinde seyreden gemilere, ne Amerika ne Rusya ne de İngiltere'nin müdahale etmiş olması, bu devletlerin Ortadoğu'daki hayati ehemmiyet ile haiz menfaatlerinin haleldar olması düşüncesindedir.

Rusya, her ne kadar Ortadoğu memleketlerine Arap-İsrail

Savaşı sırasında arka çıkmış ise de, sonraki siyasi tutumu; kendisinin bu memleketlerin istikbali ve emniyeti ile alakalı olmadığını açıklıkla ortaya koymuştur. Amerika, gerek Ortadoğu'da gerek dünyanın diğer kesimlerinde, aktif siyaseti terk zorunda kalmış ve savunma siyaseti takibine mecbur olmuştur. Amerika'nın bu siyaseti takip etmesinde ise, Kore Savaşı'ndan bu yana, dünyanın her noktasında meydana gelen olaylardan dolayı kendisinin mesul tutulması en büyük sebeptir.

Amerika, artık, 1946 sonrası Amerika'sı değildir ve bu durumu çok ciddi bir şekilde dikkate almaktadır. Her ne kadar Amerika, dünya hammaddelerine giden bu en mühim yol ile alakalı ise de, bu bölgede çıkarılmış olan Amerika aleyhtarlığı, bu devleti akıllıca davranmaya zorlamaktadır:

1964 yılında, Türkiye'nin Kıbrıs'a çıkarma yapmak için giriştiği hazırlık ve hareketi 6. Filo ile durdurmuş olması, Amerika'yı, Türkiye'de çok kritik bir siyasi çıkmaza sokmuş ve olay Türk halkını rencide etmiştir. Amerika'yı, akıllıca zorlayan olayların belki de en mühimi olmuş ve siyasetinin ibresini ihtiyatlı bir politikanın icaplarına göre ayarlamıştır.

İngiltere'ye gelince, bu devlet, uzun vadeli politik oyunlara girişmiş ve İsrail hücumbotları meselesine bilhassa müdahale etmemiştir.

İngiltere'nin bu uzun vadeli politik oyunlarının başında, Ortak Pazar hususunda, Fransa'dan gelen zayıf da olsa itiraz seslerini susturmak, Almanya ile Rusya arasında başladığı müşahede edilen kur yapmalardan meydana gelen ılık havayı beklemek gibi birtakım meseleler vardır.

Bundan ayrı olarak İngiltere, Ortadoğu'da birinci derecede iktisadi menfaati olan bir devlet olarak petrol sahalarının hemen burnu dibindeki bu olaya, Amerika'yı bu bölgede tasfiye ettiği ve Rusya'yı da kendisi için ciddi bir tehlike kabul etmediği için müdahale etmemiştir.

Şimdi, Akdeniz'de iki devlet birbirlerini kontrol etmektedirler ve her iki devlet, ilk atağın karşısındaki devletten yapılmasını beklemektedirler. Bizce, bu atak hiçbir vakit yapılmayacak ve İsrail zorlamayı aynen kabul edecektir.

Zira Amerika'da devlet tamamen Yahudi sermayesinin kontrolündedir.

Rusya'da ise, ordu kademelerinin en yüksek noktaları, Yahudi asıllı generallerin ellerindedir ve Ortadoğu'da, yeni ve tehlikeli birtakım emrivakiler birbirini takip edebilecektir.

İsrail Tehlikeli Yolda

Tarih tekerrür ediyor. Evet, bundan asla şüphe edilmesin. İsrail Başbakanı Golde Meir'in, Hristiyanlık Âlemi'nin en büyük ruhani lideri ile Vatikan'da yaptığı mülakat, bize bu konuda bir kere daha hak verdirecek bir kırgınlık, hatta kızgınlık havası içinde son bulmuştur.

Vatikan'dan verilen bilgiye göre; Golde Meir ile Papa VI. Paul arasında, birkaç gün önce yapılan görüşmelerde, Papa, İsrail'in Kudüs'ün statüsü üzerindeki tasarrufuna dikkati çekmiş, bütün semavi dinlerce kutsal kabul edilen Kudüs şehrinin, uluslararası bir statüye bağlanmasını talep etmiştir. Papa'nın bu talebine şiddetle karşı çıkan ve teklifi reddeden İsrail Başbakanı, ülkesine döner dönmez, Maarif gazetesine verdiği bir beyanatla meseleyi dünya siyasetine yansıtmıştır. Golde Meir, adı geçen gazeteye verdiği beyanatında, Papa ile yaptığı konuşmada geçen sözlerin, Nazi Almanya'sında Yahudilere yapılan zulümleri hatırlattığını ifade etmiştir. Bu ifade tarzı, çok dikkat çekicidir ve her halükârda siyasi nezakete de aykırıdır.

Biz daha önce, birkaç defa, İsrail'in 1967 Haziran Savaşı'ndan sonra işgal ettiği toprakları terk etmeye mecbur olacağını, lakin Kudüs şehri üzerindeki haklarından hiçbir zaman

ödün vermeyeceğini anlatmaya çalışmıştık. İsrail, işgal ettiği Mısır ve Ürdün topraklarından bir gün geri çekilecektir. Ama Kudüs'ten çekilmeyi hiçbir zaman düşünmeyecektir. Hatta devletinin inkıraz (çökmesi) bulması pahasına da olsa.

Zira İsrail, varlığım uluslararası "Siyon" hareketinden ve bu hareketin belirlediği siyasetten aldığı güç ile fikirden eyleme dönüştürmüş, yine uluslararası Siyonizm'den aldığı kuvvetle böylesine bir direnmenin içine sürüklenmiştir.

Dikkat edilirse, İsrail'e hayat veren Siyonizm hareketi, adını Kudüs'teki Siyon Tepesi'nden almaktadır ve bu tepe Hz. Davut İmparatorluğu'nun en parlak devresi olan Hz. Süleyman döneminde inşa edilmiş olan muhteşem sarayın yapıldığı yerdir. Bu yer, 1967 Haziran Savaşı'ndan önce Ürdün toprakları içindeydi. 1967 savaşından sonra İsrail'e hayat veren Siyon Dağı Felsefesi'ni gerçekleştiren bir İsrail'in bizzat kendi hayat felsefesini ve varlığını inkâr edici bir harekete teşebbüs etmesini beklemek bizce hayaldir. İsrail Başbakanı'nı, siyasi nezaket kaidelerinin dışına çıkaran ve Papa ile yaptığı konuşmayı, çok ağır bir dille reddetmeye mecbur eden husus, işte bu Siyon felsefesidir. Biz şuna inanıyoruz ki, hiçbir İsrail Başbakanı, Weizmann'ın takip ettiği ve Siyon Felsefesi'nin temelini teşkil eden yoldan ayrılmak kudretini kendinde göremeyecektir. Zira bu felsefeyi inkâr etmek demek, bizzat İsrail'i inkâr demek olacaktır. Bu inkâr keyfiyetine ise "peki" diyebilecek bir İsrailli bulmak herhâlde kolay olmayacaktır.

Ancak, Golde Meir'in Papa'nın tekliflerini reddetmesi ve Papayı çok ağır bir şekilde itham etmesi keyfiyeti de üzerinde durulacak kadar ciddi bir ağırlık ifade etmektedir. Zira ne Papa, Hristiyanlık Âlemi adına İsrail Başbakanı'na yaptığı tekliften vazgeçecek, ne de İsrail, Papa'nın tekliflerine olumlu bakacaktır. Papa ile İsrail Başbakanı'nın yaptığı görüşmenin böyle bir sona varacağı ise çok belliydi. "Bu durum karşısında netice ne olacaktır?" sorusu kendiliğinden ortaya çıkmaktadır.

Kanaatimizce, tarih tekerrür etmektedir ve Yahudilik ile Hristiyanlık bir kere daha karşı karşıya gelmektedir ki, tarihin bu mücadeledeki hükmü, mazidekinin aynısı olacak ve Yahudilik tekrar karanlık bir devrenin içine sürüklenecektir. Ancak, bu mücadelede taraflardan bir tanesi henüz son sözünü söylememiştir ki, bu sözün söyleneceği zaman herhâlde uzak değildir.

Bu sözü söyleyecek olan ve İsrail Başbakanı'nın ağzından çıkan sözü geriye aldırabilecek üçüncü din İslamiyet'tir. Tarih şuna da şahittir ki, İslamiyet adına söylenecek son söz, daima Türklerin sözü olmuştur ve bu söz üzerinde hiç kimsenin itiraz hakkı olamayacaktır.

Yahudi Kongresi

Yayın hayatına giren yeni refikimiz Millî Gazete, ilk sayısında, dünya siyaseti bakımından ciddi surette incelenmesi gereken bir haber yayımlamıştır. Gazetenin verdiği habere göre, İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana, ilk defa, Yahudiler, Dünya Yahudiliği'nin bütün meselelerini görüşecek bir kongre akdine teşebbüs etmişlerdir. Yine verilen malumata göre de, Yahudi Kongresi, Londra'da toplanacak ve İngiliz gazetelerinin verdikleri bilgiye göre de, kongreye İngiliz Yahudileri hemen tamamen hâkim olacaklardır.

Yahudilerin kongrelerinde müzakere edecekleri mevzuları açıklamadan önce, ulusal kongreler bakımından Londra'nın arz ettiği önemi izah etmek yerinde olacaktır. Zira bu şehirde akdedilmiş bütün ulusal kongreler, bir müddet sonra dünya siyaseti üzerinde pek ciddi roller oynamışlardır. Mesela, bunlardan bir tanesi, 19. asrın sonlarında Komünistlerin ikiye ayrılmasına sebep olan ve gerek Fransız, gerek Belçika hükûmetlerinin akdine müsaade etmedikleri komünist enternasyonalidir.

Bilinmektedir ki, Londra'da toplanan Komünist Enternasyonali, Bolşevikler ve Menşevikler diye iki ayrı gruba ayrılmışlar ve sonunda Rus Komünizmi'ni sadist bir rejim olarak tescil eden Stalin'in bütün muhaliflerini tasfiye ederek, iktidarı hunhar ve kanlı elleri arasına almasına sebep olmuştur. Bugün Komünizm'in dünyanın başına bela olması, işte iki Avrupa devletinin müsaade etmedikleri ve sonunda Londra'da toplanan enternasyonalin eseridir.

Yakında toplanacak olan Uluslararası Yahudi Kongresi de, kanaatimizce, dünya siyaseti üzerinde pek geniş tesirleri olabilecek birtakım kararlar alacak, fakat bu kararların altında, her vakit olduğu gibi İngiliz patenti bulunacaktır. Zira Londra'da toplanacak olan kongrede hâkim unsur İngiliz Yahudileri olacaktır.

Kanaatimizce, Londra'da toplanacak olan Yahudi Kongresi'nin hakiki manası, Avrupalı Yahudilerin, Amerikan Yahudileri ile olan meselelerini tetkik etmekten ibaret olacak ve İngilizlerin günümüze kadar yönlendirdikleri Yahudi menfaatleri, bir daha ve bütün dünyayı kapsayacak şekilde tetkik edilecektir. Biz, dünya Yahudiliğini iki kısımda mütalaa etmekteyiz. Bunlardan birisi, Amerikan Yahudiliği, diğeri de İngiltere'nin himayesinde ve İngiltere ile ortak durumdaki Avrupa ile Amerika dışında (İsrail hariç) yaşayan dünya Yahudileri grubudur.

Her iki grup, Yahudi dinî bakımından aynı inançlara sahip olmalarına rağmen, menfaat bakımından pek bariz birtakım ayrılıklar arz etmektedirler. Amerikan Yahudiliği, daha evvelce de yazdığımız gibi, hükmetmek sevdasındadır ve Amerika'da bizzat hükmetmektedir. Onlar, hükmetmek sureti ile Avrupa'nın kurduğu dünya hegemonyasını, Amerika lehine çevirebileceklerine inanmışlardır. Buna İsrail Devleti de inanmıştır. Amerikan Yahudiliği, astronomik rakamlar ifade eden namütenahi (sonsuz) maddî imkânların yanında, dünya ham maddeleri üzerindeki bir nevi inhisarların (tekel),

Avrupa devletlerinin ve bilhassa İngiltere'nin siyasi ve iktisadi siyasetine medyun olduklarında müdriktirler ve kurdukları ortaklıkların yıkılacağına da inanmaktadırlar. Binaenaleyh, Amerikan Yahudiliği'nin son ümit ve gayretlerle Avrupalı ve İngiliz Yahudileri'nin derinde bulunan ham madde kaynakları ile dünya sermayesinin pek büyük bir kısmını almak ve hükmetmek maksadı ile Amerikan iktisadiyatına bağlamak hususundaki gayretlerine karşı çıkmamışlardır.

Toplanacak olan Yahudi Kongresi'nde, Yahudi meselelerinin dışında olarak müzakere mevzuu edileceğinden bahsedilen Ortak Pazar memleketlerinde yaşayan Yahudilerin menfaatlerinin sağlama bağlanması, Yahudi inançlarının teminat altına alınması, Avrupa devletlerinde mesai günlerinin Yahudilerin mukaddes gün olarak kabul ettikleri cumartesi hariç olmak üzere tespiti (bizde de cumartesi gününün tatil edilmesi fikri işleniyor) Ortadoğu meselesi (sadece İsrail meselesi) ile Rus Yahudilerinin durumu görüşülecek ve birtakım kararlar alınacaktır.

Bütün bu meseleler, Yahudilerin cemaat işlerini aşan bir vüsat ifade etmektedir. Bu sebeple, Londra'da toplanacak olan Yahudi Kongresi'ne ve bu kongrenin vereceği kararlara, dünyanın kaderini bağlamak, zannederiz mübalağa sayılmayacaktır.

Kudüs'ün Statükosu

Ortadoğu'nun hammadde kaynakları bakımından ehemmiyeti yanında, bir diğer mühim (önemli) ve asırlar boyu bu mıntıkayı buhranlara sürükleyen mesele vardır ki, bu da Kudüs şehrinin bütün dinler bakımından taşıdığı kutsiyetidir.

Kudüs'ün bu hususiyetidir ki, hammadde mücadelesinin yanında, bu meseleyi de düşünmeye siyasileri mecbur etmektedir.

Bilinmektedir ki, 1967 Haziran, 6 günlük savaşlardan sonra İsrail, Ürdün'ün hâkimiyeti altında bulunan Kudüs şehrinin diğer kısmını da işgal etmiş ve böylece şehrin tamamına sahip olmuştur. O günden bugüne kadar yapılan bütün çatışmaların ikinci derecedeki mihrakını da bu husus teşkil etmiştir. İsrail, mukaddes şehir Kudüs'ü eline geçirdikten sonra, mevcudiyetinin temeli olan SİYON hedefine varmış bulunmaktadır.

Kadim tarihten beri, milletlerarası çetin savaşlara ve açık veya kapalı diplomatik mücadelelere sahne olmuş bulunan bu şehir, Osmanlı İmparatorluğu'nun elinde bulunduğu müddetçe, bütün dinlere inananlara açık tutulmuş ve her isteyen bu mukaddes şehre girip dinî vecibelerini yerine getirmiştir. Ancak, Osmanlı İmparatorluğu, 19. asırdan itibaren Avrupalıların ciddi şekilde baskılarına maruz kalmıştır. Bu tazyik ve tehditler, Fransa ile Rusya arasında, ciddi, hem de çok ciddi diplomatik çatışmalara sebep olmuş ve sırf bu mücadeledir ki, tarihte, Makamat-ı Mukaddese (Mukaddes Makam) denilen meselenin, dolayısı ile Kırım Harbi'nin ve tarihte ilk defa Osmanlı İmparatorluğu ile Fransa ve İngiltere'nin ittifakına sahne olmuştu.

O tarihten bu yana, yani günümüze kadarki geçen zaman içinde, Kudüs'ün statüsü devam etmiş ve herhangi bir ihtilafa mevzu olmamıştır. Ancak, İsrail-Arap savaşından sonradır ki, bu mesele tekrar su yüzüne çıkmış bulunmaktadır.

Bu şehir ile dinî bakımdan meşgul olan, Kudüs'ün statüsünde değişiklik yapılmasını arzu etmeyen devletlerarasına, son günlerde Türkiye de dâhil olmuştur. Türkiye, Ortadoğu'da nazım bir devlet olmak için giriştiği diplomatik faaliyet arasında, elbette ki, Kudüs şehrinin statüsü ve geleceği ile de alakadar (ilgili) olacaktı. Türkiye için bundan daha tabii herhangi bir hak tasavvur etmek güçtür. Nitekim geçtiğimiz hafta içinde, Türkiye Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil, bu mevzuda gayet sarih, şüpheye asla mahal vermeyecek kadar

gerçekçi bir beyanda bulunmuştur. Türkiye'yi böyle bir beyana sevk eden amillerin başında, 1967 yılından bu yana, Ortadoğu'da takip ettiği politikası gelmektedir.

Bilindiği gibi Türkiye, bu tarihe kadar daima Batı siyasetine ehemmiyet (önem) vermiş ve aramızda asırların meydana getirdiği bir bağla bağlı bulunduğumuz Doğu İslam milletlerini dikkate almamıştı. Yanlış bir siyaset olduğuna inandığımız, hatta sadece inandığımız değil, aleyhimize tezahürlerine şahit olduğumuz bu siyaset, nihayet terk edilmiş ve Türkiye tarihî siyasetine dönmek mecburiyetini, olayların tazyiki altında kabullenmek mecburiyetinde kalmıştır. Bu bakımdan, Dışişleri Bakanımızın verdiği beyanat, üzerinde ehemmiyetle durmaya değer bir kıymet taşımaktadır.

Dışişleri Bakanı'mız, memleketimizde misafir bulunan Libya Dışişleri Bakanı Salih Massud Buveysa ile görüşürken, kendisine Kudüs'ün statüsünde İsrail'in tek başına değişiklik yapamayacağını söylemiş olmakla, Türkiye'nin Kudüs, dolaysıyla Ortadoğu siyasetini bir kere daha açıklama fırsatını bulmuştur.

Türkiye, şimdi bu mesele hakkındaki fikrini açık şekilde ortaya koymuştur. Esasen, Türkiye için, bundan başka takip edilecek herhangi bir siyasi yol da yoktur. Bir Ortadoğu devleti olarak, kuvvet ve kudreti, tarihî hakları, müşterek (ortak) kültürü, müşterek dini bakımından bölgede yaşayan insanlarla, onların bağlı bulundukları devletlerle, Türkiye, elbette ki, nâzım devlet rolünü omuzlarına yüklenecektir. Kaldı ki, Akdeniz'de meydana gelen olaylar, İslam Âlemi'nin baskısı, kendileri ile iktisadî ilişkiler kurduğumuz Müslüman devletler, Türkiye'nin gelişmekte olan sanayisi, bizi bu siyasete âdeta itmektedir.

Bundan önce de yazılarımızda belirttiğimiz gibi, Türkiye, İsrail-Arap anlaşmazlığına tarafsız değil, tek taraflıdır ve bu taraf İslam Âlemi'nin tarafıdır. Bu bakımdan Dışişleri Bakanı

İhsan Sabri Çağlayangil'in beyanını, tam zamanında ve yerinde telakki etmeliyiz.

Ortadoğu Buhranı ve Kudüs Meselesi

1967 Haziran, 6 günlük savaş sonunda İsrail'in eline geçen Arap topraklarının en mühimi ne Sina Çölü, ne İsrail askerlerinin Nil'in doğu kıyısında mevzilenmiş oldukları yerlerdir. Fakat asıl ehemmiyetli nokta, 1967 Savaşı'na kadar yarısı İsrail'in yansı da Ürdün'ün elinde bulunan Kudüs şehrinin tamamının İsrail'in eline geçmiş olmasıdır.

Bilinmektedir ki, İsrail, varlığının temel felsefesini teşkil eden İsrailiyet'in can damarı olan, İsrail milletine hayat veren, adını, Ürdün'ün elinden alınan topraklarında bulunan bir dağdan alan Siyonizm idealinin amansız tatbikçisidir.

İsrail'in binlerce yıl beklediği an, 1967 İsrail-Arap milletleri savaşı ile gerçekleşmiş ve Kudüs, bütün mukaddes yerleri Siyon Dağı ile birlikte İsrail'in eline geçmiştir.

İsrail, milletine hayat verdiğine inandığı Kudüs'ün bu kısmında, işgal ettiği andan itibaren radikal birtakım tedbirler tatbik etmeye başlamış ve bu tedbirler, İsrail ile Arap Âlemi, hatta hemen bütün İslam Âlemi arasında çetin bir psikolojik savaşın başlamasına neden olmuştur. Bizce, Ortadoğu'daki buhranın asıl merkezi işte bu noktada toplanmaktadır. Zira Kudüs, sadece Musevilik ile İslam Âlemi'ni değil, fakat aynı zamanda ve en az bu iki din kadar Hristiyanlık dinini de meşgul ermektedir.

Bu sebeple, İsrail'in Kudüs statüsünde birtakım radikal tedbirler almış olması, Hristiyanlık Âlemi'ni da en az İslam Âlemi kadar rahatsız etmiş ve Birleşmiş Milletler harekete geçmiştir.

Bu maksatla, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, 1971 yılı Eylül ayında toplanarak, İsrail'in Kudüs'te almakta olduğu ve şehrin statüsünü değiştirmeye, Kudüs'ü Musevileştirmeye

matuf tedbirlerin durdurulmasını göz önünde tutan bir karar sureti almıştı. Güvenlik Konseyi'nin aldığı karara rağmen, İsrail, Kudüs'teki teşebbüslerini ve tedbirlerini aksatmamış ve şehrin tamamını İsrailiyet'in temel felsefesine uygun olarak değiştirmeye devam etmiştir.

Israrla ve süratle girişilen bu radikal değiştirme tedbirleri, öyle görünüyor ki, Hristiyan Âlemi'ni pek ciddi şekilde tedirgin etmiştir. Bu sebeple de, Güvenlik Konseyi, tekrar toplanmak ve Kudüs'ün statüsü üzerindeki operasyona bir son verilmesini konu edinen Eylül 1971 kararın tatbikini talep etmek üzere görüşmelere başlamak kararı vermiştir. Gelen haberlere göre, önümüzdeki günlerde toplanacak olan Güvenlik Konseyi, İsrail'in tekrar dikkatini çekecek ve radikal tedbirlerin durdurulmasını bir defa daha isteyecektir.

Güvenlik Konseyi'nin önümüzdeki günlerde alacağı bu kararın kabili tatbik olup olmadığı ise, kabili münakaşa dahi değildir. Zira bilinmektedir ki, Güvenlik Konseyi, şimdiye kadar aldığı kararların hiçbirisini tatbik ettirememiş ve insanlığın milletlerarası ihtilaflarda nihai merci olarak kabul etmeye meyilli olduğu konseyi, böylece bir kısır döngüye sokmuştur.

Bu sebeple, konseyin önümüzdeki günlerde yapacağı bildirilen toplantısından da ameli herhangi bir netice çıkmayacak, bundan evvel olduğu gibi İsrail, konseyin yeniden alacağı kararı dinlemeyecektir.

İsrail'in konseyin kararını dinlemeyeceği hususunda hiç kimsenin şüphesi olmamalıdır.

Zira İsrail, yukarıda da söylediğimiz gibi, kendi varlığının temel felsefesi olan Siyonizm'in nihai hedefi Siyon Dağı'nı ve mukaddes yerleri ele geçirdikten sonra şu veya bu şekildeki baskılarla o toprakları geri vermek durumunda kalırsa, bizzat kendi varlığını inkâr etmiş olacaktır. İsrail, böyle bir vaziyetle karşı karşıya kalmaktansa, öyle tahmin edilebilir ki,

bizzat kendi varlığını, hatta bütün Museviliği tehlikeye atmaktan çekinmeyecektir. Şu hâlde, Güvenlik Konseyi'nin alacağı kararı peşinen hükümsüz addetmek lazım gelecektir. Fakat bizce bu meselede asıl mühim olan husus, Güvenlik Konseyi'nin tatbik ettiremeyeceği kararlar arkasından koşarak bizzat kendi mevcudiyetini iflasa sürükleyen birtakım tedbirlere neden tevessül etmiş olduğudur. Konsey'in tatbik edemeyeceği kararlar alması ise, yukarıda da söylediğimiz gibi, insanlığın geleceğini ümitsizliğe sevk etmekten başka hiçbir fayda temin etmemektedir.

İsrail Hariciye Vekili Konuştu

Bir mihrak etrafında, fakat çok zikzaklı ve tehlikeli bir siyaset takıp eden İsrail, Dışişleri Bakanı Abba Eban'ın iki üç gün önce bir televizyon konuşması ile acaba ne arzulamaktadır?

Abba Eban'ın İsrail televizyonunda yaptığı konuşma, bilhassa Mısır'a karşı çok saygılı bir ifade içinde geçmiş, hatta Mısır Devlet Başkanı için *"Şerefli bir devlet başkanı"* tabirini kullanmıştır. İsrail Dışişleri Bakanı, bu konuşmasında, kendilerinin savaşı arzulamadıklarını ifade etmiş, işgal altındaki Arap toprakları için de *"İsrail'in bu toprakları işgal etmesinin, bu toprakları idare etmek için değil, fakat emniyet sebeplerinden ileri geldiğini"* söylemiştir. Eban, ayrıca, bir barış taarruzu mahiyetinde olan şu sözleri ile de âdeta barışa talip olmuştur.

Eban, *"İsrail, barış talebine müteveccih (yönelik) manasına geldiği takdirde, Ortadoğu'daki (Ne savaş, ne barış) durumuna son vermeye çalışmıştır. Ama buna rağmen şartlarda savaş ve macera istikametinde bir değişme olursa, ne pahasına olursa olsun şimdiki durumu muhafaza edecektir"* demiştir. İsrail devlet adamları için alışılmadık bir ifade olan bu yumuşak sözlerin sarfına sebep nedir? Bu sözlerdeki samimiyet derecesi nedir? Bunlar açıklanmadıkça, İsrail devlet adamlarının söyleyecekleri bu ve buna benzer ifadeler ciddiye alınamaz.

Daha geçenlerde Beyrut'u basarak Filistin direniş liderlerini öldürdükleri için sarf edilen sözlerin kulaklardaki aksi kaybolmamıştır. İsrail Başbakanı Golde Meir, bu baskından fevkalade memnun olduğunu ifade eden sözler söylerken, herhâlde düşünmüş taşınmış ve ondan sonra konuşmuştur. Yine aynı İsrail, pek manasız sözlerle geçiştirdiği Libya uçağının düşürülmesi olayındaki sorumluluğunu herhâlde unutmuş değildir. Fakat İsrail Dışişleri Bakanı'nın, Arap toprakları konusundaki sözleri, İsrail Meclisi'ndeki yani Knesset'teki bir haritayı ve bu haritanın ifade ettiği anlamı reddedici değildir. Knesset'in en önemli yerine hak edilmiş bulunan bu haritada, İsrail'in sınırları Abba Eran'ın son televizyon konuşmasında bahsettiği toprakların da ilerisindedir. Yine bu haritada, İsrail sınırları, Türkiye'nin de sınırlarını içine alan ve Şanlıurfa'ya kadar dayanan bir genişliktedir. Bütün bu deliller ve hareketler karşısında, İsrail Dışişleri Bakanı'nın sözlerine inanmak için çok saf olmak lazımdır. Şu hâlde, İsrail Dışişleri Bakanı son konuşmasını hangi noktadan hareket ederek yapmıştır? Asıl üzerinde durulması gereken konu budur.

Kanaatimizce İsrail, kendisine destek olarak Ortadoğu'yu bir kıyım ve savaş sahnesine sokmasına sebep olan Amerikan siyasetinin geçirmekte olduğu sarsıntıdan ürkmüştür. Zira bilinmektedir ki, İsrail'in varlığı da, İsrail'in kuvveti de, İsrail'in tehditleri de Amerika'nın dünyaya hâkim olma iddiasının arka plan siyasetinden kuvvet almaktadır. Amerika, süper devlet iddiasında birtakım piyon devletlere muhtaçtır. İşte bu devletlerden bir tanesi de İsrail olmuştur. İsrail'in devlet kurduğu Ortadoğu, mıntıka olarak pek büyük bir önem arz etmektedir. Bu önemdir ki, Amerika'yı, İsrail'i desteklemeye, hatta bütün Arap ve İslam Âlemi'yle karşı karşıya getirmeye, hayati önem taşıyan birtakım stratejik hammaddeler ile petrolünü de tehlikeye atmaya zorlamıştır. Ama bugün İsrail'in şahsında, Amerika, Ortadoğu'da çok sağlam bir sıçrama

noktasına sahiptir. Bu nokta ise dünya hâkimiyetine giden yolların en önemlilerinin kavşak noktasıdır.

Bu sebeple, İsrail Dışişleri Bakanı'nın sözlerini samimiyetten çok, korkuya yormak gereklidir. Zira Amerika'nın, Ortadoğu'da bütün menfaatlerinin garantisini elde edeceğine inandığı İsrail, düşünmektedir ki Avrupa güçlenmiştir ve bu gücünü de fiilen ispat etmiştir. İsrail, bu noktaya geldikten sonra, ciddi olarak Avrupa menfaatlerinin sarsılmamış olması gerektiğini herhâlde idrak etmeye mecburdur. Zira Avrupa'da aynı ırkın insanları yaşamış oldukları hâlde, bu insanlar uzun asırlar kaderlerinde çizdiği müreffeh (zengin) yolu, velev ki İsrail Devleti de olsa, terk etmek istememektedirler. İşte, Avrupa'nın arz ettiği bu tehlikedir ki, İsrail'i saygılı bir konuşmaya sevk etmektedir. Zira İsrail'in istiklali ve bütünlüğü, bundan sonraki izleyeceği siyasete bağlıdır.

Gangster Devlet Felsefesi mi?

İsrail Devleti'nin kuruluş tarihinden çok önce başlayan karakteristik vasfı, öyle anlaşılıyor ki, siyaset lügatine yeni bir ıstılah (terim) koyacağa benzemektedir. Bu ıstılah "Korsan Devlet" tabirine tam uygunluk arz etmektedir.

Bundan bir müddet evvel, Kahire'den kalkan bir Libya uçağını içindeki 107 yolcu ve mürettebatı ile ateş ederek düşüren İsrail uçaklarının bütün dünyada nefret uyandıran hareketinin üzerinden iki ay geçmeden, aynı devletin hava kuvvetlerine ait uçaklar, Lübnan Havaalanından kalkan bir Irak uçağının zorla İsrail'e inmeye mecbur etmişlerdir. Ajansların verdikleri haberlere göre, içinde 83 yolcu ve 7 kişilik mürettebat bulunan uçak, Lübnan Havaalanı'ndan kalktıktan hemen sonra, Lübnan hava emniyetini ihlal eden çok sayıdaki İsrail Hava Kuvvetleri'ne mensup avcı uçakları tarafından yoldan çevrilmiş ve zorla İsrail'e inmeye mecbur edilmiştir.

İsrail uçaklarının giriştikleri bu hareketin elle tutulur tarafı olmadığı gün gibi aşikârdır. İsrail ile Arap devletleri arasında cereyan eden ve bölgenin de dünyanın da emniyet ve rahatını kaçıran çatışmalara sahne olan Ortadoğu'da İsrail'in giriştiği bu hareket de, bundan evvelki hareket de kelimenin tam manası ile bir savaş kundakçılığıdır.

Bize öyle geliyor ki, İsrail, işi çığırından çıkarmıştır ve neticelerine de katlanmak mecburiyetinde kalacaktır. İsrail'in ikinci defa giriştiği ve uluslararası havayolları sözleşmesini açıkça ihlal eden sivil uçaklara saldırısı, şüphesiz çok vahimdir.

Hatta harekât çok vahim de değil, fakat her türlü insanlık kaidelerinin de dışındadır. Sivil yolcuları taşıyan ve uluslararası hukuk kaidelerince her türlü tehlike ve saldırıdan muaf olması gereken bir uçağın, hangi millete ait olursa olsun, zorla yolundan çevrilmesi, sadece o devlete ait değil, lakin bütün dünyaya meydan okumak manasına geldiği hatırdan uzak tutulmamalıdır. İsrail, bu hareketi ile bize öyle geliyor ki, bardağı taşıran son damlayı da kullanmış bulunmaktadır.

Eğer devletler, İsrail misali uluslararası kaideleri çiğneyerek diledikleri gibi hareket etme hakkını kullanacaklarsa, bu davranış, itiraf edelim ki, bütün dünya için, bütün milletler için vahim birtakım neticeler doğuracaktır. Nihayet, böyle bir felsefenin ve davranışın beynelmilel hukuk kaidelerinin üstüne çıkması, sadece devletler hukukunu çiğnemek manasına gelmez. Bu hareket, aynı zamanda uluslararası siyasette gangsterlik ile vasıflandırılacak yeni ve neticeleri bakımından çok endişe verici birtakım ihtilaflara da yol açar.

İsrail her şeyden evvel şu hususu düşünmek mecburiyetindedir ki, dünya üzerindeki Yahudi nüfusunun sadece 2,5 milyonu İsrail'dedir. Geriye daha 20 milyon kadar kalmaktadır ki, bunlar dünyanın her tarafında huzur içinde yaşayan devletlerin toprakları içinde hayat sürmektedirler ve yine İsrail düşünmek zorundadır ki, bu 20 milyon Yahudi, dünyayı istismar

edip kaymağını yemekle meşguldürler. Esasen bu durumdan dolayı dünya kamuoyunda her geçen gün İsrail, dolayısıyla Yahudilik aleyhine gelişen nefrete varan görüş, gangstervari davranışlarla daha da süratlenerek bir intikam alma vadisine rahatlıkla dönebilir. O takdirde, uluslararası siyaset literatürüne gangsterlik kelimesini, nefret doğuran son iki tecavüz ve zorbalık sonunda sokmakla iftihar ettiğini bizzat başvekillerinin ağzı ile teyit ve ilan eden İsrailliler, herhâlde kârlı çıkmayacaklardır.

Bizim İsrail'e tavsiyemiz, her türlü insanlık dışı davranışlar ile gangsterlik olarak vasıflandırılan bu hareketleri derhâl durdurmak olacaktır. Zira bu hareketlerin devamı karşılık bulacak ve herhâlde bundan İsrail haklı ve kazançlı çıkmayacaktır.

Zira dünya üzerindeki Yahudi nüfusu perakendedir ve bir tepkiye rahatlıkla ve kolayca muhatap olacak durumdadır. Böyle bir hareket sonunda ise İsrail, sadece kendi soydaşlarına fenalık etmekle kalmayacak, fakat dünya sermayesinin mümessili olan Yahudilerin her devlet sınırları içinde tasfiyesine zemin hazırlayacaktır.

Şu nokta da bir hakikattir ki, İsrail'in bu hareketi, nefretle karşılanacak ve şiddetle kınanacak bir gangsterlik hareketidir.

Beğenmemek Neye Yarar?

İkinci Dünya Savaşı'na kadar devletlerarası münasebetler Lahey'de tespit uluslararası kaidelerin icaplarına uygun olarak tatbik edilir ve devletler, uluslararası hukuk kaidelerine saygılı olurlardı. İkinci Dünya Savaşı da tıpkı Birinci Dünya Savaşı'nın siyasi haritaya soktuğu bir sürü devlet gibi, yeni ve küçük birtakım devletleri yeniden dünya siyasi haritasına sokmuş bulunmaktadır. Bu devletlerden bir tanesi de İsrail'dir. Uzun bir istiklal mücadelesinden sonra İngiltere ve Amerika'nın desteği ile Filistin'de devlet olan İsrail, kurulduğu

günden itibaren dünyanın huzurlu sahasında yadırganan ve yukarıda bahsettiğimiz Lahey mukarreratını (alınan kararlarını) hiçe sayan bir siyasetin ısrarlı takipçisi olmuştur. Böylece İsrail, uluslararası hukuk kaidelerini açıkça ihlal etmiş ve uluslararası hukuk kaideleri arasına tasvip edilmesi mümkün olmayan *"gangster devlet felsefesi"*ni yerleştirmeye teşebbüs etmiştir.

İsrail'in takip ettiği ve tasvip görmesi mümkün olmayan bu siyaset öyle görülüyor ki, dünyanın başına yeni belalar açmak istidadındadır ve bu belaların tek sorumlusu da İsrail olacaktır.

İsrail'in gangsterlik sıfatına layık hareketlerinden birisi de daha önce de yazdığımız uçak kaçırma hareketidir.

Bilindiği gibi, İsrail, Lübnan'dan havalanan bir Irak uçağını, jet uçaklarının tehdidi altında İsrail'e inmeye zorlamıştır. Bu olay, dünya siyasi ufkunda sert tepkilere muhatap olmuş, hemen bütün devletler bu hareketi şiddetle ve nefretle karşılayıp protesto etmişlerdi.

İsrail'in bu hareketi takbih edilirken (kınanırken), diğer taraftan vaki müracaat üzerine de, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi toplantıya çağrılmıştır.

Güvenlik Konseyi'nde yapılan müzakereler sonunda, İngiltere ile Fransa'nın müşterek olarak verdikleri bir karar sureti, mevcudun oyları tamamı ile ve aynen kabul edilmiş, İsrail kınanmış ve bu hareketlerin devamı takdirinde ciddi tedbirlerin alınması kararlaştırılmıştır.

Bütün bunlar iyi, bütün sözler güzel; ama bizim bildiğimize göre, aynı Güvenlik Konseyi'nin bundan evvel yine İsrail ile ilgili alınmış kararı vardır ve bu karar bütün ısrarlara rağmen tatbik ettirilememiştir.

Bahsi geçen karar, İsrail-Arap 6 günlük savaşından sonra İsrail'in işgalindeki toprakların derhâl terk edilmesine üzerine

karardı. 1967 Eylülünde alınan bu karar, aradan geçen altı yıl zarfında İsrail'e kabul ettirilememiş, vaki her müracaat İsrail tarafından reddedilmiştir.

Bizce meselenin asıl düşünülecek noktası burasıdır. Yoksa Güvenlik Konseyi'nin tatbik edilmesi mümkün olmayan yeni kararı değildir. İsrail, Güvenlik Konseyi'nin aldığı bir kararı hangi hukuki yaptırım veya hangi kuvvetle reddedebilmektedir? İsrail, Güvenlik Konseyi'nin aldığı bir kararı hangi cesaretle tatbik etmekten kaçabilmektedir. Bize öyle geliyor ki, İsrail, tek başına böylesine delice bir karar verebilecek güçte asla değildir ve İsrail'in kararlarının gerisinde birtakım başka müessir unsurlar aramak lazımdır.

İtiraf etmek lazımdır ki, İsrail'in kararlarının gerisindeki asıl kuvvet, hatta Güvenlik Konseyi'nin bütün davetlerine sırtını çevirmesine ve alışılmamış birtakım gangsterlik usullerine başvurmasına sebep olan kuvvet, Amerika'dır.

İsrail'in gerisindeki asıl güç Amerika olmasa idi İsrail, ne 1967 Savaşı'na girişebilirdi ne de Güvenlik Konseyi Kararları'na rest çekebilirdi. Bu demektir ki, İsrail'i, dünya siyasetine gangsterlik felsefesini yerleştirecek olan hareketine zorlayan Amerika'dır.

Nitekim Güvenlik Konseyi'nin son kararı alınır ve İsrail kınanırken, Konsey'de Amerika'yı temsil eden John Scali, kınama hareketine iştirak etmiş ama İsrail'in bu hareketlere devamı takdirinde gerekli tedbirlere ve kuvvete başvurmak için Konsey tarafından alınması, Mısır tarafından talep edilen karar suretini kabul edemeyeceklerini açıkça belirtmiştir.

John Scali, hazırlanacak karar suretinde, Mısır'ın talep ettiği hususların çıkarılmaması hâlinde, Amerika'nın vetosunu kullanacağını da yine rahatlıkla söyleyebilmiştir

Amerika'nın bu davranışı, İsrail'i himaye eden bir siyasetin belirginleşmesinden başka bir şey değildir ve konseyin alacağı her türlü karar zannımızca tatbik kabiliyetinde olamayacaktır

Fakat şu hususu da söylemek yerinde olacaktır ki, İsrail, Amerikan desteğine güvenmekle büyük bir hataya düşmektedir. Zira bu destek, Avrupa ile münasebetlerinin kopmasında başlıca rol oynayacaktır ve İsrail'in ileride dünya haritasındaki yeri zannederiz ki, tehlikeye girecektir.

İsrail'in Garip Teklifi

Dünya siyaseti, bazen çok garip tekliflere muhatap olmakta ve insanı hayretler içine sürüklemektedir. İsrail'in bir iki gün önce yaptığı bir teklif, işte bu hayrete şayan olaylardan birisidir. İsrail devlet kuvvetlerinin giriştikleri uçak kaçırma hareketlerinin Güvenlik Kurulu'nda kınanması ve son anda Amerikan murahhasının da kınamada bulunması, şiddeti zorlayıcı tedbirlere başvurulması hususundaki karardan sonra İsrail'in susmasını veya Güvenlik Kurulu karar suretine ters tepki göstermesini beklediğimiz bir anda, tam aksi bir teklifin mezkûr devletten ve hem de en salahiyetli bir ağızdan ileriye sürülmesi cidden hayret vericidir.

Tel-Aviv mahreçli bir haberden öğrendiğimize göre, İsrail Dışişleri Bakanı Abba Eban, Arap devletlerini uçak korsanlığına karşı İsrail ile birlikte önleyici tedbirler almaya çağırmıştır.

Eban, bu beyanatında veya davetinde şöyle demiştir:

"Artık Arap memleketleri de kendi uçaklarının zarar görmesinden endişe ettiklerine göre, hava korsanlarına karşı tesirli milletler arası kanunlar çıkarılması için bizimle birlikte gayret sarf etmelidirler."

Böyle bir teklifin İsrail'den gelmesinin sebebi nedir? Bu sebep ne olursa olsun, İsrail'in böyle bir davette bulunması, asrın siyasi tarihine en çok garipsenecek bir davet olarak geçecektir.

İsrail öyle tahmin edilebilir ki, bu daveti yapmış olmakla, siyasi literatüre devlet eli ile soktuğu gangsterlik hareketini

hafifletmek istemektedir. Böylece, bu teklif ile birlikte sorumluluk dışı teşkilatların veya birer gizli teşkilat olan kurumların işledikleri fiiller ile devlet olarak yaptığı uçak kaçırma işini, aynı seviyede gözden geçirmeye zemin hazırlamaktadır.

Şüphe yoktur ki, uluslararası kanunlar veya müeyyidelerle emniyetleri temin edilmiş bulunan bir müesseseye karşı sorumluk dışı insanların işledikleri veya işleyecekleri suçlar şiddetle bertaraf edilmek istenmektedir. Nihayet, bu husus, sadist veya meşru müdafaa hâlinde olduklarını söyleyen ayrı düşüncedeki gizli teşkilatlar ile devletlerarası hukuk kaidelerine bağlı devletleri mücadeleye ve gizli teşkilatların izalesine yahut da işlemek istedikleri cinayetleri önlemeye mecbur etmiştir ve etmekte devam edecektir. Ama İsrail'in yanlış rota vererek Sina Çölü üzerine sürüklediği Libya yolcu uçağım, içindeki yolcu ve mürettebatı ile ateş yağmuruna tutarak düşürmesi ve 107 masum insanın ölümüne yol açması, düpedüz bir siyasi gangsterlik, bir devlet müdahalesi, dolayısı ile bir devletin her türlü devletlerarası hukuk kaidelerini çiğneyerek cinayet işlemesi demektir.

İsrail, bununla da iktifa etmemiş ve Lübnan'dan kalkan bir başka millete ait uçağı yine devletlerarası hukuk kaidelerini hiçe sayarak ve aynı zamanda Lübnan'ın hükümranlık haklarını da çiğnemek sureti ile İsrail'e jet filolarıyla indirmeye mecbur etmesi, devlet gangsterliğinin devam ettiğini göstermektedir.

Bu durumda olan ve gangsterlik ile cinayet işlemeyi hem de suçsuz ve bigünah insanları öldürmeyi bir devlet sanatı hâline getirmeyi âdet hükmüne getiren bir devletin hariciye vekilinin, hayâ hislerini zorlayarak böylesine bir teklifte bulunması, cidden asrın yüz karasıdır.

Kaldı ki; Eban'ın sözlerinde yeni herhangi bir husus yoktur. Önleyici milletlerarası tedbirleri birlikte alalım derken, Abba Eban, acaba uluslararası hukuk kaidelerinin mevcudiyetinden

haberdar değil midir? Uluslararası havacılık anlaşmalarında, İsrail'in işlediği cinayetler men edilmemiş midir? Bütün hukuki tedbirler ve müeyyideler vardır; ama İsrail, yine de bu cinayetleri işlemiştir.

İsrail ile Arap devletleri arasında cereyan eden mücadele ve çatışma hangi noktada olursa olsun, bu mücadele devletlerarası ölçüler içinde kalmak mecburiyetindedir.

Böyle bir mücadele hiçbir devlete, hangi milletten olursa olsun uluslararası kanunlar ve müeyyidelerle hayatları garanti altına alınmış olan masum insanlara çevrilemez. Şu hâlde, İsrail, hangi mantık veya hukuk yahut hangi muhik sebepler tahtında Arap milletlerini uçak korsanlarına karşı birlikte mücadeleye çağırmaktadır? Bunun cevabını vermek biraz güçtür. Zira yukarıda da arz ettiğimiz gibi, İsrail, siyasi literatürde devlet olarak tarif edilmektedir ve korsanlık yapmak hakkını hiçbir müeyyideye dayandıracak haklara sahip değildir

Üzüldüğümüz nokta şudur ki, İsrail, çirkin, çirkin olduğu kadar da caniyane bir yola girmiştir ve aynı seviyede karşılık almaya mahkûmdur. Zira mücadele ettiği devletler veya gizli teşkilatlar, evvelki emsalleri ile mücadeleyi hangi yoldan yaptıklarını dünya efkârı umumiyesine göstermişlerdi. Kanaatimizce, İsrail bundan korkmaktadır ve vuku bulacak bu kabil cinayetler için kendisine peşin bir müdafaa silahı aramaktadır. Bu silah, zannımızca, İsrail hariciye vekili Abba Eban'ın uçak korsanlığına karşı İsrail ile bir çareler aramak için Arap milletlerine yaptığı davet olacaktır. Bu sualin tesirli olabileceğine de biz inanmakta mazuruz. Bize öyle geliyor ki, gereken karşılık zannedilenden veya beklenenden daha korkunç olacaktır.

Kudüs Hükûmet Merkezi -1

Ortadoğu meselesi nereden bakılırsa bakılsın, hangi şartlar altında mütalaa ve tetkik edilirse edilsin şu husus açıkça

görülür ki, Osmanlı İmparatorluğu'nun beş asırlık hâkimiyet devresi dışında bölge, dünya barışını daima tehdit eden bir hüviyet taşımaktadır. Bu tehdit keyfiyeti ise, daima tek noktada toplanmaktadır ki, o da, semavi her üç din arasında mukaddes Kudüs şehrinin bu kutsi vasfının daima çatışmalara ve çetin savaşlara sebep oluşudur.

Paris şehrinde on birinci asır içinde cereyan eden ve Yahudileri hedef alarak uzun müddet süren katliam, Yahudi'nin kurnazca idare ettiği bir propaganda usulü ile durdurulmuş, Kilise'nin şahsi emelleri ve nazarları Müslümanların elinde bulunan Kudüs'e çevrilmişti.

Vatikan'ın dört elle sarıldığı yeni mefkûre ise şu kelimelerle ifade edilmişti: *"Arz-ı mev'udu Barbarlardan kurtarınız."*

On ikinci asırda başlayan Haçlı Seferleri, işte bu davete icabet eden Hristiyanlığın, tarihe vahşet ve alçaklığın, sadizm ve şuursuzluğun müşahhas misali olarak geçmesine sebep olmuştur. Yedi defa tekrarlanan Haçlı Seferleri'nin tek sebebi ise Kudüs şehrini almaktan başka bir hedef taşımıyordu.

Hristiyanlık, en gaddar usullerle devam ettirdiği Haçlı Seferleri'nden beklediği neticeyi alabildi mi? Hayır. Zira Kudüs şehri, Hristiyanlarca ne kadar kutsi ise Müslümanlarca da bir o kadar, hatta ondan da daha kutsi bir mana ifade etmektedir.

Bütün bu asırların içinde mütalaa edilen Müslüman-Hristiyan Kudüs çatışması ise, aslında Yahudiliğin her iki dini düşman hâle getirmekteki maharet ve zaferi idi.

Yahudi, felsefesi ile hukuku ile iktisadi ve içtimai sahadaki temel prensipleri ile dünyaya hâkimdi; ama devleti yoktu, millî müesseseleri yoktu ve Havra'nın veya Sinagog'un küflü havası içinde varlığını muhafazaya çalışıyordu. Bu sebeple, Müslüman-Hristiyan düşmanlık ve çatışmalarında asıl teşvik unsuru olmasına rağmen ortada görünmüyordu.

Yavuz Sultan Selim Han'ın Mısır Memlükleri ile İran Safevilerini ortadan kaldırdıktan sonra Doğu'da ihtişamın şahikasına çıkan devletin sınırları içinde kalan Kudüs şehri de, böylece beş asra yakın bir müddet her türlü Yahudi desise ve fırıldaklarından, Hristiyanların zorbalıklarından kurtulmuş oluyordu.

Yahudi'nin Kudüs şehrini tekrar dünya ziyaret sahasına sokması olayı ise, 1854-1855 Kasım Savaşı ile mümkün olmuş ve Emanet-i Mukaddes'e veya Emanet-i Mübareke ile Müslümanların çatışmalarından meydana gelmiştir. Fransızların, Rusların, Almanların hak iddia ederek üstünlüklerini kabul ettirmek istedikleri mukaddes Kudüs şehri, bir defa daha pazarlık mevzuu yapılmıştır.

Dünya Müslümanlığının ve bu ümmetin haklarının mutlak ve adil müdafii Osmanlı İmparatorluğu'nun başı da böylece derde girmiştir.

Bilhassa Berlin Konferansı'nda, Almanların teklifi ile parçalanmasına karar verilen Osmanlı İmparatorluğu, konferansı takip eden ve parçalanmasını isteyen Hristiyanların amansız taarruzlarına hedef olmuş, Kudüs, bu siyasetin âdeta mihrakını teşkil etmiştir.

Kudüs'e sahip olma iddiasında olanlara Berlin Konferansı'ndan sonra bir yeni güçlü imparatorluk katılmıştı. Bu yeni düşman İngiltere idi. Kudüs şehri için öylesine sudan sebeplerle müdahaleler vukubuluyordu ki, tarih, bunlara sebep sıfatını dahi veremiyordu. Bu kadar sudan sebeplerden birisi de Kammame Kilisesi'ni tamiri meselesidir.

Fransızlar, Kammame Kilisesi'nin tamire muhtaç olduğu bahanesiyle Babıali'ye müracaat etmişler ve tamire talip olmuşlardı. Fransızların bu teklifi, Rusları, Almanların ve İngilizleri de harekete geçirmiş, kilisesinin tamir keyfiyeti, milletlerarası bir ihtilaf mevzuu olmuştu. Duruma, en ümitsiz

zamanda, Sultan Abdülhamid Han müdahale etmiş, tamirin devletçe yapılmasını elçilere bildirmişti.

Hristiyanlara ait en mukaddes kilisenin Halife İmparator tarafından tamir edilmesinin topyekûn bütün düveli muazzamın siyasi maksatlarını baltalayacağı endişesi ile adı geçen devletlerce reddedilmiş ve aralarındaki ihtilaf bir tarafa itilerek siyasi ağırlıklarını Osmanlı'ya tevcih etmişlerdir. Kudüs ve Kammame Kilisesi bir defa daha hortlamıştı. Mesele yine uluslararası bir ihtilaf mevzuu olmak istidadında iken padişah; İngiliz, Fransız, Rus ve Alman elçilerini huzuruna davet etmiştir. Hepsini bir arada huzura alan padişah, büyük bir masa üzerine açılmış Kammame Kilisesi'nin planına yaklaşmalarını işaret etmiş, sonra da bir cetvel ile planı dört parçaya taksimle sefirlere;

"Devletleriniz mukaddes kilisenin dörde ayrılmış plandaki birer parçasını tamir edebilirler, bu ihtilaf da böylece sona erer," diyerek, mülakata son vermişti.

Kudüs Hükûmet Merkezi -2

Berlin Muahedesi'nin Osmanlı İmparatorluğu'nu parçalamak esasına dayanan maddeleri, şüphesiz Yahudi tesirinin kuvvetlerini ispat etmektedir. Uluslararası siyasette Yahudi'nin oynadığı rol inkâr edilmeyecek kadar köklü ve derindir. Berlin Muahedesi, Balkanlar üzerinde nasıl bir istiklal havasının esmesine yol açmış ise, Yahudi ırkının da dört bin yıllık devlet olma hülyasının uyanmasına ve harekete geçmesine sebep olmuştur. On dokuzuncu asrın ilk yansında Rusya'da cereyan eden Yahudi katliamı, öylesine korkunç bir hâl almış ki, Yahudiler âdeta ikinci vatan telakki ettikleri Rusya'dan göç etmeye başlamışlar, fakat bu sırada devlet olmak hülyalarını tahakkuk ettirecekleri bir siyaseti de tezgâhlamışlardı. Uluslararası bir hava verilen bir müracaat ile Rusya'dan

kaçan Yahudilerin Filistin'e yerleşmeleri için Osmanlı Devleti ile muhtelif ve ısrarlı müzakereler cereyan etmiş; lakin Sultan Abdülhamit Han bütün bu müracaatları reddetmiştir. Devletin dış barışlarda bunalmış bir durumda olduğunu bildikleri için kolay bir muvaffakiyet ümit eden Yahudiler, Filistin'e yerleşmek için teklif ettikleri pek büyük meblağların itibar görmediğini ve bizzat Abdülhamid Han tarafından reddedildiğini görünce, yeni bir vatan bulmanın derdine düşmüşlerdi.

Devrinde dünyanın en kuvvetli ve kudretli imparatorluğu durumunda olan İngilizler, diğer Avrupa devletlerinde, işte bu sırada takaddüm etmişler ve Rotschild vasıtası ile Güney Amerika'da bir yurt edinmek için teşebbüslere girişmişlerdir. Arjantin ile anlaşmaya varan Rotschild 50.000 dönümlük bir arazinin satın alınması müzakerelerinde bulunmuştu. Bu sıralarda ise, Avrupa'da Alman Baron Oppenhelmer ve yine Alman Baron Hirsch (Hirş)'in de desteği ile çok tesirli mücadele veren Haham Dr. Herzl (Macar hahamıdır), Rotschild'in planını suya düşürmüş ve pek büyük maddi yardım temin ettiği iki Alman baronun gayreti ile Filistin'de Yahudi Devleti'nin kurulmasına karar vermiş ve teşebbüslere geçmişti.

Yahudi işini artık devleştirmek, müstakil devlet olmak ve tarihi Hz. Davud İmparatorluğu'nu kurmak bir an meselesi olmuştu. Ancak, buna en büyük engel şüphesiz Sultan İkinci Abdülhamid Han idi. Bütün teşebbüsler suya düştü ve Filistin koca sultanın tahtından indirilmesinde başlıca rolü oynadı. Ondan sonradır ki, Filistin bir çekirge istilasını andıran Yahudi istilasına ve göçüne sahne oldu.

Yahudi arz-ı mev'uda ayak basmıştı ve devlet olmasına hiçbir kuvvet mâni olmayacaktı. Devlet fikri, resmen ve ilk defa Birinci Cihan Harbi'nden sonra Wilson'un prensipleri içinde ve Versay'da ortaya alıldı. Gariptir ki, İngilizler bu teklife rağmen Yahudi Devleti'nin Filistin topraklarından meydana gelmesine daima ve çok ince bir diplomasi oyunu ile karşı

çıktılar. Ama fikir bir defa ortaya atılmıştı ve Monroe Doktrini'nden sıyrılmış olan Amerikalı Yahudi iktidarı bu noktada ısrar ediyordu. Yahudi Devleti Filistin'de kurulacaktı. Nitekim bu devletin kurulması için pek çok zaman geçmedi; İkinci Dünya Savaşı sonunda yine Amerika'daki Yahudi sermaye iktidarının tazyiki ile İsrail resmen kuruldu. Bu devlete karşı İngiltere Fevzi Kavukçu'nun (Fevzi Kavukçu, Osmanlı Harbiyesi'nden çıkmış, Kuşçubaşı Eşref Sencer'in Teşkilatı Mahsusası'nda hizmet görmüş dirayetli bir subaydır) yanında yer aldı. Çetin bir mücadele cereyan etti; hatta bu mücadelede İngilizler Arapların yanında bir nevi taraf oldular ve Filistin'i terk etmeden evvel bu topraklara akın eden Yahudi göçmenlerinin arz-ı mev'uda girmelerine şiddet tedbirleri ile büyük engel oldular.

İKİNCİ BÖLÜM
ORTADOĞU

Neden Doğu Siyaseti?

Türkiye için, ilerlemenin, güçlü devlet olmanın, kanaatimizce tek yolu, devletin dış siyasetinin yeni baştan teşkilatlandırılması ve Doğu siyasetine ağırlık vererek çok cesaretli bir adım atmasıdır.

Tarihî hakikatleri ve zaruretleri de göz önüne alarak rahatça söylenebilir ki, Türkiye, 1950 yılından itibaren giriştiği ileri hamleleri, sanayileşme hareketleri ile çehresi tamamen değişmiş bir ülke, kuvvet ve kudret ifade eden bir devlet olmuştur.

Düne kadar, pek çok imalat kalemlerini ithal eden Türkiye, son 20 yılın çok hızlı temposu ile artık tamamen ithalatçı bir ülke olmaktan çıkmış, sınai ürünlerini ihraç edebilecek bir seviyeye yükselmiştir.

Türk imalat malları, artık, Güney Afrika'da, Ortadoğu'da, bazı Avrupa ülkelerinde aranan ve arzulanan mallar olmuştur.

Türkiye, bir taraftan sınai hamlelerini hakikat safhasına çıkarırken, bir taraftan da imalat ve istihsal fazlalarını ihraç edebilecek pazarlar aramak mecburiyetinde kalmıştır. Batı'nın dev sanayii karşısında henüz gelişmekte olan Türk sınai hareketi, rekabet edebilecek ne maddi imkânlar ne de kuvvete sahiptir. Şüphesiz, Türkiye, tarihî zaruretlerin eteğine sarılmak ve sınai sahaya yatırdığı servetini korumak mecburiyetiyle karşı karşıya kalmıştır. Türkiye, sınai hamlelerini korumak ve bu vadideki gayretlerine ivme kazandırmak istiyorsa, kanaatimizce, takip edilmesi gereken tek yol, yukarıda

da belirttiğimiz gibi tarihî gerçeklere sarılmak ve Türk'ün tarih içindeki itibarını tekrar kazanarak müşterek bir dine sahip ülkeler arasında kendi varlığını kabul ettirmektir.

Geçmiş yılların ihmal ettiği Doğu siyaseti bize pahalıya mal olmuştur. Bu ihmalin dış tesirlerle de desteklendiğini göz önüne getirdiğimiz zaman, Türkiye'nin terk ettiği doğu siyaseti ile neler kaybettiğini anlamış oluruz.

Türkiye, çok yanlış bir mantığa inşa edilmiş olan dış siyaseti ile her şeyden önce İslam Âlemi ile tarihin değişmez bağlarını koparmış ve İslam Âlemi'nden ayrı, âdeta tek başına bir devlet hüviyeti içine girmiştir. Hâlbuki Türkiye'nin geçmiş asırlar içinde bu âlemdeki itibarı asla küçümsenmeyecek bir zirvedeydi. Rahatça iddia edilebilir ki, bütün İslam Âlemi eğer İslam'ın şartlarından birisi olan Kâbe'ye (mütevecciih) bir vaziyeti alıyorsa, bu vaziyeti ve hareketi dinin şartı olarak kabulleniyorsa, aynı İslam Âlemi, tereddütsüz olarak yüzlerini ve kalplerini İslam Âlemi'nin siyasi merkezi saydığı İstanbul'a döndürüyordu. Bu his ve düşünce ihmal edilecek veya bir tarafa itilecek bir düşünce ve his değildir. Maalesef, biz çok yanlış olarak, İstanbul'a ve Türklüğe çevrilmiş olan İslam Âlemi'nin kalbini ve hislerini kırmaktan âdeta sınırsız bir zevk almış insanların huzuru ile atılan yanlış adımları takipten başka bir şey yapamadık. İslam Âlemi'nin Türklüğe ve İstanbul'a bağlılıklarını anlatmak için bir örnek vermek isterim. AP'nin (Adalet Partisi) iyi niyet heyetlerimizden birisinin başında olarak Endonezya ve Çin Denizi sahillerindeki İslam ülkelerini gezen dostum Ertuğrul Akçay'a bu ülkelerde söylenen ve bizzat kendisinden duyduğum sözler şunlardır:

"Siz muhteşem bir milletsiniz; size hayranlığımız sonsuzdur. Lakin siz, bizleri terk ettiniz. Biz, 1908 Hareketi'nden sonra o yıllarda doğan çocuklarımıza isim olarak Enver ve Cemal adlarını koymuştuk. Sonradan, bu insanların Türklüğe ve İslamiyet'e yaptıkları kötülükleri görünce bundan vazgeçtik. İstiklal Harbi'niz başladı.

Şimdi, o yaşlarda olan insanlar arasında isimleri Mustafa Kemal veya Mustafa ve Kemal olan yüz binlerce insana rastlarsınız. Ama ne yapalım ki, sizin yanlış siyasetiniz, bizi sizden ve sizin liderlerinizin isimlerinden uzaklaştırdı."

Bu örnek, ibretle üzerinde durulması gereken bir vakayı olay etmektedir. Bu olay, devletin takip ettiği yanlış iç ve dış siyaseti de bütün açıklığıyla ortaya koymaktadır. Bizim, Osmanlı İmparatorluğu'ndan ayrılan devletlerin başlarındaki insanların kinine hedef oluşumuz zannedildi ki, İslam Âlemi'nin her ferdinde mevcuttur. Bu çok yanlış bir düşüncedir. İşte bu yanlış düşünce üzerine kurulan iç ve dış siyasetimiz, Osmanlı Devleti'nin düşmanları tarafından çok rahatlıkla istismar edildi ve Türkiye ile İslam Âlemi arasındaki bağlar koptu.

Bize, dinsiz devlet denildi; bize, İslam Âlemi'ne ihanet ettiniz denildi ve biz, bu iddia ve ithamları sanki kabullenir gibi susmakta inat ettik. Fakat buna rağmen, İslam Âlemi'ni idare edenler değil, ama İslam Âlemi'ne mensup insanlar, Türk milletine hâlâ dostluk hisleriyle yaklaşan bir hâldedirler. Menfi propagandalar netice vermemiştir. Türkiye, önüne çıkan pek çok fırsatı tepmiştir; ama artık bu fırsatı, İslam Âlemi'nin liderliği fırsatını, bizzat devletin bekası için tepmek imkânlarına sahip değildir. Türkiye'yi kudretli devlet yapmanın tek yolu, tarihî bir hak olan ve Türk milletine âdeta bir emanet olarak bırakılmış olan İslam liderliği yoludur. Türkiye için başka çıkış yolu olduğuna inanmıyoruz.

İngiltere Harici Siyaseti

İngiltere'de iktidarı almış olan Muhafazakâr Parti'nin ve İngiltere'nin yeni Dışişleri Bakanı, Muhafazakâr Parti'nin eski Başkanı Sir Alec Douglas-Home, bir iki gün önce, İngiltere'nin dış siyasetinin ne olacağını, hem İngiliz hem de dünya kamuoyuna açıklamış bulunmaktadır. İngiltere Kraliçesi'nin Dışişleri Sekreteri'nin verdiği bilgilere göre, İngiltere'nin dünya

meseleleri hakkındaki görüşü beş noktada ifade edilmektedir. Bunlar sırası ile şunlardır:

1- Avrupa hakkındaki İngiliz görüşü

2- NATO hakkındaki görüş

3- Doğu-Batı münasebetleri

4- Güney Afrika hakkındaki İngiliz görüşü

Süveyş'in Doğusu ve Basra Körfezi meselesi

Sir Alec Douglas Home, Avrupa hakkındaki İngiliz görüşünün, Avrupalılar arası ve bilhassa Fransa-Almanya siyasi yakınlaşmasının, Avrupa'nın geleceği bakımından fevkalade bir hareket olduğunu ve bundan dolayı da bu yakınlaşmayı temin etmiş olan eski Fransız Cumhurbaşkanı De Gol ile Almanya'nın eski başkanlarından Konrad Adenauer'in bu mevzudaki yorulmak bilmez gayretlerini unutmanın mümkün olmadığını ifade etmiştir.

Ayrıca, İngiltere Dışişleri Bakanı, bir İngiliz görüşü olarak, Avrupa'nın birliğini temin eden bu azimli hareketin, İngiltere tarafından büyük bir memnuniyetle karşılandığını bildirmiştir. Fakat bununla birlikte, İngiliz Dışişleri Bakanı, muhtemel bir Avrupa Birliği'nden, hatta bir Avrupa federasyonuna gitmenin zaruretlerinden bahsetmiş ve bu hususu temin etmek için de gayet ihtiyatlı hareket etmenin lüzumuna inandıklarını belirtmiştir.

Lakin İngiliz Dışişleri Bakanı'nın asıl ifade etmek istediği husus ise, İngiltere'nin Ortak Pazar'a girmek için sarf ettiği gayretin sona yaklaştığını ve 30 Haziranda Brüksel'de yapılacak olan toplantıda bu hususun müzakere mevzuu edilmesinin İngiltere için çok büyük bir ehemmiyet ifade ettiğini zımmen de olsa ifade etmiş olmasıdır.

İngiliz Dışişleri Bakanı, NATO mevzuundaki İngiliz görüşünün, doğuya karşı kuvvetli bir teşkilat olan NATO'nun her ne suretle olursa olsun fonksiyonunun devamının lüzumuna,

hatta bu teşkilatı daha da kuvvetlendirme yoluna gidilmesi merkezinde olduğu anlaşılmaktadır. Bu görüş, İngiltere'nin Avrupa ve Doğu-Batı münasebetleri ile birinci derecede alakadar olduğunu göstermektedir.

İngiltere'nin Doğu ile Batı münasebetleri hakkındaki görüşü ise, Doğu ve Batı Almanya arasındaki ikili müzakerelerin memnuniyet verici olduğu merkezindedir ve bu ikili müzakerelerin devamından Avrupa için faydalar beklendiği de ifade edilmektedir. Bunun yanı sıra, İngiltere, Sovyetler Birliği'nin Ortadoğu buhranının halli için birtakım çalışmalar içinde olmasını memnuniyetle karşıladıklarını bildirmekte ve bu çalışmaların Amerika, Fransa ve İngiltere ile yapıldığına da dikkati çekmektedir. Ayrıca, Rusya'nın kendi müttefikleri ile yani Doğu Bloku devletleri ile bu bölgedeki kriz ile birlikte Avrupa'nın emniyeti üzerinde de müzakereler yaptığını belirten İngiliz Dışişleri Bakanı, bunun gelecek için bir teminat olup olmadığını ifade etmekten kaçınmaktadır.

Fakat İngiltere için asıl mühim iki mesele olan Güney Afrika ve Süveyş'in doğusu ve Basra Körfezi meseleleri üzerinde, İngiliz Dışişleri Bakanı, muğlak bir ifade kullanmaktadır.

İngiliz Dışişleri Bakanı'nın, Güney Afrika ile varılan son anlaşmaların yeniden ele alınması keyfiyetinin Avrupa için büyük bir ehemmiyet arz ettiğini belirtmiş olması da dikkat çekicidir. Zira İngiliz Dışişleri Bakanı'na göre bu anlaşmaların yeniden ele alınmasının, bazı deniz yolları meseleleri ile çok yakından alakası vardır. Bilhassa Süveyş'in kapanmasından sonra, deniz trafiği bakımından Ümit Burnu'nun ifade ettiği önem, Avrupa için cidden pek büyüktür.

Nihayet, Basra Körfezi ve Süveyş'in doğusu meselesine temas eden İngiliz Dışişleri Bakanı, bu mıntıkada bir ehemmiyet, iş birliği havasının yaratılmasının şart olduğunu belirtmekte ve bu emniyetin İngiltere'nin buralardaki mütevazı birlikleri ile temin edilebileceğine inandığını ifade etmektedir.

Bu çerçeve içindeki İngiliz siyaseti, yeni birtakım meselelerin de ortaya çıkmasını önleyebilecek midir? Orasını zaman gösterecektir.

Ankara'daki Büyükelçiler Toplantısının Vardığı Kararlar

15 ile 18 Temmuz tarihleri arasında Ortadoğu ve Akdeniz memleketleri nezdindeki Türk büyükelçilerinin, vekilleri ile BM Teşkilatı ve NATO nezdindeki daimî üyelerimizin, dünyanın büyük merkezlerindeki büyükelçilerimizin, Dışişleri Bakanı başkanlığı altında yaptıkları toplantı sonuçlandı.

Türkiye için fevkalade önemli olan bu toplantının aldığı kararlar, herhangi bir tebliğ neşredilmemiş ise de, sızan haberlerden, büyükelçiler toplantısında, Türkiye'nin Ortadoğu siyaseti ile bu siyasetin ışığı altında Kıbrıs meselesinin halli ve takip edilecek Türk siyaseti konusunda birtakım kararlar alındığını öğrenmiş buluyoruz.

Sızan haberler göre, Ortadoğu krizi karşısında Kıbrıs'ta takip edilen Türk siyasetinin doğruluğu üzerinde durulmuş ve zaman faktörünün, Kıbrıs Türk halkı aleyhine işlemediği kanaatine varılmıştır.

Bizce, büyükelçilerin vardığı bu netice, Ortadoğu'daki kriz karşısında, Türkiye'nin takip ettiği bölge siyasetinin icaplarına uygundur. Zira Ortadoğu krizinde, her şeyden evvel en tehlikeli nokta, Arap-İsrail anlaşmazlığı sürüp giderken, Kıbrıs'ta Türk cemaatinin haklarını her ne suretle olursa olsun garanti altına almaya matuf Türk görüşünü değiştirmek ve yerine sert bir politikayı oturtmak, böylece hakkını korumak için zora başvurma yoluna gitmek. Türkiye'nin menfaatlerine aykırıdır. Türkiye'nin böyle bir siyaset takibine teşebbüs etmesi, esasen taraflardan, yani Yunanistan ve Türkiye'den herhangi birisine verilmesi bahis mevzuu olmayan Kıbrıs Adası etrafında yeni

birtakım fırtınaların kopmasına yol açmaktan ileriye geçmeyecek ve Arap-İsrail anlaşmazlığına bu bölgede, bir de Kıbrıs anlaşmazlığı ilave edilmiş olacaktır.

Had safhaya gelmiş olan Ortadoğu krizi yanında, bir de Kıbrıs meselesini ortaya atmak ve bu meseleyi radikal tedbirlerle halletmek yoluna gitmek, Türkiye'nin gelecekteki menfaatleri bakımından desteklenir bir siyaset değildir.

Daha önce de yazdığımız gibi, Türkiye, tarihî vazifeler yüklenmek, Ortadoğu'da istikrarlı bir siyaset takip etmek imkânlarının kendisine açıldığı ve bu siyaseti ile de Ortadoğu'da sözü dinlenir bir devlet durumuna gelmesinin mevzubahis olduğu bir sırada, Kıbrıs mevzuunda alınan karar en isabetli kararlardan biri olma şansına sahiptir.

Bilindiği gibi, Türkiye, tarihin kendisine tevdi ettiği bir siyasetin tatbikçisi olmak durumundadır. Türkiye'nin tarihî realitelere uygun olarak takip etmek mecburiyetinde bulunduğu bu siyaseti, bilhassa, işgal ettiği jeopolitik mevkiin yanında, dayanmaya başlayan ve temelleri daha 1942 yılında İngilizler tarafından atılan üçüncü dünya devletleri siyasetine de tamamen uygundur.

İngilizlerin, mihrakına oturtmak için büyük gayretler sarf ettikleri üçüncü dünya devletleri siyaseti, Cebelitarık'tan Endonezya'ya kadar uzayıp giden bütün Afrika ülkelerini de içine alan geniş bir sahayı kaplamaktadır.

Tabii bu siyasetin mihrakı Londra olacak, yardımcı merkezleri ise, Paris, Bonn ve Ankara temsil edeceklerdir. Dikkat edilirse, Afrika'daki çekişmeler, Ortadoğu'daki çatışmalar, daima iki ülke arasında cereyan etmektedir. Afrika meselesinde İngiliz-Amerikan menfaatleri çarpışırken, Ortadoğu'da jest olarak Akdeniz'e indirilmiş olan Rusya ile Amerika hatta bir savaşı dahi göze aldıracak kadar birbirlerine sert çıkışlar yapmaktadırlar.

Bizi bu görüşe sevk eden amillerin (faktörlerin) başında,

Afrika Kıtası ile Müslüman memleketlerin ve halkların işgal ettikleri topraklar olarak vasıflandırılan Cebelitarık-Endonezya hattı üzerindeki büyük hammadde kaynakları gelmektedir. İngiltere'nin tüccar devlet vasfını görmezlikten gelemeyiz. Zira İngiltere'yi ayakta tutan sadece bu vasfıdır ve en kritik zamanlarda dahi İngiltere, bu vasfından dolayı daima en çetin olayların da altından kalkabilmek başarısını gösterebilmiştir.

Binaenaleyh (şüphesiz), Ankara'da Dışişleri Bakanı'mızın riyaseti (başkanlığı) altında toplanan büyükelçilerin Ortadoğu'da krizi arttırmamak hususundaki Kıbrıs kararları, gelecek Türk siyaseti için elzem bir karardır ve görüşümüze de uygundur.

Türkiye, gelecek dünya siyasetinde söz sahibi bir memleket olmak için âdeta zorlanmaktadır. Zira tarihî gerçekler, yıkılmış olan Osmanlı İmparatorluğu'nun en zayıf devrinde dahi, gerek Ortadoğu'da gerek Balkanlar'da bir muvazene unsuru olduğunu ve statükoyu muhafaza ettiğini ortaya koymaktadır.

İmparatorluğun bu hususiyeti ise, İslam Âlemi'nin tabii lideri durumunda olmasında neşet etmektedir. Türkiye, istediği kadar çekingen bir siyaset takip etsin ve dilediği kadar bu siyasetin aksine bir siyaset takip etmiş olsun, netice değişmeyecek ve Türkiye, olayların kendisi için hazırlandığı Ortadoğu liderliği vasfı ile İslam devletleri liderliğini ister istemez omuzlarına yüklenecektir. Türkiye'yi bekleyen böyle bir istikbal, İngiltere'nin hiç kimseye vermeye niyetli olmadığı Kıbrıs için tehlikeye atılamaz.

Şüphesiz, Ankara'da, Dışişleri Bakanı'nın öncülüğünde toplanan büyükelçiler seviyesindeki konferansın aldığı kararlar, tekrar ediyoruz, bizce en doğru kararlardır.

Ortadoğu'nun Kaderi

Şüphesiz ki, Birinci Dünya Savaşı'nın en sakat ve tehlikeli

kararlarından birisi, Ortadoğu'da Osmanlı İmparatorluğu'nun yerine ikame edilen sözde devletçiklerin, dünya siyasi haritasında yer almış olmalarıdır. O günün şartları arasında, bu hususun sebepleri dünya kamuoyu tarafından bilinmemekle beraber, bu projeyi tatbik edenler, bilhassa İngiliz diplomatları, gerçek sebebi bilmektedirler. Bu sebep, Ortadoğu'ya asırlar boyu yerleşmiş olan Osmanlı İmparatorluğu topraklarının derinliklerindeki petroldü.

İngilizlerin, âdeta zorla ele geçirdikleri, ele geçirmek hususunda da aklın alamayacağı birtakım açık ve gizli kombinezonlara giriştikleri Ortadoğu'da, bu devletçikler kuruldukları günden beri bölgenin en tehlikeli çıbanbaşları olmuştur.

Gizli diplomasinin bu bölgedeki gizli siyaseti, petrolün 1904 yılından sonra yakıtlı motorlarla dünya sanayiinde korkunç bir ihtilal yapması, bilhassa Ortadoğu'yu, dünyanın büyük devletlerinin arzusunu kabartan ve dolayısı ile büyük gizli çatışmaların devam ettiği en kritik noktalardan birisi hâline getirmiştir.

Gerçi petrolden evvel de Ortadoğu, kadim ticaret yollarının kavşak noktası olmak bakımından, yine de büyük bir ehemmiyet taşımakta idi. Lakin petrolün sihirli kuvveti ortaya çıktıktan sonra, bu bölge, geçmişteki önemi ile mukayese edilemeyecek kadar büyük olayların mihrakı olmuştur.

Bugün, bu mıntıkada cereyan etmekte olan olaylar, yalnız petrol yüzünden cereyan etmektedir ve bu kudretli hammadde hükmünü icra ettikçe de devam edecektir.

İşte bu maddenin etrafında dönmekte olan mücadeleler serisine, iki gün önce bir yenisi daha ilave edilmiştir. Gelen haberlerden anlaşılıyor ki, Maskat ve Umman Sultanı Sait bin Teymur, bizzat 28 yaşındaki oğlu tarafından bir suikasta uğradı ve aldığı 6 kurşun yarasından sonra da hususi bir İngiliz askeri uçağı ile tedavi için Londra'ya götürüldü.

Bu suikast da, suikast yapan da, suikasta uğrayan da gerçi dünyanın tanımadığı bilmediği birtakım insanlardı; ama meselenin derinliklerine vâkıf olanlar, Basra Körfezi'nin ağzına hâkim sultanlığın nasıl bir memleket olduğunu da bilmektedirler.

Umman ve Maskat Sultanlığı da, diğer Arap Yarımadası krallık ve şeyhlikleri gibi, Osmanlı İmparatorluğu'ndan ayrılmış bir sultanlıktır. İngilizler, buralarda; daha Osmanlı İmparatorluğu'nun hâkimiyeti altında bulunduğu sıralarda, manevi hâkimiyetlerini kurmuşlar ve müstakbel İngiliz Petrol İmparatorluğu'nun Basra Körfezi ağzındaki bu baklasını da manevi bakımdan ellerini geçirmişlerdi.

Geliri tamamen petrole dayanan Maskat ve Umman Sultanlığı'nın, Ortadoğu'da cereyan etmekte olan çok tehlikeli çatışmalar yanında, rahat bırakılacağı tasavvur edilmezdi. Nitekim petrol etrafında cereyan etmekte olan çok çetin gizli mücadele, Maskat ve Umman Sultanı Said Bin Teymur'un yakasına sarılmış ve bizzat akrabaları tarafından şu son dört yıl içinde bir kaç defa suikast girişimine uğramış, tahtından alaşağı edilmek için yapılan darbelerle mücadele etmiştir. 80 yaşındaki Sultan, bütün bu suikastlardan da darbe teşebbüslerinden de daima yakasını kurtarabilmiş ve her seferinde gayet şiddetli tedbirler almıştı. Lakin 2 gün önce oğlu tarafından yapılan suikasta mani olamamış ve altı kurşun yarası alarak Londra'ya götürülmüştür. Böylece, oğlu, Oxford mezunu, İngiliz ordusu subaylarından ve bu orduda uzun müddet hizmet görmüş olan Kabbas Bin Said iktidarı eline geçirmiştir.

Dikkat edilirse, Basra Körfezi'ne hâkim bir nokta olan Maskat ve Umman Sultanlığı'nda cereyan eden suikast olayı, açıklanmaya muhtaç bir yoruma bürünmektedir. Bilinmektedir ki, Sultan Said Bin Teymur 80 yaşındadır ve değişen dünya şartlarına, Orta Doğu'daki pek tehlikeli gelişmelere ayak uyduracak dinamizme sahip değildir. Gerçi Maskat ve Umman

Sultanlığı'nda zaman zaman Amerikalılar birtakım çıkışlar yapmak istemişlerdir. Ancak bu çıkışlar, her seferinde başarısız olmuştur. Şimdi ise sultanlık sınırlarında veya civarında yeni bir tehlike daha belirmiştir. Bu tehlike, pek ciddi olmamakla beraber mideleri bulandıracak bir gelişme kaydeden Sovyetler tehlikesidir. İşte, her iki devletten gelebilecek tehlikelere karşı koyabilecek enerjik bir kişinin iş başına geçmesi arzusudur ki, Sultan'ın oğlu tarafından suikasta uğramasına sebep olmuştur. Böylece, iktidarı eline alan genç İngiliz ordusu subayı ve Oxford mezunu Kabbas Bin Said, Maskat ve Umman Sultanlığı'na yepyeni bir enerji kazandırmıştır.

Stratejik, pek büyük ehemmiyeti olan, petrol bakımından fevkalade verimli sahalara hâkim bulunan sultanlığın statüsünde de, sultanlığın takip ettiği siyasette de, hatta sultanlığın bağlı bulunduğu anlaşmalarda da, biz herhangi bir değişiklik beklememekteyiz.

Zira İngiliz siyasetinin himaye ettiği bir sultan gitmiş; yerine daha enerjik bir İngiliz Subayı olan oğlu Kabbas Bin Said Sultan olmuştur.

Ortadoğu Buhranı ve Sebepleri

Ortadoğu'da cereyan etmekte olan olaylar, devam eden had safhadaki kriz Amerika Dışişleri Bakanı Rogers'ın İsrail ve Ürdün ile Mısır'a yaptığı ateşkes teklifi sayesinde yeni bir safhaya girmiş bulunmaktadır.

Daha önce de yazdığımız gibi, biz, düşüncelerin aksine, Rogers Planı'nın Ortadoğu'da barışı getireceğine inanmıyoruz. Her şeyden önce şunu düşünmek lazımdır ki, Ortadoğu krizinin temeli nereye dayanmaktadır?

Biz, bu mücadelenin temelinin hammadde kaynakları olduğunu bildiğimiz için, meseleyi bu noktadan hareketle değerlendiriyoruz. Bundan önceki yazılarımızda da sık sık temas

ettiğimiz gibi, Ortadoğu, tarihin bilindiği zamanlardan beri daima birinci derecede bir tehlike noktası olmuş, devrin ülkeleri arasında bu bölgeye sahip olmak için çok ciddi mücadeleler, olmuştur. Bu mücadeleler, bugüne kadar durmadığı gibi bundan sonra da durmayacaktır.

Meseleyi bu noktadan ele aldığımız vakit, bugünkü krizin köklerini bulmak çok daha kolaylaşacaktır. Ortadoğu, 19. yy'ın sonlarına kadar, önemini İpek Yolu'nun son bulduğu nokta olan İskenderun ile devam ettirmiş, bundan sonra da önemli bir hammadde, bölgeye tamamen hâkim olmuştur. Bu hammadde petroldür.

Petrol, bu bölgede keşfedildikten ve işletilmeye başlandıktan sonra ise, bölgedeki mücadele korkunç bir hâl almış; İngiltere, Almanya, Rusya, Amerika ve Fransa aklın alamayacağı çetin ve gizli bir savaşın içine girmişlerdir.

İran'ı Rusya ile İngiltere arasında taksim eden 1907 Antlaşması bunun neticesidir. İran, kendisini hala bu antlaşmaya bağlı görmektedir. Ortadoğu'da Osmanlı İmparatorluğu'nun dağıtılmasında başlıca rollerden birisini yine bu hammadde oynamıştır. Osmanlı İmparatorluğu'nun toprakları üzerinde birçok Arap krallık ve şeyhlikleri bu madde yüzünden vücut bulmuş, Balkan Harbi, feci mağlubiyetimiz ve Balkanlar'daki Türk katliamı hep bu hammaddenin sihirli gücünden meydana gelmiştir.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra dünya haritasında yapılan bir değişiklik ile ve İngiltere'nin mutlak tasvibi (onayı) ile Ortadoğu'da yeni bir devlet siyasi dünya haritasına eklenmiştir. Bu devlet İsrail'dir.

İsrail, kuruluş tarihinden 1953 yılma kadar, İngiltere tarafından da Amerika ile birlikte müzaheret (yardım etme) görmüştür. Fakat bu tarihten sonra, İngiltere ile Amerika ve İngiltere ile Rusya arasında Ortadoğu bahsinde gizli diplomaside ve gizli odalar arkasında çok çetin bir savaş başlamıştır. Bu

savaş içinde, İngiltere, İsrail'i yavaş yavaş himaye etmekten vazgeçmiş ve tamamen Amerika'nın kucağına, himayesine terk etmiştir.

O tarihten sonra da geniş bir propaganda, Ortadoğu'daki ve dünyanın diğer yerlerindeki Müslüman devletleri ve halkları arasında yapılmaya başlamıştır. Bu propaganda, İsrail'in, Kuran-ı Kerim'in ahkâmına göre hiçbir zaman devlet olamayacağı merkezliydi. İşte yine bu sıralardaydı ki, Mısır'da bir ihtilal olmuş, Kral Faruk tahtından indirilmiş ve yerine General Necib'in ihtilal konseyi geçmiştir. Fakat bu konsey, istenen siyaseti takip edemediği için, şimdiki Mısır lideri Nâsır tarafından alaşağı edilmiş ve o tarihten sonra da Nâsır Ortadoğu'da Arap milliyetçiliğine yeni bir yön ve hayatiyet kazandırmıştır.

Bu siyasetin istikameti de belirmiştir. Bu siyaset, İsrail'i Arz-ı Mukaddes'ten atmak, devletine son vermek esasına dayanmaktaydı. Fakat bu sırada, Amerika da siyasi itibarını büyük ölçüde, hem de bütün dünyada kaybetmeye başlamıştı.

Ortadoğu'da, Mısır'da ihtilâl yapıldığı sıralarda da bir Türk gazetesinin ortaya attığı bir dava, Kıbrıs davası, Türk kamuoyu tarafından hükûmetin ilk başlardaki menfî davranışına rağmen benimsenmiş ve bölgede ayrı bir çıbanbaşı yaratılmıştır. Bütün bu olaylar ve anlaşmazlıklarda ise, Amerika, anlaşılmaz bir vurdumduymazlıkla daima ters ve bölgedeki devletleri rencide eden bir siyaset takip etmiştir. Amerika'nın bu yanlış siyaseti, kendisi ile Arap ülkeleri arasında geniş bir uçurumun açılmasına, Rusya'nın Akdeniz'e inmesine, 1964 Kıbrıs krizinde Türk kamuoyunun büyük ölçüde dostluğunu kaybetmesine zemin hazırlamıştır. Ayrıca Amerika, İngiltere ile Fransa'nın 1956 Harekâtı'na da karşı çıkmış, İngiltere ile Fransa'nın dostluklarını büyük ölçüde kaybetmiştir.

Amerika, bütün bunlar yetmezmiş gibi, 1967 İsrail-Arap Savaşı'nda açıkça İsrail tarafını tutarak Arap ve Müslüman ülkeleri ile olan son bağlarını da koparmıştır.

Demek oluyor ki, Ortadoğu krizi başlamadan önceki, yani 1953 yılına kadarki durum devam edememiş, o güne kadar bölgede olan Amerikan dostluk ve sempatisi o tarihten sonra süratle kaybolmaya başlamıştır. Amerika, bunun sebeplerini araştırmak mecburiyetindedir. Zira dünyanın süratle Üçüncü Dünya Savaşı'na gittiği sıralarda buna ihtiyacı vardır. Bu ihtiyaç, Ortadoğu'da takip ettiği siyaseti düzeltme mecburiyetinden doğmaktadır.

Gerçi Amerika, Nâsır, Kral Hüseyin ve İsrail Başbakanı Golde Meir'a bölgede barışı sağlama için ateşkes davetinde bulunan bir plan, yapmıştır. Ama bu plan, bölgede barışı etme kabiliyetinde değildir. Zira Ortadoğu'daki hammadde mücadelesi henüz nihai safhasına gelmemiştir ve bu gidişle geleceğe de benzememektedir.

Bu bakımdan, İsrail'in de Arap Âlemi'nin de birçok devletin de Rogers'ın planını kabul etmek için yaptıkları çıkışlar sekteye uğramaya âdeta mahkûmdur ve bu plandan herhangi bir netice almak da mümkün değildir. Bir ihtimal olarak ilk adımda kısmen bir basan elde edilse bile, bu uzun vadeli olmayacak ve Ortadoğu yeniden, hem de eskisinden daha feci şekilde karışacaktır.

Ortadoğu'da Mütareke

Bilindiği gibi Mısır ile Ürdün'ün Amerika Dışişleri Sakanı Rogers'ın mütareke (ateşkes) teklifine müspet (olumlu) cevap vermesi başta Irak olmak üzere bazı Arap memleketleri tarafından Araplık davasına ihanet şeklinde telakki edilmişti. Lakin bu ağır ithama rağmen Mısır da, Ürdün de hatta Rogers Planı'nı kabul etmiş olmamasına rağmen Libya da Ortadoğu'da ateşkesi onaylamıştır.

Ortadoğu'da taraflar arasında kabul edilmiş olan ateşkesin hiçbir suretle bir barış, anlamına gelmediğini söylemek

herhâlde yerinde olacaktır. Zira barış, hele Ortadoğu'da devamlı barış, bazı uluslararası meselelerin çözümüne ve bilhassa gizli mücadelelerin durdurulmasına bağlıdır.

Bu bir olay olmasına rağmen, yine de taraflar nihai bir savaşın mesuliyetinden kaçınmak maksadı ile ateşkesi kabule zorlanmışlardır. Çünkü Ortadoğu'da patlak verecek bir şavaş, bir anda bütün dünyayı ateşlemeye neden olacaktır. Böyle bir sorumluluğu, ne Mısır ve bilhassa ne de İsrail kabullenmek niyetindedir. Esasen, İsrail'in varlığını korumak amacıyla devam ettirdiği mücadele ve işgal altındaki topraklardan çekilmeme kararı, bir savaşa yol açmaktan çok, geniş sınırlar içinde emniyet içinde kalmaktan ileri gelmektedir. Ayrıca, İsrail Güvenlik Konseyi'nin 22 Kasım 1967 kararına rağmen bu bölgeleri geri vermemekle askerî-siyasi bir baskı kurmama amacını takip etmiştir. Böylece İsrail, kendisi için avantajlı duruma gelmiş ve bu avantajla, ateşkese "peki" demiştir. İsrail böylece; ateşkesi takip edecek olan İsrail-Mısır görüşmelerinde işgal altındaki yerleri ne olursa olsun nihai anlaşmada kendisine bazı haklar sağlamak için koz olarak kullanacaktır.

Buna karşılık, Mısır'da işgal altındaki yerlerin tahliyesini, ateşkesin başlıca şartı olarak ileriye sürmektedir.

Rogers Planı'na Mısır'ın verdiği cevap, bu hususu açıkça ortaya koymaktadır. Mısır Dışişleri Bakanı Mahmud Riyad'ın imzasıyla, Amerika Dışişleri Bakanı'na verdiği cevapta bu hususu özellikle belirtmektedir. Mahmud Riyad, nihai anlaşma için bu mektubunda resmî Mısır görüşünü şöyle izah etmektedir:

"Büyükelçi Jarring'in vazifesinin ilk merhalesinde süratli bir ilerleme kaydedilmesi için, dört devletin, kendisine Güvenlik Konseyi kararı maddelerinin tatbik edilmesi ve bilhassa İsrail kuvvetlerinin çekilmesi ve barış teminatı konusunda hususi talimat verebileceğini düşünmekteyiz."

Mahmud Riyad, mektubunun son kısmında ise aynı meseleye tekrar değinmekte ve Amerika Dışişleri Bakanı'na bu konuyu hatırlatmaktadır. Mahmud Riyad, şöyle demektedir:

"Büyükelçi Jarring'e Güvenlik Konseyi kararlarının bütün maddelerini tatbik etmeye aynı zamanda bu kararın tatbiki konusunda kendisiyle müzakere edecek bir temsilci seçmeye hazır olduğumuzu bildirmek isteriz. Bu gaye ile teklif ettiğimiz gibi, üç aylık ateşkesi kabul etmeye de hazırız. Ateşkes hükümlerinin başlamasını sağlayabilecek en doğru hareketin, İsrail kuvvetlerinin işgal ettikleri topraklardan çekilme programını tespit etmek olduğu noktai nazarındayız.

İsrail'in, 5 Haziran 1967'deki tecavüzü sonucunda işgal ettiği topraklardan çekilmesi barışın tesisi için esastır. Arap topraklarının kurtuluşu sadece doğal bir hak değil, millî bir vazifedir."

Bu mektuptan da anlaşılacağı üzere, Mısır, ateşkesi bilhassa işgal alandaki topraklardan çekilmeyi hedef tutan bir görüş çerçevesi içinde kabul etmektedir.

İsrail bu durumda ne yapacaktır? İşte asıl merak edilecek husus da budur. Zira kolay bir zafer sonunda İsrail birliklerinin işgal ettikleri topraklardan çekilme emri almaları, İsrail'in bugüne kadar devam ettirdiği mücadelenin sebepsiz olduğu fikrinin yayılmasına neden olacak ve bunca fedakârlıklar da boşuna göze alınmış manası taşıyacaktı.

İsrail, böyle bir kararı, herhâlde çok zor verecektir. Zira bu karar, uluslararası hırsların tatmin edilemediği Ortadoğu'da barışı ikameye de yaramayacaktır.

Ortadoğu-Orta Avrupa ve Rusya

Rusya, daha önce de yazdığımız şekilde, Ortadoğu'ya inen devlet olarak, mıntıkada en tehlikeli oyunları oynamış; fakat bu saldırgan ve cüretkâr siyasetinin durmayacağını anlayan Batılıların sert hareketi üzerine, yumuşamış ve Ortadoğu'da mütarekenin ilk talibi olan Mısır'ı bu mütarekeyi ile

zorlamıştır. Rusya için bir taviz mahiyeti taşıyan ve siyasi sahada 1945 yılından bu yana ilk defa geri adım atmak manasına gelen mütarekenin, son olacağına kani deliliz; fakat Rusya, mütarekenin ile birlikte ortaya çıkan yeni durumundan kendisini sıyırmak gayreti içine düşmüş ve bunda da bir dereceye kadar muvaffak olmuştur. Gelen haberlere bakılırsa, Rusya, Ortadoğu'da verdiği tavizi âdeta örtmek istemek gayreti içine düşmüştür.

Rusya, nasıl bir siyaset takip ederse etsin, Ortadoğu hakkında ne şekilde karar alırsa alsın, mukadder neticeyi, yanı bu mıntıkada siyasetinin ricat keyfiyetini önleyemeyecektir. Çünkü Rusya, sadece Ortadoğu'da değil, fakat dünyanın daha başka mıntıkalarında da pek meşguldür. Bu mıntıkaların başında her an patlamaya hazır durumda olan, fakat şimdilik çok sakin gibi görünen Orta Avrupa gelmektedir.

Bilindiği gibi, Rusya, zorla işgali altına aldığı ve geçen 1968 yılı Ağustos ayında, Dubçek'in geliştirdiği inkılaplardan en geniş şekilde istifade etmek için Rusya'ya direnen Çekoslavakya'nın başına gelenlerin yıldönümü yakınlaşmıştır. 21 Ağustos 1968 tarihinden bu yana, hemen tam iki yıl geçmiş ve Çekoslovak köprülerinin altından çok sular geçmiştir. Rusya'ya karşı bütün dünyanın hayranlığını celbeden bir direnmeye girişen ve bu direnme gücünü Dubçek ile arkadaşlarından alan Çekoslovak halkı, Rusya'nın ikinci defa ve pek haşin bir siyasetle esarete aldığı memleketin liderlerine yaptıklarını unutturmuş değildir. Çekoslovak halkı, elleri arkasında, yüzükoyun yatırıldığı bir otomobilin içinde en kötü işkencelere tabi tutulan Aleksandr Dubçek ile Smirkowsky'nin başına gelenleri bilmektedir. Yine Çekoslovakya'yı Ruslara terk etmek pahasına kurtulduklarını pekâlâ bilmektedir. Ve Rusya'ya karşı keskin bir nefret taşımaktadır.

Nihayet, Çekoslovak halkının asla sevmediği Husak'ın idaresinden beklediği herhangi bir şey de yoktur.

Şimdi Çekoslovakya'da Dubçek ve arkadaşlarının kurmayı başardıkları, fakat Rus tanklarının paletleri altında ezilen, mukavemetle birlikte yok edilmiş olan, hürriyetlerini arayan bir halk yaşamaktadır. Buna, sevdikleri liderlerine karşı Husak'ın Moskova'nın emri ile reva gördüğü işkenceyi de ilave edersek, Çek halkının Rusya'ya karşı nasıl bir his taşıdığını gayet rahat anlayabiliriz.

Bu bakımdan yaklaşmakta olan 21 Ağustos günlü, Orta Avrupa'da Rusya için belki de büyük bir hareket ifade edecektir.

Çekoslovakya'da böyle bir hareketin başlaması, beynelmilel siyasetin de azarladığı bir olaydır. Ve beynelmilel siyaset, Rusya'nın Ortadoğu'da Malaya Yarımadası'nda da, hatta Komünist Çin karşısında da birtakım meselelerle karşılaşmasını âdeta teşvik etmektedir. Rusya bu hususu bildiği içindir ki, Amerika'nın ve diğer Batılı devletlerden Fransa, İngiltere ve Batı Almanya'nın takip ettikleri siyaseti büyük bir dikkatle gözlemektedir.

Rusya'nın bu dikkatli siyasetini de aynı beynelmilel siyaset, aynı ve belki de Rusya'nınkinden daha büyük bir dikkatle takip etmektedir. Onun içindir ki, Rusya'nın Ortadoğu'ya silah ambargosu konulması ile alakalı gayriresmî teklifleri reddetmesini bir koz olarak kullanacak ve büyük bir ihtimal ile geçici de olsa Ortadoğu'da nisbi bir sükûn temin etmek için Rusya'nın bu mıntıkadaki ağırlığını bertaraf etmek maksadıyla buhranı Orta Avrupa'ya nakledecektir. Esasen, Orta Avrupa'da Çekoslovakya'nın hususi durumu, halkın Rusya'ya karşı olan tutumu, beynelmilel siyaset erbabına bu fırsatı pek rahat bir şekilde kullanmak imkânlarını da vermektedir.

Gerçek olan şudur ki, ısrarla belirttiğimiz gibi, Rusya, artık 1945 yılından 1970 yılının ilk aylarına kadar takip ettiği uzlaşmaz siyasetin devamcısı olmak durumunu ve kabiliyetini kaybetmiştir.

Rusya, eğer bu ambargonun reddi noktasında ısrar ederse ve mütarekeye rağmen Mısır'a silah sevk etmeye devam ederse, o vakit beynelmilel siyasetin efendileri Rusya'yı oyalayacak ve Ortadoğu'daki nispi istikran sağlayacak olan tedbirleri almak hususunda ve Rusya'nın el ve eteğini bu bölgeden çekmek için her şeye razı olacaktır.

Göründüğüne göre, Rusya'yı, şimdilik Ortadoğu bahsinde fazla ısrar etmemesini temin bakımından oyalayacak en yakın mesele Çekoslovakya'dır. Orta Avrupa'nın bu memleketinde gelecek on veya on beş gün içinde Rusya'ya karşı birtakım hareketleri gözlememiz gerekecektir.

Ortadoğu Sulhu ve Süveyş

Geçtiğimiz ay, İsrail ile Mısır arasında, Ortadoğu'da barış vasfı taşıyan ateşkesten sonra, bilhassa İsrail, Mısır'ın Süveyş Kanal bölgesini durmadan silahlandırdığını iddia etmekte ve füzelerin yerini değiştirerek, Süveyş'in daha yakınına getirdiğini ileriye sürmektedir.

Bu iddiaların gerçeğe ne kadar uygun olduğunu tespite şimdilik imkân yoktur, ama Süveyş Kanalı'nın kapalı kalmasının, Ortadoğu krizinde çok önemli bir rol oynadığı da bir gerçektir.

Bilinmektedir ki, Süveyş, dünya üzerindeki dar geçitler içinde birinci derecede önemli bir deniz yoludur. Süveyş, hatta Panama Kanalı ile bile mukayese edilemez. Zira dünyanın en bilinen, en eski ve en büyük ticaret yolları Süveyş Kanalı'yla çok büyük oranda kısalmış ve Avrupa'nın mamul bu kanal vasıtasıyla Afrika ülkeleri ve Uzak Doğu ülkelerine hızla nakledilebilmiştir.

Fakat aynı kanal, 1956 yılında İngiltere ile Fransa'nın bölgesine ortak olarak yaptıkları bu harekât sırasında kapatılmış veya batan gemilerle kapanmış olacağı düşünülmüştür.

O tarihten bu yana geçen 14 yılda, kanalın açılması konusunda herhangi bir girişime şahit olunmamıştır.

Yalnız bir defasında, eğer yanılmıyorsak 1967 yılında, İsrail-Arap devletleri savaşından bir süre önce, sonradan ülkemize de gelmiş olan bir Japon heyeti tarafından kanalın açılması hususunda, Mısır Başkanı Nâsır'a bir müracaatta bulunulmuş; lakin Nâsır nedense bu teklifi reddetmişti.

Biz, kanalın kapalı kalması konusunda, Ortadoğu krizinin çok büyük bir etkisi olduğunu kabul etmekteyiz.

Zira Ortadoğu'daki mücadele ve kriz, bizatihi bir İsrail-Arap ülkeleri mücadelesi değildir. Buradaki mücadele, daha önce de yazdığımız gibi, bir dünya hâkimiyeti mücadelesidir ve temeli petrole dayanmaktadır.

İngiltere, Amerika ve Rusya arasında cereyan etmekte olan bu mücadelede, şimdilik taraflardan herhangi birinin bariz üstünlüğü görülmemekle birlikte, İngiltere'nin bir bakıma hem Rusya'ya hem de Amerika'ya üstünlüğünü bir nevi, zorla kabul ettirmiş bulunmaktadır.

Bu hükme varmamızda birinci derecede rol oynayan olay ise, daha 1953 yılında İngiltere'nin giriştiği birtakım teşebbüslerdir. Bu teşebbüsler, daha çok deniz ticareti gemilerinde görülmüş ve İngiltere, dünyanın büyük tonajda gemiler inşa eden hemen bütün tezgâhlarını uzun vadeli günün rayiçlerinden (piyasa fiyatı) hatırı sayılır derecede farklı olarak kiralamış ve o güne kadar düşünülmemiş bulunan dev tankerler ısmarlamıştır.

Dev tankerleri inşa eden tezgâhlar ise, o günden bu yana İngiltere ve onun dostlarına dev tankerler inşa etmeye âdeta zorunludur. İngiltere'nin dev tankerleri inşa ettirmesinin sebepleri acaba ne olabilir? Bu açıktır ki, dev tankerlerin nakledecekleri petrol, bu işin tek sebebiydi. İngiltere, Amerika'ya İran'da petrol hisselerinden %40-45 verdiği, 1953'ten itibaren

tatbik sahasına koyduğu bu gemi inşa planı ile Amerika'yı saf dışı etmek için ilk adımı atmış ve bunda da başarılı olmuştur.

1956 yılında, Amerika'nın baskısı, hatta tehdidi ile İngiltere ve Fransa Süveyş'de gemiler battığı zaman, İngiltere'nin elinde bu tip büyük tonajda dev tankerlerden bir hayli vardı ve Süveyş'in kapalı kalması İngiltere'yi, dolayısıyla Shell petrol tröstünü hiç de alakadar etmiyordu. Ama Amerika, öyle değildi. Amerika'nın elinde en büyüğü 40-50 bin tonluk eski tankerler vardı ve Uzak Doğu'dan, Basra Körfezi'nden nakledeceği petrol, Ümit Burnu'nu dolaşarak Avrupa pazarlarına gelmek için çok uzun bir rota takip emek mecburiyetinde kalıyorlardı. Gerçi İngiliz tankerleri de aynı rotayı takip ediyorlardı; ama İngilizlerin büyük bir avantajı vardı ki, bu avantaj maliyet unsuruna etki ediyordu ve dolayısıyla petrol piyasasına İngiltere lehine rekabet veriyordu. Zira dev İngiliz tankerleri, bir seferde 130 ile 200 bin ton akaryakıt naklederken, Amerika'nın 45 bin tonluk eski tankerlerle bu mücadeleye dayanması beklenemezdi. Nitekim olaylar öylece İngiltere'nin lehine tecelli etti. Amerikalılar her tarafa başvurdular; fakat büyük tonajda tanker inşa ettirecek tezgâh bulamadılar. Sonunda, kolları sıvayarak ilk büyük tankerlerini (zannedersem) geçen yıl Mobil adına inşa ettirdiler ki$_5$ bu tankerin tonajı 206 bin tondur.

Süveyş hâlâ kapalıdır ve daha uzun süre Akdeniz'den Rusya da Amerika da çekilinceye kadar kapalı kalacağa benzemektedir.

İşte, Ortadoğu krizinin asıl sebebi budur. Yani petrol...

Rusya'da, Amerika'da dünyanın her tarafında ve her seferinde karşı karşıya gelmektedirler. Fakat bu karşı karşıya gelmeler, hiçbir zaman Ortadoğu'daki kadar ciddi ve önemli olmamıştır ve olma imkânı da yoktur.

Şimdi bu bölgede, iki büyük devlet karşı karşıyadır ve üçüncü, fakat hammadde kaynaklarını uzun süre önce ellerine

geçirmiş olan bir devlet de mücadelenin içindedir. Bu devlet İngiltere'dir ve Ortadoğu krizi İngilteresiz halledilemeyecektir. İngiltere'nin Ortadoğu'daki krizi halletmek için ortaya çıktığı gün, Ortadoğu'da kriz kendiliğinden halledilecek ve Süveyş Kanalı tekrar açılabilecektir.

Ortadoğu Barış Görüşmeleri ve İstikbali

Bütün dünyanın Ortadoğu'da her buhran çıktığı vakit sorduğu sual şudur. Acaba yeni bir cihan harbi mi patlayacak? Bu sualin dünyanın diğer hassas mıntıkaları için niçin söylenmediği veya diğer hassas noktalar hususunda dünya kamuoyunun bu kadar dikkatli olmadığı hususu, incelenmeye değer bir keyfiyettir.

Yazılarımızda daima temas ettiğimiz gibi, Ortadoğu tarihin bilindiği ilk günlerden itibaren daima dünyanın en hassas mıntıkası olmuş, medeniyetler burada doğmuş, devletler ve imparatorluklar burada yerleşmiş, dünyanın ticaret yolları daima bu noktada toplanmıştır. Mıntıkanın bu ehemmiyetine, bir de son asrın hammadde kaynaklarını ilave edersek, Ortadoğu'nun ehemmiyeti kendiliğinden meydana çıkar.

Bölgenin bu vasfıdır ki, bu bölgeye yakın komşu olan sahalardaki veya bizzat bu mıntıkadaki memleketleri bir nevi iğne üzerinde oturur hâle getirmiştir. Tabii, bu devletler arasında Ortadoğu bölgesinde büyük menfaatleri olan devletleri de ilave edersek, netice ortaya çıkmış olur. Onun içindir ki, Ortadoğu'da çıkan her buhran, dünyanın nazarlarını, anında bu mıntıkaya çevirmeye sebep olmaktadır.

Bugün, Ortadoğu'daki buhrana sebep teşkil eden olayların başında, bu mıntıkada, büyük devletlerarası mücadelelerin zaruri neticesi olarak meydana getirilmiş olan siyasi coğrafya hudutları yer almaktadır. Bu hudutlar gerisinde yaşayan küçük milletlerin meydana getirdikleri devletçikler, buhranın

meydana gelmesinde birinci planda rol oynamaktadır. İsrail de bu devletlerden birisidir. Birinci Dünya Savaşı ile nasıl ki Osmanlı İmparatorluğu'ndan birçok devletçik meydana çıkarılmış ve Arabistan Yarımadası'nın siyasi haritası birtakım ihtiraslara ve dolayısı ile itilaflara yol açmış ise, İkinci Dünya Savaşı sonunda İsrail'in dünya siyasi haritasında bir volkandan farkı olmayan Ortadoğu'da yer alması da, esasen devam etmekte olan buhranı bir kat daha arttırmıştır.

Siyasi maksatlarla kurulduğundan şüphe olmayan İsrail Devleti'nin varlığıdır ki, Ortadoğu'yu bir barut fıçısı hâline getirmiştir.

Dünyanın büyük devletlerinin pek ehemmiyetli bulduğu bu mıntıkada, dünya hâkimiyeti siyasetlerini mihrakına oturmak için son bir ümitle bu mücadeleyi daha içinden çıkılmaz, daha tehlikeli bir hâle sokmakta büyük rol oynamaktadır.

Bölgenin hammadde kaynakları bakımından bir kat daha artan ehemmiyeti karşısında ise büyük devletler bu mıntıkadan vazgeçememektedirler.

İsrail ile Arap devletlerin arasında harbin ve bu harbi takip eden üç yıldır hemen hemen savaş denebilecek hâlin devamı da bu yüzdendir. Dünya kamuoyuna bir aralık nefes aldırır gibi olan İsrail-Mısır ateşkesi, son gelen haberlerden de anlaşılacağı gibi, İsrail'in müzakerelerden çekilmesi ile tekrar eski noktaya irca edilmiş, dünyanın gözü yine bu bölgeye dikilmiştir.

Taraflar nasıl bir siyaset takip ederlerse etsinler, birbirlerine ateşkesi baltalamakla itham ederlerse etsinler bu bölgede netice değişmeyecek ve ateşkesi, takip edecek olan sulh anlaşması gerçekleşmeyecektir. Zira Ortadoğu'da devamlı bir buhran yaratılması bu buhranın ısrarla ve durmadan yapılan tehditlerle devam ettirilmesi, uluslararası siyaseti icabıdır ve düşünmek lazımdır ki, dünyayı idare eden büyük devletler, Ortadoğu'yu kendi menfaatleri istikametinde en iyi hâl

çaresini bulacakları güne kadar istismar etmek siyasetini gütmektedirler.

Biz, Rusya'nın Nâsır'ı zorlayacak bir mütarekeye hazırladıkları son Moskova görüşmelerinden sonra, burada yazdığımız gibi, Ortadoğu'da Nâsır'ın bir mütarekeye yanaşması Rusya'nın tavız siyasetinin başlangıcı olarak kabul edilmiştir. Zira uyuşmaz insan olarak vasıflandırılan Nâsır'ın İsrail ile bir mütarekeyi kabullenmesi, hem de bu mütarekeyi Rusya'nın arzusu ile kabul etmesi bir başka şekilde tarihe sığmamaktadır.

Fakat işin bugün açığa çıkan tarafı şudur ki, Rusya bir taraftan Nâsır'ı mütarekeyi kabule mecbur ederken, diğer taraftan da aynı Nâsır'a Rusya'dan başka bir devlet, Süveyş bölgesine füzeler yerleştirmeye telkin etmektedir.

Bu telkinin Rusya'dan gelmesi düşünülemez; zira Rusya, bundan evvelce yazdığımız gibi, elindeki çomağı arı kovanına sokmaktan şiddetle kaçınmaktadır ve böyle bir hareketin kendisine çok pahalıya mal olacağını bilmektedir.

Ancak şu var ki, Ortadoğu, dün olduğu gibi bugün de, yarın da daima bir tehlike, hem de dünyanın, çok hassas, bir numaralı tehlike noktası olmak vasfını kaybetmeyecektir.

Ortadoğu'daki buhran, ancak bir üçüncü cihan harbi ile sonuçlanabilir ki, o takdirde, bu bölgenin statüsü de çok değişik bir manzara alır.

Keraçi İslam Konferansı

Türkiye çok ciddi birtakım meseleleri düşünmek ve taraflar almak durumundadır. Bu kararlar arasında, İslam memleketleri ile en yakın münasebetler kurmak bilhassa dikkate alınmalıdır. Bu sebeple, Türkiye'nin Karaçi'de toplanmakta olan İslam milletleri konferansına katılmasını çok yerinde bir hareket olarak mütalaa etmekteyiz.

Türkiye'nin bu konferansa katılmakla elde edeceği en büyük menfaat, yakın zamana kadar yanlış yolda olan, hatta tamamen, son bulmuş bulunan Arap ve İslam devletleri siyasetine bir şekil vermek olacaktır ki, Türkiye'nin bu siyaseti, gelecek için asla ihmal edilmeyecek bir manzara ve mahiyet taşımaktadır.

Karaçi Konferansı'na katılmamızın zaruri sebeplerinden birisi de, konferansın, Ortadoğu meselelerini birinci derecede mütalaa etmek ve müzakereleri bu noktada toplamak kararıdır.

Bilinmektedir ki, Türkiye, Ortadoğu'da takıp ettiği siyaset ile bu mıntıkada her türlü barbarlığın ve tecavüzün aleyhinde olduğunu ortaya koymuş ve bölgede barış ve sükûnun başlıca unsur olmasını talep etmişti.

Türkiye bu siyaseti ile İsrail'in kast ettiği her türlü şüpheden kurtulmuştur. Böylece Türkiye, mazide İsrail'i büyük bir istekle ve dünyada hemen hemen ilk defa tanıyan devlet olmak durumundan da kurtulmuş olmaktadır. Türkiye'nin Karaçi Konferansı'nda ileriye süreceği görüşle İsrail kurulurken, yanlış bir görüşün ifadesi olan bu keyfiyeti ile esasen kesik bulunan ve bir türlü mihrakına oturtulmayan İslam memleketlerinin Türkiye'nin dostluğunda çok ileri bir adım attığını kabul etmeye mecburuz. Türkiye'nin takip ettiği siyaset ile İslam devletleri arasındaki buzlar çözülmüş, dostane münasebetler kurulmuş, iktisadi anlaşmalar yapılabilmiş ve İslam Âlemi'nin bir dereceye kadar yüzü gülmüştür. Bir tarihî zaruretin ifadesi olan bu memnuniyet, Türkiye tarafından girişilecek yeni yeni siyasi teşebbüslere yerini terk etmeye mecburdur. Zira Türkiye, İslam memleketleri ile kurmaya başladığı dostane münasebetlerini, bir İslamlar arası siyasete doğru sevk etmeye mecburdur. Ancak bu takdirdedir ki, Türkiye, dünya siyaset sahnesinde, geride bıraktığımız asırda oynadığı rolü oynayabilir ve büyük devletlerarasına girebilir.

Öyle umut ediyoruz ki, Türkiye'nin İslam liderliğine itiraz edecek herhangi bir Arap veya İslam devleti mevcut değildir.

Nâsır'ın hangi şartlar altında olduğu artık anlaşılmış bulunan, Türkiye aleyhtarı siyaseti, esasen kendisinin sağlığında da değişmeye yüz tutmuş ve Türkiye-Mısır münasebetlerinde çok ciddi nikbin birtakım adımlar atılmıştır.

Karaçi'de, Ortadoğu ile alakalı 23 İslam devleti, bölge için çok önemli olması lazım gelen müzakereler yaparlarken, bir Mısır heyetinin de Ankara'da Dışişleri Bakanı'mız ile müzakerelerde bulunması, dikkatten kaçmamaktadır. Yeni Mısır liderlerinin selefinin, Nâsır gibi Türkiye'ye aleyhtar bir siyaset içinde olmadığı, bu müzakerelerle anlaşılmış olmaktadır.

Bugüne kadar Türkiye'nin İslam liderliğini mümanaat eden Mısır siyasetindeki bu değişiklik, Türkiye'yi tarihi vazifesinin başına geçmeye zorlayan mühim bir amaç olarak mütalaa edilmektedir.

Zira Ortadoğu'da da, dünyanın her tarafında da, Türkiyesiz bir İslam liderliği veya birliği tasavvur etmek imkânsızdır. Türkiye'nin birleştirici, İslam'ı güçlendirici rolü ortadadır, bu rolü ise, Türkiye'nin elinden alacak herhangi bir İslam devleti de mevcut değildir.

Osmanlı İmparatorluğu'nun takip ettiği İslami siyaset, İslam uğrunda giriştiği teşebbüsler ve aldığı neticeler, tarihe tescil edilmiş bulunmaktadır. Bu siyasetin dünya Müslümanları nezdindeki üstün itibarından istifade etmek, sadece Türkiye'nin menfaatleri bakımından değil, aynı zamanda çok perişan olan ve başsız kalan İslam Âlemi'nin de büyük menfaatleri olan kati bir tarihi zarurettir.

İşte, Karaçi'de toplanan konferans, oradaki müzakerelere katılan Türk heyetinin basireti ile bu yola girilebilir ve İslam Âlemi de, Türkiye'de de bir çıkış yolu üzerinde yürümeye başlarlar. Her şey, Karaçi'de halledilecektir ve her şeye Orhan Eralp'ın feraset ve dirayetine kalmıştır.

Ortadoğu'da Siyasi Çatışmalar ve Sebepleri

İngiliz ve Amerikan petrol tröstleri, 1943 yılında on yıllık bir mütareke (ateşkes) imzalamışlar ve dünyanın hiçbir bölgesinde mücadele etmemeye karar vermişlerdi. 1945 yılında, Avrupa'da ve 1946 yılında, Asya'da, Japonya ve Almanya'nın mağlubiyeti ile sonuçlanan büyük savaşın antlaşması ile birlikte dünyanın başına birçok yeni ve önemli mesele getirmişti. Bu meselelerin arasında önemini asla yitirmeyen bir tanesi vardı ki, o da Ortadoğu bölgesi petrolüydü.

Amerika ile İngiltere'nin on yıllık ateşkes antlaşmasından faydalanan Ruslar, bir taraftan Ortadoğu devletlerini mideye indirirken, diğer taraftan İran'da çok kesif (yoğun) bir faaliyete girdi. Rus parası ile kurulan Tudeh Partisi, 1949 yılında, ülkede suni (yapay) bir siyasi kriz yarattı ve bundan sonra olaylar gelişti. İran Başbakanı Razmara katledildi; ülkede grevler, nümayişler (gösteri) ve siyasi cinayetler birbirlerini kovaladı. Rusya, İran petrol meselesini durmadan kurcaladı.

Nihayet, Musaddık'ın iktidarı ile birlikte tam hedefine ulaşacağı bir sırada, Musaddık devrildi ve General Zahidi iş başına geçti. Önce İran'a, oradan da Roma'ya kaçmış olan İran Şahı Pehlevi, tekrar İran'a döndü.

Ama İngiltere, bu işi başarabilmek için birlikte hareket ettiği Amerikan petrol tröstü Standard Oil'e %40 hisse vermek mecburiyetinde kaldı. 1947 yılına kadar Rusya ile çok yakın bir siyaset izleyen Amerika, bu tarihten sonra İngiltere'ye yaklaştı ve her geçen gün Rusya ile Amerika'nın arası açılmaya başladı. İran krizinden iki yıl sonra, Pakistan'da yeni bir kriz meydana geldi ve İskender Mirza bir darbe ile cumhurbaşkanlığı koltuğundan indirildi. Yerine Eyüp Han geçti.

Bu darbeyi Bağdat Paktı'nın bir başka devletindeki ihtilal takip etti. 1958 yılında, Irak'ta bir ihtilal patlak verdi. Kasım Abdülkerim'in yaptığı bu ihtilâlle, Irak'ta İngiltere'ye sırt çevirmiş eski bir İngiliz ajanı olan Nuri Said Paşa ile birlikte

Haşimi ailesinin Irak'taki kolu tamamen yok olmuştu. İngiltere ise, 1945 yılından sonra, üçüncü devlet durumuna düşmenin acısını çekmişti.

Amerika, âdeta tek başına dünyaya hâkim olmuş; Rusya hemen gerisinden onu takip etmişti. Dünya, sanki bu iki devlet arasında paylaşılmıştı. Dünya'da bütün devletler, Amerika'ya kurtarıcı olarak kucak açmıştı. Fakat bu uzun sürmemiş; 1953 yılından sonra Amerika, birçok memleketlerde savaş sonrası sempatisini kaybetmişti. İngiltere, kurduğu İsrail'i 1953 yılından sonra Amerika'nın omuzlarına yıkmış; böylece Ortadoğu'da, bölge ülkeleriyle İsrail'in müdafii Amerika karşı karşıya kalmıştı. 1956 Kanal indirmesi ile Amerika harekete geçmiş, İngiltere ile Fransa'yı bu müşterek harekâttan men etmişti.

Sonra, olaylar hızla gelişmiş, Amerika Ortadoğu'da istenmeyen devlet durumuna düşmüştü. Böylece de Amerika, bu bölgedeki sempatisini kaybetmişti. Bu arada, Ortadoğu'da ve 1953 yılında İsrail'in yanında yeni bir çıbanbaşı meydana çıkmıştı. Bu çıbanbaşı Kıbrıs meselesiydi. Türkiye'de bir gazetenin ortaya attığı Kıbrıs davası, Ortadoğu'da kendi siyasetleri bakımından menfaatleri bulunan iki devleti (Türkiye ve Yunanistan) İngiltere aradan çekildiği için karşı karşıya getirmişti. Hâlbuki Kıbrıs meselesi, sadece Ortadoğu'da bir kriz meydana getirmesi için ortaya atılmıştı, Zira Kıbrıs Türkiye tarafından Lozan'da her ne kadar tasfiye edilmişse de, İngiltere adadan çekildiği anda, bu adanın eski sahibine iadesi gerekiyordu. Türkiye'nin eski sahip olarak tek muhatabı İngiltere idi. Lakin İngiliz diplomasisinin ince bir taktiği, Türkiye ve Yunanistan'ı karşı karşıya getirmiştir. Böylece Ortadoğu'da yeni bir ihtilaf mevzuu meydan çıkmıştı. Bu ihtilaf devam ederken, Bağdat Paktı'nın son devleti Türkiye'de de 1960 darbesi olmuştu.

Türkiye ile Yunanistan arasında, Kıbrıs Adası'nda doğan bu ihtilaf, 1960 sonrasında da devam etmiş ve bir savaş meydana getirecek kadar sıcak mücadelelere sahne olmuştu.

Türkiye, Kıbrıs'taki Türkleri koruyabilmek amacıyla 1964 yılında İsmet Paşa'nın koalisyon kabinesi sırasında, adaya bir çıkarma girişiminde bulunmuş; fakat Türk Deniz Kuvvetleri'nin karşısına, tıpkı 1956 yılında Kanal'da İngiltere ile Fransa'nın karşısına, dikildiği gibi, Akdeniz'deki Amerika'nın 6. Filo'su dikilmiş Türk çıkarması bu baskı nedeniyle yapılamamıştı.

Amerika'nın Türkiye'ye dost ve müttefik bir devlet olarak tatbik ettiği bu zor ve baskı hareketi, Türk kamuoyunda çok şiddetli bir tepki görmüş ve Türkiye'deki Amerikan dostluğunu temelden yıkmıştı. Böylece Amerika, Ortadoğu'daki son müttefiki Türk kamuoyunu da kaybetmişti.

Tabii Amerika'nın hemen gerisinden gelen Rusya, bu durumdan azami şekilde istifade etmeyi bilmiş ve kendisini Akdeniz'de hissettirmekle kalmamış; bu iç denizde birtakım müttefikler de bulmuştu. Böylece Akdeniz'e donanmasını sokabilmiş, Amerika ile şiddetli bir soğuk savaşa girmekle kalmamış, kuvvet nümayişlerinde de bulunmuştu.

Şimdi, Ortadoğu'da iki kuvvet, zahiri olarak karşı karşıyadırlar. Bu kuvvetler, Rusya ile Amerika'dır; fakat gerçek kuvvet acaba bu iki devlet midir? Biz bunun bir hakikat olduğuna inanmakta mazuruz ve Ortadoğu'da bu iki devletten de daha kuvvetli birtakım uluslararası tröstleri, Asya ticaretini ellerinde tutan petrol tröstleridir.

Ortadoğu'da Neler Oluyor

İki gün önce gazetelerde yayımlanan haberler, Ürdün'de, Kral Hüseyin'in sivil kabineyi azlederek memleketin idaresini askerî idareye terk ettiğini, bütün dünya gibi Türk kamuoyuna da bildirmişti.

Ürdün'de Kral'ın böyle bir askerî tedbire başvurması sürpriz sayılabilecek bir olay değildir. Zira Filistin meselesinin

başladığı tarihten bu yana, Ürdün, daima Filistin muhacirleri meselesiyle karşı karşıya kalmıştır. Çeşitli sebeplerle İsrail'den kaçan Filistinlilerin meydana getirdiği nüfus, Ürdün için cidden çok tehlikeli sonuçlar doğurmuştur.

Hemen hemen Ürdün nüfusu kadar bir muhacir nüfusunun Ürdün'de meydana getireceği tehlikelere dikkat çekmek, sanırım ki fazla mübalağa sayılmaz. Nitekim bu muhacirlerin, Ürdün'de, bilhassa iktisadi sahada açtıkları rahne (gedik) kolay kolay kapatılamamış ve zaman zaman Filistin muhacirleri, Ürdün'ü ciddi tehlikelerle karşı karşıya getirmiştir.

Bilindiği gibi Kral Hüseyin, 1963 yılından bu yana, birkaç defa çok ciddi ihtilal teşebbüsleri ile karşılaşmış, Glubb Paşa'nın yetiştirdiği Çöl Kaplanı denilen lejyonerlerin, bizzat Kral'ın aralarına girecek kadar cesaretli davranması sonunda tekrar sadakatlerini azlettirmişlerdi. Bu arada da Kral Hüseyin, birkaç defa suikast girişimine maruz kalmış ve her defasında bu suikastlardan sağlam çıkmasını başarabilmiştir.

Fakat İsrail'e karşı, bilhassa 1967 Haziran 6 günlük savaşlardan sonra, tam anlamıyla vurucu bir kuvvet olarak teşkilatlanmış bulunan Habbas'ın ve Yaser Arafat'ın komandoları Ürdün için çok ciddi tehlike olmuştur.

Her ikisi komünist olan ve Kızıl Çin ile Rusya'dan beslenen bu komandolar, ortaya attıkları *"Filistin kurtuluş davası için mücadele"* parolası ile Ürdün'deki Filistin muhacirlerinden aldıkları kuvvet ve yaptıkları çetin mücadele ile muhacir halk arasında geniş bir sempati kazanmışlardır. İşte bu sempati ve muhacirlerin Ürdün sınırları içindeki varlıkları ki, gerillaların, Ürdün topraklarını bir üs olarak kullanmalarına sebep olmuştur.

Dikkat edilirse, 1967 Haziran Savaşı'ndan sonra, fevkalade atak hareketlerde bulunan bu komando teşkilatları, zaman zaman Ürdün birlikleri ile de açık veya gizli mücadeleler yapmışlar ve sonuna kadar Filistin kurtuluşu mücadelesini,

Ürdün'ün ordu birliklerine karşı yürütmüşlerdi Ürdün Hükûmeti ve bilhassa Kral Hüseyin ile çatışmış olmalarına rağmen, komandolarla Ürdün idarecileri arasındaki bu anlaşmazlık ve çatışmalar, Moskova'nın tazyiki ile Mısır ve Ürdün'ün İsrail ile ateşkesi kabul ettikleri güne kadar devam etmiş; ama o tarihten sonra, Filistin komandolarının her iki teşkilatı da açıktan açığa Ürdün Kralı ve hükûmetine cephe almışlar; mücadeleye karar vermişlerdi. Nitekim ateşkes antlaşmasının yürürlüğe girmesi ile birlikte, gerillalar ile Ürdün hükûmet merkezinde ve sokaklarında çatışmalar olmuştur.

Filistin komandoları ile Ürdün kuvvetleri, karşı karşıya kaldıkları andan itibaren, Ürdün'de birtakım olayların cereyan edeceği muhakkaktı. İşte Ürdün'den gelen haberler, bu memlekette idarenin askerî idareye devri ile bu mücadelenin başladığını açıkça ortaya koymaktadır.

Yazılarımızda her zaman belirttiğimiz gibi, uluslararası siyaset, Ürdün'ün şahsında, Ortadoğu'da yeni birtakım ataklar yapmaktadır. Bu ataklar, büyük bir ihtimalle iki şekilde değerlendirilebilir. Birincisi, Kral Hüseyin'in tahtının tehlikede oluşu ki, bu husus, bugün için biraz uzak bir ihtimaldir. Zira İngiliz siyasetinin Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra, zoraki bir devlet olarak meydana getirdiği bu devletçiğin Ortadoğu'da birtakım vazifeleri vardı ve bu vazifelerin başında da Ortadoğu'ya sızmasını önleme maksadıyla tampon devlet olma vasfı gelmektedir. Ürdün, bugün de Ortadoğu'da bir tampon devlettir ve şimdilik Kral'ın verinde kalması akla en yatkın gelen ihtimaldir.

İkinci sèbep ise daha önemlidir ve Ürdün'ün sınırları içinde üslenmiş ve kuvvetini, Ürdün nüfusu kadar olan Filistin muhacirlerinden alan Filistin Kurtuluş Hareketi'ne bağlı komandoların bertaraf edilmesi için, son çarenin burada aranmış olması durumudur.

Birer komünist teşkilat olan Filistin Kurtuluş Hareketi'nin

komandoları, ister Habbas'ın, isterse Yaser Arafat'ın olsun, Ürdün'deki varlıkları, yukarıda belirttiğimiz Ürdün'ün tampon devlet vasfını tehlikeye sokmaktadır ve bu komandoların tasfiyesi doğrultusunda gidilmektedir.

Zira Rusya'nın baskısıyla Mısır'ın İsrail ile bir ateşkesi kabule mecbur kalmasının anlamı, Ortadoğu'da Rusya'nın bir taviz siyasetine girdiği anlamım taşımaktadır. Rusya, bu ateşkes ile bölgede pasif bir konuma girerken, aynı zamanda el altından ortalığı karıştırma siyasetine de girişmiş bulunmaktadır. Rusya bu siyasetini Moskova'dan emir alan Yaser Arafat'ın komandoları ile yapmaya karar vermiş ve bu hususu da Yaser Arafat'ın son Moskova seyahatinde kendisine bildirmiştir.

Ürdün'deki kabine değişikliğinin ve idareye askerlerin gelmesinin başka bir anlamı yoktur. Ürdün, daha doğru bir tabirle uluslararası siyaset, Filistin komandoları hikâyesine kesinlikle son vermek istemektedir ve askerî idare de bu işi yapabilecek tek idaredir.

Ortadoğu Buhranında Nâsır'in Payı

Bundan takriben bir ay kadar önce yazdığımız yazıda, Ortadoğu'da ateşkes kabul edilmiş olmasına rağmen, uluslararası siyaset senyörlerinin, mutlaka bu bölgede yeni birtakım anlaşmazlıklar çıkaracaklarından bahsetmiş ve bu fikir üzerinde de ısrar etmiştik.

Ortadoğu'da ateşkes kabul edildikten sonra ise, devam eden durum herkesin malumudur. Ateşkese rağmen ateş kesilmemiş ve zaman zaman karşılıklı ithamlarla ateş devam etmiştir. Gerçi bu ateş teatisi (karşılıklı ateş açma) öyle şiddetli değildi; ama yine de değişen bir şey yoktu. Fakat Filistin Kurtuluş Cephesine (FKÖ) mensup birkaç teşekkülün (kuruluş) birdenbire uçak kaçırmaları ve bu uçakları dinamitlemeleri,

rehineler tutmaları ve kaçırılan uçakların Amerikan ve İngiliz uçakları oluşu, bu arada bir de İsviçre uçağının kaçırılma olayı, Ortadoğu'yu karıştırmaya yetti. Böylece, bizim teşhisimiz doğrulanmış oldu.

Gerillaların uçak kaçırma olayları devam ederken, geçtiğimiz hafta içinde de aynı kuruluşlar, üslendikleri Arap ülkeleri ve bilhassa Ürdün'deki üslerinden harekete geçerek, Ürdün'ün istiklalini tehdit edecek bir iç savaşa sebep oldular.

Bu iç savaşın sebeplerini daha iyi anlayabilmek için, biraz daha geriye, 1953 yılına kadar dönmek gerekmektedir.

Bilindiği gibi Mısır'da General Necib'i devirdikten sonra, mutlak bir diktatör olarak iş başına geçen Nâsır, uzlaşmaz bir devlet lideri ve diktatör olarak, Ortadoğu'da İsrail'in varlığına haklı olarak cephe almış ve mücadeleye başlamıştır. Bu arada, Türkiye'de Demokrat Parti iktidarda bulunuyordu. Rahmetli Adnan Menderes'in İslam Birliği etrafında gelişmiş olan görüşü, o sıralarda kuvveden fiile (teoriden eyleme) çıkarılmak istenmiş ve Mısır diktatörü Nâsır ile buluşmak üzere iki ülke arasında yüksek seviyede bir toplantıya talip olmuştu. Önceleri, Nâsır tarafından kabul edilen bu toplantı, sonradan sebepsiz olarak reddedilmiş, fakat rahmetli Adnan Menderes, teklifi reddedilmiş olunmasına rağmen bu görüşmede ısrar etmiş ve iki defa daha görüşme talebinde bulunmuştur.

Lakin bu teklifler de birincisi gibi reddedilmiş ve yüksek seviyedeki toplantı, tahakkuk (gerçekleşme) safhasına çıkamamıştır.

Nâsır'ın bu teklifi reddediş sebepleri, başlangıçta pek anlaşılmamış ise de, gelişen Ortadoğu olayları muvacehesinde (yüz yüze gelme) Nâsır'ın tutumu daha realist olarak değerlendirilebilmiştir.

Zira Nâsır, sadece Türkiye Başbakanı'nın teklifini, yani İslam Birliği'nin kurulması teklifini reddetmekle de kalmamış;

uluslararası Siyonizm'i Filistin'den atmak için, en az uluslararası Siyonizm kadar tehlikeli olan komünizme el uzatmıştır. Bu tarihten sonra ise, Ortadoğu'nun kaderi değişmiştir.

Nâsır'ın komünist Rusya'ya el uzatması, Rusya'nın aklından hiçbir suretle çıkaramadığı sıcak denizlere inme fikrini teoriden eyleme çıkarmıştı. Böylece Ruslar, önceleri teknik eleman kisvesi altında Mısır'a bir hayli ajan sokmuşlardı. İngiltere ile Fransa'nın, Süveyş'in Rusya'nın tehdidi altına girdiğini tespit etmeleri ile birlikte harekete geçmeleri ve Süveyş'e havadan indirme yaparak burasını işgal etmeleri de, ayrıca Amerika'yı da harekete geçirmiş ve 6. Filo, Port Said önüne gelerek ortak harekâtı sekteye uğratmıştı. Gerçi İngilizler ile Fransızlar çekilmişlerdi; ama geride de kapalı bir Süveyş Kanalı bırakmışlardı.

Nâsır, İngilizler ile Fransızlar, Amerika'nın zoru ile çekildikten sonra kanalı devletleştirmişti. O tarihte, yani 1956 yılından bu yana da kanal bir türlü açılmamıştı.

Öyle anlaşılıyor ki, Nâsır, Süveyş'in kapalı kalmasında birtakım menfaatler düşünmektedir. Bu menfaatlerin ne olduklarını bilemiyoruz; ama bildiğimiz bir gerçek de Nâsır'ın Japonlar tarafından Süveyş'in temizlenmesi teklifini 1968 yılında reddetmesidir.

O tarihten sonra, Ortadoğu'da olaylar çok süratli gelişmiş, zaman zaman bu bölgede savaş bulutları belirmişti. Rusya, Nâsır'ın bu siyaseti sonunda Irak, Suriye ve Mısır'da yerleşmiş, üsler elde etmiş bulunmaktadır. Bu üsler ve müttefikler sayesinde de Akdeniz'de bir donanma bulundurmak gibi, bu bölgede çok tehlikeli gelişmelere yol açabilecek bir durum meydana getirmiştir.

Rusya, bu arada boş durmamış ve Nâsır'ın liderliği ve himayesi altında birer tedhiş (kıyım), komünist teşkilatı olan gerillaları faaliyete geçirmiştir.

Nâsır'ın tahrikinden asla şüphe edilmeyen İsrail-Arap Ülkeleri Savaşı, altı günlük bir çarpışmadan sonra, Arap ülkelerinin mağlubiyeti ile sonuçlanmıştı. O andan itibaren, Nâsır'ın gerek Ortadoğu'da, gerekse diğer Arap ve Müslüman ülkelerindeki prestiji de bir sabun köpüğü gibi sönüp bitmişti. Fakat iş işten geçmiş; Rusya Ortadoğu'ya yerleşmiş; Amerika Süveyş indirmesinde takip ettiği İngiltere ve Fransa aleyhtarı siyasetten dolayı nedamet (pişmanlık) getirmiş; fakat sırtına bir ur gibi yapışan İsrail'den yakasını kurtaramamıştır.

Bizim şahsi görüşümüz şudur ki; Nâsır bu planı bilerek isteyerek uygulamış ve uluslararası siyasetçilerin âdeta bir oyuncağı hâline gelmiştir. Zira rahmetli Adnan Menderes'in teklif ettiği İslam Birliği'ni reddetmesi, Süveyş'in açılmasına engel olması, Rusya'yı Akdeniz'e sokması, 1967 Haziran Savaşı'na sebep olması ve mağlubiyeti kendisine hiçbir şey kazandırmayınca prestijinin yok olması şeklinde sonuçlanmıştır. Fakat bu arada, uluslararası siyaset erbapları sayılan devletler, Nâsır'ın bu hatalarından çok rahat bir şekilde istifade etmişler ve Ortadoğu'da son Ürdün olaylarına sebep olmuşlardır

Ortadoğu-Trt ve Sol Basın

Ortadoğu'daki Ürdün-Gerillalar savaşı, bütün dünya gibi Türkiye'nin de gözlerini bu noktaya çevirmesine sebep olmuştur. Ümit ederiz ki, Ankara, Ürdün'deki iç savaşa gereken önemi verecektir. Bu önemin verileceğinden şüphe etmiyoruz. Zira son zamanlarda İslam Âlemi'yle kurulan temaslar, yapılan müzakereler, Türkiye'nin Ortadoğu ve İslam Âlemi'yle yakın ilişkiler kurmak istediğinin delilidir. Ortadoğu, Türkiye için çok önemli bir bölgedir ve Ankara siyasi çevreleri, bu bakımdan da Ürdün'deki iç savaş ile yakından ilgilenmek zorundadır.

Dünyanın başına yeni bir Üçüncü Dünya Savaşı açma eğiliminde olan Ürdün'deki çarpışmalar, bu arada Türk

kamuoyunu çok ciddi bir şekilde ilgilendirmektedir. Zira Ürdün çarpışmalarından doğacak bir savaş felaketi, her devletten çok Türkiye'yi içine alacak bir savaşın merkezini teşkil edecektir.

Bu durum karşısında, Türkiye'deki bütün millî müesseselerin, çok ciddi bir şekilde, olayları tarafsız olarak halka duyurmaları, en içten temennimizdir. Fakat üzülerek söylemek lazımdır ki, bu temennimiz, sadece Türk basınının bir kısmı tarafından ele alınmakta ve Ürdün'deki çarpışmalar Türk halkına azamı nispette tarafsız bir şekilde duyurulmamaktadır.

Ancak, Türkiye'de büyük bir basın kuvveti vardır ki, maalesef bu basın, bugüne kadar olduğu gibi, bugün de Türk millî menfaatlerinin aksine bir yayına başvurmaktadır.

Dikkat edilirse görülecektir ki, gerek sol basın, gerekse TRT, bütün haber kaynaklarını aksi iddia edilemeyecek kadar açık komünist olan gerillaların resmî tebliğlerine istinat ettirmektedirler. TRT'nin bütün yayımları, daima, *"Suriye'deki falan yerde bulunan gerilla radyosunun verdiği habere göre"* diye başlamakta ve bu radyo bugüne kadar yaptığı gibi, Türk halkına ters istikametten, yani sol zaviyeden haberler aktarmaktadır.

Tabii, sol basın da TRT'den geri kalmamaktadır. Bugün, memleketimizde sol basını temsil eden büyük gazetelere bakınız; o gazetelerin sütunlarında da siyasi yazılarında da daima Yaser Arafat ve gerillaların methiyelerine rastlayacaksınız. Dünyanın çok hassas günler içinde olduğu bir dönemde ve burnumuzun dibinde, Türkiye'nin birinci derecede emniyet bölgesinde meydana gelen bu olaylar karşısında dahi, millî görüşü aksettirmekten kaçınan, maksatlı ve ters haberler yayımlayan, Batılı kaynakların veya Ürdün radyosunun haberlerine yer vermeyen bu basın ile Türk milletinin parası ile bu millete âdeta ihanet eden TRT'nin yayımları dikkate değerdir. Sol basına belki dur demek mümkün olamayacaktır. Ama bir devlet kurumu olan ve Türk milletinin parasıyla

ayakta duran TRT'ye dur demek mümkündür ve bu radyoyu hakikaten durdurmak elzemdir. Dünyanın hiçbir memleketinde, hiçbir şart altında ve hiçbir şekilde bizim TRT gibi yayın yapan bir kuruma rastlamak mümkün değildir. Gerçi bu radyo, kendisini besleyen ve varlığının dayanağı olan millet aleyhinde kullanılmamak kaydı ve şartı ile kurulmuştur. Fakat İsmet Paşa'nın bir el çabukluğu ile bu millete âdeta ihanet eden bir muhtariyet hâline getirilmiştir.

Ama gelin görün ki, bu radyo, durmadan dinlenmeden daima Türk milletinin millî menfaatlerin tersine bir yayın yapmış ve yapmaya kararlı bir durumun içme girmiştir.

Bu radyo, ne yapmak istemektedir? Bunu biliyoruz, lakin kanunların ağzımızı tıkaması nedeniyle maalesef konuşamıyoruz. Fakat gün gelecek ki, biz yani Türk milletinin büyük çoğunluğu da konuşacak ve zaman bu radyonun bugünkü idarecileri, TRT'yi Türk milletinin millî menfaatlerine aykırı bir istikamette yayına sevkeden perde arkası oyuncuları da teşhir edecek ve Türk milletine *"buyurunuz sizin millî menfaatlerinize ters bir yayın yapan radyonun idarecileri bunlardır "* diyeceğiz.

TRT'yi idare edenlerin bugüne kadar takip ettikleri gayrimillî tutumlarından dolayı, basında da, millet genelinde de söylenenlere ilave edecek hiçbir şeyimiz kalmadı! Zira bu radyoya ve onun idarecilerine millet de, milliyetçi basın da, ne söylemek lazımsa hepsini söyledi ve geride bize söyleyecek bir şey kalmadı.

Bu radyoyu idare edenlerin, haydi diyelim ki, bizim söylediklerimize, bizim ikazlarımıza kulakları tıkalıdır; lakin bizzat haberlerini verdiği ve kardeşi kardeşe kırdıran Ürdün iç savaşı, onlara ibret dersi verebilseydi. Ortadoğu krizinde ve Ürdün İç Savaşı'nda birinci derecede rol alan uluslararası komünizmin hür insana yapabileceği en rezilce tecavüz, işte ortadadır ve Ürdün'de kardeş kardeşi kırmaktadır. Ürdün iç savaşı,

birçoklarımıza bir ibret dersi, aklımızı başımıza almamız için son bir fırsat olma özelliğini kaybetmemelidir. Zira Ürdün iç savaşında kardeşi kardeşe kırdıran, bütün bir İslam Âlemi'ne ihanet eden bu davranıştan ders almazsak, bu iç savaş, bizi ve bilhassa sanık olanlarımızı uyandırmazsa, zannedilmesin ki Türkiye bir Vietnam veya bir Ürdün olacaktır. Türkiye, işte o vakit Türkiye olacak ve bu aziz vatanın üzerinde tüneyen baykuş sesleri mutlaka susacaktır.

Ortadoğu'da Yeni Gelişmelere İntizar Edilmelidir

Nâsır öldü ve Ortadoğu böylece yeni olaylara ve siyasi yeni gelişmelere sahne olma durumuna girdi. Bundan sonra bu bölgede, birçoklarımız tarafından beklenmedik olarak düşünülecek birtakım değişikliklere intizar (bekleme) etmek herhâlde kehanet olmasa gerektir. Zira hem kendisine hem Ortadoğu milletlerine hem de bütün bir İslam Âlemi'ne çok pahalıya mal olan Nâsır'ın yanlış siyaseti, böylece kendisiyle birlikte herhâlde tarihe gömülmeye mahkûm olacak.

Bilinmektedir ki, aşırı bir Yahudi ve Siyon aleyhtarı olan Nâsır, eline geçen ya da (ki daha doğrusu budur) eline âdeta zorla verilmiş olan iktidarından sonra, İsrail Devleti'ni Filistin'den, dolayısıyla Ortadoğu'dan atmak için elini tereddütsüzce Rusya'ya uzatmıştır. Nâsır'ın bu sakat bölgede yıllardan beri huzursuzluğu meydana getiren siyaseti sonunda, Rusya, asırlar boyu hayal ettiği Akdeniz'e, sıcak denize inebilmiştir.

Rusya, hiç beklemediği, aklına getirmediği bir zamanda Akdeniz'e inmekle gereksiz bir gurura ve hayale kapılmış, dünya hâkimiyetinin bir anda kendisine güler yüz gösterdiği vehmine kapılmıştır.

Zira Rusya'nın, Ortadoğu'da birtakım müttefikleri oluşmuş ve bu müttefiklerin takip ettikleri antisiyonist siyaset, esasen Batılı devletlerle arası açık olan bu memleketi idare edenlere

birtakım avantajlar sağladığı kanaatini beslemelerine yol açmıştır.

Rusya, böylece, perde arkası takıp ettiği gibi bir siyasetle, Ortadoğu'daki müttefiklerini veya sempatizanlarını tahrik ederek, Batılılar aleyhinde bir siyaset takibini inşa etmiş ve neticede kendisini çok kazançlı görmüştür.

Hâlbuki madalyonun tek tarafına bakmakta oldukları, bu bölgede cereyan eden olaylar çok geç de olsa, Rusya'yı idare edenlere zannediyoruz ki anlatılmıştır. Rus idarecilerinin anlamak istemedikleri gerçeklerden birisi, şüphe yok ki, Süveyş Kanalı meselesidir.

Bilinmektedir ki, Rusya, Ortadoğu'da Nâsır ve diğer Arap liderlerini kendi safına aldıktan ve buna kesinlikle inandıktan sonra, çok büyük bir süratle, savaş ve ticaret filolarını hareketete geçirme planını, Rus halkının sefalet ve büyük mahrumiyetlerine rağmen tahakkuk safhasına çıkarmaya çalışmış ve bu hususta da büyük bir adım atmıştır.

Rusya, kendi memleketindeki tersanelerini, savaş gemileri imaline yönlendirirken, diğer taraftan da Yugoslavya ve Polonya tersanelerine çok sayıda tanker ve kuru yük gemisi sipariş etmiştir. 1961 yılından itibaren, savaş gemileri ve 1963 yılından itibaren de ticaret gemileri filosunu genişletme planını büyük ölçüde tamamlamıştır.

Rusya, bu denizcilik programlarını teoriden eyleme çıkarmayı kararlaştırdığı vakit, Nâsır ile olan dostluğundan istifade ederek, kendisine dünya denizleri hâkimiyetinde büyük rol oynayacak olan Süveyş Kanalı'nı da ön planda tutmuştur. Ancak, Süveyş Kanalı'nın açılması olayı, Rusya'nın Nâsır üzerindeki bütün baskılarına rağmen gerçekleşmemiş ve her defasında bu konuyla ilgili Rus teklifleri Nâsır tarafından reddedilmiştir. Böylece, Rusya'nın büyük deniz programları, istediği neticeyi vermekten çok uzak kalmıştır. Gerçi dünyanın

yedi denizinde Rus savaş ve ticaret filoları gezmektedir; ama bu filoların akıbeti de çok şüphelidir. Zira Rusya, Batılı devletlerle herhangi bir savaşı göze alamayacağını geç de olsa anlamış bulunmaktadır ve teoriden eyleme taşıdığı bu silahlanma planlarının Süveyş açılmadıkça olumlu bir sonuç veremeyeceğini görmüştür.

Nâsır'ın Süveyş Kanalı'nı niçin açmadığı ya da açmak istemediği konusu ise, çok karışık birtakım siyasi kombinezonlara dayanmaktadır. Zira Süveyş'in açılması, dünya denizlerini birbirine bağlayan en kısa yolun tekrar trafiğe açılması demektir ki, günümüzde bunun henüz mümkün olmadığını çok kesin olarak iddia edebiliriz. Süveyş Kanalı açılamayacağına göre ise, gerek Akdeniz'deki, gerekse diğer denizlerdeki Rus savaş ve ticaret filoları, armut devşirir gibi devşirilmeye mahkûmdur.

Rusya'nın dünya denizlerinde gezdirdiği bu filolardan dolayı, geniş bir propaganda imkânı temin ettiği sırada, Nâsır'ın aniden ölmesi, Rus idarecilerini şaşkına çevirmiştir. Kosigin'in Kahire Havaalanı'nda döktüğü gözyaşı, Nâsır için değil, takip ettiği siyasetin iflasını görmenin kendisine yaşattığı kederin gözyaşlarıdır.

Zira Kosigin de, Brejnev de, Ortadoğu'da, Batılılar önünde, Ürdün'deki son gerillalar savaşı ile ikinci ricat vuku bulduktan sonra, Ortadoğu'da kendilerine çok yakın yardımcı ve siyasetlerinin uygulayıcısı Nâsır'ın ölümüyle, sıcak denizler siyasetinin tamamen iflas ettiğini anlamış olmaktadırlar.

Mısır'da Nâsır'ın yerine kim geçerse geçsin, artık bu zatın Nâsır misali, Siyonizm'i ve İsrail'i Ortadoğu'dan kovmak için komünizme kucak açmayacağına bizi ikna edecek birçok sebep vardır ve böylece Rusya'nın takip ettiği Ortadoğu siyaseti ve Akdeniz, yani sıcak denizler hülyası da sona erecektir.

Zira Rusya Ortadoğu'da uluslararası siyaseti idare eden müesseselerle karşı karşıyadır.

Bu sebeple, bölgede yeni ve sürpriz olarak ortaya çıkacak olayları beklemek lazımdır.

Yine Mısır Meselesi

Mısır diktatörü Nâsır'ın çok erken ve çok garip olan ölümü üzerine, Ortadoğu'da hakikaten bir boşluk meydana gelmiştir. Bu boşluk nasıl doldurulacak, bu boşluk hangi yolla -muvakkat de olsa- Ortadoğu'da barış ve sükûnu iade edecektir.

Ortadoğu'nun fevkalade stratejik önemi, Süveyş Kanalı'nın durumu, Ortadoğu'daki petrol menfaatleri hep askıdadır. Bütün bu meseleler sadece mâli olmaktan çok uzaktır. İşte, çözüme muhtaç bu olaylardır ki, Enver Sedat'ın şahsiyeti etrafında devamlı yayın yapılmasına sebep olmaktadır.

Eski bir ihtilalci ve suikastçı olarak tescil edilmiş bulunan Enver Sedat'ın bir komünist veya komünizm temayüllü olduğunu iddia edip belgeleyecek herhangi bir vesika henüz yayımlanmıştır. Bu konuda ciddi herhangi bir açıklamada yapılmamıştır. Bu hâle göre, Enver Sedat'ın komünist olmadığını iddia edebilmek için, çok fazla düşünceye gerek yoktur.

Ancak Enver Sedat, çok talihsiz bir devrede Mısır'ın başına geçmiştir. Bu devre, Nâsır'ın Filistin'den İsrail Devleti'ni kovmak için komünizme yeşil ışık yaktığı ve dostlara el uzatarak Ortadoğu ve dolayısıyla Akdeniz'e inmelerini temin ettiği devredir.

Enver Sedat'ın çözmeye mecbur olduğu asıl müşkül durum, işte budur. Mısır, Nâsır'ın yanlış siyaseti neticesi bağlandığı Rusya'dan nasıl kopacaktır. Enver Sedat'ın öyle tahmin ediyoruz ki kafasını kurcalayan asıl mesele bu olsa gerektir.

Hatırlardadır ki bir kaç gün önce 150 üyeden oluşan Arap Sosyalist Birliği Merkez Komitesi'nin kendisini Nâsır'a halef olarak seçmesinden önce, Enver Sedat'ın İtalyan gazetesi Il Tempo'ya verdiği hususi beyanat, kendisinin hangi siyaseti

benimseyeceğini ve gelecekte Mısır'ın hangi siyaseti tercih edeceğine şüpheye gerek olmayacak kadar açıklıkla ortaya koymuştur.

Enver Sedat, bu beyanatında *"Barışı ya Gunnar Jarring* vasıtası ile ya da Amerika ile Rusya arasında yapılacak bir anlaşma çerçevesinde, fakat Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararları içinde bir an önce kurmak gerekmektedir.*

İsrailliler 1967 yılından önceki sınırlarına çekilirlerse ve Filistinli mülteciler meselesine insani bir çözüm yolu bulabilirlerse, bir barış antlaşması imzalamaya hazırız." demektedir.

Enver Sedat'ın bu beyanatında iki hedef vardır ve bu beyanatın asıl önemli olanı da, tabii Mısır için 1967 sınırlarını tekrar geri almaktır. Enver Sedat, bu amaca ulaşmak için her çareye başvuracaktır. Bu arada 1967'den önceki sır sınırlarını tekrar elde etmek için Rusya'ya, istese de istemese de boyun eğecektir. Şimdi Mısır için önemli olan siyasi istikamet budur ve Enver Sedat, Rusya-Mısır dostluk ve yardım meselesi hakkında henüz son sözünü de söylemiş değildir.

Mısır'ın başına geçmesi artık bir nevi kesinlik kazanmış olan Enver Sedat'ın, kendisi için de, Mısır için de, hatta dünya barışı için de çok gerekli olan bu siyaseti başarılı olma şansına sahip midir, değil midir? Bizce İsrail, Kudüs'deki Siyon Tepesi dışında 1967 Haziran Savaşı ile elde ettiği toprakları terk edecektir. Zira bu toprakları iade etmek, kendi siyaseti, hatta varlığı için gereklidir. Ancak İsrail'in Kudüs şehrini iade etmesi ise beklenemez. İsrail'in Kudüs'ün bu kısmını tahliyeye ve Ürdün'e iadeye ikna etmek, öyle kolaylıkla mümkün olmayacaktır.

Filistin muhacirleri meselesi, Mısır siyaseti için ikinci derecede önemi olan bir meseledir. Bize göre, Enver Sedat, İsrail'in kendisine iade edeceği Mısır'ın eski sınırlarını aldıktan sonra, bu mesele üzerinde çok fazla ısrar etmeyecektir.

---

* *BM İsveçli Eski Ortadoğu Arabulucusu.*

Enver Sedat, Mısır'daki sınırlarını geri aldıktan sonra ise; Rusya'nın Ortadoğu ve Akdeniz'deki varlığı söz konusu olacaktır. Rusya'nın çok güvendiği Mısır dostluğu bir serap olacaktır.

Gerçek olan şudur ki Mısır'ın başına geçmiş olan Enver Sedat, önce Mısır'ın haklarını geri almak için barış yolunu seçmiştir.

Zira bugüne kadar Nâsır'ın takip ettiği savaşçı yol, Mısır'a hiçbir şey kazandırmamış; bilakis, Mısır'ın çok büyük kayıplar vermesine yol açmıştır. Mısır'ın bu büyük kayıplarıyla yüz yüze gelmesi sebebiyle, Enver Sedat, tek kurtuluş çaresi olarak barış yolunu seçmiştir.

Enver Sedat'ın bu barışçı siyaseti, şüphe yok ki; Rusya'yı çok ciddi bir şekilde tedirgin etmektedir. Zira Rusya Enver Sedat'ın takip ettiği barışçı siyasetle ümit etmediği bir anda indiği Akdeniz'deki varlığının bir dönüm noktasına geldiğini anlamış bulunmaktadır. Bu sebeple de Rusya, Enver Sedat'a bu siyasetinden vazgeçmesi için çok geniş krediler açma mecburiyetinde kalacak bir siyasetin muhtemelen içine girecektir.

Nihayet şu husus bir gerçektir ki Rusya, Akdeniz'e nasıl ümit etmediği bir zamanda ve bölgedeki krizden istifade ederek girmiş ise, bölgedeki krizin çözülmesi sonunda ya da yine beklenmedik bir anda Akdeniz'den çekilme mecburiyetinde kalacaktır.

Ortadoğu için çekişmeler de öylece büyük oranda yatışmış olacaktır.

Ortadoğu'da Türkiye'ye Düşen Vazife

Ortadoğu'da, Nâsır'ın vefatı ile meydana gelen boşluk, bölgedeki bütün devletleri, hatta Akdeniz'de sahilleri bulunan bilcümle memleketlerle, Amerika ve İngiltere'yi pek ziyade meşgul edeceğe benzemektedir. Fakat bu devletler içinde,

meseleyi çok düşünmeye ve üzerinde çalışmaya mecbur olan devlet şüphesiz Türkiye'dir.

Zira Türkiye, bir blokun istese de istemese de tabii lideridir. Bu blok, İslam memleketleri blokudur ve Nâsır'ın pek yanlış bir siyaseti ile oturtulduğu mihraktan bu bloku çevirmek, tarihî gerçeği göz önüne aldığımız takdirde sadece Türkiye'nin elindedir.

Türkiye'nin bu hususiyeti, basit birtakım emellere dayanmamaktadır. Zira Türkiye, tarihen sabittir ki, ne zaman bu bölgede söz ve kuvvet sahibi olmuşsa, bu bölgede, buna mücavir bölgelerde barış ve sükûnun hükmettiği yerler olmuşlardır.

Türkiye'ye, yani Osmanlı İmparatorluğu'na bu üstün vasfı veren husus, İslamiyet'i kabul ettikleri günden bu yana, Türklerin daima İslam Âlemi'nin lideri ve onun vazgeçilmez koruyucusu olmalarından ileri gelmektedir.

Türk dış siyasetinin, tıpkı Nâsır gibi, daha düne kadar takip ettiği yanlış siyaset yüzünden, tarihte pek büyük başarı unsuru olmuş olan İslam milletleri ve devletleri ile olan münasebetlerdeki gevşeklik, hatta umursamazlık, hem bölgeye, hem de Türkiye'ye ve dünyaya çok pahalıya mal olmuştur.

Türkiye'nin bu umursamaz ve İslam devletlerine değer vermez siyaseti yüzündendir ki Ortadoğu'da bir Nâsır'ın meydana çıkmasına, dolayısı ile Rusya'nın Akdeniz'e inmesine vesile verilmiş olmaktadır.

Fakat Nâsır'ı siyaset meydanına iten sebepler hangileri olursa olsun, zaman göstermiştir ki dünyanın en kritik ve önemli noktalarından birisi olan Ortadoğu'da Türkiye'siz barış kurulamaz.

Yani açıkçası, bu bölgeye hâkim bir Türkiye'siz barış sükûn getirilemez.

Aslında, Türkiye'yi pek yanlış bir siyaset takibine zorlayan şartlar, onu Ortadoğu'dan ve İslam milletlerinden koparırken,

yerine ikame edecek herhangi bir unsur bulunmamış ve bunun ıstırabını insanlık âlemi, hatta Türkiye'yi bu yanlış siyaseti takibe zorlayan olayları meydana getiren perde arkası kuvvetler de çekmişlerdir.

Mısır'ın 16 yıl başında bulunmuş olan ve bütün gücü ile İslam Birliği'ni, hatta mümkün olursa Arap Birliği etrafında ve tek bayrak altında gerçekleştirmek isteyen Nâsır, gerek şahsi meziyetlerinin noksanlığı, gerekse uluslararası birtakım karışık siyasi çalkantıların içinden çıkabilecek inisiyatife sahip olamaması yüzünden, 1967 Haziran Savaşı'nda saf dışı edilmiştir.

Evet, Nâsır, 1967 İsrail-Arap Savaşı'ndan sonra tamamen sönmüş bir balon olmuştur. Aslında Nâsır, hiçbir veçhile İslam liderliğini yapacak veya yapabilecek imkânlara sahip bir devlet adamı olmadığı gibi, bu siyaseti yürütebilecek bir milletin de lideri olamamıştır. Nâsır, İslam Birliği fikri etrafında, Mısır'ın İslam Âlemi liderliğini gerçekleştirme yolunda çalışmış ve bu bakımdan kendi kaprisi uğruna İslam Âlemi'ni vasıta olarak kullanmıştır.

Bu sebeple, Osmanlı İmparatorluğu'nun dağılmasından ve parçalanmasından sonra devam eden siyasi durum, bütün tehlikeler ile bir kere daha ortaya çıkmıştır. Bu tehlike, lidersiz bir Ortadoğu'ya Rusya'nın, Nâsır'ın eli ile inmiş olmasıdır.

Biz, gerek Akdeniz'de, gerekse Ortadoğu'da, dengenin sadece kuvvetli bir Türkiye ile meydana gelebileceğini inanmaktayız. Bu da, şüphesiz ki Türkiye'nin bozuk dış siyasetini değiştirmek ve İslam milletleri ve devletleri ile en yakın ve içten ilişkiler kurarak süratle bir İslam Birliği fikrini kabul ettirmek ve bu birliği gerçekleşme safhasına çıkarmak arzusu ile mümkündür.

Türkiye'nin Osmanlı İmparatorluğu devrinde takip ettiği siyaset, bütün İslam milletleri için aynı olmuş ve devlet, bu milletlere hami, yardımcı olmakla da kalmamış, onlar arasında herhangi bir gerçekleşme yapmamış, onları devletin aslî

unsuru kabul etmiştir. İmparatorluğun dağılmasından sonra Ortadoğu'da gelişmiş olan bütün olaylar de göstermiştir.

Türkiye, Osmanlı İmparatorluğu'nun takip ettiği İslam Birliği siyasetine dönmeye mecburdur ve bu siyaset, gerek Türkiye için, gerekse İslam Âlemi için tek çıkar yoldur.

Şunu söylemek isteriz ki Türk milleti, Müslüman'dır. Müslüman kalacaktır ve bütün dünya Müslümanları ile kardeşlik ve kader birliği yapmak istemektedir.

Türkiye Niçin İslam Siyasetine Dönmeye Mecburdur?

Daha önce yazdığımız bir yazıyla, Türkiye'nin Osmanlı İmparatorluğu'nun dış siyasetini bıraktığı yerlerde devam ettirmeye ve İslam Birliği'ni gerçekleştirmeye mecbur olduğuna dair fikirlerimizi yazmış ve davayı anlayabildiğimiz nispette, Türk kamuoyuna aksettirmek, ona mal etmek istemiştik.

Türkiye için Ortadoğu'da doğan siyasi olaylar karşılığında, takip edilecek tek kurtuluş ve selamet yolu, İslam liderliği tahtına oturmak, yüzlerce milyona varan nüfusu ile İslam Âlemi'ni gerçek manada dünya siyasetinde rol ve söz sahibi yapmaktadır.

Ortadoğu'da siyasi beynelmilel olaylar süratle gelişirken, Türkiye'nin iç bünyesinde, 1950'den beri devam eden bir kalkınma başlamış bulunmaktadır.

İyi veya kötü, nasıl bir istikamet takıp ederse etsin, gerçek şudur ki, Türkiye'de bilhassa rahmetli Menderes devri bu memleketin asla görmediği ve görmeyeceği bir hamleler ve sanayileşme devri oluşturur.

Türkiye'nin iktisadi bünyesinde pek büyük değişmelere sebep olan bu sanayileşme, 1960 hükûmet darbesi ile dört yıl durmuş, sonunda Türk milletinin bel bağlayıp tek başına iktidara getirdiği AP iktidarı devrinde de, aynı tempoda olmasa da, yine hızlı bir tempo ile devam etmişti.

İtiraf etmek mecburiyetindeyiz ki, Türkiye, artık 1950 öncesi Türkiye değil ve bu memlekette birtakım ciddi sınai müesseseler, fabrikalar, büyük şirketler, holdingler, Türk iktisadı bünyesinde verimli birtakım faaliyetlere girişmişler.

Bu faaliyetlerin meyveleri de aynı zamanda alınmış ve önceleri sadece memleketin ihtiyaçlarına cevap veren bu müesseseler, yurt dışı taleplere de cevap verecek bir hâle gelmişlerdir. Türkiye'de sanayileşme bu tempoyla devam ettiği takdirde, çok değil, fakat beş yıl sonra, pek ciddi birtakım meselelerle karşılaşmamıza sebep olacaktır. Zira memleket tarihinde tüketilenden daha fazla mal üretecek olan bu tesisler, imal edecekleri emtiayı satacak pazar aramak mecburiyetinde kalacaklardır. Bu takdirde ise, Türkiye için pek mühim bir mesele ortaya çıkacaktır. Bu da, istihsal ve imalat fazlalığı yüzünden (tabii satılmadığı takdirde) Türkiye için çok büyük değer ifade eden bu iş ve istihsal yerlerin kapanma tehlikesi ile karşı karşıya kalacakları keyfiyetidir.

Türkiye'nin hedefi, bugünkü şekli ile kendi kendini idare edecek, kendi kendisine yetecek bir sanayi sahibi olma davasıdır. Ama sermaye, öyle akışkan bir şeydir ki, kâr görüldüğü bir istikametle, bilhassa huzur ve emniyet gördüğü takdirde derhâl harekete geçer ve o istikamete akar. İşte Türkiye'de durum budur ve Türkiye sermayesi kâr gördüğü tesislere yatırım yapmaktadır. Böylece Türkiye, talebinden daha fazla emtia imal veya istihsal yapabilecek bir güce erişmek üzeredir. Nitekim bazı imal mallarında görülen ihraç hareketi de bunun ifadesi ve delilidir.

Türkiye, beş yıl sonra ulaşacağı istihlak ve istihsal fazlası malları ne yapacağını düşünmeye ve pazarlar aramaya mecburdur. Aksi hâlde Türkiye, pek büyük bir iktisadi krize namzet devlet olmak durumundan kendisini kurtaramayacaktır. Türkiye'yi istikbalde bekleyen bu tehlikeden kurtarmak için ne yapmak icap etmektedir.

Kanaatimizce, Türkiye, böyle bir tehlike ile karşı karşıya getirmemek için yapılacak iş yeni pazarlar aramaktır. Bu pazarlar, bilhassa Türkiye için hiçbir vakit Batı memleketleri gibi olamaz. Zira bizim kurmak gayretleri içinde bulunduğumuz sanayi, onların sanayinin yanında pek cücedir ve rekabet imkânlarından da mahrumdur.

Şu hâlde, Türkiye için geriye, yine şahsi kanaatimize göre, tek yol kalmaktadır. Bu yol, Türkiye'nin dış siyasetini değiştirmesine dayanmaktadır. Dışişlerimizdeki bu siyasi değişikliğin istikameti ise çok aşikârdır ki, doğu memleketleri ile Afrika devletleridir. Bu memleketlerle derhâl en geniş manasıyla siyasi münasebetleri kurmazsak ve bu memleketlerle normalin üstünde bir kardeşlik kuramazsak, istikbal, Türkiye için çok karanlık günlere gebedir. Türkiye için bu kardeşliği kurmak ise, tek şekilde mümkündür. İslam Âlemi'ndeki hakiki ve tarihî yerleri almak. Ancak bu takdirdedir ki, Batı'ya nispetle geri bir sanayiye sahip olmamıza rağmen, Müslüman devletler müşterek bir din görüşünü temsil ettiği kardeşlik esasında hareket ederek, Türk mallarına rağbet gösterebilirler.

Bunun en bariz misali, Türkiye'den dokuma ve pamuklu alan Tunus, bizden et alan Ürdün ve nihayet bizden buzdolabı ve diğer birtakım imalat alan diğer Müslüman devletlerdir. Bu gerçektir ki Türkiye'yi harici siyasetinde değişiklik yapmaya ve derhâl, hem de vakit geçirmeden İslam Birliği siyasetine dönmeye mecbur etmektedir. Parolamız 650 milyon Müslüman'a imalat ve istihsal mallarımızı satmak olmalıdır...

Enver Sedat ve Mısır'ın Takip Edeceği Siyaset

Son gelen haberlere göre, Arap Sosyalist Birliği Yüksek Konseyi (150 üyeden oluşmaktadır) Nâsır'ın yerine, sağlığında kendisine yardımcılık eden eski bir subay ve ihtilalci Enver Sedat'ı başkanlık için namzet göstermeye karar vermiştir.

Çok hareketli bir geçmişe sahip olan Enver Sedat, geçmişi tetkik edildiği takdirde, Nâsır'ın yerine geçmesi için en uygun insandır. Zira Mısır'ın içinde bulunduğu vasat durum, eski bir uluslararası suikastçı, eski bir subay ve eski bir gazeteci olan Enver Sedat için biçilmiş kaftandır.

1942 yılında, Almanya hesabına casusluktan dolayı ilk tutuklanma olayı ile hayatına yön veren bu zat, siyasi kavramı bakımından Akdeniz ve Ortadoğu meselelerinde Nâsır kadar *"Mısır Milliyetçisi"* bir insandır.

Nâsır'ın da Enver Sedat veya diğer Mısırlı liderlerin de tesiri altında kaldıkları bu Mısır Milliyetçiliği'nin kökü Birinci Cihan Harbi'nden 10 yıl öncesine dayanmaktadır.

Bilindiği gibi, dünya hâkimiyeti siyasetini yürütmekte olan İngiltere, dünya denizlerindeki üstünlüğünü, bu denizlerdeki dar boğazlar ve geçitleri eline geçirmekle gerçekleştirmiş bulunmakta idi. Şartların müsait olduğu 1904 yılında, o vakit Osmanlı İmparatorluğu ile çok çetin bir siyasi mücadeleye girmiş olan İngiltere, Akdeniz'deki umumi karargâhını Malta Adası'ndan Kâhire'ye nakletmiş ve bölgenin emniyetini, Birinci Dünya Savaşı'nda İngiliz Nazırlığı'na getirilmiş olan Lord Kiçner'e vermişti. Lord Kiçner, Kahire'ye naklettiği karargâhında, ilk işi olarak, Mısır halkını Osmanlı İmparatorluğu'ndan nefret ettirmek, bugünün Mısır siyasetinde temel olan *"Mısır Milliyetçiliği"* fikrini yaymıştı. Bunda da çok muvaffak olmuştu.

İşte, Mısır millî siyasetinin temeli, Lord Kiçner'in 1904 yılında ısrarla tavsiye ettiği bu siyasete dayanmaktadır.

Nâsır da, hâlen yaşamakta olan Mısırlı liderler de bu siyasetin potasında gelişmiş ve bilindiği gibi, 1952 yılında, şimdiki rejimin temeli olan ihtilali gerçekleştirmişlerdi.

Lord Kiçner, Mısır halkına ve istikbalin liderlerine ***"Mısır Milliyetçiliği"*** fikrini açıklarken, Mısır'ın tarihî üstünlüğünü

kendilerine hedef olarak göstermiş, Mısır medeniyetini bu siyasetinin temeli yapmıştır.

Şüphesiz, son olaylardan yani Nâsır'ın ölümü ile ortaya çıkan Mısır liderliği meselesinden dolayı, Mısır'da koparılan siyasi fırtınadan hangi devletin kârlı çıkacağını anlamak herhâlde mümkündür.

Gerçek olan şudur ki, Enver Sedat, Mısır milliyetçiliği siyasetini en iyi bilen ve onu en iyi şekilde uygulayacak insan olarak ortaya çıkmaktadır. Çünkü Mısır Sosyalist Birliği Yüksek Heyeti, kendisini başkan namzedi seçmiştir ve *"Mısır Milliyetçiliği"ni* Enver Sedat'tan daha iyi yürütebilecek bir insan olmadığını da, bu kararı ile açıkça ilan etmiştir.

Bu duruma göre, Enver Sedat da aynen Nâsır gibi, Mısır Milliyetçiliği siyasetine devam edecek; fakat herhâlde Nâsır gibi bu siyasetini teoriden eyleme çıkarmak için Rusya'ya teslim olmayacaktır.

Zira Akdeniz, bilhassa Ortadoğu, çok girift birtakım uluslararası çatışmaların cereyan ettiği bölge olarak, Mısır siyaseti ellerine teslim edilemez. Kaldı ki, Nâsır'ın yanlış siyasetinin Ortadoğu ve Akdeniz'deki çatışmaların merkezi olduğu dikkate alınırsa, Mısır liderliğine getirilmesi kararlaştırılan Enver Sedat'ın da hüviyeti ve takip edeceği siyaset kendiliğinden ortaya çıkmaktadır.

Enver Sedat'ın Ortadoğu ve Akdeniz'de takip edeceği yeni siyasetin ana hatları Rusya'dan çok Batı'ya meyledecektir.

Nâsır'ın yanlış siyasetinin sonucu olarak Ortadoğu'da ortaya çıkan bu kriz, Enver Sedat'ın da dikkatini çekmiş ve verdiği ilk beyanatında Ortadoğu'da barışın hâkim olması tezini savunmuştur.

Bu beyanatın anlamı da, hedefi de açıktır.

Enver Sedat demek istemektedir ki, Nâsır'ın tuttuğu savaş yoluyla sonuca ulaşmaya çalışmak yanlıştır ve Mısır'ın

menfaatleri, Ortadoğu'da bir barışa dayanmaktadır. Ancak bu yolda yürünüldüğü takdirdedir ki, Mısır milliyetçiliği fikrinin dayandığı temel görüş, yani Mısır'ın Ortadoğu ve Akdeniz'deki hâkimiyetini gerçekleştirecek olan Arap milletleri liderliği mümkün olabilir.

Enver Sedat, bu siyaseti takip etmeye âdeta mecburdur. Zira Mısır'da idareyi ellerinde bulunduranlar da, Kuzey Afrika'da istiklallerini almış bulunan diğer Müslüman milletlerin liderleri de, Osmanlı İmparatorluğu Teşkilat-ı Mahsusa'sının Afrika'daki kuvvetli şahsiyetlerinden birisi olan, Harbiye mezunu, Erkân-ı Harb sınıfına geçmiş ve Miralaylığa (Albay) kadar yükselebilmiş olan Necib Ali al Mısri ise, kendisinin idare ettiği, muvaffakiyete ulaştırdığı, Mısır ihtilalindeki perde arkası rolü ile Mısır'da, diğer Müslüman Kuzey Afrika devletlerinin de gerçek lideridir ve Rusya'nın Akdeniz'de oynamak istediği oyunları bu liderlere anlatabilen tek insandır.

Nâsır'ın yanlış siyaseti, çok genç yaşta ölümünü gördükten sonra, onun yolunda ilerleyecek Mısırlı bir lider bulmak herhâlde çok zor olacaktır.

Gelişen Türk Sanayii ve Doğu Siyaseti

Daha önce yazdığımız bir yazıda *"Türkiye'nin gelişmekte olan sanayi karşısında hükûmet, eğer gelecek beş yıl için ciddi planlar yapmaz ve Batı'ya dönük yüzünü Doğu'ya çevirmez ise çok büyük tehlikelerle karşılaşacaktır"* demiştik.

Son gelen haberler, bizim dikkat çekmek istediğimiz noktayı doğrular mahiyettedir ve Dışişleri Bakanlığı'na takip edeceği yolun âdeta sinyallerini vermektedir.

Londra kişisel muhabirinden alındığı bilinen habere göre, İngiliz Ticaret Odası Türkiye Bölümü Başkanı H. Birtles, geçtiğimiz hafta, Türkiye'de yaptığı incelemeleri bitirerek Londra'ya dönmüş ve bu inceleme seyahatinden çok

olumlu sonuçlar çıkardığını açıklamıştır. Mr. H. Birtles, bilhassa Almanya'daki 250 bin işçi üzerinde durmuş ve bu işçilerle birlikte Türk sanayi gücünün artacağını, kurulacak sanayi tesislerinin Türkiye'ye Avrupa'nın doğusunda rekabet edilemeyecek bir güç kazandıracağını ifade etmiştir.

Mr. H. Birtles, konu ile ilgili sözlerine şunları eklemiştir:

"İngiltere'de ellinin üzerinde İngiliz firması, Türkiye'ye yatırım konusunda araştırma yapmakta ve bilhassa ihracata yarayacak alanda tesisler kurma imkânlarını aramaktadırlar."

İngiliz Ticaret Odası Türkiye Bölümü Başkanı'nın bu beyanatı, çok ilginçtir ve Türkiye için birtakım hayati önem taşıyan meseleleri ortaya koymaktadır. Bundan ayrı olarak Mr. H. Birties'in sözleri, uluslararası iktisadi mücadelenin de bir sayfasını çok net bir şekilde açmış bulunmaktadır.

Bilinmektedir ki, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Amerikan, İngiliz ve Fransız sermayeleri, yıkılmış Avrupa'nın sinsi tesislerine yatırılmış ve bu sanayi eskisinden daha kudretli bir şekilde ve mucizevî bir hâlde işlemeye başlamıştı. Ancak, Avrupa sanayiine yatırılan sermayenin pek büyük bir kısmı, Amerikan sermayesi olmuş ve bu sermaye zamanla, sermayenin yatırıldığı memleketlerde ciddi endişe mevzuu hâline gelmişti. Bu endişenin duyulmaya başladığı tarihten sonra da, Avrupa milletlerinin endişeleri yavaş yavaş bir Amerikan aleyhtarlığı şeklinde ortaya çıkmıştır. Nereden ve kimler tarafından tahrik edildiği anlaşılamayan bu Amerikan sermayesi, düşmanlığı inkâr edilemez ki, bugün, Avrupa'da, Afrika'da, Yakın Doğu ülkelerinde had safhaya çıkmıştır. İşte bu safhadan sonra da, Amerikan sermayesi ile rekabet başlamış ve bu rekabet çok ciddi bir mücadeleye dönüşmüştür.

İngiliz Ticaret Odası Türkiye Bölümü Başkanı'nın sözleri, bize bu rekabeti hatırlatmıştır. Mr. H. Birtles'in beyanatı içinde bahsettiği, bilhassa ihraç malları imal edecek tesisler üzerinde

Türkiye'de araştırma yapan İngiliz iş adamlarının vardıkları sonuç, Türkiye için gerçekten ümit vericidir.

Ancak şu var ki bu sözlerin altındaki gerçek de gizlenecek gibi değildir. Bu beyanatla İngilizler, Türkiye üzerinde Ruslar ve Amerikalılarla bir iktisadi sinai rekabete kararlı olduklarını hiçbir endişe duymadan ilan etmiş bulunmaktadırlar. İngilizlerin, Türkiye'yi, Amerikalılar ve Ruslarla bir mücadele sahası olarak kullanacakları hususu ilan etmelerinde, bir art niyet aramanın yersiz olduğu kanaatindeyiz. Nihayet bu mücadele, bir pazar mücadelesidir. Her devletin, sinai sahada iş birliği yapacağı devletle anlaşmalar yapma hakkı her zaman vardır. Şüphesiz, İngiltere'nin de bu yola başvurmasından doğal bir şey olamaz. Ancak İngilizlerin, Türkiye'de sınai tesisler kurmak için seçtikleri zaman çok önemlidir.

Zira bilinmektedir ki Türkiye'de son altı yıl zarfında aklın alamayacağı kadar sertleşen ve nereden tahrik edildiği bilinen bir Amerikan düşmanlığı vardır. İşte İngiliz sanayicileri, bu düşmanlıktan azami derecede istifade etme zamanının geldiğine inanmışlar ve Türkiye'deki ılımlılığın kendi lehlerine olduğunu tespit ettikten sonra da İngiliz Ticaret Odası Türkiye Bölümü Başkanı Mr. H. Birtles'in ağzı ile bu niyetlerini, daha doğrusu kararlarını ilan etmişlerdir.

İngiliz sanayicilerinin Türkiye'ye gösterdikleri bu yakın alaka, gelişmekte olan Türk sanayisi için de çok önemli engellerin aşılmasına yardımcı olacaktır. Zira Türkiye'de güçlenmekte olan ve her geçen gün imalatını arttıran sinai tesislerin, imalatta vardıkları nokta, iç pazarlarda bu imalatın tüketimini imkânsız kılmaktadır. Bu şartlar altında, Türkiye, Batı sanayii ile rekabet edemeyeceğine göre, gerek imalat ve gerekse tüketim için yeni pazarlar aramak zorunda kalacaktır. Bu mecburiyet, Türk Dışişleri'ne çok önemli görevler yüklemektedir Bu görevlerin başlıcası, her gün artan imalata ve kullanıma pazarlar bulmaktır. Bu pazarlar, Türk sanayisi için de Türk

üretimcileri için de sadece Doğu, yani İslam devletleriyle Afrika'da yeni doğmuş bakir ve zengin devletlerdir.

Özetle, Türk Dışişleri, Batı ile dostane ilişkilerini sürdürürken, siyasetinin esas ibresini doğuya, İslam devletlerine ve Afrika'daki yeni devletlere çevirmek mecburiyetindedir. Esasen İngiliz Ticaret Odası Türkiye Bölümü Başkanı Mr. H. Birtles'in de, bize bir nevi ihtar mahiyetindeki sözleri de bu hususu açıkça ortaya koymaktadır.

Türkiye, ancak Doğu'ya dönük bir siyaset takıp ettiği takdirdedir ki, dünya siyasetinde sözü dinlenen bir Türkiye olabilir.

Şu Ortadoğu Buhranı ve Rusya

Ortadoğu'da kriz ha halledildi, ha hallediliyor derken, bu sefer, bu krize yeni bir sayfa eklenmiş oldu.

Bahsedeceğimiz bu yeni olay, Türk kamuoyunu olduğu gibi, bütün dünya kamuoyunu tetikte bekleten son uçak kaçırmaları ve ilticalarla ilgilidir.

Yazılarımızı takip edenler, bizim şu tezi ileri sürdüğümüzü hatırlayacaklardır. "*Ortadoğu'da İsrail-Arap anlaşmazlığı durdurulmuş veya halledilmiş bile olsa, uluslararası siyaset erbabı, bu bölgede huzur ve sükûna taraftar olmayacaklar ve bir başka çıbanbaşını sivriltmek için her çareye başvuracaklardır.*"

Bilinmektedir ki, Türkiye, Ortadoğu'da yeni bir siyasete -arzulamamış olmasına rağmen- dünya ve Ortadoğu krizinin kendisini zorla ittiği Doğu siyasetinin içine girmiş ve aktif bir rol oynamaya başlamıştır.

Türkiye, birkaç yıldır olayların kendisini zorla ittiği bu vadiye girerken, aynı zamanda, Akdeniz çevresindeki diğer Müslüman milletlerle de çok olumlu siyasi ve iktisadi ilişkiler başlatmış bulunmaktadır. Bu ilişkiler, bilhassa, Tunus ve Libya ile tahminlerin de ötesinde bir mahiyete ulaşmış; dostane

gelişmeler kaydetmiştir. Böylece Türkiye, Ortadoğu'da da, Akdeniz'de de yavaş yavaş Osmanlı İmparatorluğu'nun tarihî siyasetinin rotası içine doğru itilmiştir.

İşte Türkiye'nin bu siyaseti, Rusya'yı Türkiye üzerinde titizlikle durmaya mecbur etmiştir. Zira Rusya da Türkiye'nin bu siyasete âdeta zorla sevk edildiğini bilmektedir ve Rusya, Türkiye'nin ne Akdeniz'de ne de Ortadoğu'da aktif bir rol oynamasını istemektedir.

Rusya'yı şimdi İsrail-Arap milletleri arasındaki mütareke ilgilendirmemektedir. Çünkü Ortadoğu'da bir izin, bilhassa Arap milletleriyle İsrail arasındaki bir ihtilafın devamı, Rusya'nın bu bölgedeki menfaatleri bakımından çok gereklidir. Ama bu bölgede Türkiye'nin aktif olarak siyaset sahnesine itilmesi, Rusya'yı çok tedirgin etmektedir.

Bilhassa aktif bir Ortadoğu siyaseti takip edecek duruma gelmesi, uzak bir ihtimal olmayan Türkiye'nin bu bölgede oynayacağı önemli rol, Türkiye'deki askerî üslerin (NATO ve TÜRK) kudreti, Rus diplomasisini harekete geçirmeye ve Türkiye'yi hedef alacak birtakım siyasi anlaşmazlıklar meydana getirmeye âdeta mecbur etmektedir.

Nitekim bundan kısa bir zaman önce Türkiye'deki NATO üslerini gerekçe göstererek, bu üslerin stratejik üsler olduğu konusunda bir iddia ortaya atan Rusya, gereken cevabı almış ve iddiası reddedilmiştir.

Son günlerde Rusya, bu iddiasından daha mükemmel bir fırsat yakaladığına inanmış ve iki Rus vatandaşının Rus cehenneminden kaçmak için Türkiye'ye zorla indirdikleri bir Rus uçağını koz olarak kullanma yolunu takip ederek Türkiye'yi yıldırma siyasetine alet etmiştir. Baba-oğul Koreyeroların iltica larının ilk günlerinde, daha çok Rus Rejimi'nin yayın aracı derecesinde olan gazetelerle, Rus cehenneminden kaçan baba-oğul Koreyeroların iadesini talep eden Ruslar, sonraları BBC Radyosu'nun verdiği bir habere göre Ruslar tarafından

elde edildiği tahmin edilen Kars Havaalanı'nın sinyalleriyle iki Amerikalı general ile bir Türk Albayı'nı Gümrü Havaalanı'na indirmişler ve ağızlarındaki baklayı da çıkarmışlardır.

Rusya, Türk Hükûmeti'ne sert bir nota vermiş, baba-oğul Koreyeroların iadesini talep etmiş ve buna karşılık olarak da Albay Cevat Denli'yi iade edeceğini belirtmiştir.

Rusya bu hareketi ile arı kovanına çomak sokan yaramaz bir çocuğa benzemektedir. Çünkü çomak soktuğu arı kovanı Türkiye değil, bizzat Ortadoğu'da büyük olayları uzun çalışmalar sonra tamamlayıp fikirden eyleme dönüştüren geleneksel siyaset senatörlerinin arı kovanıdır.

Rusya, işte bu hususu görmemektedir ve görme kabiliyetinde olmadığını da taleplerini resmen ileriye sürmekle ispat etmektedir. Rusya, Albay Cevat Denli'yi iki Rus mültecisi karşılığında istemiştir; ama bahsettiğimiz arı kovanı da arılarını kovanından çıkarmıştır.

Bilinmektedir ki, Rus protesto notası Türkiye'ye verildikten sonra, dört kişilik bir Rus yolcu uçağı daha Rusya cennetinden (!) Türkiye'ye iltica etmiştir.

İki üniversite öğrencisi olduğu söylenen yeni mültecilerin şahsında, Rusya çok şeyler düşünmeye mecburdur. Zira artık Rusya, ne bir demirperdedir ne de bir başka perde. Rusya, bundan sonra elektrik verilmiş tel örgülerle çevrili sınırları olmasına rağmen, aşılmaz bir ülke olmaktan çıkmıştır. Rusya, basbayağı, istenilen yerden rahatça dışarı çıkılabilen bir ülke olmuştur.

Rusya'dan Türkiye'ye iltica eden uçak, Rusya'ya âdeta bir uyarı niteliği taşımaktadır. Bundan, Rus idarecileri için alınacak birçok ders vardır ve bu derslerin başında Türk Ordusu Albayı Cevat Denli'nin asla bir pazarlık konusu olmayacağı ve baba-oğul Koreyeroların da hiçbir zaman iade edilmeyecekleri keyfiyeti germektedir.

Bize öyle geliyor ki Rusya, bu tehdit ve eylemlerinde daha ileriye giderse, dünya birtakım sürprizlerle karşılaşabilecek ve mesela İkinci Dünya Savaşı'nda Hitler'in en yakın mesai arkadaşı ve halefi Rudolf Hess'in yaptığı gibi, bir Rus liderinin de Batı'ya geçtiği veya iltica ettiği haberi duyulabilecektir.

Sözün kısası şudur ki Türkiye, tehditlere asla pabuç bırakmak niyetinde değildir ve Cevat Denli de pazarlık mevzuu edilmeyecektir.

Ortadoğu'da zor ve buhranlı günler devam ederken, hatta bu buhran bir dönem dünya barışını dahi tehdit etmiş durumdayken, Londra'da İngiltere, İran ve Türkiye arasında birtakım müzakereler yapılmaktaydı. Bu müzakerelerin esasını ise, İran'dan Türkiye'ye nakledilecek petrol için döşenecek Pipe-Line (petrol boru hattı) hattının inşası ve İskenderun'a indirilmesiyle ilgili temaslar teşkil etmekteydi. Bu temaslar, ilk günlerde, BP petrolleri genel merkez temsilcileri ile İran ve Türk mümessilleri arasında başlamış; lakin kısa bir zaman sonra, müzakereler ileri bir tarihte tekrar başlamak için ertelenmişti.

Bilinmelidir ki petrol yeryüzünde bugün de yarın da en önemli hammaddeler arasındadır. Bu maddeye sahip olanlar, dünyaya sahip olmaktadırlar. Eskiden söylenen *"Denizlere hâkim olan, dünyaya hâkim olur"* sözü, asrımızda *"Petrole sahip olan dünyaya sahip olur"* sözüyle yer değiştirmiştir. Artık devletler için dünya hâkimiyeti sadece denizlerden geçmemektedir. Fakat bu yol, aynı zamanda ve birinci planda petrol sahalarından geçmektedir.

Bu sebeple petrol, dünya siyasetinde hemen hemen tek söz sahibi hammaddedir ve oturduğu kuvvet tahtından kendisini en azından 80 yıl daha hiçbir güç indiremeyecektir.

Demek oluyor ki, petrol dünya siyasetinin düzenleyicisidir ve Londra'da başlamış olan Petrol Boru Hattı'nın inşası

müzakereleri devam ederken birdenbire durdurulması da pek tesadüfi değildir.

Nitekim bu müzakereler durduktan sonra, Türkiye'ye birtakım ziyaretler yapılmış ve bu ziyaretler öyle tahmin ediyoruz ki değerlendirilmiştir.

Bahsi geçen bu ziyaretler, İran petrol hisselerinin %60'ına sahip olan BP petrolleri (ki aslında hisseleri İngiliz Entelijans Servisi ile İngiliz Bahriye Nezaretine aittir) ileri gelenlerinin İstanbul ve Ankara'da yaptıkları ziyaretlerdir.

Sessiz ve sedasız yapılmış olan bu ziyaretlerde, İngiliz petrolcüleri, Ankara'da ilgili mercilerden verilen bilgilere göre, şirketlerini ilgilendiren konular ekseninde görüşmeler ve temaslar yapmışlardır.

Bu temas ve görüşmeler hakkında herhangi bir tavzih yapılmamış olmasına rağmen, Türkiye'yi ziyaret edenlerin, BP Şirketi'nin en önemli mevkilerini işgal eden kişiler oldukları düşünülürse, ziyaret ve temasların önemi bir kere daha ortaya çıkar. Nitekim Ankara'yı geçtiğimiz eylül ayı sonunda BP Trading'in Genel Merkez İdare Meclis Üyesi C. C. F. Laidlaw ile Güney Avrupa Teşkilatçısı G. C. Butcher, yanlarında BP Şirketi'nin Türkiye'deki Genel Müdürü Mr. Lorimer olduğu hâlde, Ankara'ya giderek resmî temaslarını yapmışlardır.

Bu temasların hemen ardından, Londra merkezinden, Güney Avrupa Teşkilatlanma Dairesi Müdür Yardımcısı R. H. K Stephens ve yine Mâli İşler Güney Avrupa Dairesi Müdür Yardımcısı R. Goddard'ın İstanbul'a gelerek BP Şirketi'nin ileri gelenleri ile temaslarda bulunmaları pek manidardır.

Ortadoğu'nun nazik durumunu göz önüne getirdiğimiz vakit, bu temasların ve bu temaslara yol açmış bulunan ve Londra'da başlayıp durdurulmuş olan İran-İngiltere-Türkiye petrol boru hattının inşası konusu, yine bir İngiltere-Hollanda şirketi olan Shell'in, Türkiye'de en çok petrol istihsal

eden şirket konumunda olması, Mobil'in (Amerikan Şirketi) bir sene önce yaptığı araştırmalardan ve üretimden vazgeçmesi, cidden düşünülmesi gereken meselelerdir.

Şurası bir gerçektir ki, Ortadoğu'da cereyan etmekte olan birtakım çetin mücadeleler ve anlaşmazlıklar, aslında bir petrol buhranıdır ve bu bakımdan İngilizlerin Türkiye'de yaptıkları temas ve incelemeler üzerinde hassasiyetle durulması gerekmektedir.

Ortadoğu Emniyeti ve Türk Donanması

Ortadoğu bölgesi, oldu olası dünyanın dikkatini en çok çeken, etrafında en büyük savaşların cereyan ettiği bir yer olma vasfını muhafaza etmiştir.

Ortadoğu, bilhassa 19. asırdan sonra birdenbire çok ehemmiyetli derecede göze çarpmış; devletlerarası mücadeleler, bu bölge etrafında en ciddi ve şiddetli şekilde cereyan etmiş, bu mücadele sonunda dört imparatorluk yıkılmış; bunlardan sadece bir tanesi ve en büyükleri olan Osmanlı İmparatorluğu'ndan 21 devlet meydana gelmiştir.

Avusturya-Macaristan İmparatorluğu tamamen parçalanmış ve küçücük Avusturya Devleti meydana gelmiştir. Almanya bütün sömürgelerini kaybetmiş ve bir imparatorluk olma vasfını tamamen yitirmiştir. Fakat yıkılan dördüncü imparatorluk, Rus Çarlığı, geçirdiği bir rejim inkılabı sonunda, yerini komünistlere terk etmişti. Lakin bu terk keyfiyeti sonunda, birincisine rahmet okutacak bir rejimin, sadist birtakım insanlar elinde insanlığın istikbalini tehlikeye atacak bir siyaset takip ettiği de esefle görülmüştü ve dünya, 21 yıl sonra birincisinden daha korkunç İkinci Dünya Savaşı'na girmiş, bu savaş neticesinde ise, Çarlık Rusya'nın mirasına konan komünist rejim, galip Batılı hürriyetperver devletler yanında galip gelmiş ve dünyanın mirasına konan bir mirasyedi gibi, hem

de tarihte emsali pek nadir görülen bir oburlukla, hür milletleri boyunduruğu altına almıştır.

Tabii, bu siyasetine göz yumulduğu için de, şımardıkça şımarmış ve komünist rejimin, bir zamanlar hamiliğini yapanlara kafa tutacak kadar kuvvetlendiği, esefle müşahede edilmiştir.

Evet Rusya, şimdi, Amerika'ya da, İngiltere'ye de, Fransa'ya da, hatta bütün dünyaya kafa tutacak kadar kuvvetlendiği vehmi içindedir ve bu sebeple de durmadan silahlanmakta, er geç mukadder bir Batı sillesine karşı koyabilmek için durmadan dinlenmeden yeni yeni teslimat programlarını kuvveden fiile çıkarmaktadır.

Tabii bu teslimat programının başında en çok dikkati çeken husus da deniz kuvvetleridir. Rusya, deniz kuvvetlerini her gün arttırmanın imkânlarını aramaktadır ve bu husus için de büyük gayret sarf etmektedir.

Rusya'nın bu hazırlıkları, Batılı askerî otoritelerin gözlerinden kaçmamış, her geçen gün artan bir endişe ile Rus silahlanması dikkatle takip edilmiştir.

Rusya'nın donanma programı hakkında, bugüne kadar Türkiye bakımından en gerçekçi ve Türkiye'nin hislerini anlayan ilk beyanat, iki gün önceki gazetelerde neşredilen Güney Avrupa NATO Kuvvetleri Kumandanı Oramiral Horacio Rivero'nun beyanatı olmuştur

Oramiral, bu beyanatında Akdeniz'deki 6. Amerikan Filosu dâhil, NATO kuvvetlerinin emniyeti bakımından Türk donanmasının takviye edilmesinin lüzumlu olduğundan bahsetmiştir.

Oramiral Horacio Rivero'nun bu beyanatının altındaki gerçek manayı anlamamak için, pek basiretsiz ve saf olmak gerekecektir. Oramiral'in beyanatı açıktır. Amiral, Türkiye'nin stratejik durumuna, Karadeniz'deki uzun ve geniş sahillerine,

Rusya'ya her zaman taarruz edilebilecek üslere ve avantajlara malik oluşuna telmihte bulunmuş, bu sebeple de müstakbel ve kaçınılmaz Üçüncü Dünya Savaşı'nda Türk Donanması'nın bilhassa Karadeniz'de oynayacağı rolü açıkça belirtmek istemiştir.

Fakat biz şuna inanıyoruz ki, NATO Güney Avrupa Kuvvetleri Kumandanı olmasına rağmen, Oramiral Horacio Rivero'nun bu tavsiye ve ısrarı geçersiz kalacaktır.

Zira bugüne kadar Türk Deniz Kuvvetleri kumandanlıklarının Türk hükûmetlerine sundukları ve o kanal ile NATO ve Amerika'ya ulaştırılmış bulunan, Türk Donanması'nın takviyesi konusu nasıl birtakım bahane ve sudan sebeplerle uyutulmuş ise bu yeni teklifin de uyutulacağından hiç şüphe etmemek lazımdır.

Zira ne NATO, ne de Amerika, Doğu Akdeniz'de güçlü bir Türkiye'nin mevcudiyetine (varlığına) lüzum olduğu konusunda hemfikirlerdir. Amerika bu konudaki görüşünü, 1953 yılında Türkiye'yi ziyaret eden Amerikan Ortak Kuvvetler Başkumandanı General Ridgway'in ağzı ile dünyaya duyurmuş bulunuyordu. General, o beyanatında, *"6. Filo Akdeniz'dedir"* görüşünü savunmaktadır.

NATO ise çeşitli sebepler ile fakat özellikle Yunanistan, İngiltere ve Fransa'nın muhalefeti ve Doğu Akdeniz siyasetleri yüzünden, Türk Deniz Kuvvetleri'ni Yunan Deniz Kuvvetleri'nin üstüne çıkarmak istememektedir. Ama gerçek çok başkadır. Türk Donanması'ndan çok üstün olan Rus Donanması'nın ve ateş gücünün karşısında kalacak olan devlet, ne Yunanistan ne İngiltere veya ne Amerika ne de Fransa olmayacaktır. Bu ateş önünde tek set, ilk hedef Türkiye'dir. Taarruza uğrayacak şehirler ise Türk şehirleridir.

Oramiral Horacio Rivero'nun bu girişimlerinde de muvaffak (başarılı) olması, gerek Türkiye gerek Batı'nın emniyeti bakımından memnuniyet verici olacaktır.

Roger-Alec Home ve Ortadoğu

Ortadoğu'da cereyan etmekte olan olaylar zincirine, uluslararası siyaset sahnesine, bir yenisi daha eklendi. Bu olay, 12 Mart Muhtırası ile hem Türkiye'yi, hem de bütün Batı cephesini çökertmeye yönelik olan Moskof niyetlerini bir anda dumura uğratan, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin müdahalesi önünde durmaya ve gerilemeye mecbur eden girişimidir.

Türkiye'deki olayı, Rusya'nın, son bir gayretle Batı'yı yıkma gayretlerini durduran bir vakıa olarak kabule mecburuz. Zira Türkiye'deki her olay, daima Ortadoğu uluslararası siyaseti ile alakalıdır ve burada meydana gelecek herhangi bir değişiklik, bütün Batı cephesini çökertmeye yol açabilecek kadar önemlidir.

Türkiye'deki bu müdahalenin, Ortadoğu'da gelişmekte olan Rus yayılması ile çok yakın ilişkisi olduğu ve Türkiye'deki operasyonun da bütün Ortadoğu olaylarına çok ciddi surette tesir ettiği aşikârdır. Nitekim Rusya'nın, Ankara'daki büyükelçisi ve KGB'nin Ortadoğu ve Türkiye misyonu başkanı olduğu bilinen Vasili Federovic Grubyakov, bu müdahale karşısında ilk diplomatik girişimini yapmış bulunmaktadır.

Rusya'nın, Ankara Büyükelçisi 27 Nisanda (1971) Ankara'da, makamında Dışişleri Bakanı Osman Olcay'ı ziyaret ederek 45 dakika süren bir görüşme yapmıştır. Görüşme hakkında herhangi bir açıklama yapılmamış olmasına rağmen, konunun, sadece Türkiye'deki son gelişmelerle alakalı olmadığı ve Türkiye'nin Ortadoğu ve Süveyş meselesinin tekrar ortaya atıldığı bugünlerde bu konudaki görüşünü tespit etmek istediği düşünülebilir.

Zira son günlerde, Ortadoğu'daki hava birdenbire gerginleşmiş ve Mısır, bir barışın ancak Mısır topraklarını işgal eden İsrail'in bu topraklardan çıkmasıyla mümkün olabileceğini kesin bir ifade ile dünyaya duyurmuştur. Bundan ayrı olarak, Mısır, Süveyş'in açılması için yaptığı teklifi de geri almış

bulunmaktadır. Bilindiği gibi, Mısır Dışişleri Bakanı Mahmud Riyad, bundan bir süre önce Londra'ya yaptığı ziyaretinden ve oradaki görüşmelerinden sonra, Süveyş'in açılmasının birtakım şartlar yerine getirildiği takdirde mümkün olabileceğini ileri sürmüştü. Lakin İsrail, kanalın açılması için Mısır'ın ileriye sürdüğü teklifleri reddetmiş ve Mısır da kanalın açılması hususundaki teklifini geri almıştı. Böylece eski bir çıbanbaşı, bütün ufuneti (cerahat) ile Ortadoğu'daki yerini işgal etmeye devam etmiştir.

Ortadoğu'da, asıl çok şiddetli bir tepkiye sebep olacak olan büyük gelişmelerden biri de, şüphe yoktur ki, Kıbrıs meselesidir. Bilindiği gibi, Papaz Makarios'un, bir oldu bitti ile Kıbrıs'ta bir Enosis emrivakiine gitmeyi düşünmesi ve bunu Türkiye'nin içinde bulunduğu anarşik ortamın en kritik anında ilan etmesi, yeni hükümeti enerjik birtakım kararlar almaya mecbur etmiştir.

Şüphe edilemez ki, Rusya, Akdeniz'deki durumunu sağlamlaştırmak için, Arap-İsrail anlaşmazlığını, Süveyş meselesini, Kıbrıs çıkmazını bir koz olarak kullanmak istemektedir. Lakin Rusya'nın bütün bu kozlarının işleyebilmesi için, Türkiye'de kendisine destek veren veya hiç olmazsa iç meselelerden bunalmış bir hükûmetin iş başında bulunması çok dikkate değerdi. İşte, Türkiye'deki sertleşmenin manası, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin *"milletin vahim bir tehlike içine itildiği"* hususundaki bir görüşe sahip olması ve tedbirler alması, Rusya'nın, Akdeniz'de istifade etmeyi düşündüğü kapıların hemen hepsini kapamış bulunmaktadır.

Bu sebeple, 30 Nisan 1971 tarihinde Ankara'da yapılacak olan CENTO Bakanlar Kurulu Toplantısı, bu devlet için üzerinde durulan tek mesele hâline gelmiştir.

Zira bilinmektedir ki, CENTO Bakanlar Kurulu Toplantısında görüşülecek en önemli mesele, Ortadoğu meselesidir.

Bir bölge paktı olarak, CENTO'nun Ortadoğu meselesini müzakere etmesi kadar doğal bir olay düşünülemez. Zira Ortadoğu, her zamanki gibi nezaketini muhafaza etmektedir ve buna bir de Kıbrıs meselesi ilave edilmiş bulunmaktadır. Bu meselenin ciddiyetidir ki, BM Genel Sekreteri U. Thant'ı Gunnar Jarring ile görüşmeye ve Papaz Makarios nezrinde her türlü teşebbüste bulunmak üzere de, siyasi işler yardımcısı Roberto Guyer'i Kıbrıs'a göndermeye mecbur etmiştir.

Fakat asıl ciddi görüşmeler, CENTO Konferansı münasebetiyle ülkemize gelecek olan Amerika ve İngiltere Dışişleri Bakanları ile Türk Dışişleri Bakanı arasında yapılacak olan ikili görüşmeler olacaktır.

Komünizm Artık Mütecaviz Olamaz

Ankara, 30 Nisan ile 1 Mayıs günleri arasında bütün dünyanın nazarlarını üzerine çeken bir merkez olmuştur. CENTO Vekiller Heyeti Toplantıları ile alakalı ve 18. Toplantı takvimindeki meseleler, cidden dünyanın bakışlarını Ankara'ya çekecek kadar ehemmiyetlidir. Lakin bütün bu önemli meseleler arasında sarf edilen bir cümlecik, gerek hür dünya milletlerinin geleceğini bir nevi teminat altına almış bulunmaktadır.

CENTO Vekiller Heyeti'nin 18. Toplantısı münasebeti ile memleketimize gelen İngiltere Hariciye Nazın Sir Alec Douglas Home, CENTO toplantısında yaptığı konuşmasında, hür dünya ile komünist dünya arasındaki düzelemeyen münasebetlere de temas etmiş ve şöyle demiştir:

"Artık büyük bir Komünist Kuvvet tarafından doğrudan doğruya gelebilecek bir tecavüz, tehlike olmaktan çıkmıştır."

Israrla ileriye sürdüğümüz birçok sebebe dayanarak söyledik; Rusya, artık dünya için tehlikeli olmaktan çıkmıştır ve geçtiğimiz son yılın başından beri siyasetinde daimi bir ricat hâlindedir.

İngiltere Hariciye Nazırı'nın beyanı ile tamamen mutabakat hâlinde olan bu görüşümüze mesnet teşkil eden olayların başında, hususiyle Ortadoğu meseleleri gelmektedir. Burada, bilhassa bir meseleden değil, fakat topyekûn bütün Ortadoğu meselelerinden bahsetmek istediğimizi söylemek isteriz.

Zira Ortadoğu, bir Mısır-İsrail veya bir İsrail-Arap milletleri mücadelesinin muhtevası içinde mütalaa edilecek bir meşele değildir. Ortadoğu denildiği vakit, bir mıntıka, pek hassas ve pek ehemmiyetli ve beynelmilel düğüm noktası akla gelmektedir ve bu mıntıka, hür dünyanın, yani hür düşüncenin, hür ilmin mihrakıdır. Bölgede, sadece bu hususi vasıfları ile de mütalaa edilemez. Ortadoğu, kadim ticaret yollarının da düğüm noktasıdır ve bu düğüm noktası bugün hâlâ hayatiyetini bütün kudreti ile devam ettirmektedir.

Mıntıkanın asıl büyük hususiyeti ise, dünya petrolünün en büyük rezervlerinin tam ortasında bulunması ve Süveyş Kanalı ile Uzak Doğu'yu ve dünyanın her tarafını Avrupa'ya bağlayan bir su yoluna sahip olmasıdır.

Bu kadar ehemmiyetli bir mıntıka, elbette ki Rusya'ya terk edilemezdi. Rusya da bunu bilmiş olmasına rağmen, İkinci Cihan Harbi'nden sonra giriştiği şantaj siyasetinin başarılı olması neticesinde şımarmış ve bu şımarıklığını devam ettirebileceğini vehmetmişti. Lakin geçen her yıl, Rusya'nın bu şımarık ve haysiyetsiz siyasetine yeni darbeler vurulmuştur. Buna rağmen, Rusya'yı idare edenlerin, gayriinsanı usullerle devam ettirmeye çalıştırdıkları suni alçı devlerinin yıkılmasına mani olmak için, daimî bir hareket ve heyecan yaratmak arzuları, böylece hudutları içinde esir tuttukları milletleri ve bizzat kendi Slav vatandaşlarını bir harici tehlike ile karşı karşıyaymışçasına bir vehmin içine atmak istemeleri, yumuşak ve insani bir siyaset takip etmelerine her halükârda mâni olmuştur.

Bu sebeple Ruslar, Akdeniz'e inebilmişler, bu maksatla Ruslar Avrupa'da bir müstemleke imparatorluğu kurmuşlar,

bu yüzden dünyanın her tarafında milletleri birbirine düşürmüşler ve kardeşi kardeşe kırdırmışlardır. Ama Rusya'nın bütün bu son güçle gayretleri, 1953 Berlin Ayaklanması'na, 1956 büyük Macar İsyanı'na mâni olamamış; hür ve müstakil olmak arzusu, Rusya'ya karşı, milletlerde tarifi mümkün olmayacak kadar keskin bir kinin husulüne meydan vermiştir.

Rusya, İngiliz Hariciye Nazırı'nın dediği gibi, artık temsil ettiği komünist sistem ile bir umumi tecavüz siyaseti takip etmekten uzaktır. Rusya, son bir yıldır, bütün siyasi olaylarda daima ricat etmektedir ve bu devletin siyaseti iflas etmiştir. Rusya, artık başının derdine düşmüştür. Bu devletin son tecrübesi, maalesef Türkiye üzerinde olmuş ve arzusu kursağında kalmıştır. Rusya'nın bu son tecrübesi, nefesini vermekte olan bir canavarın silkinmesine benzemektedir.

İngiliz Dışişleri Bakanı'nın beyanına bu bakımdan çok faz1a önem atfetmek yerindedir ve Sir Alec Douglas Home'un beyanatının arkasındaki gerçek mana, Batılı devletlerin artık aktif bir dış siyaset takip edeceklerini açığa vurulmuş olmasıdır.

Rusya Neden Ortadoğu'dadır?

Sorulacak bu sual *"Neden Akdeniz'dedir?"* Birçok delilleri ile Rusya'nın Akdeniz'e, İkinci Dünya Savaşı daha devam ederken başlayan çok yanlış ve çok sakat Amerikan siyaseti yüzünde inebildiğim, Roosevelt'in geniş müsamahası ile yapılan birtakım gizli Rus-Amerikan Antlaşmaları sebebi ile bu iç denizde bulunduğunu belirtmiştik. Nihayet Amerika, bu hatasını anlamış olacak ki Amerikan Savunma Bakanı Melvin Laird, bu hususta US News and World Report mecmuasına bir mülakat vermek mecburiyetini hissetti. Amerika Savunma Bakanı, mezkûr mecmuada yazılan mülakatında diyor ki *"Sovyetler Birliği'nin Akdeniz'deki kuvvetinin artması, Arap-İsrail anlaşmazlığının da ilerisinde bir gaye taşımaktadır."* Melvin Laird sözlerini daha da açmış ve *"Birçok kimse, Sovyetlerin Akdeniz'e*

yayılmasını Arap-İsrail arasındaki anlaşmazlığa bağlamaktadır. Mesele bunu çok ötesindedir. Bence bu, yalnız Akdeniz değil, bütün Avrupa'yı alakadar etmektedir." demiştir.

Bu sözlerden de anlaşılmaktadır ki, Amerika nihayet, Rusya'nın Akdeniz'deki varlığını, sadece İsrail-Arap anlaşmazlığı olarak değil, fakat Uluslararası siyasette Amerika tarafından verilen birtakım tavizlerle dünya hâkimiyeti peşinde koşmak şeklinde mütalaaya başlamıştır.

Şurası bir gerçektir ki, Rusya, Akdeniz'de, 1953 yılında sona eren 10 yıllık bir ateşkesin meydana çıkardığı mücadeleden istifade ederek bulunmaktadır ve bu denizdeki mevcudiyetini, hâlâ devam etmekte olan bu anlaşmazlık ve çatışmalara borçludur.

Bilindiği gibi, dünya siyasetinin nazımı olan iki dev petrol tröstü Shell ile Standart Oil arasında, harp içinde ve 1943 yılında 10 yıllık bir ateşkes akdedilmiş, ateşkes, 1953 yılında, İran petrol ihtilafının en had safhada bulunduğu bir sırada sona ermiştir. Bundan istifade eden Standart Oil tröstü, İran'daki, İngiliz Petrol menfaatlerine el uzatmış ve bu memlekette istihsal edilen petrolden, İngiltere'nin zararına %40 nispetinde bir hisseye sahip olmuştur.

Bizce, Rusya'nın Akdeniz'e inmesinin hakiki sebebi budur. Dikkat edilirse Rusya, bu tarihten sonra süratle Ortadoğu'ya inmiş; İngiltere, bizzat kurucusu olduğu İsrail Devleti'ni bu tarihten sonra Amerika'nın başına yıkmış ve Ortadoğu arapsaçına dönmüştür. Ve yine dikkat edilirse, Rusya'nın, pek tehlikeli sızmalarını Süveyş'e müteveccih bir istikamet takip etmesi, İngiltere'yi tekrar harekete geçirmiş; Fransa ile birlikte 1956 yılının meşhur Süveyş Harekâtı'nı yapmıştır.

Nâsır, yine bu 1953 yılından sonradır ki, Mısır'da tam manası ile bir diktatör olmuş; General Necib tasfiye edilmiş ve Rusofil sosyalist hareketi Mısır'da hâkimiyeti eline almıştır.

İngiltere ile Fransa'nın müşterek Süveyş Harekâtı, 6. Filo tarafından durdurulmuş, İngiltere perişan bir süratte ağır bir darbe yedikten sonra Kanal Harekâtı'na son vermiştir. Lakin olaylar durmamış, Amerika'nın başına dünyanın dört bir tarafında bol bol meşgul olabileceği meseleler yıkılmış, uluslararası ihtilaflar yanında silahlı çatışmalara da bu tarihten sonra müdahale etmek mecburiyetinde kalmıştır.

Amerika'nın bu meşguliyetinden sonradır ki Rusya, tamamen olmasa bile geniş oranda Akdeniz'e inebilmiş, bu iç denizde, tarihinin hiçbir devresinde mazhar olamadığı bir deniz kuvveti bulundurabilmiştir.

Süveyş Harekâtı, kanalın kapatılması sonucunu getirmiş. Amerika, Avrupa petrol pazarlarını kaybetmiş, İtalya'nın en büyük petrolcüsü Enrico Matteu, İngiliz Donanması'na meydan okumasının cezasını şahsi uçağı ile parçalanarak ödemiştir.

Evet Rusya, işte bu yüzden, yani Amerika'nın hatalı siyaseti yüzünden Akdeniz'dedir.

Rusya, Amerika Savunma Bakanı Melvin Laird'in de dediği gibi, bu iç denize İsrail-Arap çatışmasından dolayı girmemiştir.

Rusya, hayal ettiği dünya proleter imparatorluğu siyasetini tahakkuk ettirmek maksadı ile Akdeniz'dedir. Fakat bize öyle geliyor ki, Rusya'nın bu hayali serap olmaktan öteye geçememiştir. Bunun en belirgin işareti de İngiliz Dış Bakanı Sır Alec Douglas Home'un CENTO toplantısı münasebeti ile 30 Nisanda Ankara'da söylediği şu sözlerdir:

"Komünizm dünyada artık büyük çapta taarruza geçebilecek kuvvet olmaktan çıkmıştır."

Bu söz, çok şeyler ifade etmektedir ve zannımızca, dünya yakın bir gelecekte, birtakım, çok ciddi sürprizlerle karşılaşacaktır.

İran-Rus Görüşmeleri

Ortadoğu, bilhassa Afganistan'da krallığın ilgasından sonra, yeniden büyük bir siyasi faaliyete sahne olmaktadır. Uzun zamandır Afganistan'a karşı beklenen Rus müdahalesinin, bir emrivaki ile gerçekleşmesi ve krallığın devrilmesi, bilhassa İran üzerinde geniş tesirler meydana getirmiş bulunmaktadır. Zira İran, artık Rusya ile sadece kuzey hududundan değil, fakat Afganistan'daki Rusofil idare dosyası ile şark hududundan da komşu olmuştur.

Rusya'nın sıcak denizlere inmek maksadı ile birkaç asırdır takip ettiği siyaseti yakından bilen İran, bu durumdan ciddi endişelere sürüklenmiş olmalıdır. Nitekim beklenmedik bir seyahat, bu görüşü hâkim bir görüş hâline getirmiş bulunmaktadır. Afganistan darbesinden henüz bir ay geçmeden, İran, Rusya ile mıntıkanın siyasi geleceği hususunda görüşmek lüzumunu duymuş ve İran Başvekili Emir Abbas Hüveyda birkaç gün evvel Moskova'ya gitmiştir. Tass Ajansı'nın verdiği bir habere göre, Kosigin, İran Başvekili Hüveyda ile Moskova'ya geldiği gün görüşmüştür. Yine Tass Ajansı'nın verdiği haberlere bakılırsa, Kosigin, İran Başvekilini İran'ın silahlanma hususunda gösterdiği gayretlerden dolayı âdeta kınamıştır.

Kosigin'in İran Başvekili Hüveyda şerefine verdikleri yemeğinde söyledikleri sözler, çok dikkat çekicidir. Kosigin, bu konuşmasında, ***"Yumuşamayı engelleyen askerî hazırlıklara gemi vermeyi ve askerî bütçeleri şişirmeyi düşünen devletler, halklar arasında emniyetsizlik ve endişe meydana getirmektedirler"*** demiştir.

Bu sözlerin, Ortadoğu devletlerinin silahlanma yarışına girdikleri bir devreye rastlaması ve bu devrenin, Rusya'nın desteği ile meydana geldiği bilinen Afgan darbesinden hemen kısa bir müddet evvel başlaması, Hüveyda'nın Moskova seyahatini daha da ehemmiyetli bir hâle getirmektedir.

Rusya öyle görülüyor ki, Afganistan yolu ile sıcak denizlere, fakat 1971 yılından sonra Basra Körfezi'ndeki jandarmalık vazifesinden çekilen İngiltere'den boşalan yere yerleşmek istemektedir. Yani açıkça, Rusya, Afganistan yolu ile Basra Körfezi'ne inmeyi düşünmektedir.

Rusya'nın açıkça ifade etmekten şiddetle kaçındığı bu siyasetin gerisindeki asıl hedef ise, İran ve Ortadoğu memleketlerindeki petrol sahalarını tam bir kontrol altına almak arzusudur.

Bu sebeple, Ortadoğu memleketlerindeki silahlanma, devletin nazarı dikkatini çekmektedir ve bu silahlanmayı durdurmak maksadı ile de bazı sert çıkışlar yapmak lüzumunu hissetmektedir.

İran Başvekili şerefine verilen akşam yemeğinde söylenen yukarıdaki sözler, bu bakımdan ciddi, fakat blöfe dayanan bir ikaz mahiyetindedir. Rusya, asırlardır tahayyül ettiği sıcak denizlere indiğine kani bulunduğu bir sırada karşısına çıkması muhtemel her türlü manayı bertaraf etmek niyetinde midir? Biz buna ihtimal vermiyoruz. Ancak Rusya'nın bu niyetinin tahakkuk imkânı var mıdır, yok mudur? Bu ayrı bir meseledir.

Kanaatimizce, Rusya'nın Afganistan'da Serdar Muhammed Han'ı işbaşına geçirmiş olması, böylece petrol sahalarını kontrol etmek imkânlarının açılmak ihtimalinin doğmuş bulunması, bu devlet için takıp edeceği Ortadoğu, fakat bilhassa Basra körfezi siyasetinde çetin birtakım sürprizler meydana getirecek bir istikamete gelişebilir.

Zira Ortadoğu petrolleri demek, İngiltere ve Amerika demektir. Amerika'nın petrol buhranında doruğa çıkması, Washington'da imzalanan dostluk anlaşmasına rağmen Amerika'yı Rusya'dan uzaklaşmaya mecbur edecek kadar mühim bir faktördür. Amerika için hayati ehemmiyet taşıyan

petrol, İngiltere için hayat memat meselesidir. Zira İngiltere, günümüzün petrole dayanan imparatorluklarının başında yer almaktadır.

Bütün bu manalara rağmen, Rusya, yine de Basra Körfezi ile Ortadoğu'da yerleşmek aktif siyasetine devam edebilecek midir? Biz, Rusya'nın tehlikelere rağmen böyle siyasette ısrarla devam edeceğine inanmakta mazuruz. Rusya, mıntıkaya yerleşmek arzusunu kuvvete dayanmadan ve ceberut bir siyasete dönmeden, daha çok blöflerle tahakkuk safhasına çıkarmak isteyecektir. Zira Rusya, bilmektedir ki petrol bir gün esirler kampı hâlindeki kızıl imparatorluğunu yıkacak güçtedir.

Onun içindir ki, Kosigin'in İran Başvekili Hüveyda şerefine verdiği yemekte söylediği sözleri, bir ikaz, fakat tahakkuk edemeyecek bir blöf telakki etmek lazımdır.

Rusya Blöf Yapıyor

Daha önce de incelemeye çaba sarf ettiğimiz Ortadoğu'daki kriz, geçtiğimiz hafta Sovyet Rusya'nın Amerika, Fransa ve İngiltere'ye verdikleri notalarla daha da artmış görünmesine rağmen, eski esnekliğini korumaktadır.

Rusya'nın üç Batılı devlete verdiği notada, Batılılar ve bilhassa Amerika, İsrail'e silah yardımı yapmaya devam ederlerse, Rusya da, Mısır'a dilediği cins ve miktarda silah vereceğini bildirmiştir. Notada ayrıca, Ortadoğu'ya silah sevkiyatının durdurulması talep edilmekte ve üç Batılı devletin dikkatini çekmese de bir savaş ihtimali üzerinde durulmaktadır.

Sovyet Rusya'nın bu notası, Ortadoğu'ya yeni bir şeyler getirme imkânlarından mahrumdur. Zira Rusya, esasen Ortadoğu krizinde aktif bir rol oynamakta ve İsrail ile çatışan altı devletten üçüne (Mısır, Suriye ve Irak) durmadan silah sevk ermektedir. Dolayısıyla, notanın silah sevkiyatı ile ilgili kısmı dikkate alınamaz.

Rus notasının dikkate değer tarafı, silah sevkiyatının devamı takdirinde, Ortadoğu krizinin had safhaya çıkabileceği keyfiyetidir ki, bu husus dolaylı bir savaş tehdididir.

Rusya, Batılı devletlere ima ettiği gibi gerçekten bir savaşı düşünebilir ve sonu şüphesiz, Üçüncü Dünya Savaşı'na yol açacak olan müdahaleyi yapabilir mi?

Fransız gazetelerinin, Rusya'nın Ortadoğu'ya müdahale etmeye kararlı olduğu ve bu müdahalenin savaş anlamına geleceğini yazmalarına rağmen, Fransız Hükûmeti'nin büyük bir soğukkanlılıkla olayların üzerinde durmaması çok dikkat çekicidir.

Kedorse (Rusya Dış İşleri Bakanlığı) bu olayda ne yaptığını bilen bir hava içindedir ve Libya'ya açıktan, İsrail'e ise gizliden silah sevkiyatına devam etmekle Rus notasına önem vermediğini göstermektedir.

Diğer taraftan, Londra da aynı havanın içine girmiş, 4 Şubatta yapılan bir açıklama ile Sovyet notasına cevap verileceğini bildirmiştir.

Yalnız Amerika'dır ki, Rus notasını hemen cevaplandırmıştır. 4 Şubatta Rus notasına verilen cevapta, Amerika'nın, uluslararası taahhütlerine sadık olduğu bildirilmekte ve daha önce varılan anlaşmalar gereğince İsrail'e silah sevkiyatına devam edeceği belirtilmektedir.

Amerika ayrıca, Rusya'ya, Ortadoğu'da güç dengesini taraflardan biri lehine çevirmeye, anlaşmalı silah sevkiyatına son verilmesi de, dünya barışı bakımından hatırlatmaktadır.

Amerika, Rus notasını böylece reddetmekte ve Ortadoğu krizine Rusya'nın sebep olduğunu hatırlatmaktadır. Bir nevi karşı itham demek olan ve bir cevap niteliği taşıyan Amerikan notası üzerine, Rusya nasıl bir tepki gösterecektir? Kanaatimizce, Sovyetler Birliği aktif herhangi bir şeylere başvurmayacak; fakat silah sevkiyatına eskiden olduğu gibi devam

edecektir. Kuşkusuz Sovyet Rusya, Ortadoğu'ya herhangi bir aktif müdahale yapamayacağına göre, üç Batılı devlete verdiği notaların anlamı nedir?

Bizce bu notaların anlamı ortadadır. Bu anlamı, Ortadoğu'da taraflardan birisi olan İsrail hakkında, Batılı Blok'un güçlü devleti Amerika'nın Başkanı Nixon'un sarfettiği *"dost ülke "* tabirinde aramak lazımdır.

Nixon'ın bu tabiri, İsrail'i psikolojik olarak ne kadar takviye etmiş ise, Arap ülkelerini ve yöneticilerini o derece yıpratmıştır. Rusya'nın bu çıkışının ve üç Batılı devlete verdiği notaların gerçek anlamı, işte budur. Rusya, yıpranmış olan -sözde dostları- Arapların maneviyatlarını düzeltmek istemiştir ve bunda da başarılı olmuştur.

Ortadoğu'da Çekişmeler

Dünyanın hassas birtakım bölgeleri vardır ki, bu bölgeler cereyan eden olaylarla, dünya milletlerinde, aklıselim sahibi herkesi (politikacılar hariç) derin bir üzüntüye sevk etmektedir. Bu bölgeler, bütün dünyada parmakla sayılacak kadar azdır. Fakat hassas telakki edilen bölgelerden bir tanesi vardır ki diğerleri ile asla mukayese edilemez. Bu bölgeler, Ortadoğu tabir edilen ve Yunanistan'ı bazı hallerde içine alan, fakat Türkiye'den başlayarak Pakistan'ı tahdit ettiğimiz vakit, bütünüyle Arap Yarımadası'nı, İran'ı ve Afganistan'ı içme alan, Süveyş'in içinde bulunduğu geniş coğrafya parçasıdır.

Bu bölgelerin hususiyeti, dünya medeniyeti ile dünyanın en büyük ticaret yollarının bağlantı kurdukları noktadır. Nokta diyoruz; zira bu bölge, dünya coğrafyası göz önüne getirildiği vakit, bu coğrafyada hakikaten bir kalacak kadar küçük bir yerdir. Lakin bu bölgenin küçüklüğü veya hudutlarının darlığı asli kıymetini asla yakın hâlâ getirmemektedir. Bu kıymet, tarihin bilindiği çağlardan beri dünya ticaretinin teksif

edildiği, dünyaya nizam veren bütün kanun, düstur ve diğer müesseselerin geliştiği, ilahî dinlerin peygamberlere tebliğ edildiği müstesna bir durumdan ileri gelmektedir. Ortadoğu, bu kıymetlerden başka, kıymet izafi eden hususta, sahip bulunduğu yer altı ve yer üstü servetlerle, dünyanın diğer bölgelerinde bulunan benzer hammaddelere giden en kısa ve şüphesiz en emin yol olmasıdır.

Ortadoğu'ya, işte bu sebeple ve her devirde dünyaya nizam vermek iddiasında bulunan bütün devletler (ister devlet ister kavim olsun) daima çok büyük alaka göstermişlerdir. Ortadoğu'yu ellerine geçirmek için aklın almayacağı büyük seferler ihdas etmişler; ortalığı kana bulamışlardır.

Bu mücadelelerin en belli başlısı ve en uzun sürelisi şüphe yoktur ki, tarihlerde ehlisalip diye adlandırılan vahşi Avrupa sürülerinin arzı mukaddes tabir edilen Kudüs'ü, güya ellerine geçirmek için giriştikleri korkunç seferlerdir. Bu seferlerin bir tarafı dini ise, diğer ve en mühim tarafı efsanevi şark zenginliği ile bu zenginliği meydana getiren kaynakların ve medeniyetin zorla alınmak istenmesine dayanmaktadır.

İşte Ortadoğu'nun asıl ehemmiyeti de burada başlamış ve durmadan günümüze kadar devam edegelmiştir.

Teknik gelişmesi, teknik gelişme için lüzumlu hammaddelerin bu bölgede pek bol oluşu ise, 18. asırdan itibaren İngiltere'yi bu bölgede, rakipsiz bir devlet olma durumuna getiren bir siyaset takip etmeye mecbur bırakmıştır. İngiltere'nin bu siyaseti, diğer devletlerin aynı maksatla ortaya çıkmalarına sebep olmuştur. Fransa-İngiltere rekabeti ile Almanya-İngiltere ve İngiltere-Rusya rekabetleri aynı nokta-i nazara bina edilmiştir. Bu siyasetin neticeleri ise, birkaç imparatorluğun yıkılması, Ortadoğu'yu da, hatta bütün dünyayı da içine alan birçok savaşın çıkması şeklinde tecelli etmiştir. 1904-1905 Rus-Japon Savaşı, 1911 İtalya-Osmanlı İmparatorluğu arasındaki Libya Savaşı, Birinci ve İkinci Cihan harpleri, bizim

giriştiğimiz Anadolu İhtilali ile 1898 Amerika-İspanya savaşları, işte hep bu siyasetin, yani Ortadoğu'ya sahip olmak iddiasının meydana çıkardığı afetlerdir. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra devam edegelen ve dünyayı âdeta bir moda olarak sarsan iç harpler de bu rekabetin pek tabii neticesinden başka bir şey değildir. Şimdi, daha açıkça müşahede edilmektedir ki, Rusya'da Çarlığın yıkılması ile kurulan komünizm de, bu rekabetten neşvünema bulmuş ve günümüzün Amerika-Rusya rekabeti kuvveden fiile çıkmıştır.

Şurasını önemle belirtmek yerinde olur ki dünyanın her neresinde olursa olsun, meydana çıkan her ayaklanma, her hükûmet darbesinin, her iç savaşın kaynakları daima Ortadoğu'dadır. Zira yukarıdan beri izahına çalıştığımız bölgenin hususiyeti, tarihin her devrinde mevcut olagelmiş bir veya azami rakamı ile üç devlet arasında korkunç bir rekabet mevzuu olarak meydana çıkmıştır.

Günümüzde devam eden olaylar ve insanlığa kan kusturan facialar, yine bu sebeple meydana gelmektedir. Şimdi, aynı bölgeyi paylaşamayan üç devlet arasındaki rekabet ise, dünyayı en korkunç savaşın içine sürüklemek istidadındadır.

Patlaması âdeta bir emri hak olan üçüncü cihan savaşı ise, hiçbir vakit Avrupa kıtasını ve kadim medeniyeti temsil eden devletler manzumesini yıkmayacak; lakin bu harbe sebep olacak süper devletleri mahvedecektir. Ve mahvolacak bu devletlerarasında Rusya, öyle görünüyor ki, birinci sırayı alacaktır. Evet, Ortadoğu'da mücadele hem de amansız mücadele, bütün şiddeti ile devam etmekte ve dünya sulhunu tehdit etmektedir.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun Kararı

Birleşmiş Milletler Teşkilâtı Genel Kurulu, geçtiğimiz haftanın son günü tarihî bir toplantı yapmıştır. Bu toplantının

tarihî olmak vasfını taşıyan tarafı, dünyanın en nazik ve tehlikeli mıntıkası olarak bilinen Ortadoğu'da İsrail'in 1967 Haziranında ortaya koyduğu emrivaki hakkında ve İsrail aleyhine aldığı karardır.

20 Asya ve Afrika devletinin imzaladığı ve genel kurulda müzakeresini talep ettikleri Ortadoğu meselesi, cidden dünyanın en nazik bölgesinde alınacak kararların en mükemmelini, en doğrusunu almak imkânını, Birleşmiş Milletler'e âdeta bahşetmiş bulunmaktadır. Zira bugüne kadar cereyan eden ihtilaflar karşısında, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun takip ettiği siyaset kuruluş maksadına ve gayesine uygun olmaktan çok uzak kalmıştır. Bu karar, denilebilir ki, Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nın en ciddi imtihanlarından birisi olacak ve teşkilatın varlığı ile yokluğunu tayin edecektir.

Türkiye'nin de, mıntıkada birinci derecede söz sahibi bir devlet olarak söyleyeceği, söz vereceği karar, bizzat kendi önemi bakımından mıntıkada haksız iktisaplara, zorla toprak kazananlara karşı gelmek olacaktı. Nitekim oyların tasnifinde görülmüştür ki, Türkiye, İsrail'in haksız toprak gaspına karşı duran devletlerin yanında yer almış ve İsrail'in 1967 yılında işgal ettiği topraklardan çekilmesini talep eden bir oy vermiştir. Fakat bizce, meselenin üzerinde durulması iktiza eden tarafı iki yanlıdır.

Bunlardan birisi, genel kurulun kararını tatbik edip etmeyeceği hususu, diğeri de, İngiltere'nin, Asya-Afrika devletlerinin genel kurula sundukları tasarıda yapılmasını arzuladığı ve kabul ettirdiği tadilat, kayıtsız ve şartsız kelimelerinim tasarıya ilavesi şeklindedir.

İngiltere, bu itirazını ve değişiklik talebini, Fransa, Belçika, İtalya ve Lüksemburg'un da imzalarını alarak yapmış ve Genel Kurul, bu itirazı ve değişikliği kabul etmiştir. Demek oluyor ki İsrail, Birleşmiş Milletler Kurulu'nun kararını kabul

edip, kayıtsız şartsız 1967 Haziranında işgal ettiği Mısır ve Ürdün topraklarından çekilecek yahut da, Birleşmiş Milletler, İsrail'in direnme kararı karşısında susacaktır. Susacaktır diyoruz, çünkü önümüzde Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin 22 Kasım 1987 tarihli ve 242 sayılı kararı vardır ve İsrail, bu kararda öngörülen, işgal ettiği topraklardan derhâl geri çekilmesi ihtarını bugüne kadar düşünceden eyleme geçirmemiştir.

Hatta İsrail, sadece bu karara uymamakla kalmamış, zaman zaman mıntıkayı yeni ve pek ciddi bir savaşın içine sürükleyerek endişe verici tecavüzlerde bulunmuştur. Şimdi merak edilen husus, işte İsrail'in bu karar karşısında göstereceği tepkidir. Biz şuna inanıyoruz ki, İsrail'e hayatiyetini veren Siyon felsefesinin mesnedi olan Kudüs'ün Ürdün toprakları hariç, diğerlerini terk edecek, fakat Kudüs şehrini terk etmeyi reddedecektir. O takdirde ise ortaya yeni ve pek ciddi birtakım ihtilaflar çıkacaktır.

Fakat bu ihtilâfların sebebi ne olursa olsun, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun kararının eksiksiz yerine getirilmesine dair olan kararı, İsrail'e hayat veren felsefesinin mevcudiyetine rağmen, Genel Kurul'ca talep edilirse ne olacaktır? Zira oyların, dağılışına bakılırsa, Amerika, Genel Kurul'un kararına Çin ile birlikte çekimser kalmıştır ve alınan kararı âdeta tasvip etmediğini duyurmuştur.

Beri tarafta ise, İngiltere başta olmak üzere, Fransa, İtalya, Belçika ve Lüksemburg, kayıtsız şartsız tahliye taleplerinde ne dereceye kadar ısrar edeceklerdir? Bunlar hep merak konusudur ve Ortadoğu bir defa daha uluslararası siyasette pazarlık konusu hâline gelmiştir.

Bizim şahsi kanaatimiz merkezdedir ki, Rusya ile Amerika arasındaki yakınlık, Amerika ile Çin arasındaki dostluk cilveleri devam ederken alınan bu karar, meseleyi mıntıkanın

sınırlarının da dışına taşıran bir mahiyet arz etmektedir. Genel Kurul'un aldığı karar, işte böyle bir netice vermiştir ve sonucu da merakla beklenmektedir.

Libya'daki İslam Konferansı

Türkiye'nin iç meseleleri, Cumhurbaşkanlığı seçiminde karşılaştığı güçlükler, 10 gün kadar evvel Libya'da toplanan İslam Konferansı hakkındaki noktai nazarımızı teşrihe imkân vermemişti. Gerçi Türkiye'de, Cumhurbaşkanlığı seçimi halledilmemiştir; ama bu seçim ilk günlerdeki ağırlığını, ağır havasım kaybetmiştir.

Bu sebeple, gözlerimizi Türkiye'yi yine çok yakından alakadar eden İslam Devletleri Konferansı'na çevirmek mümkün olmuştur.

Kanaatimizce Türkiye'nin katıldığı İslam Konferansı, Türkiye için büyük manalar taşıyan bir konferanstır. Zira Türkiye, yakın tarihlere kadar İslam kelimesinin dehşet ettiğine kani bir devlet olarak, bu kabil konferanslara katılmak değil, hatta bu konferansların toplanması ile alakalı haberlerle dahi yarı resmî devlet ajansı durumundaki Anadolu Ajansı ile radyolarında okutmayı ve Türk umumi efkârına bu konferanslarla alakalı haberleri vermeyi âdeta suç sayan bir dış siyasetin güçsüzlüğüydü.

Tarihî gerçeklerle taban tabana zıt davranış, maalesef Cumhuriyet idaresinin Türk harici siyasetine temel ittihaz ettiği dünya görüşünün mihrakını teşkil etmiştir.

Bu davranış, hangi cihetten bakılırsa bakılsın, temelsiz ve sadece Türk millî menfaatlerine aykırı bir siyaset mana ve mefhumunu ifade etmiştir. Türk milleti ile hayat bulmuş; bu milletin eşsiz kahramanlıkları ile tarih sahnesindeki mümtaz mevkii kazanmış olan bütün Türk devletleri, bilhassa İslamiyet'i kabul ettikten sonra dünya medeniyetine, dünya ilmine

sayısız hizmetler arz etmiş olan Türk milleti, son bir asır içindeki tatbikatı ile bu hizmetleri unutur görünmüş ve Türk milletini Batı'ya âdeta kul köle etmiştir.

Hâlbuki Türklerin İslamiyet'i kabul ettikleri 10'ncu asırdan sonraki hizmetleri açıkça göstermiştir ki, Türk, İslamiyet'in vazgeçilmez unsuru, onu ileriye götüren, İslam devletleri arasında tam anlayışla dostluklar kuran ve İslam Âlemi'ni idare eden üstün bir kabiliyet ve millet olmuştur. Türk'ün İslam Âlemi'nin başında bulunduğu uzun asırlar, bu vakanın inkâr edilemez delillerdir. Zira Türk, ne zaman İslam Âlemi'nin başına geçmiş, İslam lideri olmuş ise, onları bir idare altında yönetmiş ise, İslam da, Türk de büyük millet, büyük medeniyet olmuşlardır.

Bu sebeple, Türk'ü İslam'dan, İslam'ı da Türk'ten ayırmaya teşebbüs, sadece İslam'a değil, fakat Türkülüğe de zarar getirir bir netice vermiştir.

Son elli yıllık harici siyasetimiz, bu söylediklerimizin müşahhas misalleri ile doludur. Türk'ün İslam Âlemi'nden elini çekmesi, onları kendi başlarına bırakması, günümüzün halledilmeyecek gibi görünen olayların başlıca sebebidir ve maalesef dünün dünya devleri diye tabir edilen İngiltere, Fransa, İtalya, Rusya, Almanya, Avusturya, Türk'ü, İslam Âlemi'nden uzaklaştırmak, Türk ile İslam'ı birbirlerinden ayırmak için ellerinden geleni ardlarına koymamışlar ve Türkiye Devleti'nin günümüzde tatbik edilen siyaseti takip etmesinde başlıca amil olmuşlardır.

Görülmek ve anlaşılmak lazımdır ki, Türk, et ile kemik nasıl birbirinden ayrılmazsa İslam'dan da ayrılamazdı. Nihayet bu tarihî hakikat idi ve bundan daha ehemmiyetlisi bu bir stratejik mesele idi. Maalesef bu husus, Batılı büyük devletlerce bilhassa görülmek istenmemiş ve Türk İslam'dan, İslam memleketlerinden uzak bırakılmıştır.

Büyük iktisadı ve ham madde kaynaklarının başlıca rol

oynadıkları bu olayın artık geriye bırakılması zamanı gelmiştir. Gerçi aynı ham madde ve stratejik mücadele devam etmektedir; ama Türkiye, ihmal edilebilir bir kuvvet değildir. Bu ihmal edilmeyecek kuvveti ise, birinci büyük harbin yıkılmış devleti ile mukayese edilemeyecek kadar ağır basmak istidadındır. Türkiye'de şartlar, bilhassa dünya siyaseti bakımından pek değişmiştir. Türkiye, artık hasta adam olarak düşünülemez. Şüphesiz, İslam Âlemi ile cumhuriyet devrinde koptığımız ve kurma zarureti ile kaşı karşıya olduğumuzu idrak etmeye mecburuz.

Zira dünya üzerinde 650 milyon Müslüman vardır ve medeni dediğimiz bat dünyası, bu devletlerin topraklarının derinliklerindeki ham maddelere muhtaçtırlar. Türkiye, Allah'ın bir lütfu olarak açılan bu kapıdan İslam devletleri anlayışını ciddiyetle ele almaya mecburdur. Bunun için üç esaslı sebep vardır ki, Türk Devleti'ni idare edenler, bunları asla ihmal edemezler. Zira bunların ihmali, Türk Devleti'nin pek çok şeyler kaybetmesi manasını tazammum edecektir. Bu üç sebep ise kanaatimizce şunlardır;

Türkiye'nin, tarihî gerçeklere göre İslam liderliği devam etmektedir.

Türkiye, içinde bocaladığı buhranları atlatmak için tek başına değil, fakat İslam kitlesi ile birlikte yürümeye mecburdur.

3- Nihayet Türkiye, ısrarla eğildiği sanayileşme hareketlerini kuvveden fiile çıkarırken, 650 milyonluk Müslüman devletler pazarlarını ihmal edemeyecek durumdadır.

Bu üç sebep, İslam devletlerinin işgal ettikleri toprakların, stratejik ve hammadde bakımından önemi ile uygun olarak düşünüldüğünde niçin İslam siyasetine, daha doğru ile doğu siyasetine dönme mecburiyeti ile karşı karşıya kaldığımızı açık bir şekilde anlatmaktadır. Bu sebeple, Libya'daki İslam Devletleri Konferansı'na katılmamızı tarihi siyasetimiz için bir başlangıç olarak kabul etmekteyiz.

Bir Ziyaret Münasebeti ile

İngiltere Dışişleri Bakanı Mr. Michael Stewart, 5-9 Nisan günleri arasında resmî temaslarda bulunmak üzere yurdumuza gelmiştir. İngiltere Dışişleri Bakanı'nın Ankara'ya yapacağı resmî ziyarette, kendisinin Londra'da yaptığı basın toplantısında belirttiği gibi, Türk Dışişleri Bakanlığı yetkilileri ile NATO, CENTO, Ortadoğu ve Kıbrıs meselelerini görüşecektir. Bu şu demektir; İngiltere Dışişleri Bakanı Mr. Michael Stewart, Ankara'da, topyekûn, bütün Ortadoğu meselelerine temas edecek ve krizin çözümü için formül üretecektir.

Gerçi, İngiltere Dışişleri Bakanı Mr. Michael Stewart'ın Ankara'da yapacağı müzakereler büyük bir önem taşımakta ise de, bizce bakanın beyanatı içindeki asıl önemli nokta, Akdeniz'deki Rus Donanması'nın, öyle çok önemsenecek bir kuvvet olmadığını söylemiş olmasıdır.

Bakan, bu konuda, "*Akdeniz deki Rus kuvvetlerinin öyle gözde büyütülecek kadar önemli değildir; fakat NATO kuvvetlerinin de, Rus Donanması'nın Akdeniz'deki varlığına seyirci kalmadığını*" söylemiştir.

Daha önce yazdığımız yazılarda, Akdeniz'deki Rus Donanması'nın önemsenecek bir kuvvet olmadığını, bunun sebeplerinin ortada olduğunu, üsten mahrum, her türlü ikmal imkânlarından yoksun bir donanmanın Akdeniz'de sadece seyyar bir kuvvet olduğunu açığa çıkarmış ve bazı çevrelerin kamuoyunu tedirgin edeci fikirlerinin yersiz olduğunu da yazmıştık ki, gerçek olan da budur ve bu konu, Ortadoğu'da en salahiyetli devlet olan İngiltere Dışişleri Bakanı'nın ağzı ile de doğrulanmıştır.

Akdeniz'deki Rus Donanması'nın durumunu böylece tespit ettikten sonra, İngiltere Dışişleri Bakanı'nın Ankara'da yapacağı resmî temaslar üzerinde durmak isteriz.

İngiltere Dışişleri Bakanı'nın da söylediği gibi, Ankara'da

günün en önemli konuları olan, Akdeniz'deki ciddi kriz sebeplerinden Kıbrıs ve Ortadoğu meselelerine temas edilecektir. Kıbrıs meselesi, bizce Ankara görüşmelerinin ikinci konusu olmak durumundadır. Ankara görüşmelerinin merkezinde yer alacak konu ise, Ortadoğu'da yeniden meydana gelen Kürt-Arap devleti, yani Barzani meselesidir.

Gerçi Kıbrıs meselesi, zaman zaman Türkiye ile Yunanistan arasındaki ilişkileri gerginleştirmiş; fakat buna rağmen, Kıbrıs meselesi, Ortadoğu'da bir savaş tehlikesi meydana getirecek kadar hassas değildir. Çünkü Kıbrıs meselesi her şeyden önce bir İngiltere meselesidir ve bu meselede Türkiye ve Yunanistan'ın durumları ikinci plandadır. İngiltere'nin kıvrak ve asırlık siyaseti bu bölgede Kıbrıs için bir savaş ihtimalini daima bertaraf edecektir.

Nitekim bundan önce yaşanmış, Türk ordusunun seferber hâle gelmesine sebep olan, 1964-1967 ve 1970 krizleri de bertaraf edilmiş ve her defasında kınlarından çekilmiş olan silahlar yerlerine konulmuştur. Lakin Barzani meselesi, Kıbrıs meselesi gibi değildir. Barzani meselesi bir petrol meselesidir ve küçük bir kıvılcım bütün Ortadoğu'yu olduğu gibi, dünyayı da kasıp kavuracak bir savaşa yol açabilecek kadar önemlidir. İngiltere, işte bu sebeple suni olarak yaratılan Barzani meselesi hakkındaki görüşlerini ve Ortadoğu'da izlemekte oldukları siyaset hakkında, Ankara ile bir görüş birliğine varmayı isteyecektir. Daha önce de belirttiğimiz gibi, Barzani Kürt Birliği'nden bahsederken, elinde meşale, benzin tankları arasında gezen bir insana benzemiştir. Zira bir Kürt Birliği, sadece Türkiye ve İran aleyhine ortaya atılabilir ki, böyle bir talebin Türkiye tarafından isafi (yerine getirme) veya böyle bir talebe karşı Türkiye'nin tepkisi her hâlde çok sert olacaktır. Tarihî sebepler, Ortadoğu'da İngiliz siyasetinin doğal bir sonucu olarak ortaya çıkan Barzani meselesini İngiltere'ye bağlamaya, bizi âdeta zorlamaktadır. Bu sebeple, Ankara görüşmelerinin

ağırlık merkezinde, Barzani meselesinin olacağına kesin bir gözle bakmaktayız. Ankara görüşmelerinde, İngiltere, büyük bir ihtimalle Barzani konusunda güvence verecek ve Türkiye'nin yeni dünya düzeni içinde alacağı iri dolaylı da olsa anlatmaya çalışacaktır. Müzakerelerin yönde devam etmesi, yukarıda saydığımız sebepler yüzünden âdeta mecburidir ve Ankara müzakerelerinin başka türlü yorumlanması bu şartlar altında bizce mümkün değildir.

Kararlı Olan İsrail mi Amerika mı?

Ortadoğu'da, öyle görülüyor ki işler kızışacak. Birinci Dünya Savaşı'nın çizdiği Ortadoğu haritasının meydana getirdiği bugünkü durum, İsrail'in Filistinlilerin *"çalınmış vatan"* dedikleri Filistin'e zorla ve müsamahakâr bir beynelmilel (uluslararası) siyaset sonunda sahip olması ile meydana gelmiştir.

İngiltere'nin, uzun vadeli dış siyasetinin Filistin'de oynadığı oyunların, ektiği nifak tohumlarının günümüze intikal ettirdiği kanlı çatışmalar, beynelmilel hukuk kaidelerini çiğneyen şiddet hareketleri, öldürmeler, bize öyle geliyor ki, sonun başlangıcıdır.

Zaman zaman şiddetlenen ve karşılıklı silahlı baskınlara yol açan tarafların hareketleri, kanaatimizce bir İsrail-Filistin veya İsrail-Arap çatışmasının sınırlarını çoktan aşmış; beynelmilel bir siyasete tesir eden, süper devletlerarası menfaatlere dayanan bir çatışma mahiyetine bürünmüştür.

Bilinmelidir ki, İsrail Devleti henüz kurulmadan, İngiliz manda idaresinin Filistin'de uyguladığı siyaset, daha çok Arap milliyetçiliğini tutan ve ona meyleden bir siyasetti. Nitekim Filistin'e vaki Yahudi göçlerine ve Filistin'e yerleşmiş bulunan Yahudilerin teşkilatlandırdıkları çetecilere karşı, İngiltere, Arap milliyetçiliğinin vurucu gücünü temsil eden Fevzi

Kavukçu'nun milislerine bel bağlamış, ondan silah almış ve her türlü yardımı el altından yapmakta bir sakınca görmemiştir.

İşte İngiltere'nin bu siyasetidir ki, Ortadoğu'daki bir çıbanbaşının çıkmasına imkân hazırlamıştır. Aslında bu çıbanbaşı, uzak görüşlü İngiliz siyaseti, İkinci Dünya Savaşı'ndan güç ve kudretle çıkmış ve bütün dünyada olduğu gibi Akdeniz'de de kudretini ispat etmiş ve fiilen göstermiş olan Amerikan siyasetine karşı hazırlanmış bir hareketten başka bir şey değildir. İsrail-Arap silahlı çatışmasını, İsrail-Filistin gerillalarının amansız mücadelesini, dar bir çerçeve içine sığdırmak, ihtilafı mahalli bir ihtilaf ve çatışma olarak kabullenmek zannımızca hatadır. Bizce bu ihtilaf, bir İngiltere-Rusya-Amerika mücadelesidir ve yine kanaatimizce bu ihtilaf bir dünya hâkimiyeti ihtilafının tabii neticesidir.

Yazılarımızda ısrarla belirttiğimiz gibi, Avrupa devletlerinin kalkınmış olmaları sonunda, eski kıtanın dünya hâkimiyetine gölge düşürecek her harekete karşı oldukları hususundaki kanaatimiz devam etmektedir. Bu ve buna benzer silahlı çatışmalar da bunu teyit etmektedir.

Bu sebeple, İsrail ve Arap devletleri arasındaki mücadele ve çatışmaların sının, Ortadoğu'nun dışında ve eski-yeni kıtalar içinde büyük iktisadi menfaatler yanında, büyük hammadde kaynakları için mücadele eden süper devletlere dayanmaktadır.

Bu mücadeleden çıkan sonuç şudur ki, Avrupa, teşkilatlı ve kuvvetli bir bütün olarak, Amerika'nın dünya hâkimiyeti iddialarına karşı çıkmıştır. Avrupa, dünyadaki menfaat sahalarını garantiye alırken veya almak için tedbirlere başvururken, süper devletlerden diğerini, Rusya'yı da ihmal etmemiş; Rusya'nın dünya hâkimiyeti meselesinde bugüne kadar göz yumduğu siyasetine de set çekmek için gerekli tedbirleri almıştır.

Bu tedbirlerin başında, Rusya'yı dünyanın hür milletlerine menfur bir devlet olarak tanıtmak için giriştiği teşebbüs yer almaktadır. Bu teşebbüs, Rusya'nın dünya ihtilali hareketine uyum göstererek milletleri galeyana getiren sol hareketleri teşvik etmek, sonra da sola darbeyi indirerek milletlerin bünyelerinde komünizmin kafasını ezmektir.

Bu siyasetin en mükemmel üç delili, 1949-1953 İran, Yunan Cuntası ve nihayet sonuncusu da Türkiye'deki hareketleridir.

Rusya, artık menfur bir devlettir ve Amerika ile dostluğunu devam ettirmesi mümkün değildir.

Uluslararası siyasetteki bu gelişmelerdir ki, Ortadoğu'da boğazlanır gibi çatışmalara sebep olmaktadır.

Gürültülü Silahlanma Yarışı

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, huzursuz tek bir gün geçirmeyen Ortadoğu'da çok süratli bir silahlanma yarışı başlamış bulunmaktadır.

Bu silahlanma yarışı, bilhassa İngiltere'nin Basra Körfezi'nde, günümüze kadar devam ettirdiği emniyet tedbirlerini kendi zaviyesinden kaldırdıktan ve askerlerini çekerek bölgeye Amerikan-Rus rekabetine terk ettikten sonra daha süratlendi.

Amerika Birleşik Devletleri, kendi menfaatlerini tehlikeye atmak pahasına da olsa, İsrail'i destekleyip, bu devleti tepeden tırnağa silahlandırırken, Rusya da aynı tempo ile hatta biraz daha süratli bir şekilde Mısır, Suriye ve Irak'ı silahlandırdı.

Her iki devlet, Ortadoğu'yu bir silah deposu hâline getirmek gayretlerini ısrarla devam ettirirlerken, İngiltere'den boşalan Basra Körfezi'nin, daha doğru tabiriyle petrol sahalarının emniyet altına alınmasını ve körfezin taraflar arasında bir muvazene kurmak maksadı ile rekabet sahası hâline gelmesini önlemek mümkün olmadı.

Rusya, sıcak denizlere, fakat bilhassa Akdeniz'e inmek gayretlerinin, Türkiye bertaraf edilmedikçe, Boğazlar bölgesinden mümkün olmayacağına artık kesin kanaat getirmiş bulunmaktadır. Bu sebeple, bahsi geçen devletin sıcak denizlere inmek için istifade edebileceği en müsait yer, İngiltere'nin kendi kaderine terk eder göründüğü Basra Körfezi bölgesidir.

Rusya, bu bölgeyi seçerken, İngiliz-Rus Antlaşmasını (1907) İran toprakları üzerinde kendisine tanıdığı tarihî hakları hesaba katmış olsa gerekti.

Bu antlaşma, Rusya'ya İran'ın bir başka devlet tarafından tehdidi veya işgali takdirinde, bahsi geçen devletin toprakları içinde derinlemesine işgal hakkını mümkün kılmaktadır.

Bu işgalin, gerek İngiltere, gerek Amerika için ifade ettiği mana, İran petrolleri üzerindeki haklarının ciddi suretle tehdit edilmesi demektir. Bilindiği gibi, 1949-1953 yılları arasında İran'da cereyan eden ve sebebi petrole dayanan pek şiddetli buhran sonunda İngiltere, basit bir hisseye sahip bulunan Amerikan petrol tröstlerine, kurulan konsorsiyumda %40 nispetinde haylice yüklü bir hisse vermek mecburiyetinde kalmıştır.

Konsorsiyum devam ettiğine ve Amerika'nın hissesi de yürürlükte bulunduğuna göre, bahsi geçen devlet için Rusya'nın takip ettiği siyaset, şüphesiz, pek çok tehlikeler arz edecek bir mahiyet arz etmektedir.

İki büyük devlet arasında cereyan eden siyasi mücadelenin yanında, zaman zaman meydana gelen düşmanca hareketler de Ortadoğu'nun önem derecesini arttırmış bulunmaktadır. Bu önemdir ki, bölgede birer petrol imparatorluğu ve *"Karun Zenginliği"* içinde yaşayan devletlerle, şeyhlikleri endişeye sevk etmiş bulunmaktadır. Bu endişe pek tabiidir ki, bahsi geçen devletleri veya şeyhlikleri ellerindeki bol para imkânlarım seferber ederek silahlanmaya mecbur bırakmıştır.

İran, bir çırpıda 42 milyar Türk Lirası değerinde silah satın almak kararı verip bu kararını kuvveden fiile çıkarırken, başta Kuveyt olmak üzere diğer şeyhlikler de milyarlara varan teslimat programlarını tatbik sahasına koymaya karar vermişlerdir.

Bu silahlanmanın ise tek gayesi ve hedefi, Basra Körfezi üzerindeki uluslararası siyasetin meydana getirilmesi muhtemel tehlikelerini ve rekabeti önlemekten veya hiç olmazsa bir nispet dâhilinde azaltmaktan başka bir şey değildir.

Basra Körfezi'ndeki devletler ile şeyhliklerin silahlanma kararlarına ve taleplerine, Amerika'nın esrarlı cevabı ve bu bölgeyi tepeden tırnağa silahlandırmak için verdiği kararın hedef kanaatimizce, Rusya olmakla beraber, bölgedeki petrol menfaatlerinin korunmasıdır.

Ancak, bölgedeki silahlanma bahsinde dikkatimizi çeken husus, Araplar arası kuvvet ile İsrail arasındaki mücadelenin pek şiddetli bir şekilde sarstığı Amerikan-Arap devletleri münasebetlerinin nasıl bir istikamet takip edeceğidir. Kanaatimizce, bu münasebetlerin normal hâle dönmesi mümkün değildir ve henüz ufukta normale dönmeyi gerektirecek herhangi bir emare de yoktur.

Ancak, şu hususu da belirtmek yerinde olacaktır ki bölge ile birinci derecede alakalı bir üçüncü devlet henüz son sözünü söylememiştir. Bu devlet, dünya petrolleri üzerinde mutlak bir hegemonya kurmuş bulunan İngiltere'dir ve öyle zannedilir ki, İngiltere, bölgedeki petrol menfaatlerinin daha fazla zarara uğramasına seyirci kalmayacaktır. Bakalım bu silahlanma nasıl bir sona bağlanacaktır?

Müşterek Tebliğ ve İngiltere

Türkiye-Pakistan-İran arasında 6 Nisanda İzmir'de başlayan Zirve Konferansı, 8 Nisanda sona erdi ve üç devletin

başkanı tarafından görüşmelerle ilgili olarak bir tebliğ yayımlandı. Tebliğ, günümüzün en ciddi ihtilaf noktası olan Ortadoğu meselesinin çözümüne katkıda bulunmak için, Komünist Rusya Başbakanı Kosigin ile Amerikan Başkanı Nixon'a taraflar arasında arabulucu olmalarını, ihtilafı halletmelerini, İsrail'in işgal ettiği topraklardan çekilmesini talep etmelerini istemektedirler.

Ortadoğu'da birinci derecede ilgili devletler olarak, her türlü emniyetlerini tehdit eden İsrail-Arap milletleri ihtilafının çözümünü istemek kadar bu üç devletin başları için bir başka hak düşünülemez. Ortadoğu ihtilafı hususunda gösterilen bu hassasiyet yerindedir. Ancak, talep edilen arabuluculuğun gerçekleşme imkânı var mıdır? Bu düşünülecek bir meseledir.

Üç devlet başkanının iki büyüklere yaptıkları davet tebliğinde denilmektedir ki;

"Ortadoğu'daki durumun devamlı kötüleşmesi bizde ciddi endişeler meydana getirmektedir. Arap-İsrail ihtilafının merdivenleşme sureti ile kısa bir zamanda dönüşü olmayan bir noktaya ulaşabileceğinden endişe ediyoruz."

Her üç devlet başkanının bu endişeleri yerindedir ve maalesef Ortadoğu, her zaman olduğu gibi, bugün de dünyanın başına büyük gaileler (belalar) açabilecek bir vadiye girmiş bulunmaktadır.

Ancak biz, bu resmî tebliğin yerinde olduğunu söylemekle beraber, ihmal edilmiş bir hususa daha temas etmek isteriz. Ancak bu husus, tebliğde yer aldığı takdirdedir ki tavassut (aracılık) keyfiyeti tam manası ile yerini bulmuş ve ihtilaf halledilmiş olacaktır.

Bilindiği gibi, Ortadoğu çok eskiden beri bütün ticaret yollarının geçtiği bir düğüm noktası ve büyük medeniyetlerin beşiğidir. Bu asli unsuru ile Ortadoğu, büyük devletlerin vazgeçilmez bir hayat sahası olmuş ve bu bölge vasfını bugün

dahi kaybetmemiştir. Bundan ayrı olarak, Ortadoğu, bizatihi bölge olarak, dünyanın en hassas olduğu, büyük devletlerin sahip olmak için birbirleri ile mücadelenin her türlüsüne sebep olan geniş petrol rezervlerine sahiptir. Bu bölgedeki petrol rezervleri ise, İngiltere ve Amerika arasında daima bir çekişme mevzuu olmuştur.

Bu iki devlet yanında Rusya da aynı sebep yüzünden bu bölge ile çok yakından ilgilidir. İngiltere ve Amerika arasındaki mücadeleye, bir diğer mücadeleci devlet olarak girme hususunda Rusya çok ciddi birtakım planlar yapmaktadır. Rusya'nın sıcak denizlere inme hayali, petrolün muharrik (kışkırtıcı) kuvvet olarak tekniğe girdiği günden itibaren sadece bir gizleme vasıtası olmuş, asıl hedefi petrol teşkil etmiştir.

Bu bölgede meydana gelen olayları bu bakımdan değerlendirmedikçe ne meselenin aslı anlaşılabilir, ne de bir çözüm yolu bulunabilir. Şüphesiz, Ortadoğu'daki petrol rezervlerinin en önemlilerine sahip bir devlet olarak İngiltere'nin bu davetin dışında bırakılması, meselenin çözümünü âdeta imkânsız kılmaktadır. Yani Rusya ve Amerika'ya yapılan davet, herhangi bir sonuç doğurmaktan uzaktır. Zira ne Rusya ne de Amerika, Ortadoğu'da yaşanan olayları önleyebilme inisiyatifine sahip değiller. Eğer İngiltere, aracı bir devlet olarak, bu bölgede barışın sağlanması için, bu iki büyük devlete yardımcı olmazsa, yani onların yardımına koşmazsa, bölgede barışın sağlanması kanaatimizce mümkün olamaz ve bu çekişme devam eder gider.

Kosigin'in Cevabı

İzmir'de 6 Mayısta başlayan ve üç gün devam ettikten, sonra 8 Mayısta nihayetlenen Türkiye-Pakistan ve İran Zirve Konferansı'nın sonunda her üç devletin başkanları tarafından Amerika Başkanı Nixon ile Komünist Rusya Başvekili

Kosigin'e, Ortadoğu'daki ihtilafı halletmeleri hususunda gayret sarf etmeleri mevzuunda yapılan davete, Rusya Başvekili Kosigin cevap vermiş bulunmaktadır.

Resmi Rus Ajansı Tass tarafından yayımlanan cevap metninde, Rusya Başvekili Kosigin, Ortadoğu buhranının çözümünü, 22 Kasım 1967 Güvenlik Konseyi kararlarının tatbikinde görmekte ve bu karar tatbik edilmediği müddetçe, Rusya'nın, hakları gaspedilmiş olan Araplara en geniş yardımı yapacağı kati bir lisanla ifade edilmektedir.

Hatırlarda olduğu gibi, bu mevzu ile alakalı 11 Mayısta yine bu sütunlarda neşrettiğimiz bir yazıda, Ortadoğu meselesinin hallinin, ancak İngiltere'nin de bu buhranı yatıştırmakta aracı olduğu takdirde mümkün olacağını belirtmiş ve mezkûr davetin, herhangi ameli, bir faydası olamayacağına, zira davetin noksan yapıldığına temas etmiştik.

Gelen cevaptan da anlaşıldığı gibi, Rusya, meselenin hallini Güvenlik Konseyi'nin 22 Kasım 1967 tarihli kararına bağlamakla, neticeyi değiştirecek herhangi bir harekette bulunmak istememektedir.

Gerçi Rusya'nın talebi, bütün Arap Âlemi'nin istediği hususları içermektedir; ama bu talebin yerine getirilmesi hâlinde dahi, Rusya, Ortadoğu'da herhangi bir istikrar unsurunun meydana gelmesine rıza göstermeyecektir. Bunun sebeplerinin başında, Rusya'nın, bütün tarihi boyunca inemediği Akdeniz'den, yani sıcak denizden çıkmak istememesi gelmektedir. Yakın tarihe kadar, sadece sıcak denize inmek siyasetini güden Rusya, dünyanın en büyük petrol rezervlerinin bulunduğu Ortadoğu'ya indikten ve bu bölgede, az veya çok dostlar edindikten, stratejik birtakım avantajlara sahip olduktan sonra, elbette ki, kendi kabuğuna, yani Karadeniz'in soğuk ve Boğazlarla kapalı sularına çekilmek istemeyecektir.

Ancak şu var ki, petrol etrafında dönen dalavereler ve yapılan çok çetin perde arkası mücadeleler dolayısı ile uluslararası

tröstler de Rusya'nın Akdeniz'in bu kesiminden çekilmesini şimdilik istememektedirler.

Bu bakımdan, 22 Kasım 1967 kararlarının aynen tatbiki hâlinde dahi, Rusya, daha doğrusu, uluslararası petrol tröstleri, bu bölgede yeni birtakım buhranların çıkmasında başlıca amil olacaklar ve bölgede huzurun teessüsüne behemehâl mani olacaklardır.

Onun içindir ki, İngiltere'nin de bu tavassut davetine dâhil edilmesi iktiza ederdi. Zira bölgede, petrollerin en büyük hisselerine sahip olan devlet İngiltere'dir ve bu devlet, Ortadoğu'da en ciddi mücadeleyi Amerika ile yapmaktadır.

Kanaatimizce, bundan evvel de olduğu gibi, petrolün söz konusu olduğu yerlerde, Rusya, herhangi şekilde olursa olsun Batılı petrol tröstleri için ciddî bir tehlike teşkil etmeyecektir.

Ortadoğu'da devam etmekte olan buhrana bakılırsa, uluslararası petrol tröstleri arasındaki mücadele henüz bitmemiştir ve Rusya, uluslararası tröstlerin bu mücadelesinden bilistifade Ortadoğu'ya el atabilmiştir.

Ortadoğu'daki mücadeleyi ve buhranı, Rusya'nın ileriye sürdüğü Güvenlik Konseyi kararının halledeceğine ihtimal vermiyoruz. Bu mücadeleyi, mazide olduğu gibi, yeni ihtilaller ardından gelecek ve petrol tröstleri arasındaki mücadeleden galip çıkacak tarafın desteklediği hükûmetler halledecektir.

Rusya da bunun böyle olduğunu bilmektedir ve Ortadoğu'daki geçici dostlarını, menfaatlerine ortak ettiği hükûmetleri, haklarını müdafaa ettiği esbabı mucibesi ile mümkün olduğu kadar uzun bir müddet kendisine dost etmek düşüncesindedir.

Şüphesiz, Ortadoğu'da durumun tekrar istikrara kavuşması, İngiliz ve Amerikan petrol tröstleri arasındaki mücadelenin nihayetlenmesine dayanmaktadır.

Bu mücadele bittiği anda ise, Rusya da Ortadoğu'dan çekilecek veya çekilmek zorunda bırakılacaktır. Zira petrolcülerin müsamahası yoktur.

Vinogradov'un Ziyareti Münasebeti ile

Geçtiğimiz hafta içinde, Türkiye'de, beklenmeyen bir sürpriz bir ziyaret vuku buldu. Bu ziyareti yapan zat, Komünist Rusya Hariciye Vekil Yardımcısı ve bir vakitler bu devletin Ankara Büyükelçiliği'ni yapmış olan Vinogradov'dur.

Beklenmeyen bir zamanda vaki olan bu ziyaret, ehemmiyetsiz görünüşüne rağmen, fevkalade ehemmiyetli bir ziyarettir. Ve mühim birtakım neticeler tevlid edecek bir mana ve mahiyet taşımaktadır.

Biz, bu ziyaret için sol matbuatın neler yakabileceklerini, ziyareti hangi ölçülere, hangi görüşe bağlayacaklarını merak ettiğimiz için, bu ziyaretin vuku bulduğu günlerde herhangi bir şekilde tefsirinden içtinap ettik. Fakat gördük ki, bu ehemmiyetli ziyarete temas eden olmadı ve Tavaris Vinogradov, hatta protokol dışı başvekille mülakat dahi yoruma tabi tutulmadı. Nedense sol basın, bu ziyaretten pek bahsetmek istemedi.

Meselenin, yani sürpriz ziyaretin ve görüşmelerin sol basında tefsire tabi tutulmamasının sebebi, bizce, bu görüşmelerin ehemmiyetinin Türk halk efkârından gizlenmek istenmesindendir. Hâlbuki bu ziyaret Rusya'nın bundan evvel de tecrübe ettiği ve her seferinde redle karşılaştığı bir ağırlık havası taşımaktadır.

Vinogradov'un Ankara'ya gelerek, Türk makamları ile yaptığı müzakereler çok önemlidir. Bu ziyaretin yapılmasına yol açan sebep, zannımızca, 6-8 Mayıs tarihlerinde, İzmir'de, Türkiye-Pakistan-İran arasında yapılan Zirve Konferansı sonunda, her üç devlet reisinin, Ortadoğu'nun emniyetini tehdit

eden Arap-İsrail ihtilafına bir çare bulmaları hususunda Rusya'ya ve Amerika'ya yaptıkları davettir.

Her üç devletin başkanının yaptıkları davete ise, Komünist Rusya Başvekili Kosigin geçtiğimiz hafta cevap vermişti. Sovyetler Başvekili cevabi niteliği taşıyan mesajında, ***"22 Kasım 1967 tarihli Güvenlik Konseyi kararlarının tatbikinin, meseleyi halle medar tek çare"*** olduğunu bildirmişti. Rusya Başbakanı, ayrıca, bu karar tatbik edilmediği takdirde, Araplara her türlü yardıma ve silah sevkiyatına devama kararlı olduğunu da bildirmişti.

Komünist Rusya'nın verdiği cevap, esasen Türkiye'nin, Arap-İsrail Savaşı'ndan hemen sonra takip ettiği harici siyasetine tamamen uymaktadır. Yani Türkiye de, Güvenlik konseyi kararlarının tatbikini istemiştir ve bu hususta, İsrail ile o sıralarda ve ondan sonra da teşebbüslere girmişti.

İşte Sovyetler Dışişleri Bakanı Yardımcısı Vinogradov'dan sürpriz Türkiye seyahatinin asıl sebebi budur.

Tavaris Vinogradov, Ankara'da yaptığı temaslarda, Rusya'nın, Ortadoğu siyasetini, Başvekilleri Kosigin'in cevabi mektubunda belirttiği hususlar etrafında izah etmiş ve Rusya'nın, Akdeniz'in bu kısmındaki siyasetini teferruatlı olarak izah etmiştir. Vinogradov, büyük bir ihtimal ile Ankara'yı, bilhassa Ortadoğu meselelerinin hepsinde tarafsız olmaya davet etmiştir. Rusya Ankara'dan bu şekilde bir bitaraflık talep ederken, bu mıntıkanın hudutlarını da bir hayli genişletmiş olmaktadır.

Zira Rusya, Ortadoğu meselesini dar manada kabul etmediğini şimdiye kadar takip ettiği siyaseti ile de ortaya koymuş bulunmaktadır. Rusya, Ortadoğu'yu, Kıbrıs dâhil, Mısır, Süveyş, Arap Yarımadası, Basra Körfezi, İran ve Türkiye olarak kabul etmektedir. İşte Vinogradov'un Türkiye'den talep ettiği ve tahminlere göre de ısrar ettiği Ortadoğu'daki tarafsızlığının manası ve sınırları bunlardır.

Ancak şu var ki, Rusya için 1971'de, İngiltere tarafından terk edileceği açıklanan bir Basra Körfezi'ne kadar mühim ise, aynı Körfez, Batılılar, hatta Türkiye, İran ve Pakistan için de aynı derecede ehemmiyetlidir. Bu ehemmiyet taraflar için, sadece Basra Körfezi'nde değil, fakat tekmil Ortadoğu'da da böyledir. Binaenaleyh, Rusya'nın, Arap-İsrail ihtilafındaki siyasetimizden faydalanarak, Türkiye'yi bütün Ortadoğu olaylarında tarafsız olmaya davet etmesi, hatta bunda biraz da ileriye giderek ısrar etmesi sürpriz sayılamaz. Ancak Rusya, Türkiye üzerinde ağırlığını koyarak bir netice alabileceğine inanmış olmakla, herhâlde ciddi ve müspet bir hareket yapmış sayılamaz. Çünkü Ankara'daki Hariciye Vekâleti arşivleri ile kamuoyunun aklı, Rusya'nın bu kabil notaları ile doludur.

Fakat gerçek şudur ki, Türk Hariciyesi'nin yıllar yılı takip ettiği yanlış ve gayrimillî siyaset, daha doğru tabiri ile körü körüne Batı dostluğuna ve Doğu düşmanlığına dayanan siyaseti, tecavüze uğramış bütün Ortadoğu Müslüman memleketlerini, menfur bir rejimin mümessili olan Komünist Rusya'nın kucağına atmıştır.

Bu sebeple de Rusya, Türkiye'nin İsrail aleyhinde gelişen siyasetine dayanarak, Ortadoğu'yla geniş manası ile tarafsızlığını talep edebilmektedir.

Orta ve Yakındoğu'da Neler Oluyor?

Şu dünyanın hâline bakıyorum da, insanlık adına, insan haysiyeti adına, milletleri idare etmek için milletleri sürü olarak gören devletlilerin giriştikleri darbelerin, nasıl utanç verici olduğunu düşünmek bile istemiyorum.

Şu Ortadoğu ile Yakındoğu'da son yirmi beş yıl içinde cereyan eden olaylar, hakikaten insana ıstırap verici bir mahiyet arz ediyor.

Birinci Dünya Harbi'nden ürken insanlar, henüz birincisinin

ıstırapları dinmeden, ondan da korkunç olan İkinci Dünya Savaşı'na itilmekten kendilerini kurtaramadılar.

1945 yılında, mütareke akdedildiği vakit, ileriye, istikbale ümit ile bakmak için, aynı insanların ellerinde herhangi bir teminat yoktu.

Mütarekenin dünya milletlerine sulh ve selameti getireceği ümitleri ise mütareke ile birlikte yok oldu. Önce Bulgaristan'ı, sonra sırası ile Romanya, Polonya, Doğu Almanya, Macaristan ve Çekoslovakya'yı bütün dünyanın hayret ve nefret ifade eden bakışları arasında istila etti. İnsanların istikbal için besledikleri bütün iyi niyetler, bir anda serap oldu.

Rusya'nın devletlerin hükümranlık haklarını yok eden bu istila hareketi ile birlikte de, uluslararası siyaset sahnesine yeni oyunlar, yeni facialar çıkarıldı.

Bu facialar, ikisi müstesna, tamamen Orta ve Yakın Doğu'nun büyük hammadde sahaları üzerinde oynandı.

1949 yılında, uluslararası siyasetin en tesirli silahı olan petrol, komşumuz İran'ı tam dört yıllık bir buhrana, kan ve ateş içine yuvarlardı. Musaddık'ın dinmeyen hırsı, bu hırsı tahrik eden komünist unsurlar, Musaddık'ı Şah üzerine tahrik ettiler ve neticede Şah memleketini gizlice terk etmeye mecbur kaldı. Arkasından yine aynı beynelmilel kuvvetler, mukabil bir darbe ile Rusya'nın da, Musaddık'ın da İran'da işini bitiriverdi.

İran'da buhranın had safhada olduğu sırada ve onunla hemen aynı zamanda Uzakdoğu'da, Kore İç Savaşı başladı.

İran'da Musaddık'ın son kertesine çıkarmaya muvaffak olduğu kriz devam ederken, bu sefer Mısır'da General Necib'in bir darbesine şahit olduk ve Mısır'da, Krallık tarihe karıştı.

Ortalık henüz kendine gelmeden, darbe yapılmış memleketler kendilerini toparlamadan, bu sefer, Türkiye'ye hudut başka bir memlekette, Irak'ta, çok kanlı bir ihtilâl yapıldı ve

General Abdülkerim Kasım, uluslararası siyasetin âdeta oyuncağı durumunda bulunan ve Kral'a rağmen Irak'ın tek hâkimi olan Nuri Said Paşa ile birlikte Haşimi Sülalesi'nin Irak'taki kolunu sildi süpürdü.

İki yıl sonra, kansız olmakla beraber, Türkiye de böyle bir darbeye maruz kaldı ve neticede üç devlet adamının idamı ile darbeciler kendilerini tatmin etmiş farz etti.

Sonra, evet sonra, aradan uzun zaman geçmeden Pakistan'da, Eyüp Han devrildi. Ardından Pakistan-Hindistan savaşı patlak verdi. Bu savaş ile beraber, yeni bir devlet, parçalanan Pakistan'ın doğu toprakları üzerinde, Bangladeş kuruldu.

Şimdi de sıra, Afganistan'a geldi.

Dikkat edilirse beynelmilel siyaset, Ortadoğu ve Yakındoğu memleketlerinde, kol gezmektedir ve menfaatleri bahis mevzuu olduğu vakit milletlerin çekecekleri ıstıraba bakmaksızın işlerini yürütmektedir.

Afganistan'da meydana gelen ve yarım asırdan fazladır krallıkla idare edilen bu memlekette, kralın devrilmesini temin eden ihtilalin başı general de, öncekiler gibi sakin ve milletleri ileriye değil, fakat geriye götüren yolun üzerinde boy verdi. Ne için? Millet, devlet, refah, insanca yaşamak, hür olmak gibi kelimelerle setredilmek istenen bu darbenin millî olduğunu söylemek, zannederiz, pek saf bir söz sarf etmek olacaktır.

General Muhammed'in gerisinde, iplerin kimlerin elinde olduğunu anlamak için, Afganistan üzerinde, dünyanın damına açılan tek kapıyı, Hayber Geçidi'ni tutan bu devlet üzerinde, Rusya'nın nasıl birtakım emeller beslediğini bilmek kâfidir zannederiz.

Afganistan faciası diyebileceğimiz darbe, Afgan milletinin ne refahı, ne insanca yaşaması, ne de hür ve müstakil olması için yapılmıştır. Bu darbe, Rusya'nın hemen iki asra yakındır göz diktiği ve Sibirya ile bütün Rusya'nın sıcak denizlerine

inmek için zorladığı, Boğazlardan sonraki ikinci geçit Hayber'i ele geçirmek gayretleri sonunda yapılmış bir darbe intibaını veriyor. Rusya ve Hindistan'ın hahişkar bir şekilde, darbenin ikinci günü, yeni hükûmeti tanımış olmaları, Afganistan darbesinin Bangladeş faciasının devamı olduğu kanaatini kuvvetlendiren birer delil olsa gerektir.

Afganistan Darbesi ve Ruslar

Afganistan'da meydan gelen darbenin sorumluluğunun Ruslara verilmesi, bu memleketin işgal ettiği çok mühim stratejik mevki ile birlikte yeni bir siyasi krizin meydana gelmesine yol açacaktır.

İkinci Dünya Savaşı'nın ihtiyar dünyaya birtakım sürprizler getirdiği inkâr edilemez. Bu sürprizlerin en tehlikelisi, şüphesiz, galip bir devlet olarak dünyaya yeni bir nizam vermek için nispi de olsa anlaşan İngiltere, Rusya ve Amerikan üçlüsünden Komünist Blok'u temsil eden Rusya'dır.

Rusya, Çarlık idaresinin kuvvetlendiği ve kendisini Avrupa siyasetinde hissettirmeye başladığı 18. asırdan itibaren, daha önce ve 16. asırda genişlemeye başladığı Orta Asya steplerinden sıcak denizlere açılmak için çareler aramış ve bu çarenin iki istikamette gelişme ve netice alma niteliğinde olduğunu tespit etmiştir. Bu geçitlerden bir tanesi, Rusya'nın iştahını her devirde ısrarla kabartmış olan ve dünyanın çatısı ile sıcak denizleri birleştirecek olan Hayber Geçidi'dir.

Rusya'nın dünya siyaseti, işte bu iki noktada tespit edilmiş ve Rusya, siyasi ataklarını bu iki noktada toplamıştır.

Boğazlar yolu ile sıcak denizlere inmek hayali, Türkler tarafından durdurulan Rusya, şansını İran üzerinden denemek istemiş; lakin 1907 İngiliz-Rus Antlaşması Rusya'nın bu niyetini söndürmüştür. Rusya, 1850'den itibaren dünyanın çatısından sıcak denizlere inme maksadına sahip, yeni bir siyaset

takibine başlamış ve Afganistan üzerinden, yani Hayber Geçidi'nden istifadeyi ümit etmiştir. Ama İngiltere'nin Hindistan toprakları üzerinde kurduğu sömürge ve temin ettiği menfaatler, Rusya'nın arzusunu da söndürmüştür. Rusya, Hayber yolu ile Hindistan'a inme siyasetinde ısrar edince, karşısına yeni bir bela almış ve çetin bir milletle, Japonya ile istemeyerek 1904-1905 savaşına sürüklenerek mağlup olmuştur. Böylece Hayber Geçidi üzerinden, Hint Okyanusu'na inmek hayali de sona ermişti. Ama İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana, dünya siyasi haritasında birçok değişiklikler olmuş; İngiltere, Hindistan toprakları üzerinde İngiliz Commonwelth Topluluğu'na dâhil iki devletin, Hindistan ile Pakistan'ın teşekkülüne rıza göstermiştir.

İngiltere'nin Hindistan üzerindeki sömürge hâkimiyeti son bulduğu andan itibaren ise, Rusya, Hindistan ile çok yakın bir dostluk kuran Rusya, adı geçen devlet Pakistan'la bir savaş takdirinde serbest bırakılınca, Hindistan Yarımadası'nın huzuru bozulmuştur. Pakistan'ın zayıflaması, büyük kısım olan Doğu Pakistan'ın Bangladeş adı altında yeni bir devlet olarak siyasi haritaya girmesi ve Batı Pakistan'ın çok zayıf kalması, esasen bilinen, Rusya'nın Afganistan üzerindeki emellerinin tahakkukuna yol açan başlıca sebep olmuştur.

Uzun vadeli bir planın tahakkuku izlenimi veren Rusya'nın Afganistan üzerindeki emellerinin teoriden eyleme çıkmasında, itiraf etmek lazımdır ki, darbeyi yapan Serdar Davud Han'ın, 1963 yılına kadar devam eden iktidarı başlıca sebebi teşkil ermiştir. Zahir Şah'ın tarafsız devlet olarak idareye çalıştığı, fakat Amerikalıların birtakım tavizler vermekten kendisini men edemediği siyaseti, U2 casus uçaklarının Rusya üzerindeki uçuşlarına imkân vermiş, Afganistan ile Rusya'nın arasının açılmasında rol oynamıştır. Davud Han'ın iktidardan uzaklaşmasından sonra meydana gelen U2 casus uçaklarının Rusya üzerinden uçmaları, gerçi iki devlet arasında

birtakım nahoş olayların geçmesine de sebep olmuştur; ama Serdar Davud Han'ın iktidarda iken Ruslarla yaptığı ticari ve askerî anlaşmalara tesir etmemiştir. Rusya, o tarihten sonra, bütün dikkatini Afganistan üzerine çevirmiş, petrol araştırmaları yapmış, petrol boru hattı çekmiş, Afganistan'ın elektrik ihtiyacını karşılayacak birtakım ciddi teşebbüslere de girmiştir. Böylece Ruslar, Amerikalılara ve İngilizlere nispetle daha avantajlı duruma geçmiştir.

Afganistan'da krallığa karşı darbenin muvaffak olmasının sırrı işte buradadır. Zira Rusya, bilmektedir ki, sıcak denizler yolunun birincisi olan Boğazlar, Türkiye'de yapmayı tecrübe ettiği ihtilal hareketinden sonra, komünist ajanların ve militanların temizlenmesi neticesinde akamete uğramıştır. Basra Körfezi'ne inmek ise, yukarıda da izah ettiğim 1907 İngiliz-Rus Antlaşması ile imkânsız hâle gelmiştir. Şu hâlde geriye, sıcak denizlere inmek için tek yol kalmaktadır ki, bu yol da Hayber Geçidi'dir.

Zayıflamış bir Batı Pakistan ile tam dostluğunu kazandığı bir Hindistan'ın mevcut bulunduğu bir coğrafya parçası üzerinde, Rusya'nın dilediği gibi hareket etmemesi için, geride herhangi bir sebep kalmamaktadır. Rusya da bu hareketi yapmış ve Rusofil olduğu bilinen Rusya ile ticari, iktisadi ve sınai anlaşmalar yapan Serdar Davud Han'ı, Rus siyasetine karşı olan Zahir Şah'ı devirerek tek başına iktidara gelmiştir.

Afganistan dramının, zannederiz ki, bir başka izah tarzı olması gerektir.

Komşularımız Silahlanıyor

İngiltere'nin, bilhassa Basra Körfezi havalisindeki silahlı kuvvetlerini çektikten sonra baş gösteren buhranlar, bu bölgede mevcut devletleri birtakım siyasi talepler ile birlikte, yine birtakım emrivakilere mecbur bırakmış ve bu emrivakileri

devletlerinin emniyeti için yaptıklarım ilana mecbur etmiştir. İran'ın Basra Körfezi'nin ağzındaki üç adayı Irak ile aralarındaki sınır ihtilafına sürüklemesine yol açan olay, bölgede kuvvet muvazenesini kendi lehine çevirmek arzusundan ileri gelmektedir, Ortadoğu memleketleri, denilebilir ki dünyanın hiçbir devresinde böylesine tek başlarına bırakılmamışlar ve yine denilebilir ki bu devletler, tarihin hiçbir devresinde böylesine bir silahlanmaya kendilerini mecbur hissetmemişlerdir.

İran'ın astronomik rakamlara varan silahlanması, Suudi Arabistan'ın yine kendi sınırları ve askerî kudreti ile bağdaşmayan pek aşırı silah siparişi, Yunanistan, Bulgaristan, Suriye, Mısır, Libya ve Basra Körfezi'ndeki petrol şeyhlerinin aynı yolu takıp etmeleri, Türkiye'yi birinci derecede alakadar eden bir gelişme takip etmektedir.

Bu arada, İsrail'in dünyanın en hassas bölgesi olan Ortadoğu'daki silahlanma gayreti ve meydan okuması, bölge bakımından pek tehlikeli ve önemli bir istikbalin tezgâhlandığını ortaya koyan bariz gelişmelerdir.

Bu çok tehlikeli silahlanma yarışı, Türkiye'nin birinci derecede mesuliyet kabul etmeye mecbur bulunduğu bölgede, bütün diğer devletlerden evvel Türkiye'ye yönelik gibi görünmektedir.

Bilinmektedir ki, İsrail'in, Knesset'te (Millet meclisinde) bütün dünyaya ilan etmekten çekinmediği bir haritada, Türkiye'nin güney vilayetleri de yer almaktadır ve İsrail hududu içinde kalan Türk toprakları ile 14 milyona yakın Türk'ün İran'daki mevcudiyeti bizi derinden düşünmeye sevk eden amillerden birisidir. Irak, gerçi açıkça Türkiye'den toprak talebinde değildir; ama Barzani'nin Türkiye sınırları içinde birtakım nahoş olaylara karıştığı da bir vakadır.

Yunanistan, Trakya mevzuunda resmî ağızlarımızın *"Doğu Trakya"* tabir ettikleri bölgeyi kurtarmak ve büyük Trakya'yı

ilhak etmekten dem vurmaktadırlar. Bulgarlar hariciye komiserliklerindeki Umum Müdürlük marifeti ile *"Celigrad"* dedikleri İstanbul'u almanın hayali peşindedirler. Suriye ise, resmî haritalarında Hatay vilayetimizi resmen kendi sınırlarında gösterecek kadar ileriye gitmektedirler.

Rusya'nın emelleri hakkında ise söylenebilecek söz olmasa gerekir. Ruslar, Türkiye'yi haritadan silmek imkânlarını aramakta, bunu da açıkça söylemekten çekinmemektedirler.

Şu hâlde, Ortadoğu'da çok süratli bir tempo ile astronomik rakamlarla tahakkuk safhasına çıkarılmak istenen ve teşebbüse geçilen silahlanma yarışının sonu nereye varacaktır? Türkiye, bu silahlanma yarışı içinde nasıl bir siyaset, nasıl bir yol takip etmektedir?

Kanaatimiz odur ki, Türkiye bu silahlanmaya seyirci değildir; ama komşularımızın silahlanma yarışına da ayak uydurmak, bu günün şartları içinde bizim için âdeta imkânsızdır.

Amerikan yardımına bel bağlanan bir silahlanma mevzuu, Türkiye'yi yine bu yarışın dışında mütalaa etmemize yol açmaktadır. Hele Amerikan Kongresi'nin, Türk Silahlı Kuvvetleri için ayrılan tahsisattan 30 milyon doları tenzil etmesinden sonra, etrafımızdaki silahsızlanmayı çok büyük bir titizlikle takip etmek mecburiyetinde olduğumuz hakikatini gün ışığına çıkmaktadır.

İran Şahı'nın *"Komşularımıza karşı silahlanmak mecburiyetindeyiz, silahlanmanızın hedefi budur"* derken komşuyu kastettiğini anlamak herhâlde zor olmasa gerekir. Bu komşu, ne Bedevi bir devlet olmak durumundan kurtulmamış Irak, ne parçalanmış Pakistan, ne de Komünist Rusya değildir. İran'ın pek tehlikeli silahlanması, herhâlde bir başka komşuya karşıdır ki, bu komşu Türkiye'dir.

Türkiye için tehlike çanları çalmaktadır ve bu tehlike bugün olmazsa bile yarın mutlaka kapımıza dayanacaktır.

Kurt Waldheim Ortadoğu'da

Geçtiğimiz hafta sonlarında Ortadoğu ülkelerinde bir tetkik (araştırma) seyahatine çıkmış bulunan Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kurt Waldheim, araştırmalarını bitirmiştir. Suriye'den başlayıp Lübnan, İsrail, Mısır, Ürdün'e gitmiş olan Waldheim, bilhassa Mısır'a yaptığı ziyaretten, çok memnun kaldığını, Enver Sedat ile Mısır Dışişleri Bakanı Zeyyad'ın bölge hakkında verdikleri detaylı bilgiden çok memnun olduğunu bildirmiştir.

Ancak Waldheim'in verdiği beyanattaki sözlerin ve bölgede devam eden krizin çözümü için ileri sürdüğü şartın veya tedbirin krizi çözeceğine inanmak için herhangi bir sebep yoktur. Zira Kurd Waldheim Ortadoğu'daki krizin BM beyannamesine uygun olarak çözülebileceğini ifade etmiştir. Waldheim, bu fikrini şöyle izah etmiştir:

"Ortadoğu meselesinin BM Anayasasına ve usulüne uygun bir hâle getirilmesi gerekmektedir. İhtilafı, BM Anayasasına dayandıracak bir hal şekline bağlayabileceğimize inanıyorum."

Genel Sekreter, ayrıca, Ortadoğu'da devam eden krizin çok ciddi olduğunu ve bu krize son vermek için çok büyük gayretlerin gerektiğine de işaret etmiştir.

Biz, bu noktada, yeni krizin çok çetin olduğu hususunda, Genel Sekreter'in fikrine aynen katılmakla beraber, krizin veya ihtilafın BM Anayasası'nın ışığı altında halledilebileceğine inanmakta mazuruz.

Zira bölge, içinde bulunduğu dikkat çekici jeopolitik durumdan barışçı yollarla halledilebilecek krizlere müsait değildir. Büyük menfaatlerin çarpıştığı böyle bir bölgede, barışçı yollardan bahsetmek ve alabildiğine iyimser olmak, mevcut duruma ters düşmektedir.

Bundan önce de bahsettiğimiz gibi, Ortadoğu, dünyanın mihrak noktasıdır. Ortadoğu, ne Panama Kanalı etrafında

cereyan eden mücadelelerle, ne Cebelitarık'ın hususi durumu ile ne de Uzakdoğu'daki uluslararası deniz ve kara yollarının arz ettiği önem derecesi ile karşılaştırılabilecek bir bölge değildir.

Her şeyden önce düşünmek lazımdır ki, Ortadoğu, iki noktada çok büyük bir önem taşımaktadır. Yine bilmek mecburiyetindeyiz ki zaman zaman büyük badirelere ve savaşlara sahne olmuş dünya savaşlarının patlamasına zemin hazırlamıştır. Ortadoğu'nun bu iki önemli yanı ise iktisadi, siyasi ve dinîdir.

İktisadidir: Zira bölge dünyayı birbirine bağlayan en kısa yoldur ve dünyanın en tehlikeli hammaddesi petrole sahip olmakla birlikte dünya ticaretinin Süveyş Kanalı ile şah damarıdır.

Siyasi-dinîdir: Zira bölgede 1947'den önce bir siyasi statü vardı ve bu statüye rağmen, dünyadaki semavi dinlerin hepsi için en mukaddes yer olan Kudüs, bir emrivaki ile İsrail tarafından işgal edilmiştir.

Yine bölgede, en tehlikeli hareketi yaparak Kudüs'ü işgal eden İsrail, iki milyon insanın yerinden yurdundan edilmesi sonunda, bir vatan kurabilmiştir ve asıl çıbanbaşı da burasıdır.

Filistinlilerin *"çalınmış vatan"* dedikleri ve Filistin toprakları üzerinde kurulmuş olan İsrail, Ortadoğu anlaşmazlıklarının merkez noktasıdır. Bu duruma rağmen, İsrail genişlemekte ısrar etmiş ve 1967 Haziran Savaşı ile Sina Çölü'nün tamamını, Gazze ve Kudüs'ün tamamını da sınırları içine almıştır.

Bu genişleme, esasen mevcut olan ihtilafı daha da derinleştirmiş ve bir çözüme bağlama imkânlarını tamamen ortadan kaldırmıştır.

İsrail'in haksız olduğuna herkesin ittifak ettiği bu emrivaki karşısında, Waldheim'ın tavsiye ettiği BM Anayasası'nın ilgili hükümleri denenmiş; fakat Güvenlik Konseyi'nin İsrail'in beğenmemesine, işgal ettiği topraklardan çekilmesini

bildirmesine rağmen, İsrail, bu karara uymamış; böylece BM yasalarını çiğnemiştir.

İsrail'in bu hareket hattı ortada dururken bu karara uyulmamış; böylece BM Anayasası'na uygun şekilde çözümleme yolunda gösterilen gayretlerin boşa çıkacağı kendiliğinden belli olmaktadır.

Zira İsrail, uluslararası siyasetin çetin çatışmasında taraflardan birisi olan Amerika'ya dayanmaktadır. Dolayısıyla bu dayanışma keyfiyeti, bu devleti Birleşmiş Milletler'i hiçe saymaya âdeta zorlamaktadır.

Ortadoğu ve Türkiye

İkinci Dünya Savaşı sonrası, siyasi ve iktisadi gelişmeler, dünyanın her tarafında birtakım şiddetli krizlere ve atışmalara sebep olmuştur. Bu siyasi ve iktisadi meselelerin meydana çıkmasında, şüphesiz ki İkinci Dünya Savası öncesi, dünya siyasi haritasında mevcut devletlerden fazla olarak ilave edilen yeni devlet veya devletçikleri kendi taraflarına almak, böylece dünya hammaddelerine sahip olmak iddiasında bulunan ve bu hususta her gayreti gösteren büyük devletlerin siyasetleri, birinci planda rol oynamış bulunmaktadır.

Şüphesiz, bu durumda, dünyanın en çok dikkatleri üzerinde topladığı bölge Akdeniz ve Ortadoğu'dur. Dünya medeniyetlerinin beşiği olan bu bölge ve deniz etrafında kurulan bu devletler ve bu devletlerin topraklarının derinliklerinde bulunan fevkalade stratejik hammaddeler, büyük devletlerin dikkatini çekmiş ve gerek Akdeniz, gerekse Ortadoğu'da arkası gelmez krizler dünyayı rahatsız etmiştir ve görünüşe göre daha da edeceğe benzemektedir.

Dikkat edilirse, dünyayı en çok tedirgin eden ve huzursuz kılan krizlerin başında, İsrail-Arap anlaşmazlığı ve İsrail'in İslam Âlemi tarafından gereksiz bir devlet olarak kabul

edilişinden meydana gelen siyasi görüş gelmektedir. Bu siyasi görüşe İsrail ile Araplar arasında cereyan etmiş olan 1967 Harbi'ni ve bu harbin İsrail lehine tecelli eden galibiyet ve toprak ilhakını da ilave edersek, bölgedeki siyasi krizin doruğa çıktığını kabul etmemek için ortada sebep kalmaz.

1967 yılından bu yana geçen zaman göstermiştir ki Arapların büyük nüfus imkânlarına rağmen, İsrail karşısındaki mağlubiyetleri, Araplar arası bir teşkilatlanmanın mevcut olmadığından ileri gelmiştir. Gerçekten bu husus, Arapların İsrail karşısındaki mağlubiyetlerinin en esaslı sebebidir.

Aradan geçen altı yıla rağmen, maalesef Araplar arası bir teşkilatlanma veya müşterek bir harbi imkân dâhiline sokacak ve böylece İsrail'i mağlup edecek bir yol takip edilememiş ve muhtelif unsurlar bu birleşmeyi veya müşterek bir erkân-ı harbiye fikrini doğmadan yok etmiştir.

Araplar arası siyasi çekişmelerin meydana getirdiği bu zaaf, son zamanlarda bertaraf edilmek için, diğer Müslüman devletlerce ortaya atılan birtakım fikirler dikkati çekmektedir. Bu teşebbüsler, beklenmedik bir zamanda ortaya yepyeni bir fikrin çıkmasına sebep olmuştur.

Bu fikir, İslam Birliği fikridir. Dikkat edilirse, İslam birliği fikri açıkça ileri sürülmemesine rağmen, İslam devletleri, bu fikri kuvveden fiile çıkarmak için ciddi birtakım tedbirlere tevessül edeceklerini ve bu tedbirlerin başında da ham madde kaynaklarının geleceğini ilan etmekten çekinmemişlerdir.

Amerika'nın Araplara karşı ısrarla devam ettiği İsrail siyaseti, İslam devletler birliği fikrinin denilebilir ki, başlıca muharrik unsuru olmuştur. Bu noktadan hareket eden Müslüman devletler, Amerika'nın, İsrail siyasetini takbih etmekle kalmamışlar; Amerika'ya sevk ettikleri petrolü de kesecekleri söylemek sureti ile bu devleti iktisadi bir tehdidin hedefi hâline getirmişlerdir.

Bir taraftan Suudi Arabistan, Amerika'ya petrol sevkiyatını durduracağından bahsederken, Libya lideri Kaddafi, aynı silahı daha da tesirli şekilde kullanmak kararını ilan etmiş ve memleketindeki yabancı petrol şirketlerini, fakat bilhassa Amerikan petrol şirketlerini devletleştirmek kararı almıştır.

Ortadoğu'da Oynanan Oyunun İç Yüzü

Ortadoğu, yani Arabistan yarımadası, Mısır, İran ve Basra Körfezi ile Doğu Akdeniz, oldum olası bir savaşlar ve buhranlar bölgesi olarak kabul edilmektedir. Tarih boyunca, büyük karışıklıklara, dinî savaşlara, mezhep kavgalarına ve siyasi üstünlük iddialarına sahne olan mezkûr bölge, beş yüz yıl müddetle rahat ve huzura kavuşmuş, lakin 1914-1918 Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra, bölgenin rahat ve huzuru kaçmıştır. Sadece bölgenin rahat ve huzuru kaçmamış, bu arada dünyanın da rahat devresinden sonra tekrar buhranlar bölgesi hâline gelmiştir.

Osmanlı İmparatorluğu'nun bir parçası olan komple Arap Yarımadası, üzerinde, uluslararası siyaseti temsil eder. İngiltere'nin asrın başında takip ettiği siyaset, günümüzün buhranlarının kanaatimizce tek sebebi olmuştur. Gerçi, İngiltere'nin bu siyaseti takip etmesinde müessir unsurlar olarak, Almanya-Çarlık Rusya-Fransa da gösterilebilir; ama günümüzün buhranlarında, İngiltere, bu devletlere öncelik eden evrensel bir imparatorluk olarak daima birinci sırada yer almaktadır.

Arap Yarımadası üzerinde, 1890 yılından itibaren oynanan ve oluk gibi Türk kanı akmasına sebep olan olaylar zinciri, nihayet Birinci Dünya Savaşı ile zirveye ulaşmış ve bu savaşın sonunda Osmanlı İmparatorluğu tasfiye edilmiş, aynı savaşın son yılında Rusya'da Çarlık yıkılmış ve yerine komünist rejim kurulmuştur. Tabi bu arada Almanya ve Avusturya-Macaristan İmparatorluğu da tarihe karışmıştır.

1918 yılını takip eden yıllar zarfında, tarih, beş yüz yıl huzur içinde yaşayan bölgede, yeni birtakım devletçiklerin kurulmasına şahit olmuştur. Uzun vadeli bir İngiliz planının eseri olan bu devletçikleri kurdukları sıralarda nasıl bir istikbale namzet oldukları ise hiçbir vakit düşünülmemiştir.

1918 yılını takip eden yıllar zarfında düşünülmeyen yeni siyasi harita, günümüzün olaylarının, kanaatimizce başlıca önemli unsuru olmuştur. Bölgenin stratejik hususiyeti, buna rağmen tek zengin petrol sahaları, bölgenin en büyük hususiyetim teşkil etmekte ve İngiltere'nin elli yıl evvel tezgâhladığı siyasetin mahiyeti, şu sıralarda daha iyi anlaşılmaktadır.

Ortadoğu'daki buhranların içyüzü ve kapsamını anlamak için, önce İngiltere'nin uzak görüşlü ve uzun vadeli siyasetini tetkik etmenin lüzumuna işaret etmek isteriz. İngiltere'nin bu siyaseti bilinmedikçe, dünün krizlerinin mahiyetini anlamak zannederiz ki mümkün olmayacaktır.

Bilinmektedir ki, İngiltere, evrensel bir imparatorluk mahiyeti iktisap ettiği zamanlar, deniz meydan muharebesi ile İspanyolların deniz hâkimiyetlerini kırarak yerine kendisini ikame ettiği tarihten itibaren, dünya çapında bir ticaret imparatorluğu siyaseti takip etmiştir. Bu siyaset, İngiltere'nin uzun vadeli siyasetinin de başlangıcı olmuştur. Petrol etrafında, Amerika, Almanya, Rusya ve Fransa ile yaptığı çetin ve perde gerisi gizli harpler sonunda, hâkimiyetini su götürmez bir şekilde kabul ettirince, gelecek için dünyanın siyasi haritasını çizmiş; müstakbel dünyada karşısına çıkması muhtemel rakipleri bertaraf edecek tedbirleri almış ve yeni bir dünya haritası çizmiştir.

Bu harita, bilhassa Ortadoğu'da, tarafları karşı karşıya getirecek olan petrol meselesi ile birinci derecede alakalı idi. İkinci Dünya Savaşı, İngiltere için kıyasıya bir rekabet devrinin açılmasına sebep olmuştur. Amerika ve Rusya, İngiltere'nin karşısına dikilmişler ve dünyayı istismar ettiğine inandıkları

İngiltere'nin elindeki hammadde sahaları ile stratejik mevkileri almak için fazlaca bir gayret sarf etmişlerdir ve bu gayreti hâlen de sarf etmektedirler. Bu mücadelenin merkezini ise, beş yüz yıl müddetle huzur içinde yaşayan ve Osmanlı'nın hâkimiyetinde bulunan topraklar üzerindeki petrol sahaları teşkil etmiştir.

Dikkat ediyoruz da, küçük devletlerin, şeyhliklerin, Rusya'ya da Amerika'ya da görülmedik bir şekilde karşı çıkmalarının sebebini daha iyi anlayabiliyoruz. Petrol ve stratejik mevkiler etrafındaki mücadele, durmamıştır. Bu mücadele yine ve bütün şiddeti ile devam etmektedir. İngiltere, uzak görüşlü ve uzun vadeli siyaseti uğruna parçalanan Osmanlı İmparatorluğu'ndan meydana gelen siyasi haritanın, niçin ve neden dolayı kabul ettirildiğini daha da kolay anlatmaktadır.

Bu mücadele duracak mıdır? Hayır. Mücadele devam edecek; İngiltere'nin asgari elli yıl sonraki siyaseti yeni bir dünya savaşının patlamasına ve yeni rakiplerini de dünkü rakipleri Almanya, Rus Çarlığı ve Avusturya-Macaristan İmparatorlukları gibi dize getirmesine sebep olacaktır. Bu rakiplerin başında ise, şüphe etmeyelim ki Rus kızıl rejimi yer almaktadır.

Ağırlık Merkezi Hint Okyanusu'na Kayıyor

Bugüne kadar, merkezi, önceleri Berlin, sonra Ortadoğu olan dünya siyasetinin buhran ibresi bize öyle geliyor ki, Hint Okyanusu'na doğru kaymaya başlamıştır.

Basra Körfezi'nin bilinen önemine rağmen, her ne hikmet ise, İngiltere'nin, dünyanın her tarafındaki askerlerini geri çekme hareketi yanında, bilhassa kendisi için çok önemli olan Basra Körfezi'nden de askerlerini çekmesi sonunda, dünya siyaseti bakımından dikkate değer gelişmeler kaydetmiştir.

İngiltere, alışılagelmiş olduğu gibi, bu bölgenin ve bilhassa petrollerinin emniyetini temin eden askerlerini Basra

Körfezi'nden çekerken, gelecekte meydana gelecek buhranla rı hesap etmiş midir? Bu hususta söylenecek çok söz olmasına rağmen, susmakta zannederiz fayda vardır.

İngiltere'nin Basra bölgesinden askerlerini çektikten sonra, bilhassa körfezin ağzında ve Abadan yakınlarında cereyan eden olaylar çok dikkat çekicidir. Bu sebeple, bu olaylar ve buhranların yüz yüze gelmesinde, Hint Okyanusu, birdenbire pek ehemmiyetli bir bölge hâline gelmiştir.

İran, İngiltere'den boşalan Basra Körfezi'nde hâkim olmak maksadı ile mezkûr körfezin ağzındaki stratejik iki adayı bir emri vaki ile işgal etti ve Kuveyt ve Bahreyn Şeyhlikleri ile arasının açılmasına sebep oldu. İran, bu emrivaki ile de iktifa etmedi ve Şattülarap kıyılarında, Irak ile yine toprak meselesinden dolayı ciddi bir siyasi polemiğe girdi. Bütün bu olaylar cereyan ederken, Rusya, İngiltere'den boşalan yere geçmek ve Hint Okyanusu'nun hâkim olmak maksadı ile önceleri İran'a, sonra da Hindistan'a kur yapmaya başladı. Rusya'nın bu teşebbüslerini Rusya-Hindistan anlaşması ve onun da Bangladeş meselesinden dolayı Hindistan ile Pakistan arasındaki savaş takip etti. Bölge, bir anda dünya siyasetinin de çok önemli bir noktasına çıkma vasfını kazandı. Pakistan'ın parçalanması ile neticelenen savaş, şüphesiz Hint denizlerindeki Rus menfaatleri için büyük bir önem ifade etmiştir.

Ayrıca Amerika'nın Vietnam'dan çekilmesi, Bengal Körfezi'nde Rusya için beklenmedik bir kazanç membaı olmuştur. Rusya, Hint Okyanusu'nun doğusunda, bir çıbanbaşı olarak dünya barışının önüne diktiği Kuzey Vietnam'a ait limanlarla, bir ihtimal ile Bangladeş'in elindeki limanlardan ve üslerden istifade imkânlarını bulmuş ve bu bölgede kuvvetini ve mevcudiyetini ortaya koymuştur.

Rusya, Hindistan'ın dostluğu sayesinde elde ettiği bu avantajdan sonra, Hint Okyanusu'nda tam söz sahibi olmak için aynı okyanusun batı sularını da kontrol altına almak

imkânlarını kendisine verecek olan başka harekete geçti. Bu hareket, Afganistan darbesidir.

Rusya, Afganistan darbesi ile Pakistan'ı tazyik edecek (baskı altında tutacak) ve siyasi kontrolü altına alabilecek, dolayısı ile Hint Okyanusu'nun batısına da yerleşecek imkânlara sahip olmuştur.

Vietnam Savaşı'nın durmasından ve Afganistan darbesinden evvel göstermelik birkaç gemi ile bu sularda dolaşan Rusya, bu iki muvaffakiyetten sonra, Hint Okyanusu'nda İngiltere ve Amerika ile birlikte mütalaa edilir bir kuvvet hâline gelmiştir. Hint Okyanusu'nda, artık İngiliz ve Amerikan donanma ve hava kuvvetleri de devriye gezmektedirler. Bunun manası şudur ki, Ortadoğu'da sürüp gitmekte olan ve Avrupa'nın huzurunu kaçıran şiddetli kriz, odak noktasını Hint Okyanusu'na aktarmıştır.

Son Arap-İsrail Savaşı'ndan sonra, Amerika'nın, Avrupalı müttefiklerine, daha doğru tabir ile Rusya karşısında kader birliği yaptığı Batılı müttefiklerine kırgınlığının sebebi, işte buradadır. Zira Avrupa biliyor ki, her türlü siyasi ve askerî krizleri Ortadoğu'dan uzaklaştırmak, dolayısı ile ihtiyar kıtayı muhtemel bir savaşın ağırlık noktasından mümkün olduğu nispette uzak tutmak lazımdır.

İsrail Savaşı'na enerjik olarak iştirak etmemesinin sebeplerini, zannımızca burada aramak lazımdır.

Kanaatimizce Avrupa, büyük bir sabır ve asırların verdiği siyasi tecrübe ile bunda muvaffak olmuştur ve buhranların ibresi Ortadoğu'dan Hint Okyanusu'na kaymıştır.

Nitekim Amerika Savunma Bakanı James Schlesinger, üç gün önce verdiği bir beyanatta, bu noktai nazarımızı tehdit edecek şu sözleri sarf etmiştir.

"Amerika, Hint Okyanusu'nda kudretli bir donanma bulundurmaya karar vermiştir. Ancak, bu denizde kuvvetli

bir donanma bulundurmanın Sovyetler Birliği'ne meydan okumak olmadığını da işaret etmek isterim."

Rusya-Batılı Devletler-Ortadoğu ve Türkiye'deki Olaylar

Türkiye, son yıllarda, daha doğru tabiri ile demokrasiye girdiği andan itibaren bir çıkmaza girmiş bulunmaktadır. Bu çıkmaz, tıpkı 1908 hareketinden sonraki devrede olduğu gibi, bir hazımsızlıktan mı, yoksa bir suikasttan mı meydana gelmiştir? Bu hususu, İttihat ve Terakki'nin yaptığı hareketten sonra anlaşılan şekli ile kabul etmeye mecburuz. Yani Türkiye, bir suikasta maruzdur. Nasıl ki İttihatçılar bu suikast sonunda Osmanlı İmparatorluğu'nu tarumar etmişler; Türklük Âlemi'ni bir avuç toprağa sıkıştırmışlarsa, bu ikinci demokrasi hareketi de bu oyunun aynıdır.

Türkiye'nin başına sardırılmak istenen bu belanın, maalesef kaynağı, dün olduğu gibi bugün de Ortadoğu'da devam eden devletlerarası büyük mücadeledir.

İngiltere-Amerika ve Rusya arasında cereyan eden bu mücadelede, gizli harbe sahne olan devlet, maalesef Türkiye'dir ve bu devletlerin açık veya gizli servisleri, Türkiye'deki bu mücadeleyi alabildiklerini tahrik ve teşvik etmektedir.

Bunun sebeplerini tarihin derinliklerinde aramak, herhâlde yanlış bir hüküm ve karar olmayacaktır.

Ortadoğu, oldum olası dünyanın başına belalar ören, en hassas mıntıka olmak vasfını taşımış ve günümüzde de vasfını ısrarla taşımaya devam etmiştir. Yakın tarih içinde, Ortadoğu için yapılan iktisadi mücadele, İngillere-Almanya-Rusya ve Fransa arasında cereyan etmişti. Birinci Dünya Savaşı ile Almanya tasfiye edilmiş; İngiltere müttefik olmalarına rağmen Fransa ve Amerika'ya mükemmel bir diplomatik ders vermiş ve her iki devleti de tamamen olmasa da büyük oranda

Ortadoğu'dan tasfiye etmişti. Esefle söylemek lazım gerekirse, bu devletlerarası mücadelenin cereyan ettiği topraklar da Osmanlı Devleti'nin toprakları idi. Balkan faciası, Girit olayları, 1877-1878 Türk-Rus Savaşı, Kıbrıs meselesi, Trablusgarp ve On İki Adalar meselesi ve nihayet Birinci Dünya Savaşı, hep Osmanlı İmparatorluğu'nun toprakları üzerinde cereyan etmiş olan, açık veya gizli devletlerarası mücadelenin ortaya koyduğu tarihî olaylardı.

Türkiye'de, İkinci Dünya Savaşı daha bitiminden evvel başlayan İngiliz-Rus-Amerikan mücadelesinin şahsında tecelli eden, üçüncü cihan harbinin gizli cephesi, işte bu üç devlet tarafından açılmış bulunmaktadır.

Henüz İkinci Dünya Savaşı içinde, 1942 yılında, İskenderiye'de başlayan bir kızıl isyan sonunda, İngiliz Donanması tarafından batırılan Yunan Donanması ile meydana gelen durum, harbin bitimi ile birlikte bütün dünyaya sıçramıştır.

Bu tarihten itibaren, her üç devlet de, dünyanın kilit noktası olan Ortadoğu'ya ve bu bölgede mevcut olan petrole sahip olmak için bütün güçlerim ortaya koymuşlar ve kıyasıya bir mücadelenin içine girmişlerdir.

Rusların kurtarıcı gibi girdikleri ve yerleştikleri İran'dan, 1907 İngiliz-Rus anlaşmasına dayanarak çıkmak istememelerinin nedeni, yine her vakit olduğu gibi mıntıkadaki petrol rezervleri idi. Fakat Rusya, Batılıların ve bilhassa İngiltere'nin çok ağır basan baskıları sonunda geriye çekilmek lüzumunu duymuş ve İran olayı, böylece bitmişti.

Ama Ruslar, rahat durmamışlar; 1949 yılından itibaren İran'da başlayan petrol buhranı, 1953 yılına kadar muvaffakiyetle sürdürülmüş; komünistlerin neticeyi alacaklarına inandıkları gece ise, yine pek çetin bir mücadele sonunda, bu topraklarda pek büyük menfaatleri olan bir başka devletin gizli servisi tarafından hazırlanan bir mukabil darbe ile komünistler

de, Musaddık da bertaraf edilmiş ve şimdiki güçlü denebilecek İran meydana gelmiştir.

Hiç kimse iddia edemez ki, Ortadoğu'da temizlenen İran komünistleri muvacehesinde, bölge barış ve sükûna kavuşmuştur. Bilakis, bu mağlubiyeti hazmedemeyen Ruslar, daha aktif, fakat içten ve gizliden, yeniden teşkilatlanmışlar ve bölgenin rahat ve huzurunu yeniden bozmuşlardır. Bütün bu mücadelelerde, merkezî ağırlığı Türk toprakları üzerine nakledildikten sonra, Türkiyeli komünistler durmadan teşkilatlanmak için gayretler sarf etmişler ve bunda da bir noktaya kadar muvaffak olmuşlardır.

İşte Türkiye'deki sokak mücadelelerini, anarşik hareketleri, Maoculuğu, Stalinciliği, Che Gueveracılığı hep bu zaviyeden mütalaa etmek lazımdır.

Türkiye toprakları üzerinde oynanan bu oyunun öyle zannediyoruz ki, son perdesi açılmıştır. Bu perde, pek kanlı şekilde kapanacağa benzemektedir. Zira bundan evvel de Rusların tahriki ile sahneye konulan birçok facia, yine gizli servislerin tertipleri ile geri tepmiş; kanlı son, komünistler aleyhine bitmiştir.

Brezilya, İran ve Endonezya misalleri meydandadır. Bu gerçekler karşısında, insanın bir başka yola, Türkiye'yi komünistleştirmek yoluna sapması için deli olması lazımdır. Zira Türkiye'de oynanan oyunda, Ruslar, yukarıda saydığımız milletlerdeki acemiliklerini yeniden sahneye koymuşlardır. Tecrübe etsinler ve sonu bir daha görsünler. Tabii görecek gözleri kalırsa.

Garip Bir Benzerlik

Türkiye'de, bilhassa son bir buçuk iki yıldır devam etmekte olan sol hareketler, memleketin huzurunu ciddi olarak bozmak istidadı göstermektedir. Bu hareketlerin ardından,

memleket için bazı tehlikelerin belirmesi her zaman için akla yakın gelmektedir. Ancak şu var ki, Türkiye'deki sol hareketler, öyle sanıldığı gibi, Türkiye'nin istiklalini tehdit edecek bir istikamette değildir ve Türkiye için böyle bir tehlike, bu gün için de, yakın bir gelecekte de bahis mevzuu olamaz.

Zira Türkiye, bugün çetin bir buhranın içinde olmasına rağmen, bu tehlike ve buhranı atlatacak birtakım avantajlara ve imkânlara sahiptir. Her şeyden evvel, düşünmek icap eder ki, Türkiye, işgal ettiği jeopolitik mevkii itibarı ile dünya hâkimiyeti uğruna birbirleriyle amansız bir mücadelenin içine giren büyük devletlerin vazgeçilmez unsurudur. Zira Türkiye, tarihin bildiği büyük tarihî yollar üzerindedir ve bu yollar üzerindeki büyük hammadde kaynaklarına âdeta bekçilik yapmaktadır.

Türkiye'deki olayları daha açık şekilde ortaya koymak için, biraz geriye, 1949 yılına kadar inmek mecburiyetindeyiz. Ancak o takdirdedir ki, memleketimizin içinde bulunduğu buhranlı günlerin hakiki mahiyeti ortaya çıkar ve bir hükme bağlanabilir.

Bilindiği gibi, 1949 yılı, Ortadoğu'da bir başka memleketin, İran'ın en buhranlı ve çetin günlerini yaşadığı dört yılın başlangıcıdır. Bu dört yıl içinde İran'da, hem de hükûmet merkezinde, sol militanların sonradan bir komünist partisi olduğu açıkça ortaya çıkan Tudeh Partisi'nin feci cinayetler işlediği, polis müdürlerini, başbakanları katlettirdiği bilinen hakikatlerdendir.

Buna rağmen İran, bir baştan bir başa, grev, tecavüz, yağma ve tahrip sarasına tutulmasına ve bütün bu kanunsuz hareketleri, İran'daki Rus elçisinin açıkça desteklemesine rağmen, bu badirelerden kurtulmuş ve huzurlu bir yola girmişti. Ama İran'da bu huzurlu yola girmek için çok çetin mücadeleler yapılmış; İran Şahı, Musaddık'ın Rusya'dan destek gören siyaseti sonunda memleketini terk etmek zorunda kalmış; önce

Bağdat'a sonra da İtalya'ya sığınmıştı. Fakat gafil bir başvekil olarak Musaddık, Rus elçisinin elinde bir oyuncak olmasına ve Rusya'nın istediği siyaseti, yani komünizmi mihrakına oturtmak istemesine rağmen muvaffak olamamış ve İran Şahı Pehlevi'nin memleketini terk etmeden önce başvezirlik fermanı verdiği General Zahidi, Ruslarla aynı gece hareket geçerek, fakat onlardan biraz daha önce davranmak sureti ile İran'daki bütün komünizm yuvalarını da, Tudeh Partisi'ni de tam bir komünist olan Dışişleri Bakanı Fatımi'yi de, komünistlere uşaklık eden Musaddık'ı da alaşağı etmiş ve İran'da huzuru ve sükûnu çok kısa bir müddet içerisinde iade etmişti.

İran'da, 1949'da başlayan bu hareketin, yani İran'ı komünistleştirme hareketinin başında daima talebeler bulunmuş ve her hareketi Ruslar bunlar vasıtası ile gerçekleştirebilmişlerdi.

İran'daki gerçek bu idi. Ruslar İkinci Cihan Harbi sonlarından itibaren bilfiil işgalleri altında tuttukları İran'da, her türlü komünizan hareketi ve propagandayı açıkça yapmışlardı. Lakın, İran'ın Batı için arz ettiği ehemmiyeti anlayamamışlardır. Bu ehemmiyet, İran'daki çok zengin petrol kaynakları yüzündendi. Sonra, İran'ın Batı için ehemmiyeti Basra Körfezi yüzündendi.

Nihayet, İran'ın Batı için ehemmiyeti, Rusya'nın Akdeniz veya Hint Denizi'ne inmesi tehlikesine karşı bir tampon devlet olmasındandı. Bütün bu faktörler, Rusya için İran'ın nasıl bir ehemmiyet taşıdığını ortaya koymaya yeter delillerdir. Fakat aynı deliller, Batı Âlemi için İran'ın ehemmiyetini de ortaya koymaktadır. İşte İran'da Ruslar, bu yüzden dolayı muvaffak olmamışlar ve İran tekrar eski statüsüne dönebilmiştir.

Şimdi Türkiye'ye bir göz atınız; biz sosyalistiz teranesi altında bal gibi Marksizm'i müdafaa edenler, 1949 yılında İran'da başlayan komünizm harekâtının aynını Türkiye'de tecrübe etmeye çalışmaktadır. Bu adamların veya teşekküllerin yaptıkları bundan başka bir şey değildir.

Buna rağmen, bu çırpınışça gayretler, semere vermeyecek ve Türkiye'nin lehinde olan millî müesseseler harekete geçeceklerdir. 1949 yılında, İran'ı Komünizm'in kucağına, bizzat başvekil, hariciye vekili ve etrafındaki devlet adamları itmekte idi. Buna rağmen, bu memlekette komünizm hezimete uğramıştı. Çok şükür, Türkiye'de böyle bir şey düşünemeyiz. Devleti idare edenlerden şüphemiz yoktur ve bir dereceye kadar endişelerden uzağız.

Ancak Türkiye'nin, batı için önemi, İran misalinden çok daha ileridedir. Bunu düşünmek bile solun başarısızlığa uğrayacağına olan itimadınızı takviye eder kanaatindeyiz.

Türkiye'nin Umumi Manzarası

Dünyanın siyasi tansiyon merkezi, dün olduğu gibi, bugün de maalesef Ortadoğu, yanı Şarki Akdeniz'dir. Tarihten sabittir ki, bu mıntıkada devletler zayıflıkları veya kuvvetli bir devlet yerine birçok devletçilikler yer aldıkları vakit, bu mıntıka, daima dünya için bir buhranlı devrenin başlangıç noktası olmuş ve milletlerin huzuru bozulmuştur.

Bugün, aynı mıntıka, yine ve mazideki bir anlaşmanın getirdiği anlaşmazlıklarla dünyanın huzurunu bozmakta ve üçüncü cihan harbinin âdeta merkezî noktasını teşkil etmektedir.

Ortadoğu'da kuvvetli ve bütün mıntıkaya hâkim bir devletin âdemi mevcudiyeti, bu mıntıkanın tabii zenginlikleri etrafında daima devam edegelmiş; büyük devletler mücadelelerine yol açmıştır. Birinci Cihan Harbi'nin sonuna kadar, mıntıkada bu muvazeneyi, her türlü şer kuvvetlerinin amansız mücadelelerine rağmen Osmanlı İmparatorluğu yapmakta idi. Fakat birinci harbin mağlubu olarak Osmanlı İmparatorluğu, Sevr'de tasfiye edilince, yerine güçsüz ve küçük bir Türkiye ikame edilmiş ve mıntıka bu tarihten itibaren büyük devletlerin en çetin hammadde mücadelelerine ve yine en amansız ticaret yolları çatışmalarına sahne olmuştur.

Türkiye'de yeniden kurduğu iddia edilmiş olan, fakat aslında Osmanlı İmparatorluğu'nun bir devamı olan Türkiye Devleti ve Milleti'nin bugün muhafaza ettiği sınırlar etrafında, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulduğu günden beri, maziden gelen bir hırsla ve hâlâ bütün şiddeti ile devam eden çetin çatışmalar, ebetteki bu bölgede olan Türkiye'yi tesir sahası içine alacaktı. Türkiye, istese de istemese de bu çatışmaların içine girmeye mecburdu. Nitekim Ortadoğu'da gelişen olaylar, durumun böylesine bir seyir takıp etmesine mâni olmadığı gibi, Türkiye'yi bu mücadelelerin içine de aktif olarak itmiş bulunmaktadır.

1950 yılına kadar takip edilen ve pek yanlış bir siyasi görüş olan *"Ne **bir karış toprak alırım, ne bir karış toprak veririm.**"* Nokta-i nazarı, her gün bir başka mahiyet alan ve daima hammadde ve ticaret yolları etrafında cereyan eden çetin mücadeleler muvacehesinde, temelden değişmiş ve bu değişikliğin ilk tezahürü, Fransızlardan âdeta zorla alınan Hatay vilayeti olmuştu.

Bunu takiben 1953 yılma kadar yine aynı uyuşuk siyaset çizgisi üzerinde dolaşan Türk Dışişleri, bu tarihten sonra bir Kıbrıs meselesi emrivaki ile karşılaşmış; ister istemez bu davanın müdafii ve takipçisi olmuştur. Demek oluyor ki Türkiye, artık bu yanlış siyaseti geride bırakmış ve bir nispet dâhilinde atak bir siyaset takibine mecbur olmuştu.

İşte o tarihten itibaren de Türkiye, birtakım büyük siyasi olayların tesiri altında kalmaya mahkûm edilmiştir. 1960 yılı, 27 Mayıs hükûmet darbesini, bir iktidar değişikliği veya mevcut iktidar değişikliği veya mevcut iktidara karşı bir sert tepki olarak mütalaa etmek bu bakımdan âdeta imkânsızdır. Bu hükûmet darbesi, tamamen büyük dünya siyasi olayların ve birinci planda ortak siyasi atmosferin meydana getirdiği dış tesirlerden kendini asla kurtaramamış bir hareket olarak tarihe geçecektir.

Nitekim bu hareketi takiben Türkiye'de başlayan birtakım başka hareketler, darbecilerin, *"Bütün millet el eledir"* parolasına rağmen, bu görüşün aksini ortaya koymuş ve hatta ordu arasında dahi birliğin yok olmamasına dikkat çekmiştir.

Hatırlardadır ki, bu hareketlerin bir tanesi, son anda bastırılabilmiş ve askerî birliklerin de katıldığı bu hareket sonunda kurulan askerî mahkemeler, idama varan cezaları da rahatça vermiş ve tatbik etmiştir.

Aslında bu hareketlerin, Türkiye'de uluslararası siyasetin icabı ve tamamen Ortadoğu siyasetine bağlı birtakım büyük siyasi olaylar zinciri arasında mütalaa edilmesi gerekmektedir. Zira Türkiye'de tasfiyesi, Ortadoğu siyasetinin icabı olarak arzu edilmekte olan birtakım fikir ve cereyanlar su yüzüne çıkmış ve gelişmede bulunmuştur. Bu fikir ve cereyanların merkezi ise, devletin temel felsefesi ve Türk ahlak ve örfüne taban tabana zıt kanuni tedbirler teşkil etmişti.

Bu temel felsefenin gösterdiği yol üzerinde yürüyen nesiller, taban ile üst yapı araşma pek derin birtakım uçurumların açılmasına sebebiyet vermiş ve Türkiye, münevver (okur-yazar) tabaka ile avam tabir edilen, fakat bu milletin temel cevherini teşkil eden asli unsur arasında, pek derin, kapatılması imkânsız bir uçurum açılmasında başlıca unsur olmuştur.

İşte Türkiye'de, şu anda cereyan eden olayların merkezi, tahrip ve tarihçiliğinin temel noktası budur.

Bu mücadele, zorlayıcı birtakım tedbirlerle de zannımızca halledilmeyecek kadar girift ve karışık bir hâle girmiştir ve bu karışıklığın devamı da birtakım doğrudan ve dolaylı olaylarla tahrik edilmekte ve dolayısı ile arzu edilmektedir.

Türkiye, yakın bir gelecekte, Ortadoğu olaylarına muvazi olarak birtakım olaylara gebedir ve Türkiye bu kısır döngüden çarelerini sadece kendi imkânları ile bertaraf edebilecek güce de sahip değildir.

Polonya'daki İsyan Hareketleri ve Asıl Sebebi

İki gün önceki ajans ve gazete haberleri, Polonya'nın üç büyük şehri olan Danzig, Gidynya ve Sopot'ta halkın isyan ettiğini ve bu üç şehrin alevler içinde kaldığını, halkın milis ve askerî kuvvetlerle çatıştığını bütün dünyaya ilan ettiler.

Gelen haberlere bakılırsa, halkın isyanı basit, basit olduğu kadar da gerçeğe uymayan sebeplere dayandırılmaktadır. Bu haberlere bakılırsa, isyan, yiyecek ve giyecek fiyatlarına yapılan zamlar ve işçi yevmiyelerinde yapılan %30 indirimden kaynaklanmaktadır.

Bu sebepler, Komünizm'in ne olduğunu, milletleri nasıl bir cenderenin içinde tuttuğunu bilmeyenler için geçerli olabilir. Lakin bu menfur rejimin milletleri nasıl idare ettiğini bilenler için, Polonya'da üç şehir insanının ayaklanmasını öyle basit ve gerçeklerle asla ilgili olmayan haberlere ve sebeplere dayandırmak güçtür.

Okuyucularım hatırlayacaklardır ki, Çekoslovakya'nın Rus işgali altına ikinci defa girdiği günün yıldönümünden birkaç gün önce, bir yazımızda şöyle deniştik: *"Ortadoğu'da ve Akdeniz Bölgesi'nde Rusya'nın ne çeşit gayretler sonunda kendisini bir kuvvet olarak kabul ettirmesi, Batılı siyasileri ve bu bölgelerde büyük iktisadi menfaatleri olan uluslararası ticaret erbabını rahatsız etmektedir. Büyük bir ihtimalle son günlerde, bu bölgede artan Rus baskısı karşısında, Rusya'nın dikkatini bir başka noktaya çevirecek yeni hareketler ortaya koymak lazımdır. Bu hareket noktası muhtemelen Çekoslovakya'da ikinci defa, işgalin yıldönümünde olabilir veya bir başka "Demirperde" memleketinde Rusya'yı rahatsız edecek olaylar meydana gelebilir."*

Bu yazımızın çıktığı tarihten üç gün sonra, yine radyo ve ajans haberleri, Rusların, Çekoslovakya'da çok titiz güvenlik önlemleri aldıklarını da bildirmişlerdi.

Son gelen haberlerin tam aksine, Polonya'nın üç şehrinin

halkının ayaklanması, asker ve milis güçlerle çatışmaları, yine radyo ve haber ajanslarının ileri sürdükleri basit sebeplerle inşa edilemeyeceğini çok açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

Kanaatimizce, Polonya ayaklanması, bir Ortadoğu, bir Akdeniz ve bunların bütününü kapsayan bir petrol meselesinin sadece bir safhasıdır. Bugün gerek Akdeniz'de, gerekse Ortadoğu'da meydana gelen siyasi olayların, siyasi ve askerî gerginliğin, Rusya ile Amerika arasında görünen o ki bir rekabet hâlinde meydana gelen güç denemelerinin ve psikolojik savaş özelliği taşıyan askerî ve sivil bütün çıkışların sebebi, nasıl petrole dayanıyorsa, nasıl bu olayların arkasında petrol tröstleri varsa, Polonya olayları da işte böyle Akdeniz ve Ortadoğu rekabetinin perde arkası mihrakı olan petrol ile bağlantılıdır.

Hatırlardadır ki, beş gün önce petrol tröstleri, önceki yazımızda da işaret ettiğimiz gibi petrol fiyatlarına önemli derecede bir zam kararı almışlar ve bu kararı da uygulamaya koymuşlardı.

Batılı petrol tröstlerinin aldıkları bu karar, iktisadi olmaktan çok, hemen bütün yönleri ile siyasidir.

Zira Rusya, Batılı petrol tröstleri arasındaki çetin petrol savaşı yüzünden Akdeniz'e inmiş, aynı savaş sebebi ile bir NATO devleti olan İtalya ile petrol alışverişinde bulunmuş; aynı çatışma dolayısıyla Akdeniz'in birçok noktasını eline geçirmiş bulunmaktadır ve Rusya bu durumunu sadece kendi kuvvet ve kudretine hamletmek (bağlamak) gafletinde bulunmuştur ki, Ortadoğu ile Akdeniz'in tümünde takip ettiği siyaset de bunu göstermektedir.

Rusya'nın takıp ettiği bu siyaset, bir noktaya kadar Batılı devletler arasındaki çatışmaya etki edememiş; fakat bilhassa Ortadoğu buhranındaki aktif Rus siyasetinin daha etkili hâle gelmesini önlemek için Batılı devletleri, Rusya'nın bu bölgedeki ataklarını durdurmaya sevk etmiştir.

Ortadoğu'da bugüne kadar meydana gelmiş olan petrol mücadelesi göstermiştir ki, Rusya, bu bölgede ne zaman tehlikeli olmak durumuna gelmişse, bölgede hayati çıkarları olan siyaset adamları ile petrolcüler, derhâl harekete geçmişler ve Rusya'yı tedirgin edecek, hatta Rusya'yı uzun bir zaman işgal edecek bir sebebi daima tezgâhlamışlardır.

İşte bu sebeple, Polonya'daki üç şehir halkının isyanını basit sebeplere bağlayamayız. Zira bu isyan hareketinin ardındaki gerçek, Rusya'nın Ortadoğu'da tasarladığı yeni hareketleri önlemeye yöneliktir ve Rusya, bu bölgede yeni herhangi bir hareket yapamayacak hâle getirilecektir.

Akdeniz'de Ruslar

İkinci Dünya Savaşı'nın bitişinden sonra, yavaş yavaş Akdeniz'e inerek yerleşen Ruslar, zaman zaman birtakım kuvvet denemelerinde bulunmuşlar ve Batılı milletleri bir hayli tedirgin etmişlerdi. Rusya, Akdeniz'deki muhtelif (çeşitli) uluslararası çekişmelerin pek tabii bir neticesi olarak Akdeniz'de bulunmaktadır ve buradaki ikamet süresini de kendisi belirleyebilecek durumda değildir.

Rusya, bu şartlar altında, yine uluslararası siyasetin gereği olarak iş başında bulunan sosyalist rejimlerin hükmettiği Arap ülkeleriyle, çok sıkı fıkı bir dostluk, hatta karşılıklı yardım anlaşmaları imzalamış bulunmaktadır.

Rusya'yı Akdeniz'de bulunduran meselelerin başında ise, İsrail-Arap anlaşmazlığı, daha doğru tabiriyle sunî (yapay) şekilde meydana getirilmiş olan İsrail Devleti'nin varlığı yer almaktadır.

Her zaman dediğimiz gibi, Ortadoğu'daki büyük uluslararası menfaatler, büyük çapta perde arkası mücadeleler, büyük ticaret yollarının düğümlendiği bölge olarak Ortadoğu'ya hususi bir önem atfetmektedir.

Bölgenin bu hususu önemidir ki, taraflar arasındaki anlaşmazlık ve çatışmalar neticesi, Rusya'yı, Ortadoğu'da yerleşme imkânları ile karşı karşıya bırakmış ve Rusya bu yerleşmeyi bir emrivaki olarak kabul etmeye âdeta zorlanmıştır.

Rusya, gelişen olayların ışığı altında incelendiği zaman, Akdeniz'deki varlığını işte bu anlaşmazlığa ve çatışmaya borçludur. Ama hiç kimse, Rusya'nın, Akdeniz'de daha ne kadar kalacağını belirleyemez. Zira bu büyük mücadelenin nerede duracağı, nasıl bir neticeye bağlanacağı ve sonunda tarafların arapsaçına dönmüş dünya meselelerini nasıl tasfiye edebilecekleri de hâlâ izah edilebilmiş değildir.

Lakin gerçek şudur ki, Rusya, bir emrivaki olarak yerleştiği Akdeniz'de tutunmak, tarihî Rus siyasetini tahakkuk ettirmek için gayretler sarf etmektedir. Ama bizzat Rus idarecileri de anlamışlardır ki, bütün bu gayretleri boşunadır ve Akdeniz'e indikleri gibi, bir gün aynı emrivaki ile Akdeniz'den çekileceklerdir.

Bu sebeple, Rusya'nın, Kahire'nin batısına düşen Marsa Matruh'da büyük bir gayret ve gizlilikle inşasına başladığı deniz üssü hikâyesini ciddiye almamıza imkân yoktur.

Marsa Matruh'taki üs ikmal edilse bile, bu üssün, Batılı devletler veya uluslararası şirketler için bir tehlike teşkil etmesi de düşünülemez. Zira Arap ülkelerindeki rejimlerin değiştirilmesi veya bu rejimlerin topyekûn ortadan kaldırılması, her an akılda tutulması gereken bir meseledir.

Şurası muhakkaktır ki, dünya çapında büyük, her devlette söz sahibi, dünya sermayesinin nazımı uluslararası şirketler, nasıl Ortadoğu ülkelerinin rejimlerini Rusya'nın istifade edeceği bir durumun içine sürüklemişlerse, zamanı gelince kendi yerleştirdikleri rejimleri, bir gece içinde değiştirebilmek gücüne de sahiptirler. Para çok tatlıdır ve bu şirketler, ellerindeki gayrimeşru imkânlarla dünyanın her tarafında satın alacak diplomatlar ve askerler bulabilmektedirler.

Bunun içindir ki, Rusya'nın Arap ülkelerine yaptığı yardımlar, geleceğin dünya düzeni için uluslararası şirketlerin yapmak zorunda oldukları yatırımlardır. Çok ince bir siyasetin meydana getirdiği bu durumda kazançlı olanlar, Arap ülkeleriyle uluslararası şirketler, kayıpları olan ise Rusya'dır.

Ortadoğu'da En Ciddi Buhran -1

Ajans haberlerine bakılırsa, İsrail, 1967 Savaşı'nda işgal ettiği Sina'da petrol aramak için sondajlar yapmaya karar vermiştir. İsrail'in aldığı ve sözleşmeye bağladığı bildirilen bu kararlar, 1967 Savaşı'ndan sonra bu bölgede ortaya çıkan en ciddi buhranlardan (kriz) biri olacaktır.

Verilen bilgiye göre İsrail, King Ressources Co. Ltd ile bir anlaşma yapmıştır. İsrail ile yapılan bu anlaşma, mezkûr (adı geçen) şirketin Yönetim Kurulu Başkanı John King'in de dediği ve doğruladığı gibi, bu şirket Sina'da petrol arama izni vermektedir.

Anlaşmanın doğrulanmasıyla birlikte, Mısır derhâl harekete geçmiş ve Mısır Hükûmet Sözcüsü Ahmet İsmet Abdülmecid yapılan bu anlaşma karşısında Mısır'ın resmî görüşünü şu şekilde açıklamıştır: *"Ne İsrail'in, ne de başka herhangi bir devletin Sina topraklarının derinliklerinde araştırma yapmaya ya da petrol çıkarmaya hakkı vardır."* Bundan başka, Mısır Hükûmeti Sözcüsü Batılı ülkelerin de dikkatlerini çekmiş ve doğacak olaylardan kendilerim mesul tutacaklarını açıkça bildirmiştir. Mısır Hükûmeti Sözcüsü, Globe isimli İtalyan dergisinin muhabirine bu hususu açık olarak bildirmiştir.

Mısır Hükûmeti'nin, Sina'da petrol araştırması konusunda İsrail'in verdiği kararı *"kuvveden fiile"* çıkarmaya engel olacak gücü var mıdır, yok mudur? Bu ayrıca söz konusu olacak bir meseledir. Ancak, dünyanın en hassas bölgesi olan Ortadoğu'nun hassasiyetini petrol sahalarından ve dünyanın en

büyük rezervlerinden aldığı göz önünde tutulursa, meselenin ciddiyeti bir anda ortaya çıkıverir.

Bugüne kadar, Ortadoğu'da ortaya çıkan bütün siyasi olaylar, bütün sınır ihtilafları, bütün isyanlar veya darbeler hatta haritada yer alan devletçiklerin varlığının dahi petrole bağlandığı ve petrole dayandığı artık bir gerçek olarak kabul edilmiştir. Bu gerçek karşısında İsrail'in durup dururken Sina'da petrol aramaya kalkması ve hatta daha da ileriye giderek bir petrol şirketi ile anlaşmaya varması, Ortadoğu'da tansiyonu bir anda yükseltecek en önemli sebeptir.

Eğer uluslararası tahrik yoksa İsrail'in bu kararı ciddiye alınamaz; zira dünyanın herhangi bir bölgesinde petrol söz konusu olduğu zaman, bu konuda karar verecek, petrolü araştıracak, bulacak ve çıkaracak olan sadece büyük tröstlerdir. Bu uluslararası tröstler ise, ya İngiliz-Hollanda birliği olarak çalışan Royal Dutche Shell veya Amerikan Standard Oil grubudur.

Biz, ortada bir tahrik unsurunun olduğu inancındayız. Zira petrol, dünyanın en geçerli kuvvetidir... Ve Ortadoğu'da da, dünyanın diğer bölgelerinde de mücadele hep ve daima bu sahalarda yapılmaktadır. Ancak İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, bu iki uluslararası tröstün karşısına bir rakip olarak çıkan Rusları da hesaba katmak bugün için ihtimal verilemeyecek bir olaydır. Ortadoğu'da, Rusların, İngilizlerin ve Amerikalıların menfaatleri çok büyüktür. Ancak yine de Ortadoğu, petrol sahalarını ellerinde bulunduran Amerikalılar ve İngilizlerin yanında Rusları, ikinci planda ele almak yerinde bir görüş olur.

Şu duruma göre, İsrail'in Sina'da petrol aramaya teşebbüs etmesi, tavsiyesi veya arzusu hangi taraftan gelmiştir? İngiltere'den mi yoksa Amerika'dan mı? Eğer 1967 Haziran Savaşı'ndan önce cereyan eden olaylar ve Ortadoğu'nun etrafında dolaşan bulutların doğurduğu tehlike ve bu tehlikenin geldiği

yön dikkatle araştırılırsa, bu tahrik veya isteğin Amerika'dan gelmiş olmamasına inanmamak için hiçbir sebep yoktur.

Ortadoğu'da En Ciddi Buhran -2

Bizi bu mevzuda ikinci defa yazmaya, belki de ileride daha birçok yazılar yazmaya sevkedecek bu olaya eğilmeye mecbur bırakan faktör, petrolün uluslararası önemidir.

Ortadoğu'da, İsrail'in işgali altındaki Sina topraklarında petrol araştırması yapması için Amerikan King Resources Co. Ltd. ile bir anlaşmaya varması, olayı daha önemli ve kapsamlı bir şekle sokmaktadır.

Bilindiği gibi İsrail Devleti'nin kurulması için, daha Sultan Abdülhamid Han zamanında ciddi şekilde başlamış olan teşebbüsler, Osmanlı İmparatorluğu yıkıldıktan sonra Versay'da Amerika'yı temsil eden devlet başkanı Wilson tarafından tekrar ve önceleri gayriresmi olarak ortaya atılmıştır. Devrinin kendi siyasetine uygun olan bu teklif, İngiltere tarafından da desteklenmiş ve nihayet uzun bir aradan, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra İngiltere'nin ve Amerika'nın da desteği ile İsrail Devleti resmen kurulmuştur. Ancak, 1953 yılına kadar İsrail'in perde arkasından destekleyicisi konumunda olan İngiltere, bu tarihten sonra birdenbire İsrail'e destek vermekten ve onu himaye etmekten vazgeçerek bu ağır yükü Amerika'nın omuzlarına yüklemiştir.

Dünya siyasetine yeni girmiş bir nevi acemi politikacı mevkiindeki Amerika, bu ağır yükün altından maalesef kalkamamış ve Ortadoğu'da birtakım ciddi ihtilaflara yol açmıştır.

1956 Süveyş Harekâtı ile başlayan buhran, Kıbrıs ile devam etmiş ve nihayet Arap-İsrail savaşı ile kan akıtmaya kadar varmıştır.

Dikkat edilirse, bütün buhranların doğması sürekli Ortadoğu'daki zengin petrol sahaları yüzündendir.

1956 Süveyş indirmesi ile Amerika, İngiltere'ye ağır bir darbe vurmuş ve onu, işgal ettiği kanaldan çekilmeye zorlayan 6. Filo'su ile tehdit etmiştir. Fakat Amerika, bütün kudretine ve kuvvetine rağmen, batık teknelerle kapatılmış olan Süveyş Kanalı'nı geçişlere açmamıştır. Kanalın kapanmış olması ise, Amerika'ya petrol pazarlarında âdeta öldürücü bir darbe olmuştur. 1956 buhranından sonra, Ortadoğu'da patlak veren en büyük buhran, Türkiye ile Yunanistan arasındaki Kıbrıs meselesidir. Haksız bir kazanç yolunda olan Yunanistan'ı yola getirme konusunda kararlı olan Türkiye'nin bu kararının önüne dikilen engel, maalesef yine 6. Filo olmuştur. Ve nihayet 1967 Haziran ayı gelip çatmış; Ortadoğu'da geçici olarak kurdurulan ve bir gangster konumunda olan İsrail ile bu devletin üzerine yerleştiği toprakların asıl sahibi Araplar arasında bir savaşın patlak vermesine yol açmıştır. Maalesef bu savaşta, Amerika'nın 6. Filo'su, Arapların hasmı, İsrail'in hamisi durumunda gözükmüş ve Amerika hemen bütün İslam Âlemi'ndeki prestijini kaybetmiştir.

Amerika'nın durup dururken Sina'da, İsrail'e petrol arama konusunda teklifte bulunması ve bu durumu sözleşmeye bağlaması, akıl ile bağdaştırılabilecek bir durum değildir.

Ortadoğu'da havanın gerginleşmesi veya şimdiki durumunu koruması, Amerika'nın vereceği karara bağlıdır. Amerika'ya, İsrail ile Standard'ın bir kolu olan King Resources Co. Ltd. arasındaki anlaşmayı feshedecek ya da (hatta) bir savaşı dahi göze alma durumunda ısrar edecektir. Özetle, Amerika'nın ısrar etmesi için bazı ciddi sebepleri olsa da, bu sebepler bir dünya savaşına yol açabilecek birtakım kararlar vermeye kendisini zorlayacak bir özellik taşımaktadır.

Petrol Etrafındaki Hareketler

Günümüzün en büyük olayları, şüphesiz ki, petrol etrafında gelişmektedir. Dış görünüşü itibarıyla sadece iktisadi bir

mahiyete bürünmüş olan petrol, aslında iktisadi olmakla birlikte siyasi bir meseledir.

Petrolün iktisadi cephesi, bir hammadde oluşundan ileri gelmektedir. Fakat petrolün siyasi cephesi de aynı temele dayanmaktadır. Demek oluyor ki, petrol, dünyada hem siyasi meselelerin sebebi, hem de iktisadî sistemin ve teknolojinin şah damarıdır.

Bu sebepleri petrol etrafında oynanan oyunları, sürekli takip etmek, günümüzün siyasi olaylarının anahtarlarını elimize almak demektir. Bu noktadan hareket etmek, neticeye gidecek yola kestirmeden ulaşmak demek olduğuna göre, hâlen dünyanın çeşitli yerlerinde meydana gelen olayları ve bu olayların sebep oldukları irili ufaklı buhranları göz önüne getirirsek, bütün bunların gerisinde yatan petrolü müşahede etmek mümkün değildir.

Sırası ile dünyanın tehlikeli ve tehlikesiz, fakat dünya hâkimiyeti mücadelesinde hepsinin ayrı önemi olan siyasi buhranlarla, iç kaynaşma ve çatışmaları sıralamak gerekecektir.

Bilhassa son günlerde, Akdeniz'in tamamında meydana gelen olaylar, milletlerarası çatışmalarla, iç kaynaşmaların başlıca sebebi petroldür. Hatta şu husus rahatlıkla ileri sürülebilir ki, Arap ülkelerinde uygulanmakta olan siyasi rejimler dahi, petrolün kabul ettirdiği rejimlerdir. Petrol etrafındaki mücadele, dünya hâkimiyeti iddialarında nihai zaferi elde etmek isteyen dev tröstlerce, milletlerin iç işlerine dahi müdahaleyi gerektirecek kadar büyüktür.

Dünyanın en hassas noktalarından biri olan Ortadoğu, yani Akdeniz'in doğu kanadı, dünya petrolünün en yoğun olduğu sahaları içine almaktadır. Bu bölgede, İran ve bütün olarak Arap Yarımadası petrolleri vardır. Keza, Akdeniz'in batısında ve Libya ve Cezayir, dünyanın başlıca petrol sahalarındandır.

Güney Amerika'daki hareketler de petrolün tesiri altındadır

ve bu doğrultuda da araştırılması şarttır. Mesela, geçenlerde ortaya atılan ve Kolombiya'da Panama Kanalı'na muvazi açılacak yeni kanaldan bahseden haber ile Süveyş'e muvazi yeni bir kanalın açılması konusunda zaman zaman öne sürülen fikirler hep petrol etrafındaki mücadelenin tabii sonuçlarıdır.

Bu arada dünyanın güçlü iki petrol tröstünden birisi olan Standard'ın sahiplerinden Rockfeller'in Amerika Başkanı'nın şahsi mümessili olarak Güney Amerika'da yaptığı seyahatte karşılaştığı çok feci nefret gösterisi de petrol mücadelesinin bir sonucudur.

Günümüzün sara nöbetine benzetilebilecek küçük petrol devletçiklerinin, petrol tröstlerine açtıkları savaş, aslında tröstlerden sadece bir tanesini hedef almaktadır.

Petrol, dünyanın baş tacı bir hammadde olduğu müddetçe, bu hammaddeyi devletleştirecek bir babayiğit bulmak mümkün değildir Zira aklın alamayacağı kadar engin sermayelere ve örümcek ağlarından daha geniş iktisadi ve sınai müesseselere sahip olan petrol tröstlerinin, böyle bir babayiğidi derhâl bertaraf etme gücü her türlü tartışmanın üstündedir.

Ama buna rağmen, Libya'da bir Albay Kaddafi, Cezayir'de bir Bumedyen, Arap Yarımadası'nda birkaç yüz binerlik nüfuslu şeyhlikler, petrolü millileştirmek tehdidi ile bu dev tröstlere kafa tutabilmişlerdir denilebilir. Buna verilebilecek cevap çok basittir. Evet bu şeyhler de birçok petrol devletleri de petrolcülere kafa tutar görünebilirler ve gerçekten de tutabilirler. Ama kime? Bu petrolcülere mi? Hayır... İşte buna güçleri yetmez. O hâlde kime karşı? Evet sorulması gereken asıl soru budur. Kime karşı?

Standard Oil'e mi karşı? Royal Dutch'a mı? Evet, bunlardan birisine, ama hangisine? İşin özü şudur... Dünyanın neresinde olursa olsun petrolün devletleştirilebilmesi ancak bir şekilde mümkün olur. Ya bir İngiliz-Hollanda tröstü olan Royal

Dutch'ın ya da Rockfeller'in kurduğu Standard Oil'in tarafını tutmakla. Yoksa her ikisini de karşısına almak, günümüzde hiçbir babayiğidin harcı değildir.

Ortadoğu-Polonya-Türkiye

Şu son bir aylık devre, dünya siyasetinde çok ciddi buhranların başlangıç ve bir nevi buhranların çözümü demek olan birtakım siyasi olayların meydana geldiği devredir.

Bu devreyi iyice anlayabilmek için, olayları şöyle mütalaa etmek gerekir:

1- Dünya petrol fiyatlarına yapılan zam,

2- Polonya ayaklanması,

3- Türkiye Cumhurbaşkanı'nın parti başkanları ile yaptığı toplantılar,

4- Yeniden patlak veren Polonya olayları.

Bilindiği gibi, dünya, bugünkü mekanik gücüne 1904 yılında icat edilen içten yanmalı motorların açtığı petrol devri ile ulaşabilmiştir. Zira petrol, bugün ve yarın için dünyanın en kuvvetli hammaddesidir. Petrol fiyatlarına yapılan zammın hemen ardından, Polonya'da (Ponzan) bir halk ayaklanması meydana gelmiş ve 1956 yılında Polonya halkını, Rus tanklarının paletleri altından kurtaran Wladislav Gomulka, iktidarındaki arkadaşlarıyla birlikte devrilmişti.

Polonya'daki bu olay hiç şüphe yoktur ki Polonya liderlerinden çok, Rusya'yı idare edenlerin huzurunu kaçırmış ve Kremlin'de bu huzursuzluk büyük boyutlara ulaşmıştır.

Rusya, görülmeyen fakat haber alınan gizli tedbirlere başvurmuş, Polonya-Rusya sınırına zırhlı birlikler sevk etmiş ve her an müdahaleye hazır hâlde bekletmiştir. Ve çok gariptir ki, Rusya, bu olaylara ilerleyen günler içinde, Akdeniz'deki 70 parçalık irili ufaklı donanmasını NATO resmî çevrelerinin

resmen doğruladıklarına göre 30 gemiye indirmiştir. Bütün bu olaylar meydana gelirken, Türkiye'de, Rusya'nın desteğinden asla şüphe edilmeyen komünizan hareketler çok ciddi bir içerik kazanmıştı. Komünizan teşekküllerin meydana getirdikleri bu hareketler; sabotaj, üniversite ve öğrenci yurtlarını işgal, devletin emniyet kuvvetlerine fiili mukavemet (karşı koyma), polis ile silahlı çatışma, müttefik devlet binalarına dinamitli saldırılar, vs. Bilindiği kadarıyla, Türkiye'de tam bir ihtilal ortamı hazırlamışlardı.

Türkiye'de meydana getirilen bu ihtilal ortamı ile Polonya olayları arasında, bu bakımdan bir benzerlik, bir ilişki aramak ve her iki olayı da birbirine bağlamak zaruridir.

Türkiye'deki bu karışık durura çok daha önceden mevcut olmasına, hatta komünistlerin de aralarına katıldığı artık bilinen 15-16 Haziran işçi yürüyüşüne rağmen, Türkiye'nin en yüksek makamı olan cumhurbaşkanlık ve hükûmet, memleketteki tehlikeli duruma son vermek ve tedbir almak yoluna başvurmamışlardır. Daha doğrusu Türkiye'yi, komünistlerin umdukları gibi bir ihtilalin şartlarını yerine getirmiş bir memleket olarak görmedikleri için, meseleyi kökünden halledecek tedbirlere gerek duymamışlardı.

Ama Polonya'daki ayaklanmanın hemen arkasından, hem de bundan önce meydana gelen olaylardan daha hafif çatışmalar bahane edilerek yapılan toplantı, çok dikkat çekicidir.

Hatta dikkat edilmesi gereken bir diğer husus daha vardır ki, o da, muhterem Cumhurbaşkanı'nın, CHP Genel Başkanı İsmet İnönü'ye söylediği ve Türkiye'de en salahiyetli (güçlü) ağızdan çıkan, *"memleketimizde komünistlerin teşkilatlandıkları"* sözü, bizi, istesek de istemesek de Rusya'nın Türkiye'de bir ihtilal çıkartmak için fırsat kolladığı düşüncesine zorla itmektedir. İşte Polonya olayları, yani ayaklanması, bu bakımdan ele alınmalıdır.

Bizim zannımıza göre, Türkiye'de komünizmi tasfiye edecek tedbirlerin araştırıldığı ve Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'ın başkanlığında parti başkanlarıyla yapılan görüşmeler henüz bitmeden, Polonya'dan yeni bir ayaklanmanın haberlerinin gelmesi de dikkat çekici bir diğer durumdur.

Türkiye, 1949-1953 tarihleri arasında, İran'ın yaşadığı olaylara benzer durumların içinde, ciddi tehlikelerle karşı karşıyadır.

Mısır'da Neler Oluyor?

Mısır'da cereyan eden olaylar, Enver Sedat'ın mesai arkadaşları arasında giriştiği tasfiye hareketi, hatta bu tasfiyeyi, Arap Sosyalist Birliği azalarına kadar kapsayarak, Ortadoğu'da en kritik temasların yapıldığı sırada yapması, nazarı dikkati bu memleket üzerine çevirmeye kifayet edecek, çok ciddi hareketlerdir.

Mısırda Enver Sedat'ın yaptığı tasfiyede, kendilerini hedef aldığı eski mesai arkadaşlarının, artık sol kanadın, en uç noktasında olduğu da bilinmektedir.

Ortadoğu'daki siyasi tansiyonla birlikte mütalaa edilmesi lazım gelen Mısır olayları, bu sebeple, dünya siyasetinde ve bilhassa Akdeniz'de pek büyük bir ehemmiyet taşımaktadır.

Enver Sedat'ın, tasfiyeyi, mensup bulunduğu Arap Sosyalist Birliği safları içinde en uçtaki arkadaşlarına karşı da kapsaması, Mısır'da komünist metotların artık geride kaldığının işaretidir.

Gelen haberler, Enver Sedat'ın yaptığı tasfiyenin nihai gayesinin, Mısır'da liberal bir idare sistemi tatbik etmek için ilk adım olduğunda ittifak hâlindedirler.

Mısır'da, bir sürpriz mahiyetinde telakki edilmekte olan bu değişiklik ve tasfiye, aslında hiçbir vakit sürpriz bir olay olmak vasfında değildir.

Zira Mısır meselelerini sadece Mısır zaviyesinden ele almak bile, Enver Sedat'ın böyle bir tasfiyeyi yapmaya mecbur olduğu hakikatini ortaya koymaya yeter deliller arz etmektedir.

Kaldı ki, Mısır meselesi, bir Mısır meselesi değildir. Bu mesele, bir Süveyş, bir İsrail-Arap, daha doğrusu bir İsrail-Mısır meselesidir ve ucu beynelmilel siyasete dayanmaktadır.

Yani, işin açıkçası, Mısır meselesi, bir İngillere-Amerika-Rusya meselesidir ve can alacak noktası da Akdeniz emniyetine bağlı bütün hür milletler emniyetidir.

Biz bu sütunda, Enver Sedat daha Mısır Başkanlığı'na seçilmeden birkaç gün evvel, 7 Ekim 1970 tarihinde yazdığımız bir yazıda, olayı ele alıp ve şöyle demiştik:

"Ortadoğu'da ve Akdeniz'de süratli bir tempo ile kendi varlığını kabul ettirmeye çalışan Rusya, nihayet kendisinin bu iç denize inmesine sebep olan Nâsır'ın ölümü ile ciddi bir darbe yiyeceğe benzemektedir.

Bilinmektedir ki, Rusya zehirli de olsa, Amerika ve İngiltere'ye karşı bu cihan hâkimiyeti siyaseti takip etmektedir ve bu siyasetin tahakkuku ve yapacağı blöflere mesnet teşkil etmek için Akdeniz'e behemehâl muhtaçtır."

İşte Mısır'daki tasfiyenin sebebi budur ve bu tasfiyeyi ancak bu noktadan değerlendirdiğimiz vakit, Enver Sedat'ın tasfiye hareketinin hakiki maksat ve gayesini anlamış oluruz.

Nitekim aynı yazıda yazdığımız, neticede de işaret ettiğimiz. *"Gerçek şudur ki, Rusya'nın Mısır'daki durumu çok nazik bir noktadadır ve işin neresinden bakılırsa bakılsın, Rusya, Ortadoğu'da son kozunu Mısır'da oynatmaktadır."* şeklinde tespit ettiğimiz kanaatimize, ilave edecek tek bir cümlemiz vardır.

Enver Sedat'ın, Mısır'daki tasfiye hareketinin gerisindeki asıl netice, Rusya'nın Akdeniz'den taşfiyesinin başladığı hakikatidir.

Hadiseler Gelişiyor

Oldum olasıya dünyanın sırtında daima bir çıbanbaşı olan Ortadoğu, bundan önce kabul edilen üç aylık bir ateşkes ile nispeten huzura kavuşmuştu. Bu huzur, gerçi silahların kullanılmaması sahasında idi; ama siyasi sahada huzursuzluk, yine bütün şiddetiyle devam edip gitmişti.

Nâsır'ın ölümüyle birdenbire çok nazik bir noktaya gelen Ortadoğu krizi, Enver Sedat'ın Nâsır'ın siyasetini takip edeceğine dair verdiği beyanatıyla daha da nazikleşmiş bulunmaktadır.

Mısır'ın yeni lideri, çeşitli tarihlerde verdiği beyanlarla, İsrail ile bir antlaşmanın, ancak işgal ettiği bütün topraklardan geri çekilmesiyle mümkün olabileceğini dünya kamuoyuna anlatmıştı.

Bunun anlamı şüphe yoktur ki, 5 Şubat 1971 tarihinde sona erecek olan ateşkesin devamının, ancak bu tahliyeye vabeste (bağlı) olduğu merkezindedir. Enver Sedat, daha da açık konuşmuş hatta tehdit etmiştir. Enver Sedat, geçenlerde verdiği bir beyanatta, Ruslardan çok miktarda savaş malzemesi aldıklarını, bu malzemeyi almaya devam edeceklerini de söylemiş, ayrıca İsrail-Mısır çatışmasında ölen Rus askerlerinden de bahsetmiştir.

Mısır'ın en nüfuzlu insanı tarafından söylenen bu sözlere gereken önemi vermek, söylediği sözleri bu bakımdan ele almak gereklidir Enver Sedat'ın Rus askerlerinin de kanlarını akıttıkları sözü ne derece doğrudur? Bunun münakaşası yapılmaz. Zira bizzat Mısır lideri olan bir insan tarafından bu sözlerin sarf edilmesi, olayı bir emrivaki olarak ve gerçekçi bir gözle görmemize imkân hazırlamaktadır.

Demek ki, Rusya, İsrail-Arap çatışmasına bilfiil iştirak etmiştir. Yani Mısır'daki Rus birlikleri de burada çarpışmışlar ve Araplık davasında Mısır'ı desteklemişlerdir.

Rusya'nın bu desteğini, sadece Mısır'ı veya Araplığı İsrail'e karşı müdafaa şeklinde yorumlamamız mümkün değildir.

Rusya, tarihi bir siyaset mücadelesi yapmaktadır ve bunun hedefi de, ne İsrail ne de Araplığa hizmettir. Güya Rusya'nın yaptığı Arap taraftarlığı siyasetinin ardında, kadim Türk-Mısır Akdeniz rekabetinin açık delilleri vardır. Bu Rus siyaseti, Türkiye'yi İslam Âlemi'yle, dolayısıyla, kendi öz vatanlarında esir tuttuğu Türk ırkı ile Türkiye'nin bağlantı kurmasına engel olma esasına dayanmaktadır.

Türkiye'nin, uluslararası siyasetin inkâr edilemeyecek olan tesiri ile dönmeye mecbur kaldığı doğu siyaseti müspet yolda ilerlerken, Rusya'nın elinin kolunun bağlı olmasına inanmak, saflık olur. İşte bu dikkat çekici durumdur ki, Rusya'yı Mısır'a yaklaştırmış, her fırsat ve vesileden istifade ederek Türkiye ile Mısır'ın arasını açmak için çaba sarf etmiştir.

Demokrat Parti (DP) döneminde, rahmetli Adnan Menderes'in ısrarla kurulmasına çalıştığı, fakat her defasında Nâsır tarafından reddedilen ortak siyasetin, İslam Birliği'nin başarısızlığa uğraması da bu yüzdendir.

Ama son gelişmeler göstermektedir ki, Rusya'nın kendisine Akdeniz kapılarını açan siyaseti artık iflas etmek üzeredir. Zira Türkiye ile Mısır'ın yeni lideri arasında gayet dostane ilişkiler mevcuttur ve bu ilişkiler, sadece sözde değil fiiliyatta da kendisini göstermekten geri durmamıştır.

Ortadoğu ateşkesinin Türkiye ile Mısır arasındaki bu yakınlaşma şahsında tetkiki bizce akla en yakın ihtimaldir.

Bilhassa, New York'ta hissedilen ateşkes ile alakalı bedbinlik havası da aynı görüş dâhilinde mütalaa edilmelidir.

Bu sebeple, Ortadoğu'da bir ateşkesi kabul ettirebilmiş olan Büyükelçi Jarring'in, bu sefer, bundan önceki kadar şanslı olduğunu kabul etmekte mazuruz.

Zira Türkiye ile Mısır arasındaki yakınlaşma, Rusya'nın

bugüne kadar takip ettiği Mısır ile Türkiye'nin arasını açmak ve Akdeniz rekabetini körükleme siyasetinin iflas ettiğini göstermektedir. Bu durum karşısında Rusya'nın takip edeceği yol, siyasetinin Akdeniz ibresini, Çanakkale Boğazı ile Port Said istikametinden, Tel Aviv ve Kudüs ile Kahire istikametine çevirmekten ibaret olacaktır.

Rusya, Akdeniz'den çıkmak istememektedir. Bu durumunu korumak için de bölgede çarpışmanın devamı şarttır. Rusya işte şimdi asıl siyasetine (İsrail-Arap ülkeleri siyasetine) dönecektir.

Ama itiraf etmek lazımdır ki Rusya, bu siyasetinde sonuna kadar devam edemeyecek, er ya da geç kendisini rahatsız edecek birtakım iç kaynaşmalarla (daha çok demirperde ülkelerinde) karşılaşacak ve Akdeniz siyasetine güçlü olarak devam edemeyecektir. Kanaatimizce, Ortadoğu'da da bir barış beklemek, Rusya olmasa da abesle iştigal etmek demektir.

Bu Durgunluk Niye?

Dünya siyasetinde, bu son günlerde açıkça dikkat çeken bir durgunluk göze çarpmaktadır. Bu durgunluğu, sadece, sessiz sedasız Boğazları geçerek Akdeniz'e inen Rus savaş gemileri bir derece bozmuş olmasına rağmen, yine de devam etmektedir.

Bu durgunluk, pek hayra alamet değildir. Zira Akdeniz meselelerinin henüz hiçbiri halledilmiş değildir. Akdeniz, hâlen için için kaynayan bir kazan gibidir. Ancak bu kazanın hangi noktadan patlayacağını kestirmek güçtür. Akdeniz'deki olayların muhtemel patlama noktası Libya mı, Kıbrıs mı, yoksa İsrail-Arap devletleri arasındaki gerginlikte mi olacağını anlamak gerçekten çok zordur. Ancak, Akdeniz'deki bu bütün ihtilaf konusu olan noktalar dışında, bir yenisi de siyaset sahnesine çıkmış bulunmaktadır.

Sessiz sedasız, fakat neticeleri itibarıyla çok ciddi olan bu nokta, Barzani-Irak anlaşmasıdır.

Bu anlaşma, Ortadoğu'da yeni birtakım karışıklıklara sebep olacak kadar önemlidir. Zira düne kadar sadece bir Arap devleti olan Irak, bu anlaşma ile yeni bir sıfat kazanmıştır. Bu yeni sıfat, Irak'ın artık sadece bir Arap devleti olmayıp, bir Arap-Kürt devleti olmasıdır.

Bunun manasını kavramak için biraz gerilere, Birinci Dünya Savaşı sonuna kadar gitmek gereklidir.

Birinci Dünya Savaşı siyasetinin hedeflerinden birisi de, Ortadoğu'da ve bilhassa Türk topraklarında bir Arap ve Ermeni devleti kurmaktı. Dünyanın büyük iki devleti tarafından desteklenen bu siyasetin merkezi, Londra ve Washington idi. Londra, Kürtleri desteklemek suretiyle bir Kürt devleti tehlikesi meydana getirmek, böylece Ortadoğu'da elde etmek istediği büyük iktisadi menfaatlerini garanti altına almak istiyordu. Gerçi İngiltere, Ermenilerle de çok yakından ilgiliydi. Fakat Ermenilerle asıl meşgul olan ve müstakil bir Ermenistan fikrini destekleyen Washington'du. Moskova ise, Çarlık idaresi zamanından itibaren takip ettiği, küçük devletleri birbirine düşürmek siyasetine aynen devam ediyordu. Yani Bolşevikler, Çarlık siyasetlerinde herhangi bir değişiklik yapmamışlardı. İngiltere, Ortadoğu'da elde etmeyi düşündüğü hedeflere, Lozan'dan ve Türkiye-Irak anlaşmasından sonra varınca, Kürt devleti hikâyesi sona ermiş; böylece Amerika'nın müstakil bir Ermenistan hikâyesi de son bulmuştur.

Aradan geçen 46 yıldan sonra, Ortadoğu'da yeniden aynı taktiklerle karşı karşıya kaldığımızı esefle müşahede etmekteyiz. Bu bakımdan, Irak-Barzani anlaşmasını çok büyük bir dikkatle takip etmekteyiz.

Zira biz biliyoruz ki, Ortadoğu yine, dünyanın büyük devletleri tarafından bir satranç tahtası olarak kullanılmaktadır ve

bu satranç tahtası birtakım ciddi ihtilaflara (karışıklıklara) yol açabilecek niteliktedir.

Nitekim Barzani-Irak Anlaşması'nın üzerinden çok geçmeden, Barzani'nin sesi çıkmış ve Kürt Birliği'nden bahsetmeye başlamıştır. Bunun manası açıktır. Ortadoğu'da bir Kürt Birliği, Türkiye ve İran'ın aleyhinde olmadıkça asla mümkün değildir. Çünkü Ortadoğu'da kendilerine Kürt adı veren, fakat aslında etnik bakımdan Türk olan dağlı kabilelerin en mühimleri Türkiye ve İran'dadır.

Demek oluyor ki, beynelmilel, siyaset cambazları ve büyük iktisadi tröstler, bu mıntıkada tekrar boy göstermişler ve alabildiğine bu küçük ekalliyetleri tahrike başlamışlardır.

Dünyanın dev tröstleri yanında, devletçe bir tröstten başka bir şey olmayan Rusya da, bu mücadeleye girmiş ve kendisine pay çıkarmak imkânlarını araştırmaya başlamıştır.

İşte, Ortadoğu'da cereyan eden olayların can alacak noktası buradadır. Şimdi bu üç dev, yani İngiltere-Rusya-Amerika, Ortadoğu'da pek ciddi bir açık ve gizli mücadele hâlindedirler ve bu mıntıkada cereyan eden iç ve dış olayların sorumlularıdır.

Ortadoğu'daki bütün çatışmalara, bütün iç olaylara bu zaviyeden bakmadıkça, bu olayların ve çatışmaların sebebini bir başka istikamette aramak, araştırmak, havanda su dövmekten başka bir şey değildir.

Fransa-Cezayir Görüşmeleri

Fransa, olduğum olası Cezayir ile anlaşamamış; takriben 125 yıl kadar devam eden işgale rağmen, Cezayir halkı Fransa'ya dost gözü ile bakmamıştır.

Bu anlaşmazlık, artık bilinmektedir ki, dünya siyasetinin icabı olarak devam etmişti. Ancak, Cezayir'in istiklal için giriştiği çok çetin ve çok kanlı iç savaş, bu anlaşmazlığı en had

noktasına çıkarmış ve bütün Cezayir'de, hatta bütün Kuzey Afrika'da, bir Fransız düşmanlığının yaygın hâle gelmesinde mühim rol oynamıştır.

Fransa'nın bir Akdeniz devleti olarak, bu denizin güneyinde kalan Afrika'nın kuzey sahillerindeki devletlerle dostluk kurması, kendisi için çok lüzumlu olmasına rağmen, bu dostlukları kurmaya da muvaffak olamamıştır. Bilindiği gibi Cezayir, bugün, dünyanın sayılı petrol devletleri arasında yer almaktadır ve hemen bütün büyük sahrada petrol aramaları yapılmaktadır. Petrol ise, Fransa'nın hayati ehemmiyeti haiz muhtaç olduğu maddelerin başında gelmektedir.

Fransa, Birinci Dünya Savaşı'ndan evvel muhtaç olduğu petrolü, Osmanlı İmparatorluğu'nun tasfiyesi ile Irak'tan elde edebileceğini ummuş; lakin İngiliz siyasetinin inceliği karşısında bu husus neticelenememişti. Ancak, İkinci Dünya Savaşı'ndan evvel büyük sahrada yapılan sondajlar, bu mıntıkada bol miktarda petrol bulunduğu gerçeğini ortaya koymuştu. İşte Fransa'nın, Cezayir'i terk etmek istememesinin asıl sebebi de bu olmuştu. Bilindiği gibi petrol, Cezayir'de oluk gibi Cezayirli kanı akmasına sebep olduğu gibi, ilk Fransız-Amerikan anlaşmazlığının da sebebi olmuştu.

Bu anlaşmazlık, had safhaya çıkmış; Fransa'da arka arkaya devam eden kabine buhranlarına yol açmış, nihayet De Gualle'un ikinci iktidarına imkân hazırlamıştı.

Ancak bu iktidardan sonradır ki, Fransa ile Cezayir anlaşabilmişler; Fransızlar, ikinci vatan telakki ettikleri Cezayir'i büyük salahiyetler verdikleri De Gaulle'un ikinci iktidarına imkân hazırlamıştı.

Ama De Gaulle, bugün Fransa ile Cezayir arasındaki anlaşmazlığın başlıca sebebi olan petrol mevzuunu da Fransa lehine halletmesini bilmişti. Öyle görünüyor ki, Fransa, De Gaulle'un ölümü ile pek çok şeyler kaybetmiştir.

Kaybettiklerinin başında ise şimdi karşılaştığı petrol meselesi en mühim yeri işgal etmektedir.

Bu sebeple, bu ayın 18'inde Paris'te, Cezayir ile Fransa arasında yapılacak petrol ile alakalı görüşmelere büyük ehemmiyet atfedilmektedir. Şimdi, halledilmesi icap eden en mühim husus, Cezayir'in her gün artan ve Fransa'nın can damarına basan petrol tetkikleri karşısında, Fransa Hükûmeti ile Fransız kamuoyunun göstereceği büyük hassasiyettir.

Fransa, Cezayir'in devam eden taleplerini nasıl karşılayacaktır? Bütün mesele buradadır. Ancak, bir husus vardır ki, bu da, Fransız Hükûmeti'nin, Cezayir'in taleplerine verdiği çok yumuşak cevaptır. Bu cevap, Fransa'nın, Cezayir'in taleplerini olduğu gibi olmasa da, mühim tarafı ile kabul edeceğine işaret telakki edilmektedir.

Ama Fransız Hükûmeti'nin bu yumuşak teklifinin de, Fransız umumî efkârınca çok hoş karşılanmayacağı da anlaşılmaktadır. Zira Fransız Hükûmeti'nin Cezayir'e verdiği yumuşak cevap, hemen bütün Fransız matbuatını bir noktada *"Artık yeter"* noktasında birleşmeye sevk etmiştir.

Fransız matbuatının böylesine bir birleşmeye mecbur olması, Fransa için de, Akdeniz siyaseti için de pek ehemmiyetli bir davranıştır.

Fransa, aşılması güç bir merhaleye gelmiştir. Bu merhale, Paris'te yapılacak olan Fransuva Ortolli, Abdülaziz Buteflika arasındaki görüşmelerde, ya aşılacak ya da taraflar, karşılıklı birtakım tavizlerle bir anlaşma çaresi arayacaklardır.

Paris'te, bu ayın 18'inde yapılacak görüşmeler de bundan önceki gibi akamete uğradığı takdirde, Fransa'nın petrol karteli, Compagne Française Petrolifere'nin Cezayir'den istifadesi büyük oranda sekteye uğrayacaktır. Bunun manası ise, Fransa'da kabine buhranıdır ve toplantının muvaffakıyetsizliği, Fransa'yı yeniden bir kabine buhranına doğru sürükleyecektir.

Fransa Hükûmeti de bunu bilmektedir ve Cezayir ile anlaşmaya büyük önem vermektedir.

Mevsimsiz Beyanat -1

Ortadoğu olaylarının süratle ortaya çıktığı ve bir taraftan Amerika-İsrail işbirliğine mukabil, başta Libya olmak üzere bazı Arap ülkelerine uçak, ağır tank ve diğer savaş araçlarını satan, ya da satmaya teşebbüs eden Fransa'nın hareketiyle ağırlaşan havaya, İngiltere de ortak oldu.

Durumun çok hassas olduğu bir sırada, Amerika'nın New York Senatörü Cumhuriyetçi Jacop Javits'in, İsrail lehine, biraz da aşırı bir cesaretle sarf ettiği sözler, Türkiye'yi âdeta tehdit eden beyanının tepkileri devam ederken, bir yeni beyanat Ortadoğu krizini daha da ağırlaşmıştır.

Krizin büyümesinde büyük payı olan malum beyanat, hâlen İngiltere'de iktidarda bulunan İşçi Partisi'nin, Majeste Kraliçe'nin Sabık Haricî İşler Kâtibi (Dışişleri Bakanı'nın resmî sıfatı) George Brown tarafından verilmiştir.

Ortadoğu'da bir tetkik seyahatine çıkan, sapık ve patavatsız hareketleriyle şöhret bulmuş olan George Brown, ev sahibine karşı nezaket kaidelerini de aşan yeni bir patavatsızlık örneği vermiştir.

George Brown, Ürdün'ün eski Londra Büyükelçisi ve Devlet Bakanı Enver Nuseybe'nin şahsı davetlisi olarak düzenlenen kabul töreninde:

"İsrail'in varlığı meşrudur. Dünyada hiç kimse bir devletin silinmesine razı olmayacaktır. Savaş, Filistinliler için hiçbir şeyi halledemez; ancak sadece Rusların işine gelir. Böyle bir savaşın tek kazançlısı Ruslar olacaktır.

Filistinliler savaşta her şeyi kaybederler. Size haber vereyim: İsrail ile bire bir görüşmeler yapılmadıkça ne bir çözüm bulunur, ne de İsrail birlikleri geri çekilir. Zaman İsrail'in lehine işlemektedir.

2 Kasım 1967 tarihli Güvenlik Konseyi kararının hazırlayıcılarından biri olarak İsrail'in işgali altındaki topraklardan çekilmesini istedim; ama hepsinden değil" demiştir.

İngiltere İşçi Partisi Genel Başkan Yardımcısı olan ve eski bir İngiltere Dışişleri Bakanı'nın ağzından çıkan bu çok önemli beyanat, üzerinde çok ciddi bir şekilde durulması gereken ve dikkatli bir tahlile gerek duyulan sözler içermektedir.

Her şeyden önce düşünülmesi gereken mesele, George Brown'ın sözlerinin samimi ve gerçeğe uygun olup olmadığı konusunda bir hükme sahip olmamızdır.

Kanaatimizce, İngiltere eski Dışişleri Bakanı'nın sözlerinin, Ortadoğu krizinin çözümlenmesine çare olmayacağı ve bu beyanın, Akdeniz muvazenesini daima imparatorluk menfaatleri lehine tanzim eden geleneksel İngiliz siyasetine uygun olduğudur.

Bilindiği gibi bu siyaset, İngiliz İmparatorluğu'nun ticari esaslar üzerine kurulmuş düzenini ayakta tutma doğrultusunda gelişmiş ve bugüne kadar da, bu İngiliz siyaseti her halükârda başarılı olmuştur.

İngiltere'nin geleneksel karakteristik vasfı bu olduğuna göre, İngiliz eski Dışişleri Bakanı, bu sözleriyle ne demek istemiştir?

George Brown ***"İsrail'in varlığı meşrudur."*** derken bir gerçeği ifade etmiştir. Bu noktada bu zatın doğru konuştuğunu kabul ediyoruz. Ancak bu zatın söylemek istemediği, Ticari İngiliz İmparatorluğu'nun geleneksel siyasetine uygun olan hakikat şudur;.İngilizler 20. asrın başlarında bir İsrail topluluğu düşünmüşlerdir. Ancak bu topluluğu, Filistin'de değil Güney Amerika'da kurmayı düşünmüşlerdir ve hususun fikirden eyleme dönüşmesi için de dünya bankeri İngiliz İmparatorluğu'nun amaçlarına kusursuz bir şekilde hizmet eden Rotschild'ı memur etmişlerdir.

Mevsimsiz Beyanat -2

Bilindiği gibi, İngiliz İmparatorluğu, iktisadi temeller üzerine inşa edilmiş ticari bir imparatorluktur.

Bu imparatorluk önemini ve gücünü dünya hammadde kaynaklarından almış, gücünü ve ihtişamını günümüze kadar sürdürebilmiştir. Bu hammaddeler arasında, 19. asırda pamuk, maden kömürü ve demir cevherleri yatakları ile buğday vardı. Fakat. 19. asrın sonu ile 20. asrın başında, bu hammaddelerin arasına bir yenisi katılmıştır; bu hammadde petroldür.

Dikkat edilirse İngiliz politikası, bu hammaddenin bulunduğu sahalar etrafında kesif (ciddi) faaliyetler göstermiş ve güçlü donanması sayesinde dünya hâkimiyetini elde etmiştir.

İngiltere, günümüzde dahi, elinde bulundurduğu hammadde kaynakları ile bir dünya imparatorluğunu devam ettirmektedir.

İngiliz eski Dışişleri Bakanı George Brown'u misafir bulunduğu bir Ortadoğulu zatın elinde, misafirliğe sığmayan bir basiretsizlik ve patavatsızlıkla konuşmaya sevk eden husus işte budur.

İngiltere, Ortadoğu'da mevcut petrol sahalarında, büyük hisse ve imtiyazlara sahip en güçlü devlettir. Bu durum, dünya hâkimiyeti konusunda birbirleriyle güya amansız, aslında yumuşak ve beyaz eldivenli bir mücadele yapan Rusya ile Amerika'yı Ortadoğu'da karşı karşıya bırakmıştır.

İngiltere'nin uzak görüşlü siyasetinin doğal bir sonucu olan Rus-Amerikan Ortadoğu rekabetinden doğan mücadele ve bu mücadelenin Ortadoğu'ya getirdiği kriz karşısında George Brown'un, Ürdün'ün Eski Londra Sefiri (büyükelçi) eski Devlet Bakanı Enver Nuseybe'nin davetinde sarf ettiği sözlere değer vermek mecburiyetindeyiz. Zira İngiltere'nin bu uzun vadeli öncülüğü, Amerika'yı Ortadoğulu ülkeler nezdinde,

itibarsız bir devlet durumuna sokmuş, Rusya'yı Akdeniz'e indirmiştir.

İngiltere'nin Eski Dışişleri Bakanı'nın sözlerinin bu noktadan tahlil etmek en doğru yoldur.

Eğer İngiliz menfaatleri 6. Amerikan Filosu'nun Akdeniz'den uzaklaşmasını ve bu suları terk etmesini gerektirmiş olsaydı, Rus Donanması'nın Akdeniz'e girmesi mümkün olmazdı, olamazdı.

Çünkü köklü, ne yaptığını, ne istediğini bilen bir siyasetin en az elli yıl sonrasını tezgâhlayan İngiltere, hayati menfaatlerinin en önemli bölgelerinden birisi olan Ortadoğu'yu böylesi bir siyaset pazarı hâline sokmazdı. Kaldı ki, İsrail'in Ortadoğu'da, Filistin'de devlet kurmasının yakın geçmişte İngiliz siyasetinin istemediği bir konu olduğu da bilinmektedir.

Ayrıca bilinmektedir ki İngiliz politikasının icra organlarının en mühim unsuru olan Rotschild, İsrail ırkı için vatan olarak Güney Amerika'yı seçmiş ve Filistin'de bir İsrail devleti kurmak için azami gayret sarf eden Alman bankeri Baron Hirş ile çetin bir mücadele yapmıştır. Ancak, I. Dünya Savaşı'nda bağlantısızlık politikasını terk ederek dünya siyasetine giren Amerikan kudretinin ortaya çıkışı, İngiltere'yi, dünya için ümitsizlik dolu yıllar yaşamaya mecbur eden bir siyaset takibine zorlamış; Rus Çarlığı'nı çökertmek ve Komünizm'i bu devlette hâkim kılmak için Dışişleri Bakanı Lord Kitchnes'ı New Castle Kruvazörü ile birlikte Kuzey Denizi'ne gömmüş ve bu hareketi ile elli yıl sonraki siyasetin temelini, daha o günden atmıştır. Bu bakımdan, George Brown'un beyanatını ciddiye almak lazımdır.

Mevsimsiz Beyanat- 3

George Brown'un beyanatı açıktır. Beyanatında bu zat diyor ki: *"Savaş Filistinliler için hiçbir şeyi halletmez. Ancak,*

Sovyetlerin menfaatlerine yarar. Böyle bir savaşın tek kazançlısı Sovyetler olacaktır."

Bu sözlerde bir gerçeklik payı olduğunu kabul ediyoruz. Zira Akdeniz'de bulunan Sovyet Deniz Kuvvetleri'nin ciddi herhangi bir tehlike yarattığına inanmakla beraber, havayı bulandırdığını da kabul etmek mecburiyetindeyiz. Bugün Akdeniz'de dolaşan Sovyet savaş gemileriyle, Sovyetlerin bazı Akdeniz Müslüman ülkelerindeki itibarlarının geçici olduğunu kabul etmek için çok uzun boylu tahlillere gerek olmadığını da bilmekteyiz. Sovyetlerin bu bölgede, yani Akdeniz'de, ciddi bir tehlike olmayışının sebepleri şunlardır:

a-) Hâlen Akdeniz'de bulunan Sovyet donanması, Akdeniz sahillerindeki dost bildiği ülkelerin limanlarından istifade etmiş olmasına rağmen, bu limanların hiçbirisi bir donanmayı ikmal edecek modern tesislere sahip değillerdir.

Şüphesiz ki, Sovyetlerin Akdeniz'de üssü yoktur. Üssü olmayan bir donanmanın ikmal yapmadan ciddi bir tehlike olması düşünülemez.

b-) Akdeniz'de Sovyetler'e dost görünen geçici devletlerin hiçbirisi Batı aleyhine gelişme yeteneği gösterecek bir savaşta iktidarda kalamazlar. Çünkü savaşı yapan, petrol sahalarını içeren bir bölgede, Batı kendisine düşman iktidarları bir dakika dahi yerlerinde bırakmaz.

Ancak, George Brown'un beyanatından da anlaşılacağı gibi, İngiliz siyaseti, hammadde kaynakları meselesinde perde arkasında çatıştığı Sovyetler ile Amerika'yı karşı karşıya getirmeyi, kendi menfaatleri bakımından uygun bulmuş ve bugün Ortadoğu'da meydana gelen krizde başlıca rolü oynamıştır.

İngiltere, sorumlu bir zatın ağzından, İsrail'in varlığını kabul eder ve bu varlığın devamını hasımlarına da kabul ettirmek isterken, diğer taraftan, bir Avrupalı devlet ile bu çatışmayı had safhaya çıkarmaktan da geri durmamaktadır.

Fransa'nın Ortadoğu siyaseti ile Kuzey Afrika siyaseti incelenirse, bu husus açıkça ortaya çıkmaktadır.

Fransa'da, İngiltere'nin etki alanı dışında kalmayan son Fransız seçimleriyle iş başına gelen Pompidou'nun takip ettiği Arap ve Müslüman Akdeniz ülkelerini silahlandırma siyasetinin arkasında, Fransa'yı ayakta tutan büyük mali grupları ve bu grupların gerçek efendisi Rotschild'ı görmemek mümkün değildir.

George Brown, bu beyanatı ile mevsimsiz bir çıkış yapmış ve Ortadoğu krizine, tıpkı arı kovanına sokulan çomak gibi bir değnek sokmuştur. Arapların, Filistin bahsindeki davranışlarını âdeta tahrik etmiştir. Bu tahriklerde sadece Amerika'yı Rusya ile biraz daha çatışmaya sevk edecek ve her iki devletin prestijlerine birer darbe daha vuracaktır

Aynı paralelde olmasına rağmen, George Brown'un beyanatı, Amerikalı senatör Jacop Javits'in beyanatına mukabeleden ve Ortadoğu olaylarını biraz daha karıştırmaktan ileriye gidemeyecektir.

Türkiye'yi Bekleyen Nurlu Yol

Çok değil, daha dün denecek kadar yakın bir mazide, 1908 yılına kadar Türkiye, en zayıf zamanında dahi dünya siyasetinde hiç beklenmeyen, ümit edilmeyen bir aktif siyasetin takipçisi olmuştur. Bütün bir Hristiyanlık Âlemi'nin husumetine rağmen, fevkalade engin zekâsı ve yirminci asırda bir daha görülmemiş siyasi dehası ile Sultan Abdülhamit Han, Rusya'nın tabiri ile *"Hasta Adam"* Osmanlı İmparatorluğu'nu tahtından indirildiği güne kadar düveli muazzama arasında tutmasını bilmiş ve Batılı Hristiyan Âlemine, istese de istemese de bu hususu zorla kabul ettirmiştir.

Osmanlı İmparatorluğu'nun bu siyasette muvaffak olmamasının iki sebebi vardı:

Birinci sebep, devletin bina edildiği toprakların, dünyanın en stratejik noktada oluşu ve dünya ticaret yollarının, tarih bilindiğinden ben en mühimlerinden olan Akdeniz'de sona erdiği düğüm noktasında bulunuşundandı. Buna, Fransız Dö Lesseps'in açtığı Süveyş'i de ilave edersek, devletin stratejik önemi bir o kadar daha kıymet kazanmış oluyordu.

İkinci sebep ise, dini idi. Sultan Abdülhamit Han, dünya Müslümanlarının halifesi olarak Osmanlı tahtında idi ve bu müşterek dinî müesseseden en azami istifadeyi sağlamak yoluna girmişti.

Osmanlı Sultanı, bu siyasetinde muvaffak olmuş; dünyanın her tarafındaki Müslüman halklar ve onları idare edenlerle koparılmaz bağlar kurmuştu. Sultan Abdülhamit Han, devletin başlıca düşmanları arasında bulunan Rusya'yı ve İngiltere'yi, işte bu silahla zaman zaman yola getirmekte bulunmuş, bu siyasetinde de umulduğundan çok fazla muvaffak olmuştu.

Sultan Abdülhamit Han, Almanlarla bu siyasetinin icabı olarak bir yakınlaşma içine girmiş, Bağdat demiryolunu bu maksatla inşaya başlamış; Hicaz demiryolunu münhasıra bu siyasetinin icabı olarak ikmal etmişti.

Sultan Abdülhamit Han, İngiliz Milletler Camiası'na dâhil Güney Afrika Birliği'nin İdare Merkezi Kaptavn'da bu maksatla bir Hamidiye Lisesi açtırmış, bütün masraflarını şahsi parasından karşılamıştır.

Sultan Abdülhamit Han, Hindistan Müslümanları ile de en yakın ve ciddi münasebetler kurmuş, onları fethetmiş; Hint Müslümanlarının İngiltere'nin Osmanlı İmparatorluğu'na karşı giriştiği yıkıcı faaliyetlerine mukabele olmak maksadı ile Londra'ya ve Hindistan Umumi Valisi'ne çok sert beyannameler vermelerine sebep olmuştur.

Sultan Abdülhamit Han, Endonezya Müslümanlar: ile de

münasebetlerini geliştirmiş, onların manevi hamisi olmuş, İngiliz İmparatorluğu'nu âdeta Müslüman devletler topluluğu ile tehdit eden bir siyasetin içine girmiştir. Şimdi öğreniyoruz ki, Sultan Abdülhamit Han'ın takip ettiği bu siyaset neticesinde, Kaptavn'da açtırdığı Hamidiye Lisesi'nin müdürü (lise hâlâ faaliyettedir ve aynı ismi taşımaktadır) bir gazeteciye verdiği beyanatta, merhum Mahlu Sultan hakkında hâlâ mektebin camisinde hutbe okutmaktadır. Ve yapılan bir itiraza da, *"Ya kime hutbe okumaktayım, Kraliçe Elizabet'e mi?"* şeklinde çok manidar bir cevap vermiştir.

Yine öğreniyoruz ki, düne kadar, bir Osmanlı arazisi olan Somali'de en büyük itibarı gören, devlet büyüklerinin yanma serbestçe ve randevusuz girebilen zat, Osmanlı İmparatorluğu'nun eski askerlerinden ve onbaşı rütbesi ve elbisesi ile dolaşabilen yaşlı bir Somalilidir.

Bu misaller saymakla bitmez; esasen söylenmesinde de şimdilik herhangi bir fayda yoktur. Ancak söylemek istediğimiz şudur ki, Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra tasfiye edilen imparatorluğun yerine ikame edilen Türk Devleti'ne, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra çok önemli ve asla küçümsenemeyecek birtakım büyük fırsatlar çıkmış bulunmaktadır. Bu fırsatlar, dünün siyasetine dönmekliğimizi zaruri kılmaktadır. Afrika'da İslamiyet, Hristiyan misyonerlerin akıllara durgunluk veren işkenceleri sonunda pek büyük bir süratle gelişmekte ve çoğalmaktadır. Bundan istifade etmemiz için hiçbir sebep kalmamıştır. Afrika halkları arasında, İslamiyet yaygın bir hâldedir ve ikinci Dünya Savaşı'ndan sonra bu kıtada istiklallerini kazanmış birçok Müslüman devlet vardır. Bu memleketler, müşterek bir din bağı ile Türkiye'ye bağlıdırlar. Onlara dönmek, onlara en yakın münasebetler kurmak için, hâlâ neyi ve neleri beklediğimizi anlamak pek güçtür. Kaldı ki, Türkiye'nin bu yola girmesi, dünya Müslümanları ile müşterek bir cephe tutması için, uluslararası siyaset noktai nazarından herhangi

bir güçlükle karşı karşıya değiliz. Bilakis, uluslararası siyaset, Türkiye'nin böyle bir yola girmesi için lüzumlu şartları ve fırsatları hemen sık sık ihzar etmektedir.

Türkiye, kalkınma yolundadır, sanayileşme yolundadır ve yakın bir istikbalde sanayi kollarında ehemmiyetli derecede bir ihracatçı devlet olacak imkânlara da sahiptir.

Bu mallar için, Türkiye, ehemmiyetli ihracat pazarlarına muhtaçtır; önümüze çıkan bu tarihî fırsatı kaçırmamak Türkiye'nin istikbali için çok önemli ve gereklidir. Dikkat etmek zorundayız ki, dünya Müslüman memleketleri, Türkiye'den sadece güler yüz ve anlayış beklemektedir. Bazı idare edenlerin hislerinin ifadesi olan asık suratları değiştirmek, yerine güler yüzlü olmasa da tebessüm eden çehreleri oturtmak mecburiyetindeyiz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
AMERİKA

Orta Doğu Buhranı ve Amerika

Gelen haberlere bakılırsa, Amerika Birleşik Devletleri, Ortadoğu'da kaybettiği prestijini iade ettirmek için, birtakım ciddi temaslar yapmaktadır. Bu temaslardan birisi, geçtiğimiz ayın 19. günü İsrail'de yapılan çok mühim bir kabine toplantısında, Amerika'nın İsrail'e yaptığı teklifler müzakere edilirken, bu toplantıya davet edilen İsrail'in Washington Sefiri Isac Rabin ile Amerika'ya dönüşünde, Amerika Dışişleri Vekili William Rogers'ın yaptığı görüşmedir.

Bu görüşmede, verilen bilgiye göre, Amerika Birleşik Devletleri, İsrail Hükûmeti'ne, Ortadoğu'da buhranı yatıştıracak mühim iki adım atılmasını öngören Amerikan notalarından bahsedilmiştir.

Bilindiği gibi, Amerika Hükûmeti, İsrail'e birincisi 18 Ekim 1969'da, ikincisi de 18 Aralık 1969 tarihlerinde iki nota tevdi etmiş, bu notalarla, İsrail'in Mısır ve Ürdün ile doğrudan görüşmeler yapması talep edilmişti.

Amerika'nın bu talebi, İsrail Hükûmeti'nde 19 Aralıkta görüşülmüş ve her iki Amerikan notasının reddi kararlaştırılmıştı. İsrail'in Washington Sefiri Isac Rabin, işte bu toplantıda bulunmak üzere gittiği İsrail'den döner dönmez de Amerika Dışişleri Vekili ile bu ayın 5. günü bir saat süren bir görüşme yapmıştır. Tabii ki, bu görüşmede, İsrail Sefiri, Amerikan notalarının reddediliş sebeplerini izah etmiştir.

İsrail, Amerika'nın kendileri ile doğrudan müzakereler

yapmasını tavsiye ettiği Mısır ve Ürdün ile tekli müzakereler yapmaktan, bilhassa iki sebepten dolayı kaçınmaktadır.

Bu sebeplerden birisi, Ürdün ile diğeri de Mısır ile alakalıdır. Ürdün ile alakalı olan sebep, 1967 Haziran Savaşı'ndan sonra, İsrail'in tamamını işgal ettiği Kudüs şehrinden, hiçbir suretle, hatta varlığını tehlikeye sokarak çıkmak istememesinden ileri gelmektedir

Zira İsrail, bu şehir ile Siyonizm'in ilk merhalesini aşmış ve ilk hedefine varmıştır. Bundan böyle Siyonizm'den vazgeçmek, Siyon Dağı'ndan vazgeçmek, Ağlama Duvarı'nın bulunduğu bu dağı terk etmek, İsrail için hiçbir surette düşünülemez. Zira buralarını iade etmek, bizatihi kendi varlığını inkâr etmek demektir. Ürdün ile müzakereleri bunun için istememektedir.

İkinci sebep daha hafif olmasına rağmen, İsrail, Kanal'ın serbest olmasını ve Arap Yarımadası'ndaki Tiran Boğazı'ndan İsrail gemilerinin serbestçe geçmesini şart koşmaktadır. İsrail'in bu şartlarını ise, Mısır peşinen reddedeceğini ilan etmiş ve bu mevzuda hiçbir görüşme kabul etmeyeceğini dünya kamuoyuna duyurmuştu.

İşte bu iki sebep, İsrail ile iki devlet arasında müzakerelerin yapılmasına mani olmaktadır ve İsrail, Amerika'nın, bu iki devletle karşılıklı ve tek tek görüşme ve buhranı halletme yolunda yaptığı ikazı dinlemek istememiş ve Amerikan notalarını reddetmiştir.

Olaylar öyle gösteriyor ki, Ortadoğu'da son söz silaha kalmıştır.

Rogers Planı ve Araplar Arası Buhran

On gün kadar önce, Amerika Dışişleri Bakanı Rogers'ın, Mısır ve İsrail'e yaptığı Ortadoğu buhranını (krizini) halledecek olan teklife, Mısır, Ürdün ve nihayet İsrail'in de müspet

(olumlu) cevap vermesi, beklenmedik bir olayın meydana gelmesine yol açmıştır.

Bilindiği gibi, bütün Arap milletleri, 1967 altı günlük İsrail-Arap Savaşı'ndan sonra, yavaş yavaş birleşmeye ve müşterek düşman bildikleri İsrail'e karşı ortak cephe almaya çalışmışlar ve bu hususta da başarılı olmuşlardı. Bu milletlerin kararı, sonuna kadar savaş şeklinde tecelli etmiş ve o tarihten sonra da, Ortadoğu, çetin çatışmalarıyla zaman zaman dünyayı bir savaşa kadar sürükleyebilecek krizlerin baş kaynağı olmuştu.

Bölgede, kendisi için büyük menfaatler olduğunu ileri süren Rusya da, böylece, Ortadoğu'da beklenmedik bir şekilde bazı dost ve yardımcılar bulmuştu.

Çok süratli bir şekilde gelişen durumun vahameti, Rusya'nın Akdeniz'de hissedilir bir kuvvet bulundurması, yanlış birtakım temellere dayandırılan Amerikan siyasetinin Richard Nixon'ın şahsi gayreti ile değerlendirilmesi ve nihayet, bu siyasetin sert bir havanın içine girmesi, krizin bu bölgede artmasına, bütün bu noktalardan istifade eden Rusya'yı duraklamaya mecbur etmiştir.

Daha önce de yazdığımız gibi, Amerikan siyasetinin sertleşmek temayülü (eğilimi) Nixon'ın Rusya'yı savaş ile tehdit etmesi, Moskova'da on gün kadar önce yapılan Mısır-Rus müzakereleri sonunda yayımlanan tebliğ ve hemen ardından Nâsır'ın Amerika'nın barış şartlarını kabullenmesi, ortaya çok yeni bir mesele çıkarmıştır. Bilindiği gibi, Mısır ve Ürdün dışındaki Arap ülkelerinin (sonradan Libya da katılmıştır) İsrail savaşını devam ettirmek azmi, Nâsır'ın Araplar arası meselelerde tek başına karar vermek salahiyetinin olmadığının resmen ileriye sürülmesi, Ortadoğu'da yeni bir Araplar arası krizin patlak vermesine yol açmıştır.

Aynı kriz, İsrail'de de müşahede edilmiş; hatta bu ülkede,

Golde Meir'in Amerikan barış şartlarını kabul etmesi, sert aksülamellere (tepkilere) yol açmıştır. Bu hareketin başında İsrail'deki sağcı parti Gahal bulunmaktadır ve bu parti, önceki gün, koalisyon hükûmetinde kendisi ile birlikte hareket eden Herut (Hareket) Partisi sorumlu organları ile yaptığı müşterek bir toplantıda kabineden çekilme kararı vermiştir.

Demek oluyor ki, Ortadoğu'da her iki taraf da, tabii sorumlu hükûmetler dışındaki teşekküller ve siyasi partiler, Rogers Planı'na karşıdırlar ve mücadelenin sonuna kadar devamını istemektedirler.

Ancak, İsrail'deki durum, nezaketini muhafaza ederken, Araplar arası anlaşmazlığın çözümü için bilhassa Libya, büyük gayretler sarf etmeye başlamıştır. Bu gayretler, bizzat Libya Devlet Başkanı Kaddafi'nin şahsından gelmektedir.

Libya'nın genç ihtilal lideri, yakın bir zamanda Nâsır ile yaptığı bir telefon görüşmesinden sonra, ansızın Kahire'ye gitmiş ve bizzat Nâsır ile gizli bir görüşmede bulunmuştur. Kaddafi, ihtilafı çözmek için gerçekten insanüstü bir gayret sarf etmeye hâlâ da devam etmektedir. Nitekim Kaddafi, Nâsır'ın kararına en sert şekilde muhalefet eden İran Başbakanı ile de görüşmek üzere Mısır'dan doğruca Bağdat'a gitmiş ve kendisi ile ihtilafın çözümü konusunda uzun süren bir görüşme yapmıştır.

Gelen haberlere bakılırsa, Kaddafi ile Irak Başbakanı'nın görüşmelerinden sonra, resmî bir Irak heyetinin Moskova'ya gitmesi, bu heyette Baas Partisi'nin ileri gelenleriyle, Irak Dışişleri Bakanı'nın da bulunması dikkat çekicidir. Bu seyahatte, muhtemelen Irak ile Mısır arasındaki anlaşmazlık konusunda Moskova'da Rus liderleri ile müzakereler yapılacağı ve Mısır-Rus resmî bildirisinde de ifade edildiği gibi, Ortadoğu'da istikran sağlamak bahsindeki ortak kararın sebeplerinin söz konusu edileceği sanılmaktadır.

Bu da gösteriyor ki, Rusya'nın Ortadoğu'daki dostları

arasında patlak veren kriz, Rusya'yı tedirgin etmektedir. Rusya'da yapılacak olan Irak-Rus müzakerelerinde, Rus liderlerinin bu konuyu, Irak Hükûmeti ve parti ileri gelenlerine anlatmak isteyecekleri akla en yatkın ihtimaldir. Fakat Amerika'dan gelen barış teklifinin, Mısır-Ürdün ve Libya tarafından kabul edilmesi, buna Rusya'nın da taraftar olması, meseleyi çözmeye yetmeyecektir. Zira İsrail içinde de gelişen ve fiili neticeleri meydana çıkmış olan Rogers Planı'na muhalefet, İsrail Hükûmeti'ni, yani Golde Meir'ı çok zor durumda bırakmış ve kabinenin devam imkânlarını tehlikeye düşürmüştür. Bir dikkat çekici husus olarak, İsrail Kabinesi'nin düşmeyeceğini kabul etsek bile, İsrail içinde muhalefet herhâlde Ortadoğu krizinde menfaatleri olan çevreleri memnun edecek ve bu çevreler, yani uluslararası sermaye senyörleri, bu muhalefeti körüklemeye devam edeceklerdir.

Biz, Ortadoğu'da barışın ancak Üçüncü Dünya Savaşı'ndan sonra mümkün olabileceğine dair kanaatimizi hâlâ muhafaza etmekteyiz. Taraflar nasıl davranırlarsa davransınlar, Doğu'da barış yolunda atılacak her adım engelle karşılaşacak ve mukadder sonuç tahakkuk edecektir.

Washington Post'un Bir Teklifi

Amerika'nın en nüfuzlu gazetelerinden ve hükûmet çevrelerine yakınlığı ile tanınan Washington Post gazetesi, yayımladığı bir makale ile Ortadoğu krizini kesin olarak ve temelinden halletmek için yeni bir teklif ileriye sürmüş bulunmaktadır. Gazetenin ileriye sürdüğü bu teklife göre, Ortadoğu krizinin çözümü, bu bölgede kurulacak bir güce dayanmalıdır. Bu güç ise, Rus-Amerika barış gücü olmalıdır.

Biraz fazla nikbin (iyimser) ve Ortadoğu'nun hususiyetlerini dikkate almadan yazıldığına inandığımız bu yazının hedeflediği anlam, Nixon iktidarından önceki Amerikan iktidarının, dünyayı iki kısma, iki bölgeye bölmek siyasetinin aynıdır.

Bilindiği gibi, Amerika'daki iktidar değişikliğinden evvel, Amerikan dış siyasetine hâkim olan zihniyet Roosevelt'in hazırladığı ve anlaşmalarla Rusya'ya verilmiş olan geniş haklara saygılı olmak, fakat bu arada hür dünya milletlerinin daha fazla Rus tehlikesine maruz kalmasını önlemek esasına istinat etmekte idi. Böylece dünya, iki menfaat grubuna Amerika, Doğu ve Demirperde grubuna da Rusya hükmedecekler; dünyanın taksimi işi de tahakkuk etmiş olacaktır. Tabii bunun yanı sıra da, taksim edilecek bir dünyanın şahsında, ne Rusya, ne de Amerika, birbirlerinin haklarına tecavüz ederek ve birbirlerine saygılı olarak dünyayı sulh ile değil, fakat bir mütareke ahkâmı ile idare edeceklerdi.

Ancak, Amerika'nın da Rusya'nın da hesaba katmadıkları birtakım perde önü ve arkası siyasi oyunlar vardır ki, bu oyunları idare edenler, her iki devletin zamirlerini tespit ettikleri andan itibaren harekete geçmişler ve bu siyası görüşü âdeta felce uğratmışlardır.

Bu perde önü ve arkası oyunu idare edenler, ihtiyar kıta Avrupa'nın güçlü sermayedarları ve bu sermayedarların bağlı bulundukları memleketlerdir.

Amerika'dan da Rusya'dan da daha önce hareket etmek sureti ile kendi sermayelerini, sömürgecilik siyasetinin hâkim bulunduğu 18 ve 19. asırlardan itibaren dünyanın ham madde bölgelerine yardım eden, bu memleketlerde demiryolları, elektrik şebekeleri kuran, maden cevherlerini işletmek için en büyük yatırımlarını yatıran devletler, şüphesiz ki ihtiyar kıtanın büyük devletleri idi. Bu devletleri şöyle sıralayabiliriz. Sırası ve önem derecesine göre bu devletler, İngiltere, Fransa, Almanya'dır (Birinci Dünya Savaşı'ndan önce).

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ise bu devletler, yine önem derecelerine göre İngiltere, Fransa, Almanya, Hollanda, İtalya'dır.

İşte bu devletler, Rusya ile Amerika'nın dünyayı taksim niyetlerini tespit ettikleri andan itibaren, gizli diplomasilerini faaliyete geçirmişleridir. Dünyanın en ücra köşelerine kadar yatırdıkları sermayelerinin, muhafaza ve müdafaasını zaruret olarak kabul etmişler ve mücadeleye başlamışlardır.

Bu mücadele, muhtelif şekillerde tecelli etmiş bulunmaktadır. Mesela, şimdiki Başkan Nixon'ın başkan muavinliği sırasında Venezuela'ya yaptığı seyahatte, domates yağmuruna tutulması ve Venezuela'nın hükümet merkezi Karakas'da 200.000'den fazla insanın kendisini yuhalaması, bu mücadelenin tipik bir misalidir. Nitekim Nixon, kendisinin başından böyle bir olay geçmiş olmasına rağmen, bir tecrübede daha bulunmak istemiş ve kendisine iktidarın kapısını açan Standart Oil Petrol Şirketi'nin banisi John Rockfeller'in, oğlu Nelson Rockfeller'i bütün Güney Amerika'da bir iyi niyet seyahatine nihayetlendirdiği ise, henüz mürekkebi kurumamış dünya basınında tafsilatı ile yazılıdır ve bu zat hoşlanmadığını bildirdiği bu seyahatini yarıda keserek memleketine dönmek mecburiyetinde kalmıştır.

Nihayet, aynı sermaye grupları, Libya'da, Nijerya'da Ortadoğu'da, Vietnam'da, hatta Kore'de faaliyete geçmişler ve Amerika'yı da Rusya'yı da pek müşkül (zor) durumlara düşürmüşlerdir.

Bütün bu siyasi dalavereler ortada dururken, Washington Post'un, Ortadoğu'da bir Amerikan-Rus Barış gücü kurulması yolundaki teklifi, niçin ortaya attığını anlamaya imkân yoktur. Ancak bu teklif ile birlikte, şunu düşünmek herhâlde doğru olur kanaatindeyiz.

Washington Post, Avrupa devletlerinin, İngiltere, Fransa ve Almanya'nın liderliği altında, kurtuluş ve kendine dönüş diyebileceğimiz bir siyasetin tatbikçisi olmak hususundaki gayretlerine nazire olmak üzere, Nixon'ı Roosevelt'in kurucusu olduğu siyasete dönmeye mi ikna etmek istemektedir?

Bizce, Amerikan Başkanı'nın, Roosevelt'in siyasetine dönmesi mümkün olmayacaktır. Zira bu dönüş hareketine başladığı anda, Avrupa'nın misillemesi çok daha başka şekilde olacak ve Amerika, bir dünya savaşı patlamadan bir dünya savaşının içinde imiş gibi birtakım meseleler ve mücadelelerle karşı karşıya kalacaktır. Tabii, böyle bir siyasetin tatbiki takdirinde de, herhâlde Rusya da hissesine düşeni alacaktır.

Onun için ki, Washington Post'un ileriye sürdüğü teklif, ciddi bir teklif olarak değerlendirilemez.

Rogersin Mesajı ve Tedhiş Hareketleri

Rusların desteklediğinde şüphe olmayan Filistin Halk Kurtuluş Hareketi'nin tam sol kanadının mümessili George Habbas'ın idare ettiği Kara Eylül Adlı terör teşkilatının, Münih Olimpiyatlarında giriştiği hareket, bütün dünyada hâlâ derin akisler meydana getirmeye devam etmektedir. Tek taraflı olarak ele alınan ve Münih olayına terörizm sıfatını veren dünya radyo, televizyon ve gazetelerinin neşriyatı, kanaatimize göre hükümlerine bitaraf bir görüşü müdafaa etmekten uzaktırlar.

Sanki tek elden idare ediliyormuşçasına bir havanın içinde yapılan bu neşriyat ile Münih olayının mesuliyeti, Filistin Kurtuluş Hareketi'nin de dışına taşırılmış ve bu elim olay, bütün Arap milletlerine, hatta denilebilir ki, bütün İslam Âlemi'ne yönelik bir istikamete sevk edebilir. Bu yayın ile birlikte, hemen pek çok hükûmetler, aynı yolu tercih etmiş ve siyasetlerinin ibresini o istikamete çevirmişlerdir. Bu siyasi ibrelerin gösterdiği istikametteki son misallerden birisi ise, üzerinde ehemmiyetle durulması gereken, Amerika Birleşik Devleri Dışişleri Bakanı William Rogers'ın, olay ile alakalı olarak Mısır yeni Dışişleri Bakanı Muhammed Hasan az-Zeyyat'a gönderdiği mesajdır. William Rogers, bu mesajında, terörist faaliyetler üzerine duyduğu endişeyi belirterek, hava korsanlıkları ile

alakalı hususi anlaşmaları bu güne kadar kabul etmemiş olan memleketlerin de kabul etmesini tavsiye etmektedir.

Rogers'ın bu mesajına, Mısır yeni Hariciye Vekili, mesajın talep ettiği hususları bir tarafa bırakarak, meselenin köküne kadar inmek sureti ile terörizmi ortaya koyan temel sebeplere dayanarak cevap vermeyi tercih etmiştir. Mısır Dışişleri Bakam verdiği cevapta *"Mısır Hükûmeti ile bütün Arap memleketlerinin hükûmetleri, Amerikan hükûmetlerinin belirttiği bir kaygının, Amerikalı mesullerin her şeyden evvel bu mesuliyetsiz davranışların sebeplerine inerek meseleyi bu noktadan tetkik etmelerini beliyorduk. Yoksa bu olayların neticelerini incelemelerini değil. Bizim bildiğimiz ikinci husus bu davanın derinliklerinde yatan sebeplerin çarelerinin bulunması idi. Aynı şekilde, Amerikan hükûmetinin Arap topraklarının teröre nasıl maruz kaldığını incelemesini de bekliyorduk. Siyonist çeteler bu bölgede 25 yıldır kendi terörünü sürdürüp duruyorlar.*

Kahire Hükûmeti, Washington'un, verdiği silahların yardımı ile tebrik etmeye çalıştığı terörizm meselesini incelemesini tercih ederdik" demek sureti ile ABD'yi sert bir dille itham etmektedir.

Bu cevaptan da anlaşıldığı gibi, Kahire Hükûmeti, Amerikan Hükûmeti'nin Rogers'ın mesajını, meselenin derinlerine inerek tetkik etmelerini isteyecek bir görüşe sahiptir. Gerçekten de olayın aslı budur ve bugün Filistin Kurtuluş Hareketi'nin tatbik ettiği terörizm usullerinin altındaki esas sebep, İsrail'in zorla işgal ettiği Filistin topraklarına dayanmaktadır.

Bu arada, Mısır Hariciye Nazırı'nın temas ettiği ve 25 yıldır devam ettiğinden bahsettiği İsrail terörizm hareketlerinin gözden kaçırılmak istenmesi ise, uluslararası siyaset bezirgânlarının ne ilk taktikleridir, ne de sonuncusu olacaktır.

Filistin toprakları, Osmanlı İmparatorluğu'ndan zorla alınıp orada bir İngiliz mandası kurulduğu andan itibaren kana bulanmış, İngilizler bu toprakları terk ettikleri güne kadar da

bu kan akmaya devam etmiştir. Ama hangi kan? Filistin topraklarının esas sahibi Arap kanı yani Müslüman kanı. Zira uluslararası Siyonizm, bütün dünyayı ele geçirmek için teşkilatlandırdığı çetelerle hem Müslüman Arap'a dehşet salmış, hem mandater idarenin mümessili İngiliz'e âdeta pes dedirtmiştir. Bu terör hareketleri ve seri cinayetler, 1921'den itibaren aralıksız devam etmiş ve günümüze kadar gelmiştir. İsrailli-lerin giriştikleri bu terör hareketlerinin görmezlikten gelinmesi ve İsrail'i destekler mahiyetteki bir mesajın Mısır Hükûmeti'ne tevdii, Amerikan siyaseti için fayda yerine zarar doğuracak bir istikamet takip edecek vasıftadır. Nitekim Rogers'ın mesajının Kahire'de müspet intiba bırakmadığı, Mısır yeni Dışişleri Bakanı tarafından verilen beyanat ile de teyit edilmektedir. Bize öyle geliyor ki Amerika, İsrail'i desteklemek bahasına, bütün İslam Âlemi'ni tedirgin eden bir siyasetin takipçisi olmakta devam etmeye kararlıdır.

Amerika Partiyi Kaybediyor

Son asır tarihi yazıldığı vakit, bu tarih içindeki bütün mücadelelerin tek sebebi olarak, şüphe yok ki, petrol gösterilecektir.

Bu hammadde etrafında cereyan eden mücadele öylesine bir mücadeledir ki akla, mantığa sığmaz. Bu mücadelede devletler, daima bir tarafa itilmişler ve petrole sahip uluslararası tröstler, mensup oldukları milletin dünya hâkimiyeti için, yapmadık tahrik, ezmedik millet ve rejim bırakmamışlardır.

Son günlerde, petrol lafı sık sık basın-yayın organlarında yer almakta, konferans masalarında müzakere edilmekte ve bütün bunların arkasında petrolcüler dilediklerini yapmaktadırlar.

Dünyanın her tararında meydana gelen şu yirmi yıllık tarih içine sığdırabileceğimiz zaman içindeki olayları, bir gözden geçirelim.

Kuzey-Güney Kore mücadelesi münasebetiyle patlak veren dünya krizi, Kore'deki büyük mücadele, Kızıl Çin'in bu mücadeleye aktif olarak fakat perde arkasından katılması, dünyanın en güçlü devleti Amerika'yı tedirgin eden bir meseleydi. Bu mesele, Çin'deki petrol ihtiyacından doğan talebin tek taraflı karşılanması gibi, çok da önemsenmeyen bir nedene dayanıyordu.

Hâlen devam etmekte olan Vietkong-Vietnam mücadelesi, yine petrol denen madde için girişilen mücadelenin bir aşamasından ibarettir. Emperyalizm'den söz eden, bununla mücadele ettiğini ifade eden Vietkonglar, garip bir tecellidir ki İngilizlere ait Birmanya'daki petrol sahalarına her nedense dokunmaktan büyük titizlikle kaçınmaktadırlar.

İran 1949-1963 yılları arasındaki buhranlı devreye, yine bu madde için düşmüştü ve sonunda memleket, tam bir anarşiden, korkunç bir komünist katliamı ile kurtulmuş; General Zahidi iktidarı eline geçirmişti. Bu general, ilk iş olarak askıda olan petrol şirketleri ile arasındaki anlaşmazlığı halletmiş ve ihtilafı bir neticeye bağlamıştı.

Aynı yıl içinde, Mısır'da bir hükûmet darbesi olmuş, rejim değiştirilmiş ve Mısır sol tandanslı gibi görünen bir rejime geçmişti.

1956 yılında, malum İngiliz-Fransız ortak harekâtı sonunda, Süveyş'e indirme yapılmış; Amerika, savaş müttefikleri olan bu devletlere karşı çıkmış ve harekât sonuçsuz kalmıştı.

Kısa bir süre sonra da, kanal batırılan gemilerle kapatılmıştı.

Bunun arkasından, Irak İhtilali olmuş, Abdülkerim Kasım, Haşimi Sülalesi'nin Irak kolunu tamamen tasfiye etmişti. Çok gariptir ki radyoda ilk beyanatı okurken, İhtilal Konseyi'nin ilk teminatı da petrolcülere verilmişti.

Aradan uzun ve sıkıcı yıllar geçmiş, geçtiğimiz yıl Libya'da

bir ihtilal olmuş, Libya'nın en büyük sülalesi olan Sünusi Ailesi'nin son ferdi Kral İdris el Sünusi, tahtını terk ederek İngiltere'ye gitmişti ve yine aynı ihtilalciler, ilk teminatlarını yine petrolcülere vermek mecburiyetinde kalmışlardı.

Cezayir olayları, yani iç savaşı ise, şüphe edilmemelidir ki sadece petrol bulunan Büyük Sahra'dan Fransa'nın çıkmak istemeyişinin bir neticesidir.

Şimdi Ortadoğu'da cereyan eden olaylar zincirine, bir de Kuzey Amerika'daki olayları ekleyebiliriz.

Fidel Kastro hareketinin, Amerika'nın Amerikalılar arası siyasete dönüşlerinden meydana çıktığını iddia etmek için elimizde pek çok delil vardır. Nihayet, Güney Amerika'nın en büyük petrol sahalarına sahip Venezuela'da, şimdiki Amerika Başkanı Nixon'ın, İke'nin muavini olarak yaptığı seyahatinde, çürük yumurta ve domates yağmuruna tutulması, Yankee Go Home (Yanki evine defol) diye protesto edilmesi, yine bu hammadde yüzündendir.

Aynı zat, başkan olduktan sonra, Standard Oil Petrol tröstünün sahibi Nelson Rockfeller'i Güney Amerika'ya hususi bir vazifeyle göndermiş ve bu zat, yanı Amerikan petrol tröstünün başı, bu memleketlerde çok çirkin şekilde protesto ve istenmeyen adam ilan edilmiş ve seyahatini yarıda bırakarak Amerika'ya dönmüştü.

Şimdi aynı hammadde etrafında petrol imal eden memleketlerle, bu memleketlerdeki petrol sahalarının imtiyazlarını ellerinde tutan tröstler arasında çetin bir fiyat mücadelesi başlamıştır. İran'ın körüklediği anlaşılan bu hareket, nerede duracaktır orası bilinmez. Sadece bilinen bir şey var ki, Amerika Birleşik Devletleri, Ortadoğu'da da, Uzakdoğu'da da, hatta bizzat Amerika Kıtası'nda bu mücadeleyi kaybetmiş gibidir

Zira Amerika, Dışişleri Bakanlığının yayımladığı uzun bir raporda, Ortadoğu'nun petrol bakımından artık kendilerini

bağlamadığını, bu sebeple Alaska'daki Pipe-Line ile kendisine lazım olan petrolü Amerika'ya akıtmaya karar verdiğini bildirmiştir.

Bunun anlamı çok açıktır; bu demektir ki, Amerika, dünyanın her yanında yapılan petrol savaşını, dolayısıyla siyasi mücadeleyi kaybetmiştir.

Tehlikeli Temaslar

İsrail'in, Fransa'nın Şerburg Limanı'ndan kaçırıp Hayfa'ya götürmeyi başardığı hücumbotları korsanlığı olayına rastlayan ilk on beş günden bu yana, Avrupa'da, ciddi birtakım uluslararası temaslarda bulunmaktadır.

Alman seçimlerinden sonra belirsizlik meydana getiren bu siyasi temaslar, eski dünyanın üç milleti (İngiltere, Fransa, Almanya) arasında yapılmaktadır.

İngiltere Başbakanı Wilson'ın Kanada"ya gidip, orada Kanada Başbakanı ile görüşmelerde bulunduktan sonra, Amerika Başkanı Nixon ile müzakerelerde bulunmak üzere New York'a gitmiş olması, üç Avrupa ülkesinin, başladığı temasların daha kapsamlı bir anlam taşıdığını ortaya koymaktadır.

Ortadoğu'da, tek taraflı ve İsrail lehine bozulan anlaşmanın, bilhassa Fransa'nın rol aldığı bir satış sözleşmesinden sonra nispeten iade edilmiş olması karşısında Fransa'ya kırgın olduğunu açıkça ifade eden Amerika'nın, üç Avrupa ülkesi arasında yapılan müzakerelere karşı ilgisiz kalamayacağını da düşünmek gerekir.

Amerika, ne suretle olursa olsun, Ortadoğu'da ve Akdeniz'de kalmaya kararlıdır ve kendisine herhâlde dost olmayan Ortadoğu ülkelerinin yanında, dost bir ülkeyi desteklemesi de bu siyasetinin doğal bir gereğidir.

Amerikan siyasetiyle anlaşmalı olarak Akdeniz'e inmiş olan ve burada nispeten kuvvetli bir filo dolaştıran Rusya'da,

tarihî siyasetinin tahakkuk ettiğini gördüğü ve bu siyaseti bilfiil uyguladığı Ortadoğu ve Akdeniz'de ciddi bir tehlike olmasa bile hatırı sayılır bir tehlike olarak ortadadır.

Nihayet, Afrika'da meydana gelen ve bir tanesi yeni sonuçlanan iç savaşlar, bu topraklar üzerinde sürekli hakları olduğuna inanan İngiltere, Fransa ve Almanya'yı harekete geçmeye zorlamış ve bu temas ve müzakereler devam etmiştir.

Avrupa ülkeleri, De Gol'ün, Fransa'da ilk defa iktidara geldiği tarihten itibaren ve sadece De Gol'ün ikazıyla Amerika'dan endişe etmeye başlamışlar ve önce Fransa'nın sonra da diğer Avrupa ülkelerinin siyasetlerini bu doğrultuda geliştirdikleri müşahede edilmişti. Bağımsız Avrupa ülkelerinin takip ettikleri *"Avrupa Avrupalılarındır"* siyasetinin doğal bir sonucu olan İngiliz-Fransız-Alman temasları, Amerika'ya da, Rusya'ya da bir ihtar anlamı taşımaktadır.

Zira Amerika'nın kurtarıcı olarak girdiği Avrupa'da iş sermayesinin önemli bir kısmını eline geçirmesi, gücün verdiği bir despotizmle kurtardığı milletleri, dış politikasıyla olmasa da, askerlerinin tutumuyla aşağılayıcı bir durum yaratması, mesela Macaristan, Polonya ve son olarak Çekoslovakya meselesinde çok pasif kalması ve Uzakdoğu'da komünist gelişmesine gösterdiği reaksiyonu göstermemiş bulunması, Avrupa milletlerinin bu yeni siyaseti takıp etmelerinde başlıca etken olmuştur denilebilir.

Avrupa milletleri ve hür dünya, Rusya ile Amerika arasında birtakım gizli temasların varlığına ve bu temaslar sonunda dünyayı paylaşma fikri etrafında anlaştıklarına inanmaya başlamışlardır.

İşte Avrupa, şayet böyle bir anlaşma varsa, bu anlaşmayı bertaraf etmek tedbirlerini almaktadır. İngilizlerin attıkları bu adım, 19. asırda birçok örneklerine şahit olduğumuz, Avrupa'yı ortak düşmandan temizlemek için birleşmek esasına dayanmaktadır. İngiltere Başbakanı Wilson'ın Amerika'ya

yaptığı ziyarete bu açıdan bakmak için elimizde pek çok sebep vardır.

Avrupa ortak düşmandan ürkmektedir ve bu ortak düşman da komünizmdir.

Başkan Nixon'ın Kaderi

Amerika'da meydana gelen ve bütün dünyanın gözünü üzerine çevirmeye sebep olan Watergate Skandalı, bundan önce de işaret ettiğimiz gibi, Nixon'ın kaderini birinci derecede ilgilendirmektedir.

Olayın, daha doğru tabiri ile skandalın takip ettiği seyir, artık geri döndürülmesi mümkün olmayan bir vadiye sürüklenmiştir. Vaziyet öyle gösteriyor ki, Watergate Skandalı neticeleriyle Nixon, Amerika'daki bütün büyük Amerikan devlet kurumlarıyla kongreyi de karşısına almıştır.

Nixon'ın bu badireden sıyrılması, zannımızca mümkün olamayacak ve takip ettiği yanlış siyasetten geri dönen, bu skandalın kurbanı olacaktır. Zira Watergate Skandalı, basit bir seçim casusluğu olmaktan çok daha derin, çok daha anlamlı tesirler meydana getirecek bir yanlış siyaset takibinin, tabii neticesidir. Bu yanlış siyaset, Amerika'nın Rusya ile bir iştirak hâlinde dünyayı taksim ya da daha doğru tabiriyle bu iki devletin dünyayı iki ayrı nüfuz sahasına ayırmak noktasında toplanmaktadır.

Tahminimizce bu yanlış siyasetin, düşünceden eyleme çıkarılmak arzusu, dünya hâkimiyetine giden yolun, hammaddeler, deniz ve kara ticaret yollarına tek başına sahip olmak fikrinden ibarettir.

Bu fikir, ilk defa Roosevelt tarafından benimsenmiş; onu Truman ve Eisenhower ile Johnson kararlı olarak takip etmiştir. Amerika'nın şimdiki başkanı Nixon da, aynı siyasetin muakkibi (takipçisi) olmuştur. Yukarıda da belirttiğimiz gibi

bu siyaset, Rusya ile ortak olarak dünyayı nüfuz sahalarına ayırmak esaslarına dayanmaktadır.

Gerçi dış görünüşü ile durum bu olmakla beraber, Nixon'ın takip ettiği bu siyasetin arkasındaki gerçek unsurları, gerçek arzuları ve müessir (etkili) kuvvetleri bilmek zarureti vardır.

Dikkat edilirse, Amerika'nın gerek Kızıl Çin, gerek Rusya ile yakın ilişkiler kurulmasında en büyük payı olan Henry Kissinger'in şahsiyeti, bu siyasetin Vietnam'da bir savaştan, Pekin ve Moskova'da, sonra da Washington'da bir dostluk ve anlaşma vadisine girmesinde çok önemli bir rol oynamıştır.

Kanaatimizce, bu rol tesadüfi değildir ve Henry Kissinger denilebilir ki, günümüzün Amerikan dış siyasetinde daima kare as ile oynamıştır. Bunun neden böyle olduğu ise, aynı Amerikan siyasetinin son 25 yıllık tatbikatı içindeki hammadde mücadelesinde bütün delilleri ile mevcuttur. Yani, açıkça bu siyaset, eski ve yeni çıkar zümrelerine, aynı ırktan olmalarına rağmen karşı karşıya getirmekten başka bir mana ifade etmemektedir. Bahsettiğimiz ırk, Yahudi ırkıdır. Amerika'nın, İsrail siyaseti ile belirlenen ve açığa çıkan genişleme ve dünyaya hâkim olma siyasetinin gerisindeki asıl müessir etken eski ihtiyar kıta Avrupa Yahudi'siyle, Amerika'daki menfaat gruplarını ellerinde tutan Amerikan Yahudi'sidir.

Bu iki Yahudi tipi arasında bariz farklar vardır. Bu farklardır ki, iki Yahudi unsurunu karşı karşıya getirmektedir. Bu farklar, yönetmek ve hizmet etmek gibi basit iki nokta etrafında toplanmaktadır.

Amerikan Yahudisi, İkinci Dünya Savaşı'nın kudretli galibinin şahsında dünyaya hâkim olma imkânlarının meydana geldiğine kanaat getirmiştir ki, bu kanaatini Amerika'da bilfiil uyguladığı için kolaylıkla gerçekleştirme derecesine çıkaracağına inanmıştır. İsrail, bu görüşün meydana getirdiği ve desteklediği bir devlettir. Amerikan Yahudi'si, Amerika'da hükûmet ederken, Ortadoğu'da kendisine bağlı, hükmeden

bir ırkdaş devlete muhtaçtır. Böylece dünyanın en stratejik bölgesinde, menfaatlerine hizmet eden bir müttefik bulacaktı.

Buna mukabil, Avrupa Yahudi'si, asırlardır girift menfaatlerin içinde yuvarlandığı Avrupa devletleriyle ortaklıklarını devam ettirmek ve elindeki menfaatlerim kaybetmemek azmi ve kararındaydı. Bu Yahudi'yi de İngiltere, Fransa, Almanya, İtalya Yahudileri temsil ediyorlardı. Gerçi diğer Avrupa devletlerindeki Yahudiler de aynı görüşün ortağıydılar; ama asıl rol Alman, Fransız ve bilhassa İngiliz Yahudilerindeydi. Demek oluyor ki bir tarafta asırlardır dünyaya hâkim ve bütün hammadde kaynaklarıyla, deniz ve kara yollarına sahip Avrupa hükûmetlerine hizmetkâr bir Yahudi tipi, diğer tarafta büyük imkânlara ve devasa kuvvet ve kudrete sahip İkinci Dünya Savaşı'nın muzaffer kudretli devleti Amerika'da hükümet eden ve bahsi geçen nimetleri almak için her şeyi göze alan Amerikan Yahudi'si.

Henry Kissinger ile Nixon'ı bataga sokan Beyaz Saray müşavirlerinin hepsinin Yahudi olduklarını bir an için düşünürsek, Amerikan Başkanı'nın 166 yıldan bu yana ilk defa hâkim huzuruna ve hem de celp çıkarılarak davet edilmiş bir insan durumuna nasıl ve kimler tarafından itildiğini anlamak güç değildir.

Kanaatimiz odur ki, Amerika'da bir başkan vardır; ama bu kişi idareye hâkim değildir ve memleketinde hükûmet eden Yahudilerin mutlak tesiri altındadır. Fakat asıl mesele, son 50 yıl içinde, büyük menfaatler uğruna harcanan Harding ile John Fitzgerald Kennedy'den sonra harcanma sırasının Nixon'a gelişidir.

Çetin Bir Devreye Girdik

Dünya siyaseti, denilebilir ki, ikinci Dünya Savaşı'ndan sonra, bugüne kadar zor ve çetin bir devreye girmiş değildir.

Dünya siyasetine efendi değiştirmek ve dünya nimetlerinin büyük kısmında sadece kendisi istifade etmek maksadı ile giren ABD, kendisini toparlayarak ve asırların kendisine bahşettiği hakları müdafaa etmek durumunda kalan Avrupa ile çok çetin bir ticari ve iktisadi harbe başlamıştır. İşte, dünyanın zor ve çetin meselelerinin başlıca sebebi budur.

Şüphesiz, Amerika Birleşik Devletleri, kendisini dünya hâkimiyetine götürecek yolun, sadece petrol borularından ve petrol sahalarından geçtiğini en az İngilizler veya Fransızlar kadar bilmektedir. Bunu bildiği içindir ki, İkinci Dünya Savaşı'nın zafere ulaştıran mucizevi sanayi gücü ile dünyanın üzerinde bir hegemonya kurma siyasetini tercih etmiştir. Bu siyasetini, yine hayal üstü askerî kudreti ile desteklemiştir.

Amerika'nın, tıpkı ayrıkotu gibi girdiği her yerde kök salmak istemesi Avrupa sanayiine ve sermayesine büyük ölçüde el atmasını, Avrupa'nın beklenmedik silkinmesine vesile olmuştur. Bu silkiniş, sadece İkinci Cihan Harbi'nden Avrupa'nın kuvvet ve kudretinin iktisap etmesine değil, fakat sanayi ve istihsal sahada da bütün hesapları altüst etmesine yol açan bir seviyeye çıkmamıza amil olmuştur.

Kanaatimizce, Avrupa'nın bu mucizevi silkinmesi ve Amerika'nın karşısına çıkması, Amerika Birleşik Devletleri'nin ölçüsüz dış siyasetinin çok tabii bir neticesidir.

Zira Amerika Birleşik Devletleri, dünya hâkimiyetine giden yolun, geçmiş iki savaş öncesi devirlerden ve bizzat bu iki savaşın verdiği tecrübelerden sonra edindiği kanaatle, ancak petrol sahalarından ve petrol borularından geçtiğini anlamıştık. Bu görüş etrafında hareket eden ABD'nin dünya siyaseti, muhtelif unsurların tahriki ile patlak veren 1949-1953 İran Petrol Krizi'nde bütün açıklığı ile meydana çıkmıştır.

İran Petrol Krizi'nin bir konsorsiyuma bağlanması, bu konsorsiyumun da Amerika'nın hemen yarıya yakın hisseye, beklenmedik bir şekilde sahip olması, İngiltere'nin de Avrupa'da

nasıl bir tehlike ile karşı karşıya bulunduklarını anlamalarına yeter sebep teşkil etmiştir.

Avrupa ve Amerika'nın çetin mücadelesinin kanaatimizce en belirli başlangıcı budur. Yine aynı sebeptir ki, Avrupa'yı birleşik bir kitle halinde meydana çıkmaya zorlamış kadim tarihî haklarını müdafaası için, iktisadi bir harbe girme kararı vermelerine sebep olmuştur.

1954 yılında Amerika ile Avrupa'nın çok şiddetli iktisadi mücadelesi başlamıştır. Bu mücadelede Süveyş Harekâtı zirveye çıkmış ve taraflardan birisi petrol ve dünya ticaret yolları üzerindeki inhisarını devam ettirmek için Süveyş'e sıçrarken, dünyaya yepyeni bir istikamet vermek isteyen diğeri de bu sıçramayı akamete uğratan bir müdahale ile kuvvet nümayişinde bulunmuştur.

Dikkat edilirse, Fransa'da hükûmet buhranlarına yol açan ve Pino kabilesinin istifası ile başlayan hareket, Amerika'nın Süveyş'e, sıçramasına mâni olduktan sonra, Cezayir petrollerine karşılık, Fransa'ya vermeyi taahhüt ettiği 650 milyon dolar hikâyesinden sonrasıdır. Fransa'da başlayan ve zikredilen devleti ciddi çalkalanmalara, hatta bir askerî müdahaleye götüren hareket, Roosevelt'in İngiltere'nin şımarık çocuğu dediği De Gaulle'un iş başına gelmesi ile neticelenmiştir. De Gaulle siyaseti, dolara karşı savaştı ve bu savaşı açmak için de kâfi sebepler mevcuttu. Nitekim dolara karşı açılan savaş, Avrupa Topluluğu'nun kurulmasına, Ortak Pazar'ın teşekkülüne, mark-dolar ve dolar-yen mücadelesine yol açmıştır. Bu mücadele ile beraber, Amerikan ticareti ile her tarafa gerilemeye başlamış ve bu durum Amerika için ciddi birtakım tehlike tevlit etmiştir. Amerikan tediye muvazenesi, dünya ticaretinde kaybettiği gerilemeler yüzünden açıklıkla neticelenmiş ve dolar ciddi bir krize düşmüştür.

Nitekim dolar krizinin hakiki sebebi, Amerika'nın eski Maliye Bakanı Conally tarafından takriben 20 ay kadar önce

açıkça ilan edilmiştir. Conally, Amerikan gelir giderlerindeki açığı ancak şu şartlarla kapatabileceğini ileriye sürmüştür; Amerika'nın Batı Bloku'nu ayakta tutmak için Doğu Bloku ile giriştiği mücadelede yaptığı harcamaların Avrupalı devletler tarafından paylaşılması ve Avrupa ve Japonya'nın dünya ticaretinde Amerika Birleşik Devletleri'nin lehine fedakârlıkta bulunmaları.

Şimdi bu mücadele, büyük bir hırsla devam etmektedir. Lakin ne Avrupa, ne Japonya Conally'nin isteklerini kabule yanaşmamışlardır. Dolar, süratle düşerken, Amerika'nın tediye muvazenesindeki gedik büyümektedir. Bu durum herhâlde hayra yorulacak bir durum, değildir. Yakın istiklal, dünyaya ciddi sürprizlerle dolu olarak gelmektedir.

Nixon'ın Basın Toplantısı

Amerika Başkanı Richard Nixon, geçtiğimiz hafta cuma günü, İngiliz Başbakanı Wilson ile görüştükten sonra bir basın toplantısı düzenlemiş ve Amerika'nın dünya siyasetini açıklamıştır. Başkan, bu toplantıda, Vietnam, Ortadoğu, Akdeniz meselelerinde, Fransa'nın hareket hattı, Vietkong ile devam eden Paris görüşmelerinden bahsetmiş, görüşlerini açıklamıştır. Başkan ayrıca, Amerika'nın gelecekte karşılaşmasını muhtemel gördüğü nükleer bir tecavüze karşı, Amerika Birleşik Devletleri'ni bir baştan öbür başa kuşatacak savunma sisteminin ikinci safhasının tahakkukuna geçileceğini de sözlerine eklemiştir.

Amerikan Başkanı, Vietnam'dan bahsederken, Vietkong'un eski inatçılığından vazgeçmediğine işaret etmiş, Kuzey Vietnam'ın oyalama taktiği ile zafere ulaşamayacağını da söylemiştir.

Nixon'ın bu konuya temas eden sözleri, siyaset sahnesine yeni bir şey getirmemiştir. Zira Başkan, Amerika'nın

Vietnam'daki askerî birliklerinin geri çekilme hareketinin devam edip etmeyeceğine değinmemiş, bu konuyu üstü kapalı geçmiştir. Ancak, Amerika Başkanı Nixon, Vietkong'un savaşı hızlandırması hâlinde, Amerika'nın bunu cevapsız bırakmayacağını söylemiş olmakla, Vietnam'da mevcut kuvvetlerle savaşa devama kararlı olduğunu ima etmiştir.

Amerika Başkanı ayrıca, yuvarlak bir tabir olarak, yeni bir düşman saldırısına eskisinden daha güçlü bir şekilde cevap verme iktidarında olan Amerika kuvvetinden bahsetmiş ve dikkati bu noktaya çekmiştir.

Başkan'ın bu son cümlesi kesinlikle doğrudur ve Amerika'nın askerî gücünden hiç kimse şüphe etmemektedir. Ancak, güçlü olmak başka şeydir, bu gücü gerektiğinde harekete geçirmek ise çok ayrı bir şeydir. İşte başkan, bu konuyu açığa çıkarmamıştır ve sadece Amerika'nın gücünden söz etmiştir.

Amerikan Başkanı'nın bu toplantıda fikirlerini açıkladığı en önemli mesele Ortadoğu krizidir.

Başkan, günün en önemli anlaşmazlığı olan Ortadoğu'dan bahsederken, çok anlamlı olan ve bu basın toplantısından iki gün önce aynı mesele hakkında verdiği beyanatında da İsrail'den *"dost ülke"* diye bahseden sözlerini âdeta çürüten bir cümle kullanmış ve dikkatleri bu cümle etrafına toplamıştır.

Başkan toplantıda, Ortadoğu meselesinde, Amerika'nın *"ne Arapları, ne de İsrail'i tuttuğunu, sadece barıştan yana olduğunu"* söylemiştir.

Nixon'ın bu cümlesi çok dikkat çekicidir. Zira İsrail hakkındaki *"dost ülke"* hükmünü yalanlamaktadır.

Başkanı birkaç gün içinde yüzseksen derece dönüş yapmaya zorlayan sebepler nelerdir?

Bizce bu sebepler; Amerika'nın, Fransa'nın Libya'ya vermeyi kabul ettiği 100 Mirage uçağı meselesinde takındığı sert hareket tarzına rağmen, Fransa'nın bu uçakları vermeyi kabul

etmesi, bunun yanında İngiltere'nin yine Libya'ya 200 tank satmaya karar vermesidir.

Bu sebeplerden ayrı olarak, Sovyet Rusya'nın Akdeniz'deki varlığı da Amerika'yı, düşünülmeden sarf edilen, *"dost ülke"* sözü ile Ortadoğu'da neler kaybettiğini düşünmeye itmiştir.

Ancak asıl üzerinde durulması geren en önemli konu, Ortadoğu ve Akdeniz meselelerinde, İngiltere'nin öncülüğünü yaptığı siyasi hareketin başarılı olduğu ve Amerikan dış politikasının İngiliz, Fransız, Alman politikasına boyun eğdiğidir. Amerika, artık Akdeniz ve Ortadoğu'da tek başına söz sahibi değildir ve Amerikan politikası Avrupa üçlüsünün dümen suyuna girmiştir.

Amerika Başkanı'nın bu yüzseksen derecelik dönüşü, İngiltere Başbakanı Wilson ile yaptığı görüşmelerden sonra ortaya çıkması dikkate değerdir.

Amerika'nın sürdürmeye kararlı olduğu yeni dünya siyaseti, ihtiyatlı fakat atak olmayan, silahlı çatışmalardan kaçınan bir istikamette gelişmektedir. Zira Nixon'ın bu beyanatındaki genel hava budur.

Amerikalı Senatör ve Garip Beyanatı -1

Ortadoğu'da birbirini takip eden siyasi olaylarla, bunların meydana getirdikleri krizler, bütün dünyanın gözlerini bu bölgeye çevirmeye yetmiş hatta artmıştır bile. 1967 Haziran Savaşı'ndan sonra fevkalade önem kazanmış olan olaylar, Ortadoğu'da büyük bir süratle gelişmektedir. Bu bölgede çarpışmalar durmamış, taraflar her an tetikte, birbirlerinin üzerine saldırmaya hazır bir vaziyette beklemektedirler. Eğer bugün, Ortadoğu'da bir savaş olmuyorsa veya bir savaşın çıkması önleniyorsa, bu, bölgede yaşayan, birbirlerine düşman ülkelerin mücadeleden kaçındıklarından değil, fakat bu bölgede büyük devletlerin hayati öneme sahip menfaatleri olmasındandır. Bu

büyük devletler, Ortadoğu meselesine hemen hemen bütün ağırlıklarını koymuşlardır. Rus ve Amerikan donanmalarının Akdeniz'deki varlığı da sadece bu sebeple izah edilebilir.

Ancak, Akdeniz'de birinci derecede öneme sahip bir konumda bulunan Amerikan 6. Filosu'nun varlığına rağmen, Ortadoğu'da en az Rusya ve Amerika kadar, hatta onlardan da fazla iktisadi menfaatlerle bağlı olan başka devletleri de hesaba katmak herhâlde isabetli olur. Bu devletlerin başında İngiltere ve onun hemen arkasında Fransa vardır.

Bu dört devletin Ortadoğu'da takip ettikleri siyaset, bölgeyi âdeta arapsaçına çevirmiş ve mücadelenin daha da genişlemesine yol açmıştır.

Amerika, bu bölgede takip ettiği politika ile başarılı olamamış ve her geçen gün prestijinden biraz daha kaybetmek suretiyle bugüne kadar gelebilmiştir. Ancak Amerika, seçimlerinden sonra iş başına gelen Cumhuriyetçi Nixon, Ortadoğu'da daha aktif bir politika takibine karar vermiş ve bu konuyu teoriden pratiğe geçirmek için her çareye başvurmuştur.

Nixon'ın bu siyasetinin bir devamı niteliğinde olan yeni bir teşebbüs, Türkiye'yi de hedef alan bir istikamette gelişme becerisini göstermektedir. Bahsetmek istediğimiz konu, Cumhuriyetçi Parti New York Senatörü ve Senato Dışişleri Komisyonu Üyesi Jacop Javits'in beyanatıdır.

Bu zat Türkiye'ye gelir gelmez, Propeller Clup'ın şerefine verdiği bir yemekte, Türkiye'yi de içine alması muhtemel bir krizden söz etmiş ve işadamlarını ikaz etmiştir. Amerikalı Yahudi senatör, Türkiye ile ilgili beyanatında şunları söylemiştir:

"Ortadoğu patlamak üzeredir. Türkiye bu bölgede olduğu için tehlike er ya da geç kapınızı çalacaktır. Sizlerin bu bölgede oynayacağınız çok önemli bir rol vardır."

Amerikalı senatörün bu sözleri, Amerikan dış siyasetinin

Ortadoğu'da uğradığı hezimeti ifade etmek bakımından üzerinde önemle durulması gereken bir anlam taşımaktadır.

Ortadoğu'nun her an patlamaya hazır bir barut fıçısı olduğu, herkesten ve her devletten çok, Türkiye ve Türk milletinin malumudur. Malumu ilam kabilinden (bilineni açıklama) ve çok, hassas olan sermayenin mümessilleri karşısında bu beyanatı vermekle, bu zat, ne gibi bir fayda ummuştur. Bizce bu zat, bu sözleriyle Türkiye'de sermayeyi ürkütmek ve Türkiye'yi İsrail-Arap meselesinde patlak verecek yeni bir kriz karşısında İsrail'i sorumlu olarak algılayacak bir siyasetin kabulüne imkân vermeyecek bir düşüncenin içine itmek istemektedir. Bu zatın, Arap-İsrail krizi karşısında, Türk Hükûmeti'nin, bölgede hiçbir huzursuzluğu onaylamayan ve İsrail'i hedef alan suçlama şeklini değiştirmesini telkin etmek istediği anlaşılmaktadır. Ancak Javits'in söylediği sözler, aslında ABD dış politikasının isabetsizliğinin ifadesidir.

Amerikalı Senatör ve Garip Beyanatı –2

Belli bir gaye ile seyahat ettiği ortada olan ve Ortadoğu'da başarılı olamamış Amerikan siyasetine destek arayan Cumhuriyetçi Senatör Jacop Javits, İsrail krizinde dolaylı da olsa Türkiye ve Yunanistan'ı ortak hareket etmeye âdeta itmek istemektedir.

Yahudi senatör, bu hususu talep ederken, bir nevi tehdit yoluna da gitmekte ve İsrail'e yardım edilmediği takdirde, Türkiye ve Yunanistan'ın büyük bir tehlikenin içine itebileceklerinden, bir emrivaki ile karşılaşabileceklerinden dem vurmaktadır.

Bu senatör, İstanbul'da Propeller Clup'te verdiği beyanatında şöyle demektedir:

"Sovyetler Birliği, Akdeniz'i gemileriyle doldurdu; Araplara da inanılamayacak kadar fazla silah vermektedir, Fransa'nın da

silah satıcısı olarak piyasaya çıkması endişeleri artırmaktadır. Barışa yanaşılmadığına göre, bu mesele daha yıllarca devam edecektir. Araplar, İsrail'i denize dökemez, bu böyle yirmi yıl daha sürüp gitse, İsrail'in gücü ve morali yerinde olacaktır. Araplar, bu rüyalarından vazgeçmedikleri sürece tehlike daha da büyüyecektir. Türkiye, siyasi olarak çatışmanın içinde olmamasına rağmen bölgededir ve bir patlama olması hâlinde kendini savaşın içinde bulabilir."

Yahudi senatörün sözlerinden de anlaşılmaktadır ki, Amerika, Ortadoğu krizinin çözümü konusunda Avrupa'dan herhangi bir destek bulamamış, bilakis Avrupalı bir devlet olan Fransa'nın bu krizde silah satıcılığı, bir nevi savaş kundakçılığı yaptığını ima etmiştir. Avrupa'dan umduğu desteği bulamayan Amerika'nın bu desteği Türkiye ve Yunanistan'dan istemesi, kendi çıkarları açısından belki çok gereklidir. Fakat Türkiye'nin İsrail-Arap krizinde Amerika'yla anlaşmalı bir siyaset takip etmesi de düşünülemez. Türkiye'nin bir savaş durumunda kriz bölgesinde bulunduğu için savaşın içine itilmesi, Amerika için de, dünya için de vahim bir sonun başlangıcı olabilir.

Jacop Javits, bir kriz sonunda, Rusya ile Amerika'nın karşı karşıya geleceği endişesinde midir ki, Türkiye'nin bir emrivaki ile savaşa gireceğini ifade eden sözler sarf etmiştir. Eğer böyle bir tehlike varsa, bu dünya savaşı demektir ki, o takdirde, Türkiye, elbette bu savaşın içine girecektir. Böyle bir durumun meydana gelmesi ise, sadece Türkiye'nin değil, bütün dünya ülkelerinin topyekûn savaşa girmesine yol açar.

Biz Amerikalı senatör ile aynı fikirde değiliz ve misafir olduğu bir ülkede sarf ettiği tehditkâr sözleri bir sürçülisan olarak telakki ediyoruz.

Türkiye, Ortadoğu'da birinci dereceden menfaatleri olan devletlerden biridir. Düşünmek lazımdır ki, Türkiye, bir İsrail değildir.

Türkiye, jeopolitik mevkiinin önemi ile ve hammadde kaynaklarına giden yolların kavşak noktasında bulunduğu

müddetçe, bir dünya savaşının dışında, hiçbir kuvvet tarafından zorla bir bölge savaşına itilemez.

Amerikalı senatöre hatırlatmak isteriz ki, eğer Amerika, Ortadoğu ile birlikte dünyada kaybettiği siyasi itibarını geri istiyor ise, bunun yolu tehdit değil, anlayışlı ve uzak görüşlü bir siyaset takip etmektir.

Raif Karadağ'ın
Yayınevimizden Yayınlanan
Kitapları

1- Petrol Fırtınası.....376 Sayfa
2- Musul Meselesi ..... 272 Sayfa
3- Muhteşem İmparatorluğu Yıkanlar..... 464 Sayfa
4- Deryaları Dize Getirenler.....624 Sayfa
5- İsrail Ortadoğu ve Amerika ..... 232 Sayfa
6- Şark Meselesi.....184 Sayfa

İSRAİL ORTADOĞU VE AMERİKA

RAİF KARADAĞ

Ortadoğu, insanlık tarihinin yazıldığı, semavi dinlerin doğuş merkezi, medeniyetler beşiği bir bölgedir. Daha sonra, petrolün bulunmasıyla da stratejik öneme sahip olan bu bölge, tarih boyunca dinî nedenlerle uğruna savaşlar yapılırken, bugün ise Batı'nın en önemli enerji kaynağı olan petrol için mücadelelerin verildiği bir bölge haline gelmiştir. Bütün bunlara ilaveten 1948'de kurulan İsrail Devleti de âdeta bu bölgenin kaderine bir ok gibi saplanmıştır.

Osmanlı İmparatorluğu'nun çökmesi ile Ortadoğu'nun tarih sahnesinde İngiltere, Fransa ve İtalya gibi emperyalist ülkeler rol oynamıştır. Fakat yeryüzünden sömürgeciliğin kalkması ile yeni bir anlayış olan postemperyalizm doğmuş; efendisine sadık diktatörler ortaya çıkmıştır. İngiltere, Fransa ve İtalya gibi emperyalist devletlerin zayıflamasıyla da bu kez, bu bölgenin kaderinde Amerika ve Sovyetler Birliği söz sahibi olmuştur. 1990'larda Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle de Amerika bölgenin tek patronu konumuna gelmiştir.

9 786059 850988
www.truvayayinlari.com